

TAMMELAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuppikivi rajamerkissä Letkun koulun luona.

MUSEOVIRASTO

Tiivistelmä

TAMMELAN INVENTOINTI

Tutkimuksen suorittaja: Museovirasto, arkeologian osasto
Inventoija: FL Petro Pesonen

Tammelan kunnan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi tehtiin Hämeen Liiton toimeksiannosta ja varoin. Inventointi liittyi Hämeen liiton organisoimaan kolmevuotiseen ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” –hankkeeseen, johon kuului myös Museoviraston rakennushistorian osaston suorittama historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi v. 2005. Inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, jossa tarkastettiin ennestään tunnetut esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi 48 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteista suurin osa on määritelty kivikautiseksi asuinpaikoiksi (43 kpl), yksi varhaismetallikautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 2) ja yksi rautakautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 1). Lisäksi kolme kohteista on tarkemmin ajoittamattomia esihistoriallisia pyyntikuoppakohteita (Talvitienlahti 4-5, Keskinen). Usealta asuinpaikalta löydettiin keramiikkaa, ainakin vanhempaa varhaiskampakkeramiikkaa ja nuorakeramiikkaa, todennäköisesti myös Sarsan keramiikkaa.

Inventoinnin jälkeen Tammelasta tunnetaan 70 ajoitukseltaan todennäköisesti esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi kertomuksessa on mukana neljä varmasti historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 26 mahdollista muinaisjäännöstä, joista 11 on mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, joilta on vain vähän tai epämääräisiä löytöjä. Muita mahdollisia muinaisjäännöksiä ovat yhdeksän erilaista kiviröykkiökohdetta, kaksi tervahautaa, Myllylahden sudenpyyntikuoppa sekä kolme muuta kuoppakohdetta. Mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja lukuunottamatta nämä kohteet ovat ajoitukseltaan todennäköisesti historialliselta ajalta. Useat kiviröykkiökohteista löytyivät paikallisten antamien vihjeiden perusteella. Inventoinnin aikana tuli tietoon kaksi ennestään tuntematonta irtolöytöpaikkaa, toinen on Hongiston 1600-luvun rahan löytöpaikka ja toinen Hirsmäen kiviesineen löytöpaikka. Jälkimmäinen on joutunut hukkaan, mutta kuvailusta päätellen kyseessä on saattanut olla vasarakirves. Lisäksi kokoelmiin saatiin yksi kiviesine ennestään tunnetulta löytöpaikalta.

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 164 inventointikohteesta: 56 kivikautista, yksi varhaismetallikautinen ja yksi rautakautinen asuinpaikka, 11 mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, kaksi rautakautista hautapaikkaa, yksi rautakautinen/keskiaikainen röykkiöalue, kaksi rautakautista kuppikiveä ja/tai –kalliota, yhdeksän ajoittamatonta kiviröykkiökohdetta, kuusi esihistoriallista tai ajoittamatonta pyyntikuoppakohdetta, kolme muuta kuoppakohdetta, historiallisen ajan tieraunio, kolme rajamerkkiä, kaksi tervahautaa, 50 kivikautista irtolöytöpaikkaa, yksi varhaismetallikautinen löytöpaikka, 10 rautakautista löytöpaikkaa, kaksi historiallisen ajan löytöpaikkaa sekä yksi moniperiodinen löytöpaikka.

Löydöt: KM 36246-36306, 36455-36456

Kenttätyöaika: 24.4.-15.5. ja 29.5.-9.6.2006

Tutkimuskustannukset: Hämeen liitto

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 28.12.2006 Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Lounais-Hämeen kallio- ja maaperä.....	1
Tammelan vesistöhistoria.....	3
Esihistorian ajanjaksot.....	4
Tammelan arkeologinen tutkimushistoria	5
Inventoinnin kenttätyöt.....	7
Inventoinnin tulokset.....	7
Tammelan kivi- ja varhaismetallikautiset kohteet	8
Tammelan rautakautiset kohteet	10
Muut kohteet	10
Yhteenvedo.....	11
Lähteet	12
Tammelan muinaisjäänökset - yleiskartta.....	14
Suojelukohdeluettelo –Tammelan kiinteät muinaisjäänökset.....	15
Löytötaulukko	47
Kuva- ja negatiiviluettelo.....	52
Dialuettelo.....	55
Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin	58
Kohdehakemisto	59
Kohdekuvaukset.....	63
Kiinteät muinaisjäänökset (kohteet 1-74).....	63
Mahdolliset muinaisjäänökset (kohteet 75-100)	141
Irtolöytöpaikat (kohteet 101-164).....	167
Peruskarttaotteet.....	231
Valokuvataulut.....	295

Johdanto

Hämeen liiton organisoiman ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” –hankkeen puitteissa tehdään vuosina 2005-2006 esihistoriallisten ja historiallisen ajan muinaisjään­nösten inventointi lounaisessa Kanta-Hämeessä Jokioisten, Humppilan, Tammelan ja Rengon kun­nissa sekä Forssan kaupungissa. Tutkimuskustannukset maksavat Hämeen liitto ja inventoitavan alu­een kunnat. Esihistoriallisten muinaisjään­nösten inventoinnista vastaa Museoviraston arkeologian osasto ja historiallisen ajan kiinteiden muinaisjään­nösten inventoinnista puolestaan Museoviraston rakennushistorian osasto.

Esihistoriallisten muinaisjään­nösten inventoinnin kenttätöihin oli käytettävissä vuonna 2005 yhteen­sä 1,5 kuukautta ja saman verran aikaa oli käytettävissä myös vuonna 2006. Aika päätettiin jakaa kuntien kesken siten, että Tammelassa inventointia tehdään kuukausi ja muissa kunnissa ja Forssan kaupungissa kaksi viikkoa kussakin. Jakoon vaikuttavat sekä kuntien pinta-ala, vesistöt että ennen­­tään tunnettujen kiinteiden muinaisjään­nösten ja irtolöytöjen määrä. Vuonna 2005 inventoitiin Fors­san kaupunki sekä Jokioisten ja Humppilan kunnat. Kolmen kunnan perusinventoinnin lisäksi tehtiin tarkastuksia kahdella kaava-alueella Tammelassa (Lamalan ja Liesjärven osayleiskaavat) ja Rengos­sa (Hietainmäen-Kuittilan ja Vaimaraisen-Kyynäröisen rantaosayleiskaavat) muutaman päivän aika­na. Vuonna 2006 ohjelmaan otettiin Tammelan ja Rengon kuntien perusinventointi.

Inventoinnin suoritti FL Petro Pesonen 24.4.-9.6.2006 välisenä aikana. Arkeologian opiskelija Jasse Tiilikkala Turun yliopistosta oli suurena apuna mukana sekä Tammelan että Rengon inventoinnissa yhteensä 12 päivän ajan. FM Sirpa Leskinen osallistui inventointiin helatorstaina 25.5.2006 Rengos­sa. Päivät jakautuivat kuntien kesken siten, että Tammelassa inventoitiin ensin kaksi viikkoa, 24.4.-15.5, jonka jälkeen töitä jatkettiin Rengossa 16.-26.5. ja Tammela inventoitiin loppuun 29.5.-9.6.2006.

Lounais-Hämeen kuntien esihistoriallisten muinaisjään­nösten inventointi on luonteeltaan perusin­ventointia, joka tarkoittaa ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjään­nösten ja irtolöytöpaikkojen tarkastamista sekä uusien kohteiden etsimistä. Inventointi palvelee paitsi muinaisjään­nössuojelua ja arkeologista tutkimusta, myös kaavoitusta pyrkimällä etsimään ja rajaamaan muinaisjään­nösalueita kunnan alueella. Inventoinnilla pyritään ehkäisemään ennalta tilanteita, joissa rakentaja tai muu maankäyttäjä kohtaa ennestään tuntemattoman muinaisjään­nöksen ja siitä mahdollisesti aiheutuvat keskeytykset rakennustöissään.

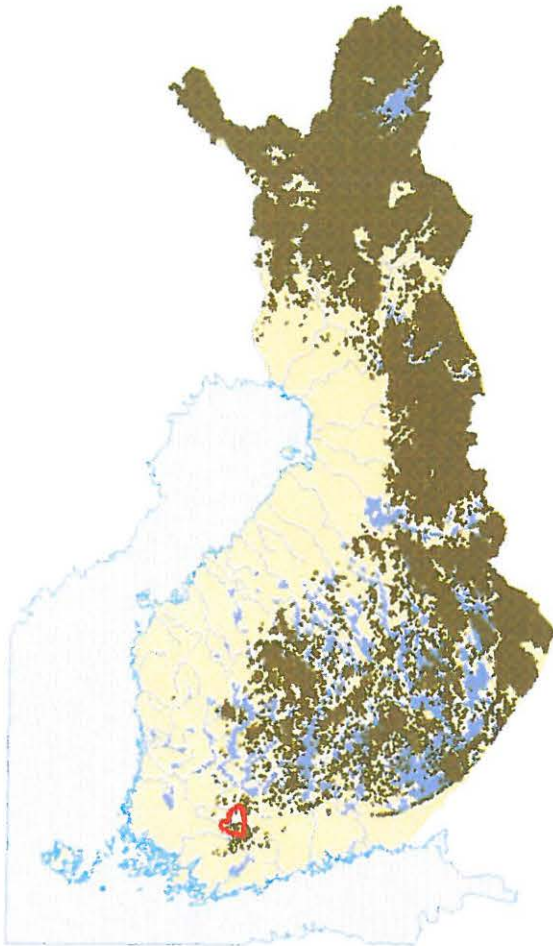
Lounais-Hämeen kallio- ja maaperä¹

Hämeen maakunnan kallioperä koostuu pääosin svekofennisen vuorijonon juuriosista. Varsinainen vuoristo on kulunut pois miljoonien vuosien aikana. Suurin osa nykyisin näkyvillä olevista kivila­jeista on syntynyt svekofennisen vuorijonon poimutuksen aikana, pintakivet maanpinnalle kerrostu­neista rapautumissedimenteistä tai tuliperäisistä purkaustuotteista kivettymällä ja syväkivet kiteyty­mällä erilaisista magmoista syvällä maankuoressa. Lounais-Hämeessä pintakivistä yleisimmin esiin­tyy emäksisiä vulkaniitteja ja kiillegneissisiä tai kiilleliusketta. Intermediäärisiä vulkaniitteja on jonkin

¹ Luvun tekstit on koostettu seuraavasta selvityksestä: Sirpa Somersalo & Päivi Luppi (2003): Hämeen maakunnallinen maisemaselvitys. Hämeen liiton julkaisu II:190.

verran Tammelan ja Forssan pohjoisosissa sekä hieman Humppilassa ja Jokioisilla. Syväkivistä tavallisimmat ovat Lounais-Hämeen länsiosassa granodioriitti ja Tammelan ylänköalueella mikroklinitigraniitti. Tammelan ja Forssan pohjoisosissa esiintyy myös gabroa ja dioriittia. Luonteenomaista Hämeen kallioperälle on voimakas lohkoutuminen siirroksia ja ruhjeita pitkin, jotka ilmenevät maastossa vesistölinjoina ja laaksoina. Näiden murrosten reunat ovat usein jyrkkiä ja muodostavat 5-10 m korkeita pystysuoria kallioseinämiä. Murrokset ovat useimmiten luode-kaakko tai koillinen-lounas –suuntaisia.

*Tammelan kunnan sijainti punaisella värillä.
Vedenkoskemattomat alueet ruskealla värillä.*

Hämeen maakunnan yleisin maalaji on moreeni, mutta lounaisimmalle Hämeelle, etenkin Jokioisille ja Ypäjälle on tyypillistä myös savikoiden runsaus, joita Tammelassa taas on pääasiassa vain Pyhäjärven altaan ympäristössä. Turvealueita on varsinkin Tammelassa, jossa laajin turpeella ja liejulla täytynyt muinainen allas on Torronsuo. Toinen merkittävä turvealue on Humppilan länsirajalla oleva Järvensuon-Rautasuon alue. Merkittävimmät kallioalueet ovat Tammelan eteläosissa, mutta kalliota on paikoin muuallakin Lounais-Hämeessä.

Hiekka- ja soramuodostumia on Lounais-Hämeessä Tammelaa lukuunottamatta vähän ja niihin liittyviä hiekka- ja hietakankaista on laajemmassa mitassa vain Tammelassa, Pyhäjärven ja Kuivajärven välisellä kannaksella, Kuivajärven eteläpuolella sekä Pehkijärven pohjoispuolella. Lounais-Hämettä kuitenkin halkoo usea jääkauden loppuvaiheessa jäätikön reunavyöhykkeen sulamisvesivirtojen synnyttämä harjujakso. Nämä ovat jäätikön perääntymissuunnan mukaisesti pääpiirteissään luodekaakko-suuntaisia ja ne saavat alkunsa Salpausseliltä.

Eteläisin Lounais-Hämettä halkovista harjuista kulkee Liesjärven ja Ruostejärven kautta Torrnsuon halki häipyen lopulta näkyvistä Ypäjän kirkonkylän eteläpuolella. Toinen, pidempi ja leveämpi harju tulee Lopelta Kuivajärven eteläpuolelle erottaen toisistaan Kuiva- ja Pyhäjärven, jatkuen Pyhäjärven pohjois- ja Kaukjärven etelärantaa pitkin Forssaan ja siitä edelleen Loimijoen pohjoisrantaa kohoten Inkissä Lamminmäeksi. Sieltä harju jatkuu Jokioisten Rehtijärvelle ja kohti Humppilan rajaa, jossa harju halkaisee koko Humppilan kunnan Kirkkoharjuna ja Venäjänharjuna. Kolmas laajempi harjujakso kulkee Tammelan pohjoisosien pikkujärvien alueen halki Tammelan ja Forssan rajalla olevalle Valijärvelle päätyen lopulta Ylisuon länsipuolelle. Näiden pidempien harjujen lisäksi kuntien alueella on pienempiä harjumuodostumia, yleensä edellä mainittujen sivuharjuja.

Tammelan vesistöhistoria²

Muinaiset vesistöt vaikuttavat olennaisesti Lounais-Hämeen muinaisen asutuksen sijoittumiseen, sillä asutus on aina hakeutunut veden äärelle. Keskeistä asutushistorian rekonstruoimisen kannalta on tuntee Itämeren vaiheet, sillä varhaisvaiheissaan Itämeren edeltäjät ylsivät Lounais-Hämeeseen saakka. Jääkauden jälkeisessä Itämeren kehityksessä erotetaan seuraavat vaiheet: Baltian jääjärvi (n. 11000-9590 eKr.), Yoldiameri (n. 9590-8800 eKr.), Ancylusjärvi (n. 8800-7500 eKr.) ja Litorinameeri sekä nykyinen Itämeri (7500 ekr – nykyaika). Pääpiirteissään vesi on jääkauden jälkeen alueella laskenut maankuoren kohotessa sen oltua jääkauden aikana mannerjään painamana. Kohoaminen ei kuitenkaan ole ollut samanlaista koko Itämeren alueella, vaan maankohoaminen on nopeampaa luoteessa ja hitaampaa kaakossa. Maankohoamisen vauhti oli myös heti jääkauden jälkeen huomattavasti nopeampaa kuin mitä se on nykyään.

Baltian jääjärvi ei ulottunut Lounais-Hämeeseen, koska alue oli tuolloin vielä jään peitossa, mutta Yoldiameren aikana paljastuivat ensimmäiset maa-alueet myös Lounais-Hämeessä. Yoldiameren ajan keskivaiheilla n. 9200 eKr. Tammelan itäosissa oli useita isoja saaria: pohjoisessa Pikonkorpi-Torajärvi-Patakangas, idässä Tynnyrinmäki- Palokankaanmäki- Ruohonmäki- Haapasillanmäki ja etelässä Niinimäki-Kivilamminmäki-Pussimäki-Rautakallionnummi. Kaakossa, Levonniemenmäen ympäristössä oli iso saari jatkuen Lopen kunnan puolelle. Ancylusjärvivaiheen alussa n. 8600 eKr. kunnan länsiosassa oli leveä vesialue peittäen Torrnsuon, Pyhäjärven ja Kuivajärven altaat. Muutamia saaria lukuunottamatta oli muu kunnan alue suurta saarta tai mahdollisesti jopa mannerta. Kunnan keskusta oli itä-länsi –suuntaisella saarella. Saaren kansallispuistossa Kaukolanharju ja siitä koilliseen olevan harjujakson korkeimmat kohdat olivat kuivilla aina Portaan kylään, jossa Turpoonjokea pitkin Turpooseen asti oli laaja vesialue. Portaan kylän kohdalla oli 150 metriä leveä salmi yhdistäen pohjoisen ja eteläisen vesialueen. Lounaassa oli iso vesialue Letkun-Myllynkulman peltoalueilla. Liesjärven kansallispuiston alue sen sijaan oli kokonaan Ancylusjärven pinnan yläpuolella. Yh-

² Luku perustuu Kalevi Hokkasen selvitykseen (2005) Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visuaalisointi. GTK:n raportti P.22.4.110.

teys Ancylusjärveen oli 9100 eKr. mennessä olemassa enää kunnan lounaisosassa Kapilossa ja Pienjokiuomassa Laitiaisissa. Tuolloin Torronsuo, Pyhäjärvi ja Kuivajärvi olivat järvinä, mutta niiden pinta-alat ja muoto olivat erilaiset kuin nykyisin. Ne saattoivat muodostaa yhtenäisen vesistön, sillä Torronsuon turvekerrostumat eivät vielä olleet muodostuneet.

Esihistoriallisen asutuksen sijainnin kannalta oleellisten merivaiheiden lisäksi tärkeitä ovat olleet luonnollisesti myös järvet ja joet. Tammela on varsin järvirikas kunta ja esihistoriallista asutusta tunnetaan jokaisen isomman ja monen pienemmänkin järven rannoilta. Keskeisimmät järvet ovat Pyhäjärvi ja Kuivajärvi, jotka ovat muodostaneet muiden pienempien järvien kanssa yhtenäisen suuraltaan kohoten ehkä jopa 102-103 metrin korkeudelle nykyisestä merenpinnasta eli 6-7 metriä järvien nykyisen pinnan yläpuolelle. Tähän viittaavat erityisesti Rekolan ja Saarensalmen asuinpaikkojen korkeusasema 103-105 m mpy korkeudella. Pyhäjärveen ovat liittyneet lännessä nyttemmin Kalliojärvi ja Talpianjärvi, joiden muinaisrannoilla myös on lukuisia asuinpaikkoja yli 102 m mpy korkeudella (Kulmala, Ranta, Yrjölään pelto, osin Vihtaniemi, Antintalo, Perola 1-2). Kaikissa järvisä lienee tapahtunut esihistoriallisena aikana maankohoamisen aiheuttamaa tulvimista altaiden kaakkoisosissa ja toisaalta kuivumista luoteispäässä. Viimein järviä on laskettu historiallisena aikana niin, että Talpianjärvi on kuivattu suoksi ja Kalliojärvi pelloksi. Talpian-, Kallio- ja Pyhäjärvillä kuivatustörmä näkyy selvästi maastossa.

Tammelan kirkonkylän pohjoispuolella olevan Kaukjärven historia on huonosti tunnettu, mutta sekin lienee laskettu. Kuivajärveen laskeva Pehkijärvi on laskettu ja vanha ranta näkyy paikoin selvästi, mm. Loimosten alueella. Vaikuttaa siltä, että Pehkijärvellä on ennen järvenlaskua myös ollut hiljaa laskeva vaihe, sillä kivikautisia asuinpaikkoja tunnetaan useilta rantakorkeuksilta ja esim. Talvitienlahti järven luoteispäässä lienee soistunut jo ennen järvenlaskua. Susikaslammi on kuivattu entinen pieni järvi, joka on liittynyt Pehkijärveen Vaihjoen kautta. Muita isompia järviä pohjoisessa Tammelassa ovat Jänijärvi, Särkijärvi, Heinijärvi, Saloistenjärvi, Kynäräjärvi, Valijärvi, Liesjärvi, Ojajärvi, Kanajärvi, Lunkinjärvi sekä osittain kuivattu Rautijärvi. Kuivajärven itäpuolella on laajahko Oksjärvi ja Tammelan, Lopen ja Rengon rajoilla on Pääjärvi. Tammelan eteläosan merkittävin vesialue on Liesjärven, Tapolanjärven ja Kynärän muodostama kokonaisuus, jonka historia tunnetaan niin ikään huonosti. Kivikautisia asuinpaikkoja näyttää olevan sekä nykyrannoilla että ainakin joillakin alueilla myös nykyisen vedenpinnan alapuolella.

Esihistorian ajanjaksot

Seuraavassa taulukossa on esitetty Suomen esihistorian ajanjaksot.³ Taulukosta on jätetty pois sellaiset keramiikkatyypit ja kulttuuriryhmät, joita on vain Itä- ja Pohjois-Suomessa. Suurin osa Suomen esihistorian jaksotuksesta erityisesti kivi- ja pronssikaudella perustuu keramiikkatyyppeihin. Rautakauden kronologia noudattaa skandinaavisia ja keskieurooppalaisia periodijakoja.

KIVIKAUSI

Paleoliittinen kivikausi

n. 120 000 eKr.

Mesoliittinen kivikausi

8600 - 5000 eKr.

Suomusjärven kulttuuri

8300 - 5000 eKr.

³ Taulukko teoksesta Maiseman muisti. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset. Museovirasto, Helsinki 2001.

Neoliittinen kivikausi	5000 - 1500 eKr.
Kampakeraaminen kulttuuri	5000 - 3200 eKr.
Vanhempi varhaiskampakeramiikka	5000 - 4500 eKr.
Nuorempi varhaiskampakeramiikka	4500 - 4000 eKr.
Jäkärän keramiikka	4300 - 3900 eKr.
Tyypillinen kampakeramiikka	3900 - 3400 eKr.
Myöhäiskampakeramiikka	3600 - 3200 eKr.
Pyheensillan keramiikka	3200 - 2800 eKr.
Nuorakeramiikka	3200 - 2300 eKr.
Kiukaisten keramiikka	2300 - 1500 eKr.

PRONSSIKAUSI

Tekstiilikeramiikka (Sarsa-Tomitsa)	1900 - 500 eKr.
Paimion keramiikka	1500 - 800 eKr.
Morbyn keramiikka	800 eKr. - 300 jKr.

RAUTAKAUSI

Esiroomalainen rautakausi	500 eKr. - 0
Vanhempi roomalainen rautakausi	0 - 200 jKr.
Nuorempi roomalainen rautakausi	200 - 400 jKr.
Kansainvaellusaika	400 - 575 jKr.
Merovingiaika	575 - 800 jKr.
Viikinkiaika	800 - 1025 jKr.
Ristiretkiaika	1025 - 1150/1300 jKr.

Tammelan arkeologinen tutkimushistoria

Ensimmäisenä Tammelan esihistoriaa sivuavana tutkimuksena voidaan pitää J.W. Hirsjärven v. 1884 Suomen Muinaismuistoyhdistyksen stipendiaattina tekemää Tammelan kihlakunnan muinaisjäännösinventointia, joka pitää sisällään paljon muutakin kuin nykyään muinaisjäännöksiksi tulkittuja ilmiöitä. Hirsjärvi sai tuolloin mukaansa eri puolilta pitäjää suuren joukon kiviesineitä ja sellaisten katkelmia, joita oli löydetty 1860-1880 –luvulla ja joitakin löytöjä oli toimitettu museokokoelmiin jo ennen hänen käyntiäänkin. Pienimmällä löytönumerolla Tammelan esineistä on soikea tuluskivi, jonka päänumero Kansallismuseon luettelossa on 152. Muinaisesineitä, sekä kivi- että rautakautisia on Tammelasta toimitettu sekä Kansallismuseoon että Lounais-Hämeen museoon tasaiseen tahtiin kautta vuosien.

Kiinteitä muinaisjäännöksiä ei Hirsjärvi Tammelassa mainitse tavanneensa ja ensimmäinen varsinainen arkeologinen tarkastuskäynti mahdolliselle kiinteälle muinaisjäännökselle tapahtui vasta vuonna 1930, kun Helmer Salmo kävi tutkimassa Riihivalkamasta löydettyä ”käytävähautaa”. Kyseinen kohde ei ole muinaisjäännösluettelossa mukana. Vuonna 1936 Ella Kivikoski kävi kaivamassa esiin ruuhan Liesjärven lähellä olevan Kaksvetisen lammen rannalta. Löytöä oletettiin kivikautiseksi, mutta sittemmin on selvinnyt että ruuhi on historialliselta ajalta. Samana vuonna Jouko Voionmaa tarkasti Torajärvellä ilmeisen sudenpyyntikuopan. Seuraava tutkimus Tammelassa tehtiin vuonna 1949, jolloin Salmo kävi tarkastamassa Näkämaan kummun rautakautista hautalöytöä. Jorma Leppäaho

teki paikalla seuraavana vuonna tuloksettoman kaivauksen ja muinaisjäännöstä pidetään nykyään täysin tuhoutuneena. 1960-luvulla Tammelassa käytiin tarkastamassa kolmea kohdetta, C.F. Meinander suoritti pienen kaivauksen vuonna 1964 Myllykylän Seppälän nuorakeraamisella asuin- ja/tai hautapaikalla ja Mirja Koskimies kävi tarkastamassa Syrjälän niin ikään nuorakeraamista löytöpaikkaa vuonna 1966. Lisäksi Auvo Hirsjärvi tarkasti vuonna 1965 aivan kirkonkylällä Lepokallion rautakautisen hautauksen, josta oli löytynyt kaksi putkikeihäänkärkeä ja ango. 1970-luvulla vain Jukka Vuorinen tarkasti kaksi kivikautista asuinpaikkaa, Vuorisen ja Korteniemen vuonna 1975. Vuonna 1981 Jussi-Pekka Taavitsainen kävi tarkastamassa Myllysyvän mahdolliset pyyntikuopat.

Arkeologi Lauri Pohjakallio tuli Lounais-Hämeen museon johtajaksi vuonna 1979 ja hän aloitti alueensa kuntien perusinventoinnit, sillä varsinaisia perusselvityksiä ei aiemmin seudulta oltu tehty. Tammelan perusinventoinnin hän suoritti vuonna 1982, raporttiin on kerätty siihen mennessä tunnetut kiinteät muinaisjäännökset sekä irtolöytöpaikat, yhteensä 11 kiinteää muinaisjäännöstä ja 54 irtolöytöpaikkaa. Pohjakallio aloitti myös aktiivisesti Tammelan muinaisjäännösten tutkimisen. Kankaisten röykkiöalueella tehtiin hänen johdolla kaivauksia vuosina 1983, 1986, 1996, 1997 ja 1999. Lisäksi hän tutki Mustasaaren kiviröykkiön Torronsuolla vuonna 1991. 1980-luvulla Jaakko Masosen väitöskirjaan liittyen tehtiin Hämeen Härkätien inventointi vuonna 1986 ja siihen liittyen myös kaivaus Pernunmäen tierauniolla vuonna 1987.

1990-luvulla Tammelassa ei tehty varsinaisesti mitään arkeologista tutkimusta, vaikka joitakin löytöjä toki Kansallismuseon kokoelmiin on tällöin toimitettukin. Vuonna 2003 inventoitiin maakaasuputken linjausta Hausjärven ja Naantalin välillä ja tässä yhteydessä Kreetta Lesell ja Eeva Raike löysivät Kylä-Tulokkaan kivikautisen asuinpaikan Talpianjärven rannalta. Seuraavana vuonna arkeologian opiskelija Jasse Tiilikkala löysi niin ikään Talpianjärveltä Sannannokan ja Vihtaniemen asuinpaikat. Petro Pesonen löysi kolme kivikautista asuinpaikkaa vuoden 2005 Lounais-Hämeen muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä Lamalan ja Liesjärven kaava-alueilta. Viimeisimmät ennen nykyistä Tammelan perusinventointia löydettyjä kohteita ovat Vohlessaaren kivikautinen asuinpaikka, jonka Tiilikkala löysi vuonna 2005 sekä Saarensalmen kivikautinen asuinpaikka, jonka Johanna Enqvist löysi samana vuonna.

Ennen vuoden 2006 inventointia Tammelasta oli Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin merkitty 25 kiinteää muinaisjäännöstä, joista kuitenkin vain 16 on esihistorialliseksi luokiteltavia kohteita. Näistä 11 on kivikautisia asuinpaikkoja, kaksi rautakautista hautapaikkaa, kaksi kuppikiveä sekä lisäksi rautakautinen ja/tai keskiaikainen Kankaisten röykkiöalue. Lisäksi oli rekisteröity muinaisjäännöksiksi ajoittamattomina kaksi pyyntikuoppakohdetta ja kaksi kiviröykkiökohdetta sekä historiallisen ajan muinaisjäännösinä tieraunio ja kolme rajamerkkiä sekä Mustialan ympäristössä olevat kivirauniot. Vuonna 2005 projektissa tehdyssä Tammelan historiallisen ajan muinaisjäännösten inventoinnissa Johanna Enqvist rekisteröi Tammelasta joukon kohteita, joista 28 on päätynyt myös muinaisjäännösrekisteriin, pääasiassa ne ovat historiallisen ajan kylätontteja. Esihistoriallisiksi irtolöytöpaikoiksi luettavia kohteita oli Tammelasta kertynyt Pohjakallion inventoinnin jälkeen vielä 12 kpl.

Inventoinnin kenttätyöt

Inventoinnin tavoitteena oli ennestään tiedossa olevien muinaisjäännösten tarkastus ja toisaalta uusien muinaisjäännösten etsiminen. Muinaisjäännösten etsintä kohdistettiin vain esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiin, koska vuonna 2005 tehtiin erillinen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi (Enqvist 2005). Esihistoriallisista muinaisjäännöksistä keskityttiin erityisesti kivikautisiin ja varhaismetallikautisiin pyyntikulttuurin asuinpaikkoihin, koska vesistöhistorian perusteella alueelta oli mahdollista löytää sekä meri- että jokivaiheen aikaisia asuinpaikkoja. Pronssi- tai rautakautisia, maanviljelyskulttuuriin liittyviä muinaisjäännöksiä ei inventoinnin yhteydessä erityisesti haettu.

Tavallisin inventointimenetelmä Tammelassa oli pintapoiminta, jota tehtiin varsinkin pelloilla, mutta myös tienleikkauksia ja metsä-äestysalueita tarkastettiin. Inventoinnissa etsitään siis muinaisjäännöksistä peräisin olevia irtaimia löytöjä sellaisilta paikoilta, joissa maanpinta on avoimena. Metsämaastossa tehtiin tarpeen mukaan koekuoppia, erityisesti näin meneteltiin Pehkijärven alueella, jossa on ehjää maastoa järven vanhoilla rannoilla. Koekuopitus oli vallitsevana menetelmänä myös Pyhä- ja Kuivajärvellä, erityisesti Saaren kansanpuiston alueella, joka on ehjää harjumaastoa. Myös Liesjärven rannat ovat suureksi osaksi viljelemättömiä ja siellä muinaisjäännöksiä saatettiin etsiä koekuopituksin. Tarpeen mukaan näin meneteltiin muuallakin, myös lähes täysin viljeltyjen Talpian- ja Kalliojärvien ympärillä on siellä täällä metsäisiä saarekkeitä. Kohteet dokumentoitiin maastossa kirjallisesti ja usein myös valokuvaamalla. Kohteiden laajuus määriteltiin topografian ja pintalöytöjen perusteella. Kohdetiedot on syötetty Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin jälkitöiden yhteydessä.

Vaikka pyyntikulttuurin asuinpaikat sijaitsivatkin usein säännönmukaisesti tietynlaisilla paikoilla, joita luonnehtivat mm. hiekkainen maaperä, suojainen takamaasto ja edullinen sijainti vesistön äärellä, ei tätä voi pitää sääntönä asuinpaikkoja etsittäessä, vaan niitä löytyy kaikenlaisista ympäristöistä. Tärkein edellytys on (muinainen) sijainti veden äärellä. Niinpä inventoinnissa käytettiin jonkin verran hyödyksi Kalevi Hokkasen (GTK) alueelta laatimia muinaisrantakarttoja.

Inventoinnin tulokset

Inventoinnissa löytyi 48 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteista suurin osa on määritelty kivikautiseksi asuinpaikoiksi (43 kpl), yksi varhaismetallikautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 2) ja yksi rautakautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 1). Lisäksi kolme kohteista on tarkemmin ajoittamattomia esihistoriallisia pyyntikuoppakohteita (Talvitienlahti 4-5, Keskinen). Inventoinnin jälkeen Tammelasta tunnetaan 70 ajoitukseltaan todennäköisesti esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi kertomuksessa on mukana neljä varmasti historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Varsinaisesti historiallisen ajan muinaisjäännöksiä käsitellään kuitenkin Johanna Enqvistin raportissa. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 26 mahdollista muinaisjäännöstä, joista 11 on mahdollista kivikautista asuinpaikkaa (niiltä on vain vähän tai epämääräisiä löytöjä), yhdeksän erilaista kiviröykkiökohdetta, kaksi tervahautaa, Myllylahden sudenpyyntikuoppa sekä kolme muuta kuoppakohdetta. Mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja lukuunottamatta kohteet ovat ajoitukseltaan todennäköisesti historialliselta ajalta. Useat kiviröykkiökohteista löytyivät paikallisten antamien vihjeiden perusteella. Inventoinnin aikana tuli tietoon kaksi ennestään tuntematonta irtolöytöpaikkaa, toinen on Hongiston 1600-luvun rahan löytöpaikka ja toinen Hirsmäen kiviesineen löytöpaikka. Jäl-

kimmäinen on valitettavasti joutunut hukkaan, mutta kuvailusta päätellen kyseessä on saattanut olla vasarakirves. Lisäksi kokoelmiin saatiin yksi kiviesine ennestään tunnetulta löytöpaikalta (Lamminranta).

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 164 inventointikohteesta: 56 kivikautista, yksi varhaismetallikautinen ja yksi rautakautinen asuinpaikka, 11 mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, kaksi rautakautista hautapaikkaa, yksi rautakautinen/keskiaikainen röykkiöalue, kaksi rautakautista kuppikiveä ja/tai –kalliota, yhdeksän ajoittamatonta kiviröykkiökohdetta, kuusi esihistoriallista tai ajoittamatonta pyyntikuoppakohdetta, kolme muuta kuoppakohdetta, historiallisen ajan tieraanio, kolme rajamerkkiä, kaksi tervahautaa, 50 kivikautista irtolöytöpaikkaa, yksi varhaismetallikautinen löytöpaikka, 10 rautakautista löytöpaikkaa, kaksi historiallisen ajan löytöpaikkaa sekä yksi moniperiodinen löytöpaikka. Ainoastaan kiinteiden muinaisjäännösten kohdalla on mainittu rauhoitusluokka joka ei perustu muinaismuistolakiin vaan Museovirastossa vakiintuneeseen käytäntöön. 1-luokka käsittää kohteet, joiden säilyminen on turvattu kaikissa olosuhteissa, 2-luokka kohteet, joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia ja jotka voidaan siirtää tutkimusten jälkeen luokkaan 1 tai 3, ja 3-luokka tuhoutuneet tai "riittävästi" tutkitut kohteet, jotka eivät ole enää rauhoitettuja.

Tammelan kivi- ja varhaismetallikautiset kohteet

Suuri osa Tammelan kivi- ja varhaismetallikautisista asuinpaikoista sijaitsee peltoalueilla, erityisesti Talpian- ja Kalliojärven alueella. Suojelullisesti ja tutkimuksellisesti arvokkaampia ovat kuitenkin ehjällä metsäalueella sijaitsevat asuinpaikat, joita on kuitenkin Tammelan kohteistakin peräti 25 kpl. Koska kohteet ovat ehjiä, niiden rajojen määrittely perustuu enemmän topografiaan kuin peltokohdeiden, joilla löytöjen levintä tavallisesti määrittelee asuinpaikan rajat suhteellisen tarkasti. Ehjiä asuinpaikkoja on Liesjärvellä (Vuorinen, Karjusillanniemi, Hyypiönmaja, Hiiliniemenkärki), Talpianjärvellä (osin Ranta, osin Rokonkivi, osin Vihtaniemi, Sannannokka), Kalliojärvellä (Valkeeniemi), Saaren alueella (Mattila, Venesilta, Iso Riihenmäki, Palomäki N, Väärämäenlahti, Männistö), Pyhäjärvellä (Vohlessaari, Mansikkaniemi, Rauhaniemennokka), Ruostejärvellä (Kurjenniemi), Pehkijärvellä (Talvitienlahti 3, Vaihjoki 2) ja Rautijärvellä (Veräjantausta, Lyhönlahti). Osa asuinpaikoista on osittain pellolla ja osittain metsämaastossa. Lisäksi pari kohdetta on löydetty metsäaestysalueilta (Susikaslammi 3, Talvitienlahti 2).

Tammelan vanhimmat kivikautiset asuinpaikat lienevät Kapilossa sijaitsevat Paitamäen ja Iloniemen asuinpaikat, jotka ovat sijainneet vetäytyvän Ancyliusjärven rannalla ja ne ajoittunevat 8600-8100 eKr. ikäisiksi. On luonnollisesti mahdollista, että osa muuallakin sijaitsevista asuinpaikoista olisi yhtä vanhoja, mutta kyseiset kaksi asuinpaikkaa ovat ainoat, jotka eivät sijaitse nykyisen järven tai joen lähellä. Kohteilta on löytynyt vain kvartssia.

Liesjärveltä tunnetaan viisi kivikautista asuinpaikkaa, joista Hyypiönmajan ja Vuorisen asuinpaikoilta on löytynyt keramiikkaa. Hyypiönmajan keramiikka muistuttaa lähinnä kampakeramiikkaa, mutta palat ovat liian pieniä tarkkaan tunnistamiseen. Korteniemen asuinpaikalta on löytynyt piisäleestä tehty esine, joka todennäköisesti on ajoitettavissa tyypillisen kampakeramiikan aikaan. Korteniemen asuinpaikkaa lukuunottamatta Liesjärven asuinpaikat ovat kaikki ehjässä maastossa sijaitsevia ja siksi merkittäviä. Ruostejärven Kurjenniemen asuinpaikalta on vain kvartssia. Myös tämä kohde on ehjä.

Kuivattujen Talpianjärven ja Kalliojärven rannoilla on runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja, sekä vanhalla kuivatusta edeltävällä rannalla että korkeammilla tasoilla, mikä viittaa vanhempiin järvivaiheisiin molemmissa altaissa. Ne lienevät myös kuuluneet aikanaan samaan suuraltaaseen Pyhäjärven ja Kuivajärven kanssa. Korkeimmilla tasoilla sijaitsevat asuinpaikat saattavat olla jo Ancylosaikaisia. Talpianjärven asuinpaikoista keramiikkaa on löytynyt Sannannokan ja Vihtaniemen asuinpaikoilta, jälkimmäiseltä ainakin nuorakeramiikkaa. Muuten löytöaineisto on pääasiassa kvartsia ja erityisesti pohjoisrannan asuinpaikat sijaitsevat voimakkaasti muokatuilla savipelloilla, jossa asuinpaikoista ei liene paljon muuta jäljellä kuin itse esinelöydöt. Tosin Rannan asuinpaikalta on myös koekuoppalöytöjä metsästä. Kalliojärven asuinpaikoista merkittävin lienee sen itärannalla sijaitseva Valkeenieniemi, joka on ehjä ja koekuopasta on löytynyt myös keramiikkaa – tosin vain pieniä, tarkemmin tunnistamattomia murusia.

Pyhäjärven rannoilta on järven laajuuteen nähden vähän kivikautisia asuinpaikkoja. Tämä saattaa tosin johtua siitä, että varsinkin pohjoisranta on jokseenkin täysin rakennettu. Merkittävimpiä asuinpaikkoja ovat Rauhaniemennokka, Vohlessaari ja Saarensalmen rannalla sijaitsevat kolme pienialaista, ehjää asuinpaikkaa (Palomäki N, Väärämäenlahti, Iso Riihenniemi). Rauhaniemennokasta on löytynyt vanhempaa varhaiskampakakeramiikkaa. Mainitut asuinpaikat ovat kaikki myös jokseenkin ehjässä maastossa sijaitsevia. Saarensalmen asuinpaikalta on löytynyt poikkiteräinen kvartsinuolenkärki, joka ajoittaa sen myöhäismesoliittiselle kivilaudelle. Kuivajärven piiristä on vain kolme kivikautista asuinpaikkaa ja itse asiassa myös hyvin vähän irtolöytöjä verrattuna esimerkiksi Pyhäjärveen. Mattilan asuinpaikalta on löydetty tyypillistä kampakakeramiikkaa ja Syrjälän kohteelta nuorakeramiikkaa. Männistön asuinpaikalta ei ole keramiikkaa, vain palanutta luuta ja kvartsia. Kaukjärveltä tunnetaan toistaiseksi vain yksi kivikautinen asuinpaikka, Runkomäki, Mustialan oppilaitoksen länsipuolella.

Seppälän nuorakeraaminen asuin- ja/tai hautapaikka ei selvästikään ole sijainnut minkään järvivaiheen rannalla, vaan asuinpaikan sijoittumiselle on riittänyt pienen puron läheisyys. Myös Saukonien asuinpaikka Heini- ja Jänijärven välisen Heinijoen varrella on ilmeinen jokiasuinpaikka. Täällä houkuttimena lienevät olleet kaksi koskea juuri asuinpaikan kohdalla. Jänijärven rannalla on Koivulan asuinpaikka, jolta inventoinnissa löytyi kvartsin lisäksi kivistä katkelma. Todennäköisesti myös Heinijärven rannalla on ollut kivikautista asutusta, sillä sieltä tunnetaan parikin kiviesineen löytöpaikkaa.

Pehkijärven luoteispäässä ja kuivatun Susikaslammin ympärillä on runsas keskittymä kivikautisia asuinpaikkoja ja keramiikan perusteella Vaihjoki 2:n asuinpaikka lienee itse asiassa varhaismetallikautinen, sillä se saattaisi olla Sarsan keramiikkaa. Susikaslammi 1:n asuinpaikalta on löytynyt vanhempaa varhaiskampakakeramiikkaa, Susikaslammi 3:n asuinpaikalta nuorakeramiikkaa sekä Talvitielahti 2:n ja 3:n asuinpaikoilta molemmilta pienet palat jotain tunnistamatonta keramiikkaa, todennäköisesti kuitenkin kampakakeramiikkaa. Mielenkiintoisia inventointilöytöjä ovat myös Susikaslammi 1:stä löydetty kivistä sekä Susikaslammi 3:n palaneen saven ja savitiivisteiden palat. Suojellisesti erittäin arvokas on Vaihjoki 2:n asuinpaikka, joka on myös luontonsa puolesta hyvin vaikeasti havaittava kohde.

Pohjoisin Tammelan kivikautisen asutuksen keskittymistä löytyy osittain kuivatun Rautijärven ympäristöstä Kuuslammin kylässä. Täällä sijaitsevat hyvin runsaslöytöinen Rautahuhdan asuinpaikka,

pieni Lyhönlahden kohde sekä Veräjantaustan asuinpaikka, josta löytyi koekuopituksessa myös keramiikkaa, joka lienee varhaiskampakeraamiikkaa.

Tammelán rautakautiset kohteet

Lounais-Hämeestä tunnetaan hyvin vähän rautakautisia kohteita verrattuna lähiseuduista esimerkiksi Urjalaan tai Hämeenlinnaan. Tammelassa ja Forssassa on kuitenkin joitakin rautakautisia kohteita, Forssassa Hakalan merovingiaikainen hautalöytö ja Santanenän asuinpaikka Kokonjärvellä. Tammelasta tunnettiin ennen inventointia viisi rautakaudelle ajoittuvaa kiinteää muinaisjäännöstä ja kymmenen irtolöytöpaikkaa. Näkämään kummun viikinki-/ristiretkiaikainen hautakumpu ja Lepokallion kansainvaellusaikainen kallionkolohauta ovat esineistönsä perusteella helposti ajoitettavissa, mutta Kankaisten röykkiöalue keramiikkalöytöineen on vaikeammin tulkittavissa. Kyseessä lienee kuitenkin rautakaudelta keskiajalle asuttuna ollut asuinpaikka. Letkun koulun luona olevat kuppikivi ja kuppikallio ovat myös rautakautisia, mahdollisesti myöskin Jättiläisen haudan nimellä tunnettu kuppikivi Paitamäellä. Rautakautisista irtolöydöistä suurin osa on rautakauden alkupuolelle ajoittuvia soikeita tuluskiviä, mutta Kuivajärven Hykkilästä on 200-luvun virolaistyyppinen rannerengas, Kaukjärven Horkasta löytynyt miekka on kansainvaellusajalta ja Teurosta on viikinkiaikainen hevosenkenkäsolki.

Inventoinnissa löydettiin vain yksi rautakautinen kohde, joka on tosin sitäkin mielenkiintoisempi. Kyseessä on rautakautinen asuinpaikka, Vaihijoki 1, Pehkijärven luoteispäässä, Vaihijoen pohjoisrannalla. Kohteesta löytyi koekuopasta rautakautista karkeaa keramiikkaa sekä palanutta luuta. Koska maa oli tummanruskeaa likamaata ja siinä oli myös palaneita kiviä, on mahdollista että kyseessä olisi kalmisto. Pienten koekuoppien perusteella sitä on kuitenkin toistaiseksi mahdoton määrittellä. Joka tapauksessa paikka on rautakautiseksi asuinpaikaksi sijainniltaan hieman poikkeuksellinen, sillä se on aikanaan sijainnut pienessä saarella, ei suinkaan viljelysvainioiden keskellä kuten rautakautiset asuinpaikat yleensä.

Muut kohteet

Suojeltaviin kiinteisiin muinaisjäännöksiin on Tammelassa laskettu kaksi ajoittamatonta pyyntikuoppakohdetta, Torrónsuon reunalla oleva Myllysyryjän usean kuopan ryhmä ja Torajärven lounaispuolella oleva iso kuoppa, todennäköisesti sudenpyyntikuoppa tms. Todennäköisesti esihistoriallisia ovat Talvitienlahdella olevat kaksi kahden kuopan ryhmää sekä Keskisen rannalla oleva pyyntikuoppakohde. Ruostejärven Myllylahdella oleva iso kuoppa on historiallisen ajan sudenpyyntikuoppa. Jokseenkin varmojen tai todennäköisten pyyntikuoppien lisäksi Tammelasta on listattu mahdollisina muinaisjäännöksinä kuoppakohteita eri puolilla pitäjää. Näistä suurin osa on todennäköisesti historiallisen ajan jäänteitä, ehkä hiilimiiluja tms. Tervahautoja on inventoinnin yhteydessä kirjattu muistiin parilta paikalta. Erilaisia kiviroykkipaikoita havaittiin ja niitä saatiin inventoinnissa paikallisilta tietoon. Suurin osa niistä liittyy historiallisen ajan toimintoihin, osa on ehkä viljelysraunioita. Varmasti historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ovat aikanaan jo Hämeen Härkätien inventoinnissa rekisteröidyt Pernunmäen tieraunio ja rajamerkit tien varrella.

Yhteenveto

Tammelan kunnan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi tehtiin Hämeen Liiton toimeksiannosta ja varoin. Inventointi liittyi Hämeen liiton organisoimaan kolmevuotiseen ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” –hankkeeseen, johon kuului myös Museoviraston rakennushistorian osaston suorittama historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi v. 2005. Inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, jossa tarkastettiin ennestään tunnetut esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi 48 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteista suurin osa on määritelty kivikautiseksi asuinpaikoiksi (43 kpl), yksi varhaismetallikautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 2) ja yksi rautakautiseksi asuinpaikaksi (Vaihijoki 1). Lisäksi kolme kohteista on tarkemmin ajoittamattomia esihistoriallisia pyyntikuoppakohteita (Talvitienlahti 4-5, Keskinen). Usealta asuinpaikalta löydettiin keramiikkaa, ainakin vanhempaa varhaiskämpakeramiikkaa ja nuorakeramiikkaa, todennäköisesti myös Sarsan keramiikkaa.

Inventoinnin jälkeen Tammelasta tunnetaan 70 ajoitukseltaan todennäköisesti esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi kertomuksessa on mukana neljä varmasti historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 26 mahdollista muinaisjäännöstä, joista 11 on mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, joilta on vain vähän tai epämääräisiä löytöjä. Muita mahdollisia muinaisjäännöksiä ovat yhdeksän erilaista kiviröykkiökohdetta, kaksi tervahautaa, Myllylahden sudenpyyntikuoppa sekä kolme muuta kuoppakohdetta. Mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja lukuunottamatta nämä kohteet ovat ajoitukseltaan todennäköisesti historialliselta ajalta. Useat kiviröykkiökohteista löytyivät paikallisten antamien vihjeiden perusteella. Inventoinnin aikana tuli tietoon kaksi ennestään tuntematonta irtolöytöpaikkaa, toinen on Hongiston 1600-luvun rahan löytöpaikka ja toinen Hirsmäen kiviesineen löytöpaikka. Jälkimmäinen on joutunut hukkaan, mutta kuvailusta päätellen kyseessä on saattanut olla vasarakirves. Lisäksi kokoelmiin saatiin yksi kiviesine ennestään tunnetulta löytöpaikalta.

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 164 inventointikohteesta: 56 kivikautista, yksi varhaismetallikautinen ja yksi rautakautinen asuinpaikka, 11 mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, kaksi rautakautista hautapaikkaa, yksi rautakautinen/keskiaikainen röykkiöalue, kaksi rautakautista kuppikiveä ja/tai –kalliota, yhdeksän ajoittamatonta kiviröykkiökohdetta, kuusi esihistoriallista tai ajoittamatonta pyyntikuoppakohdetta, kolme muuta kuoppakohdetta, historiallisen ajan tieraunio, kolme rajamerkkiä, kaksi tervahautaa, 50 kivikautista irtolöytöpaikkaa, yksi varhaismetallikautinen löytöpaikka, 10 rautakautista löytöpaikkaa, kaksi historiallisen ajan löytöpaikkaa sekä yksi moniperiodinen löytöpaikka.

Helsingissä 28.12.2006

Petro Pesonen, FL

Lähteet

Arkistolähteet

Museovirasto, arkeologian osaston arkisto:

Kansallismuseon pääluettelo
 Löytöverifikaatit
 Kivikauden lappuluettelo ja metallikausien löytökortisto
 Muinaisjäännösrekisteri

Kaivauskertomukset:

- *Kaksvetinen – kertomus ruuhan kaivauksesta Tammelan Liesjärvellä elokuussa 1936, Ella Kivikoski
- *Näkämaan kumpu – Tammelan pitäjän Hevoniemen sahan alueella olevan Näkämaan kummun tutkiminen elokuun alkupuolella 1949, Jorma Leppäaho
- *Kankainen – kiviraunion no:1 kaivaus Tammelan Kankaisten kartanon maalla Kuivajärven luoteisrannalla kesäkuussa 1983, Lauri Pohjakallio
- *Kankainen – kiviraunion no:8 kaivaus Tammelan Kankaisten kartanon maalla Kuivajärven luoteisrannalla kesäkuussa 1986, Lauri Pohjakallio
- *Mustasaari – kiviraunion no:1 kaivaus Tammelan Kallionkylän Torronsuon Mustasaassa toukokuussa 1991, Lauri Pohjakallio
- *Kankainen – kaivaus Tammelan Kankaisissa, raunion no:1 ulkopuolisella alueella elokuussa 1996, Lauri Pohjakallio
- *Kankainen – kaivaus Tammelan Kankaisissa, raunion no:1 ulkopuolisella alueella kesäkuussa 1997, Lauri Pohjakallio
- *Kankainen – kaivaus Tammelan Kankaisissa raunioiden 18 ja 19 välisellä alueella 10.-13.8.1999, Lauri Pohjakallio

Tarkastuskertomukset:

- *Käytävähauta(?) Tammelan pitäjän Riihivalkaman kylän Peltosen (omistaja Heikki Kaapola) yksinäistilan maalla, Helmer Salmo (1930)
- *Näkämaan kumpu – kertomus Tammelan pitäjän Hevonniemen sahan alueella Näkämaan kummussa paljastetusta ruumishaudan sijainnista (esih. os. n:o 12036), Helmer Salmo (1949)
- *Syrjälä – kivikautisen asuinpaikan tarkastus 1966, Mirja Koskimies
- *Hiidenhaudan tarkastuskertomus 1974, Jouko Rätty
- *Myllysyryjä – pyyntikuoppien tarkastus 1981, Jussi-Pekka Taavitsainen
- *Karjusillanniemi – kivikautisen asuinpaikan tarkastus 2005, Petro Pesonen
- *Kukkuramäki – kivikautisen asuinpaikan tarkastus 2005, Petro Pesonen
- *Venesilta – kivikautisen asuinpaikan tarkastus 2005, Petro Pesonen

Inventointikertomukset:

- *Muinaisjäännöksiä Tammelan kihlakunnassa, luetellut J.W. Hirsjärvi (1882-1883)
- *Tammelan muinaisjäännösten inventointi kesällä 1982, Lauri Pohjakallio
- *Gasum Oy maakaasuputkilinjan länsilaaennuksen esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten inventointi välillä Hausjärvi-Naantali, kevät 2003, Eeva Raike

*Tammelan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi 2006, Petro Pesonen

Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto:

Inventointikertomukset:

*Hämeen Härkätien inventointi 1986, Jaakko Masonen & Markku Heikkinen

*Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä 2005-2006. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi Tammelan kunnan alueella 16.-21.9.2005, Johanna Enqvist

Painetut lähteet ja kirjallisuus

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989: *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805*. Tampere.

Alanen, Timo 2004: *Someron ja Tammelan vanhin asutusnimistö*. Jyväskylä.

Hokkanen, Kalevi 2005: Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visualisointi. Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä. *GTK:n raportti P.22.4.110*.

Pohjakallio, Lauri 1990: Vasarakirveskulttuurin löytöjä Lounais-Hämeessä. *Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys, Vuosikirja 59*.

Pohjakallio, Lauri 1992: Tammelan esihistoria. *Tammelan historia I*.

Pohjakallio Lauri 1993: Tammelan Kuivajärven siitepölyanalyysin taustaa. Kankaisten kivirauniot. *Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys, Vuosikirja 62*.

Pohjakallio, Lauri 1994: Lounais-Hämeen esihistoria. *Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys, Vuosikirja 63*.

Purhonen, Paula (toim.) 2001: *Maiseman muisti. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset*. Museovirasto, Helsinki.

Somersalo, Sirpa & Luppi, Päivi 2003: Hämeen maakunnallinen maisemaselvitys. *Hämeen liiton julkaisu II:190*.

Talvio, Tuukka 1988. Tammelan roomalainen rahalöytö. *Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys, Vuosikirja 57*.

Vuorela, Irmeli & Kankainen, Tuovi 1993: Tammelan asutushistoriaa Kuivajärven kerrostumien paleoekologisen tutkimuksen valossa. *Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys, Vuosikirja 62*.

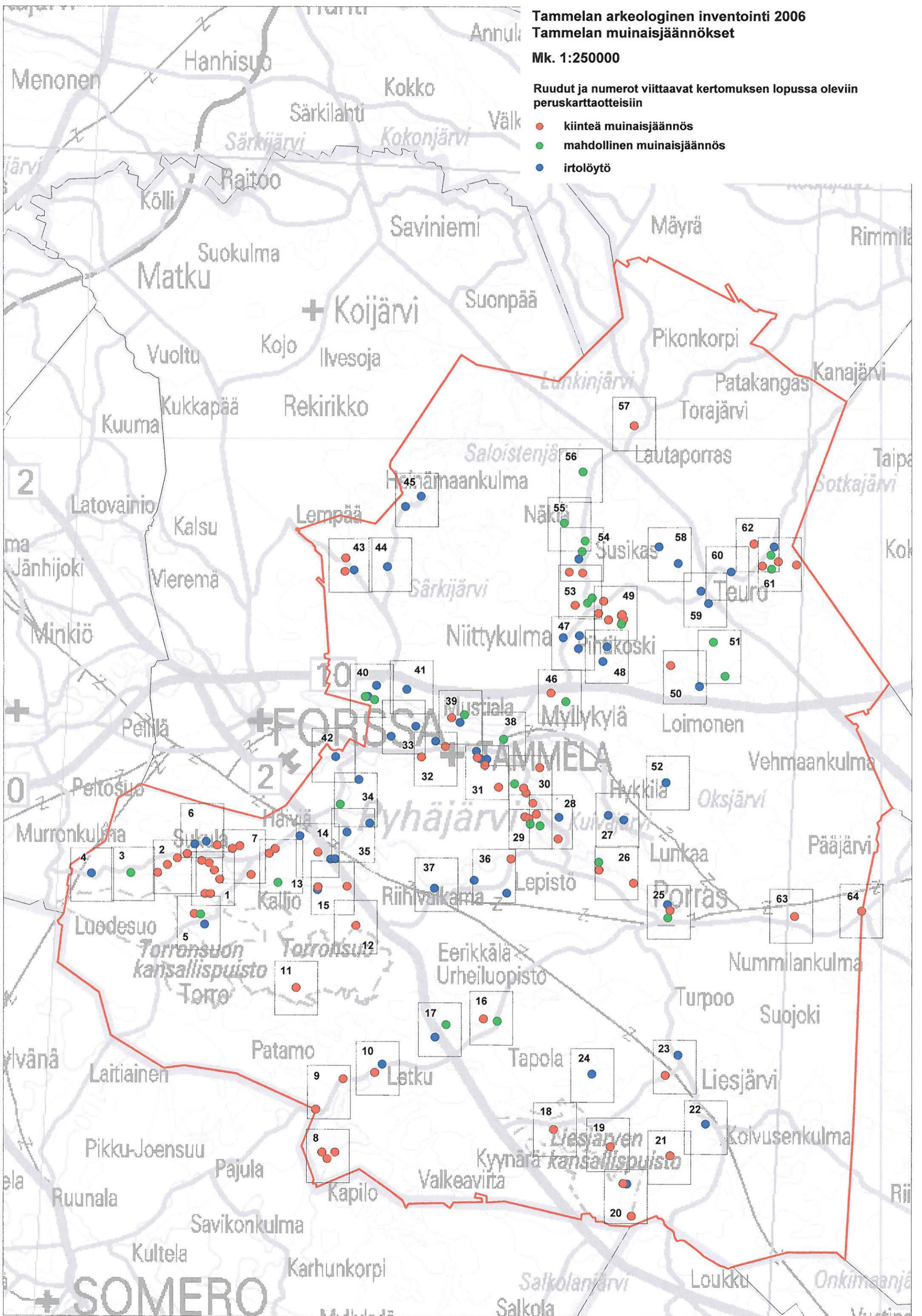

Tammelan arkeologinen inventointi 2006
Tammelan muinaisjännökset

Mk. 1:250000

Ruudut ja numerot viittaavat kertomuksen lopussa oleviin peruskarttaotteisiin

- kiinteä muinaisjännös
- mahdollinen muinaisjännös
- irtolöytö

Suojelukohdeluettelo

1. Tammela Mattila (834010001)

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	202412 Porras
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6743876, i= 3329444, z= 102,5-105 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 8,5 km kaakkoon
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443400010171	Vento, Tauno Johannes oikeudenomistajat, os. Eskontie 8 D 12, 31300 Tammela
83443400010171	Vento, Eila Sanelma oikeudenomistajat, os. Eskonpolku D 012, 31300 Tammela
83443400010190 Mattila	Hammarberg, Vilho Mikael oikeudenomistajat

Tutkimukset ja löydöt:

Timo Lindvall 1964, irtolöytö, KM 16744 saviastianpaloja 2 kpl
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
Antti Lindvall 1999, irtolöytö, KM 31865: 1-5 saviastianpaloja 57 kpl
Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kesämökille johtavan tien länsipenkassa, noin 70 m Määrlammin rannasta. Löytökohta on tasaista hietamaata, josta maasto laskee loivasti pohjoiseen, järvelle päin. Idässä rinne nousee jyrkästi, eteläpuolella on painauma ja länsipuolella pieni kumpare. Löytökohta muodostaa tasaisen ja suojaisten maastokohdan, joka on aikanaan soveltunut hyvin asuinpaikalle.

2. Tammela Syrjälä (834010002)

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	202412 Porras
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6742383, i= 3332099, z= 110 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 10 km kaakkoon
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443200100073 Syrjälä	Syrjälä, Markku Antero, os. Portaanraitti 20, 31340
83443200100073 Syrjälä	Syrjälä, Hannu-Pekka, os. Turkukuja 27, 31340 Porras

Tutkimukset ja löydöt:

Mirja Koskimies 1966, tarkastus
Tapani ja Tauno Kuusi, Tuomo, KM 17261: 1-3 nuorakeraaminen saviastia
Hammarberg 1967, irtolöytö
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Portaan- l. Turpoonjoen länsipuolella, noin 70 m joesta ja Portaanharjuun kaivetun hiekkakuopan reunalla. Paikalta on havaittu tulisija 1960 -luvulla ja saatu saviastianpaloja. Vuoden 1982 inventoinnissa ei tulisijaa ollut enää havaittavissa hiekkakuopan reunassa. Hiekkakuopan ja pellon välillä on vielä noin 10 m levyinen kaistale koskemattomaa aluetta, jossa muinaisjäännöstä saattaa olla jäljellä.

3. Tammela Seppälä (834010003)

<i>Muinaisjäänöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	211310 Pehkijärvi
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6750458, i= 3327642, z= 105-107,5 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta noin 4 km koilliseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83442500020317 Peltola	Haakana, Anu Helena, os. Somerontie 75, 30100 Forssa
83442500020317 Peltola	Haakana, Pasi Petri Antero, os. Somerontie 75, 30100 Forssa
83442500020317 Peltola	Id, Lauri Matias oikeudenomistajat, os. Kielokuja 17, 31300 Tammela

Tutkimukset ja löydöt:

C.F. Meinander 1964, kaivaus, KM 16290: 1-20 kaivauslöydöt
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi, KM 21622: 1-2 keramiikkaa, kvartsia
Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36246 kvartsi-iskoksia 6 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka ja/tai hauta sijaitsee Myllykylästä Tammelan kirkolle johtavan tien pohjoispuolella, em. tien ja Hämeenlinna-Turku tien risteyksestä noin 600 m lounaseen. Paikka, josta löydökset (vasarakirves, nuorakeramiikkaa ym.) on tehty on peltotöyräs ja maaperältään hienoa hiesua. Peltotöyräs jatkuu naapuritilan puolelle. Alunperin löydökset on tehty linja-auto pysäkin luota tietöiden yhteydessä.

4. Tammela Näkämaan kumpu (834010004)

<i>Muinaisjäänöstyyppi:</i>	hautakumpu
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	211307 Tammela
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6748040, i= 3324898
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 1,1 km kaakkoon
<i>Kiinteistöt:</i>	
83440300040108 Lehtoranta	Lintusyrjä, Kauko Kaarle Juhani, os. Vekkiläntie 9, 31300 Tammela
83440300040108 Lehtoranta	Lintusyrjä, Anita Aulikki, os. Vekkiläntie 9, 31300 Tammela
83440300030249 Tuuliranta	Härmä, Kalevi Johannes oikeudenomistajat, os. Vekkiläntie 7, 31300 Tammela
83440300030249 Tuuliranta	Härmä, Maila Hertta Esteri, oikeudenomistajat, os. Vekkiläntie 7, 31300 Tammela

Tutkimukset ja löydöt:

Helmer Salmo 1949, tarkastus, KM 12036: 1-3 pääkallo, vyön katkelma, rautaveitsi
Jorma Leppäaho 1950, kaivaus
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Ns. Näkämaan kummun on arveltu sijainneen ent. saharakennuksesta, nykyisestä Juvakosken asuinrakennuksesta muutamia kymmeniä metrejä itään, höyläämön perustuksien kohdalla. Nykyisin paikka on pihamaata. Paikalla suoritetujen tutkimusten perusteella kummussa oli vain yksi hautaus, (pääkallo, vyönkatkelma ja rautaveitsi) eikä paikalla havaittu muuta muinaisjäänökseen viittaavaa.

5. Tammela Lepokallio (834010005)

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	kalmisto
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2/3
<i>Peruskartta:</i>	211307 Tammela
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6748445, i= 3323705, z= 110 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 400 m lounaaseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83444100170000 Lepokallio	Illman, Riitta Orvokki, os. Pälvitie 26, 01390 Vantaa
83444100170000 Lepokallio	Kare-Evans, Leena Katariina
83444100170000 Lepokallio	Kulmala, Maija Kristiina, os. Palokunnanmäki 2 C 12, 01300 Vantaa

Tutkimukset ja löydöt:

Auvo Hirsjärvi 1965, tarkastus, KM 16730: 1-3 kaksi keihäänkärkeä ja ango

Lauri Pohjakallio 1982, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Mahdollinen hauta tai kalmisto sijaitsee kirkonkylässä Kauko Kareen kesähuvilan kuistin alla. Vuonna 1965 kuistin perustuksia kaivettaessa löysivät työmiehet kalliossa olevasta kolosta noin 0,5 m syvältä, läheltä toisiaan putkikeihäänkärjet ja vähän myöhemmin angon. Toista metriä syvä kolo oli täynnä mustaa maata. Löytöpaikkaa ei kaivettu enempää, vaan jätettiin sellaiseksi kuistin alle.

6. Tammela Vuorinen (834010006)

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	202411 Salkola
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6733572, i= 3329874, z= 108,5 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 16,5 km eteläkaakkoon
<i>Kiinteistöt:</i>	
83442100310006 Heikinpirtti	Vuorinen, Lauri Heikki Sakari, os. Kontiontie 7 C 14, 02110 Espoo
83442100310006 Heikinpirtti	Vuorinen, Riitta Hannele, os. Kontiontie 7 C 14, 02110 Espoo
83442100310020 Lintusyrjä	Suomen valtio/Metsähallitus, os. PL 94, 01301 Vantaa
83442100310020 Lintusyrjä	Tuomola, Jenny Esteri oikeudenomistajat, os. Kanteluksentie 481, 31350 Liesjärvi

Tutkimukset ja löydöt:

Jukka Vuorinen 1975, tarkastus, KM 19597: 1-5 keramiikkaa, kvartsi-iskoksia

Lauri Pohjakallio 1982, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Liesjärven pohjoisrannalla Pirttiniemessä kesämökkitontin rannassa. Alueen itäpuolella kohoaa Pirttiniemenmäki, pohjois- ja länsipuolella on Soukonsuo. Asuinpaikkaan liittyvät löydökset (keramiikka ja kvartsi-iskokset) on löydetty rantaan kaivetuista koekuopista ja rantavedestä. Tontilla on jyrkkä ranta. Rannalle päin on kapea tasainen kaistale, josta rinne nousee jyrkästi tasanteelle tai terassille, jossa kesämökki on.

7. Tammela Kankainen (834010007)

Muinaisjännöstyyppi: röykkiöitä
Ajoitus: rautakautinen ja historiallinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6747673, i= 3327224, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 4 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83441000010101 von Frenckell, Mikael Christoffer, os. Parkgatan 11 B 6,
 Kankainen 00140 Helsingfors

Tutkimukset ja löydöt:

Heikki Liinaharja 1979, irtolöytö, KM 20510: 1-3 saviastianpaloja
 Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
 Lauri Pohjakallio 1983, kaivaus, KM 23052
 Lauri Pohjakallio 1986, kaivaus, KM 23881
 Lauri Pohjakallio 1996, kaivaus, KM 29946
 Lauri Pohjakallio 1997, kaivaus, KM 30594 kaivauslöydöt
 Lauri Pohjakallio 1999, kaivaus, KM historian kokoelmat 99085

Kohdekuvaus: Röykkiöt sijaitsevat Kuivajärven luoteispuolella, Kankaisten kartanon päärakennuksesta noin 300 m kaakkoon. Osa röykkiöistä on viljelysröykkiöitä, osa kiukaita tai muita tulisijoja ja osa mahdollisesti rakennusjäännöksiä. Paikkaa on pidetty kalmistona, mutta siellä suoritettujen tutkimusten perusteella näyttäisi, että röykkiöt eivät ole hautaröykkiöitä. 1970-luvun alussa paikalta tulivat ensimmäiset löydöt (rautakauden yleiskeramiikkaa) yhteen röykkiöön kaivetusta kuopasta. Osa röykkiöistä on esihistoriallisia, mutta niiden funktio ei ole selvinnyt. Röykkiöt ovat erikokoisia ja -muotoisia. Osa on rakennettu isompien maakivien varaan. Tutkituista kahdesta röykkiöstä saatiin löytöinä pääasiassa rautakauden yleiskeramiikkaa. Röykkiö 1 keramiikan karstasta tehty C-14 ajoitus on 1315 +_ 150. Alue on metsitettyä entistä niittyä. Röykkiöissä ja niiden ympäristössä on pitkännajan kuluessa tapahtuneen toiminnan merkkejä. Kesällä 1999 suoritetuissa kaivauksissa löytyi mm. kupariraha (ruotsalainen 1/4 äyri), joka on löyty aikavälillä 1633-1654.

8. Tammela Myllysyvä (834010008)

Muinaisjännöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6741785, i= 3320364, z= 105-110 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta noin 8 km etelälounaaseen
Kiinteistöt:
 83440700010056 Ryhtä Ryhtä, Kalle Juhani, os. Kalliontie 175, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Jussi-Pekka Taavitsainen 1981, tarkastus
 Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Kuopanteet, epävarmat pyyntikuopat sijaitsevat Myllysyvän harjulla kulken sen poikki. Osa kuopista on Kallion kylä-Riihivalkama -tien pohjoispuolella ja osa eteläpuolella. Kuoppia on kuusi. Kuoppien halkaisijat ovat 2 x 3 m, 3 m, 2 x 1,5 m, 1 m (jäänyt osittain tien alle), 3 m ja 3,5 x 2 m. Kuoppien seinämät ovat sortuneet sisäänpäin ja syvyydet ovat noin metrin molemmin puolin. Lauri Pohjakalliolle oli inventoinnin yhteydessä 1982 myös kerrottu kuoppien liittyvän maaperätutkimukseen, joka tehtiin joskus vuosisadan alkupuolella ratalinjasuunnitelman vuoksi.

9. Tammela Mustasaari (834010009)

Muinaisjännöstyyppi: kiviroykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6739456, i= 3318136, z= 120 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 11 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83489100010002 Suomen valtio/Metsähallitus, os. Laatumaa, PL 1058,
 Torronsuon kans.puisto 70101 Kuopio

Tutkimukset ja löydöt:
 Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
 Lauri Pohjakallio 1991, kaivaus

Kohdekuvaus: Röykkiöt sijaitsevat Torronsuolla Mustasaari -nimisessä suosaarekkeessa. Toinen röykkiö on saaren keskustassa kallion korkeimmalla kohdalla. Tästä noin 70 m koilliseen on toinen kiveys. Röykkiöt ovat 3 - 4 m halkaisijaltaan ja noin 50 cm korkeita. Toinen on pyöreä ja toinen pitkulainen muodoltaan. Toisessa röykkiössä on suoritettu kaivaustutkimus, mutta sen ajoitusta ei pystytty selittämään. Kysymyksessä on todennäköisesti kiuas. Toista röykkiötä on arveltu rajamerkiksi sijaintinsa puolesta.

10. Tammela Liesjärven puisto (834010010)

Muinaisjännöstyyppi: kiviroykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202411 Salkola
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6731190, i= 3330296, z= 120 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 18 km eteläkaakkoon
Kiinteistöt:
 83489300010001 Suomen valtio/Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058,
 Tammelan valtionmaa 70101 Kuopio

Tutkimukset ja löydöt:
 Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Röykkiö sijaitsee Liesjärven kansallispuiston alueella, Korteniemen talosta noin 1150 m pohjoisluoteeseen, paikassa, josta järven rantaan on noin 150 m. Röykkiö on polun varrella, kivikkoisella metsäkumpareella. Kiveys on pyöreä, halkaisijaltaan noin 3 m, korkeutta sillä on 40 cm. Keskeltä röykkiötä on pengottu.

11. Tammela Torajärvi SW (834010011)

Muinaisjännöstyyppi: pyyntikuoppa
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6760435, i= 3330760, z= 140 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,5 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83487400020000
 Torajärven yhteismetsä

Tutkimukset ja löydöt:
 Jouko Voionmaa 1936, tarkastus
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Kuoppa sijaitsee Torajärven eteläpäästä noin 300 m lounaaseen. Paikka on ollut aikaisemmin Kalvolan kuntaa. Kuoppa on kumpareisessa harjumaastossa, kahden

sorakuopan välisellä alueella, noin 10 m läntisemmän kuopan itäreunasta. Pyyntikuopan halkaisija on noin 4 m ja syvyys 1,5 m. Se on vahvan turpeen peitossa.

12. Tammela Pernunmäen tieraunio (834010012)

Muinaisjäännöstyyppi: tieraunio
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 204203 Räyskälä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6742171, i= 3336746, z= 127,5 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 16 km itäkaakkoon
Kiinteistöt:
 83443200100087 Alanko, Aulikki Aila Tellervo, os. Kartanonkatu 18 A 21,
 Tienhaara II 30100 Forssa
 83443200100087 Alanko, Raimo Olavi, os. Kartanonkatu 18 A 21, 30100
 Tienhaara II Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Jaakko Masonen & Markku Heikkinen 1986, inventointi
 Jaakko Masonen 1987, kaivaus
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Tieraunio on historiallisen Hämeen härkätien käytöstä pois jäänyt osa. Santastenlammin kohdalla, mt 2824 pohjoispuolella on osittain raunioitunut tielinja, josta noin kilometri on ajokelpoista sorapintaista yksityistietä ja noin 240 m sorapintaista, käytöstä poistunutta tietä. Käytöstä poistunut osuus on pengerretty noin 1 - 2 m ympäröivää maastoa korkeammalle. Penger on suorassa kulmassa maan pintaan nähden. Tien länsipää on metsitty ja soranoton tuhoama.

13. Tammela Isomäki (834010013)

Muinaisjäännöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6734916, i= 3318870, z= 115 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 14 km etelälounaaseen
Kiinteistöt:
 83442000020046 Laine, Sulo Mikael oikeudenomistajat, os. Kapilontie 61,
 Kannisto 31380 Letku
 83443000010098 Laamanen, Martti Tapio, os. Taipaleentie 449, 31640
 Humpila

Tutkimukset ja löydöt:
 Jaakko Masonen & Markku Heikkinen 1986, inventointi
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Rajamerkki on Tammelan ja Someron pitäjien välinen rajamerkki. Se sijaitsee maantien 2802 eteläpuolella. Se on edelleen rajamerkinä. Se on avokalliolla. Ladottuun, 1,5 x 1,5 m suuruiseen neliöön on pystytetty noin 1,5 m koruinen kivipaasi. Paadessa ei ole hakkauksia.

14. Tammela Pernunnummi (834010014)

Muinaisjäännöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 204203 Räyskälä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6742380, i= 3339250, z= 130 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 16 km itäkaakkoon

Kiinteistöt:

83443200210010 UPM-Kymmene Oyj, os. Metsätalous ja maankäyttö Sirpa
Portaannummi Kokkola PL 32, 37601 Valkeakoski

Tutkimukset ja löydöt:

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen 1986, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus:

Rajamerkki on Tammelan ja Lopen kuntien rajojen leikkauspiste. Se sijaitsee maantien 2824 varressa. Se on kunnanrajan takana oleva pienehkö siirtolohkare. Siinä ei ole hakkauksia tms.

15. Tammela Silmäkallio (834010015)*Muinaisjäännytyystyyppi:*

rajamerkki

Ajoitus:

historiallinen

Rauhoitusluokka:

1

Peruskartta:

202409 Riihivalkama

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6736067, i= 3319893, z= 102,5 m mpy

Sijainti:

Tammelan kirkosta 13 km etelälounaaseen

Kiinteistöt:

83442000020109

Letkun maamiesseura ry.

Letkunpirtti

83442008780001

Yhteiset maa-alueet

Tutkimukset ja löydöt:

Jaakko Masonen & Markku

Heikkinen 1986, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus:

Rajakivi, joka käsittää kiviröykkiön ja paaden on kylänrajakivi, joka sijaitsee maantien 2802 eteläpuolella. Noin 1,5 m tien penkereestä olevaan kiviröykkiöön on pystytetty 0,5 m korkea paasi. Paateen on hakattu kiven pohjoisvulle ja maantien puolelle vuosiluku 1786 ja sen alapuolelle kirjaimet?

16. Tammela Letkun koulu (834010016)*Muinaisjäännytyystyyppi:*

kuppikivi ja kuppikallio

Ajoitus:

rautakautinen

Rauhoitusluokka:

1

Peruskartta:

202409 Riihivalkama

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6736304, i= 3321075

Sijainti:

Tammelan kirkosta 12 km etelälounaaseen

Kiinteistöt:

83442000030163 Letkun

Tammelan kunta, os. Hakkapeliitantie 2, 31300 Tammela

koulu

Tutkimukset ja löydöt:

Lauri Pohjakallio 2001, tarkastus

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus:

Kuppikivi sijaitsee noin 200 m Härkätiestä kaakkoon, tieltä Letkun koululle johtavan tien koillisreunassa, koulun tontin rajakivessä. Rajamerkissä on hyvin näkyvä pystykivi ja sen alla irtokiviä, joista yhden laakealla pinnalla on kolme kuppimaista syvennystä. Mahdollisesti kuppeja voi olla sammalen ja heinikon alla enemmänkin. Kuppikallio sijaitsee koulun pihalla olevan eteläisemmän kalliokohouman läntisen osan yläreunassa, jossa kiertää kuppien jono. Kalliossa on ainakin 12 selvää kuppia, kaksi porausreikää ym. muita mahdollisia hakkauksia. Itäisen osan päällä on ainakin yhdet nimikirjaimet. Kallion kivi on pehmeää, joten on mahdollista että koulun lapset olisivat tehneet kallioon kuppeja läheisen rajakiven kuppikiven innoittamina. Kallio on hyvin uurteikas.

17. Tammela Jättiläisen hauta (834010017)

Muinaisjäänöstyyppi: kuppikivi
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202408 Palikainen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6733324, i= 3319113, z= 130 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 15,5 km etelälounaaseen
Kiinteistöt:
 83442000030145 Uutela Uutela, Heikki Juhani, os. Härkätie 310, 31380 Letku
Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Kivi sijaitsee lähellä Someron rajaa, Myllykulman alueella ja kalliomaastossa. Kallion nimi on peruskartalla Paitämäki. Kyseessä on melko säännöllisen suorakaiteen muotoinen kivi, joka on kooltaan 4,9 m pitkä ja 1,1 m leveä ja lähes samankorkuinen. Kiven päälipinnalle on hakattu kuppi, jonka sisäpinta on hiottu sileäksi. Kupin halkaisija on noin 9 cm ja sysvyys noin 4 cm.

Kiveen sisältyy perimätietoa. Ulkoisen muodon mukaan sitä sanotaan jättiläisen haudaksi. Muita käytettyjä nimityksiä ovat Kuminakivi, Kolistuskivi, Kolkutuskiivi ja

18. Tammela Korteniemi (834010018)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202411 Salkola
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6730988, i= 3330667, z= 108-112 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 19 km eteläkaakkoon
Kiinteistöt:
 83489300010001 Suomen valtio/Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058,
 Tammelan valtionmaa 70101 Kuopio

Tutkimukset ja löydöt:

tuntematon, irtolöytö, KM 2203: 732 soikea tuluskivi

tuntematon, irtolöytö, KM 2203:176

Lennart Lönngrén 1935, irtolöytö KM 11107 tasatalta

Jukka Vuorinen 1975, tarkastus, KM 19664: 1-9 kvartsia, kiviesineitä

Lauri Pohjakallio 1982, inventointi

Antti Mäntynen 1997, irtolöytö, KM 30336 kiviesineen teelmä

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36247: 1-4 piiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven lounaisrannalla, Liesjärven kansallispuistossa Korteniemen tilan alueella. Asuinpaikkaan liittyviä löytöjä on tullut aiemmin rantahiekasta. Osa löydöistä on 20 cm syvyydeltä vedestä. Järven pinta oli esineiden löytöhetkellä 50- 70 cm tavallista alempana. Esineet olivat hajallaan pitkin rantaa. Vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä kvartsia ja piisäle löydettiin tilan peltoalueelta sekä läheltä selvästi erottuvaa vanhaa rantatörmää että myös kauempaa rannasta, liki 50 metriä nykyisestä rannasta. Todennäköisesti alueella on laaja kivikautinen asuinpaikka, joka ulottunee myös ehjälle mäntykankaalle tilan koillispuolella.

19. Tammela Kylä-Tulokas (1000000317)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744189, i= 3314612, z= 100-103 m mpy

Sijainti: Tammelan kirkosta 9,5 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700060042 Mäki-Tulokas, Ilpo Antti Aukusti, os. Sukulantie 218 as.
 Kylätulokas 1, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Eeva Raike ja Kreetta Lesell , KM 34016: 1-3
 2003, tarkastus

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36248: 1-2 kvartsi-iskoksia 91 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kylä-Tulokkaan talon itäpuolisella pellolla, talosta 230-450 m kaakkoon. Aiemmat löydöt on kerätty peltoalueelle järvenpuoleiselta laidalta. Vuoden 2006 inventoinnissa samalta peltoalueelta kerättiin ja havaittiin erittäin runsaasti kvartseja. Lisäksi yksittäisiä kvartseja tuli rannan tuntumasta vielä Heposaaren lähelläkin, parisataa metriä varsinaisesta löytöalueesta kaakkoon. Näiden lisäksi runsaasti löytöjä kerättiin vielä vanhan löytöalueen pohjoispuolelta, pohjoiseen ja koilliseen, järveltä pois päin, suuntautuvalla peltoirteellä. Osa tästä löytöalueesta on myös hieman ylempänä kuin vanhastaan tunnettu kohta. Löytöjen levinnän perusteella on ilmeistä, että Talpianjärvi on aikoinaan ulottunut kauas peltoalueelle Kylä-Tulokkaan itä- ja pohjoispuolella. Muutamia huonolaatuisia kvartseja löytyi myös talon pohjois- ja koillispuolen pieniltä pihapelloilta.

20. Tammela Sannannokka (100002777)

Muinaisjäännytyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6742950, i= 3314730, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,5 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83444008780001 Yht. 2
 santapaikkaa
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Aili Hilja Helena oikeudenomistajat, os. c/o Kaisa
 Mattila, Ruoholahdenkatu 24 A 14, 00180 Helsinki
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Risto Henrik Stefani oikeudenomistajat, os. c/o
 Helena Mattila, Tuohimäentie 67 B, 00670 Helsinki

Tutkimukset ja löydöt:
 Jasse Tiilikkala 2004, tarkastus, KM 34730
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36249 kvartsi-iskoksia 10 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Talpianjärven itärannalla olevan Sannannokka-nimisen niemen nokassa, Forssasta Somerolle johtavasta tiestä 500 m länteen. Löydöt paikalta ovat keramiikan pala (kampakeramiikkaa) ja kvartsi-iskoksia. Samasta hiekkaharjusta noin 100 m itään edellisistä löydöistä on hiekkakuoppia, joista yhden reunasta on myös kvartsi-iskos. Hiekkakuopista vähän länteen (20 m) tehdystä koekuopasta on runsaasti kvartsi-iskoksia ja tummaa likamaata.

21. Tammela Vohlessaari (100003768)

Muinaisjäännytyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6746939, i= 3325690, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,4 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83440308760001
 Yhteiset vesialueet

Tutkimukset ja löydöt:

K. Lundberg irtolöytö, LHM 9 nuolenkärjen teelmä
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi, KM 21621 kvartsia 2 kpl
Jasse Tiilikkala 2005, tarkastus, KM 35175

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven koillisosassa, Julininnokasta 400 m lounaaseen olevassa saarella. Saaren itäosasta on löydetty palanutta luuta ja saaren keskiosasta kvartsi-iskos ja keramiikan pala (kivikautinen?), lisäksi rannoilta on kerätty kvartsia ja löydetty aikoinaan myös nuolenkärjen teelmä. Saaren laki on tasainen, paikoin saarella on jyrkät

22. Tammela Karjusillanniemi (1000005757)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202412 Porras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6736243, i= 3331923, z= 109-112 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 14 km kaakkoon
Kiinteistöt:
83442100130010 Lounais-Hämeen ammatillisen koul. kuntayht., os.
Metsäranta Saksankatu 27, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
Petro Pesonen 2005, tarkastus, KM 36657

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven pohjoisen lahden Soukkajärven pohjoisosassa olevalla kapealla kannaksella. Paikan kautta kulkee tie Portaan kylästä valtatielle 2. Alueelta, 20 m sillasta itään on löydetty tien pohjoisesta leikkauksesta kaksi kvartsi-iskosta. Tie on tuhonnut asuinpaikan suurimmaksi osaksi, mutta muinaisjäänöstä lienee jäljellä ehjässä kangasmaastossa edellä mainittujen löytöjen ympäristössä.

23. Tammela Venesilta (1000005758)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6746728, i= 3326717, z= 98-105 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 3,4 km kaakkoon
Kiinteistöt:
83441000010077 Tammelan kunta, os. Hakkapeliitantie 2, 31300 Tammela
Leirintäalue

Tutkimukset ja löydöt:
tuntematon, irtolöytö, LHM 3018 poikkikirves
Outi Raunio 1967, irtolöytö, KM 17302 piinuolenkärjen katkelma
Lauri Pohjakallio 1982, inventointi
Petro Pesonen 2005, tarkastus, KM 36655: 1-3

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven rannalla olevalla Venesillan leirintäalueella. Alue on mäntyjä kasvavaa hiekkaharjua, jolla on leirintäalueen huoltorakennuksia, leirintämökkejä ja alueen pohjoisosassa on hiekkakuoppa. Kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä löytöjä on sisääntulotien tuntumasta roskakatoksen takaa rantatörmän leikkauksesta ja ylempää harjulta, mökin pihamaalta. Löydöt ovat palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Paikalta on aikaisemmin löytynyt piinuolenkärki. Asuinpaikan laajuudeksi on arvioitu koko leirintäalue edellä mainittujen löytöjen välillä, 130 x 30 m

24. Tammela Kukkuramäki (1000005759)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6746917, i= 3326626, z= 100-102 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 3 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83441000010101 von Frenckell, Mikael Christoffer, os. Parkgatan 11 B 6,
 Kankainen 00140 Helsingfors

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2005, tarkastus, KM 36656: 1-2 kvartsi-iskoksia 10 kpl, liippa

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven itärannalla olevalla hiekkapellolla, Kukkuramäestä 500 m kaakkoon. Löydöt paikalta ovat kvartssia. Niitä oli 80 x 30 m kokoisella alueella.

25. Tammela Vihtaniemi (1000006561)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743497, i= 3315285, z= 100-103 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700070000 Mero, Ritva Irmeli, os. Puutarhatie 16, 31300 Tammela
 Vihtaniemi

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36250: 1-14 saviastian paloja 9 kpl, kvartsi-iskoksia 104 kpl, palanutta luuta 6 kpl

Kohdekuvaus: Vihtaniemen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven itärannalla, Vihtaniemen talon ympäristössä, metsäalueella ja pelloilla. Vanhalta metsä-äestysalueelta ja ehjästä metsästä on koekuopista keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta sekä pintalöytönä paikalleen jätetty kiertyäen hangattu hioinlaaka. Talon länsipuoliselta peltoalueelta on löytynyt kvartssia ja nuorakeraamisen astian reunapala. Lisäksi talon itä- ja pohjoispuolen pelloilta on kvartssia. Asuinpaikka on varsin laaja ja metsäosuksiltaan myös hyvin säilynyt.

26. Tammela Rokonkivi (1000006567)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743827, i= 3315083, z= 100-105 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700060036 Perkiö Mäki-Tulokas, Seppo Juhani, os. Sukulantie 71, 30100 Forssa
 83443700060036 Perkiö Mäki-Tulokas, Taimi Helena, os. Sukulantie 71, 30100 Forssa
 83443700060040 Mäki-Tulokas, Isto Olavi, os. Mäkikyläntie 29, 30100 Forssa
 Mäkitulokas

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36251: 1-5 kvartsi-iskoksia 49 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Rokonkivi-nimisen siirtolohkareen länsipuolella olevilla muinaisilla niemillä tai saarilla. Läntisempi saarento on suurempi, osin kalliainen alue, jonka itäosassa kallioiden välissä on lehtomainen tasanne. Täällä laiduntaneet hevoset ovat myllertäneet maan pintaa niin, että avoimilta kohdilta on poimittu runsaasti kvartssia. Saman saarenon länsipäädyn tasanteelle on

tehty koekuoppia. Koekuopasta 1 löytyi kostean maan seasta runsaasti kvartsia ja palanutta luuta (koord. p= 6743818, i= 3315005). Koekuopasta 2 saman tasanteen pohjoisreunalta löytyi hiekkamaasta myös kvartsia (koord. p= 6743831, i= 3314991). Tasanne on niittyä, ehkä aikanaan osin viljelyksessä ollut aluetta. Läntisen saarenon eteläreunalla on kalliossa n. 10 x 4 m kokoinen kaivano, joka on syvyydeltään 2-3 m, ilmeinen louhos. Kalliosta on otettu ainakin kvartsia, mutta ehkä myös maasälpää. Louhokselle tulee vanha tie ja se on varmasti historiallinen. Alueen kalliossa on paljon kvartsisuonia, joita on varmasti käytetty myös esihistoriallisena aikana. Itäisempi, lähempänä Rokonkiveä oleva saarento, on paljon pienempi kuin läntinen saarento. Sen laella on vähän kivikkoa, mutta järven puolella on rantatasanne, jolle tehdystä koekuopasta tuli hiekkamaan seasta löytöjä, muutamia kvartseja (koord. p= 6743814, i= 3315159). Saarenon kasvillisuus on lehtomainen ja maannos sen mukaisesti lehtomaannos. Rokonkiven järvenpuoleisessa seinämässä on kvartsia, joka näyttää siltä, että sitä olisi saatettu hieman louhia. Kaikkiaan Rokonkivi on varsin mielenkiintoinen kivikautinen asuinpaikka, joka on aikanaan ollut ilmeisesti saarena. Asuinpaikka on pääosin ehjä ja todennäköisesti kallioiden kvartsia on käytetty jo esihistoriallisena aikana.

27. Tammela Humalaisen pelto (100006574)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744096, i= 3314891, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700030038 Humalainen, Jukka Juhani, os. Sukulantie 220, 30100
 Humalainen II Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36252: 1-4 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 19 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Kylä-Tulokkaan talosta n. 600 m kaakkoon, peltoalueella. Kylä-Tulokkaan talolta johtaa peltotie halki peltoalueen ja pienen ojan jälkeen maasto kohoaa hieman. Tältä kohoumalta löytyi kvartseja sekä pieni piinpalanen. Kumpare on tien pohjoispuolella ja järven vanha törmä on tien eteläpuolella, jossa on pieni kaistale ehjää maastoa. Todennäköisesti asuinpaikka jatkuu ehjälle alueelle. Edelleen tietä pitkin jatkettaessa itäänpäin, yksittäinen kvartsi-iskos on löytynyt tien pohjoispuolen varrelta ennen kuin maasto taas kohoaa matalaksi kumpareeksi. Tämän kumpareen kaakkoisivulta on löytynyt joukko kvartsia. Asuinpaikan kokonaislaajuus on n. 220 x 70 m.

28. Tammela Yrjölän pelto (100006575)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744443, i= 3314068, z= 102-103 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 10 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700040025 Yrjölä Pura, Pekka Lauri Johannes, os. Sukulantie 265, 30100
 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36253: 1-2 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Murrunkulmalle johtavan tien varrella, savisella peltoalueella. Inventoinnissa tarkastettiin ainoastaan välitön tienvarsi-alue tien pohjoispuolella Yrjölän ja Jaakkolan tienhaarojen väliltä. Löytöjä on koko matkalla ja todennäköisesti asuinpaikka jatkuu sekä ylemmäs peltoalueelle (kauemmas tiestä), että tien eteläpuolelle, joka ei tarkastushetkellä ollut kynnettyä ja

myös molempiin suuntiin lännessä ja idässä. Muut pellot olivat inventointiajankohtana kuitenkin heinällä. Kohde tulee jäämään Gasum Oy:n suunnitteleman maakaasuputken

29. Tammela Kulmala (1000006579)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744282, i= 3313698, z= 100-104 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 10,5 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700020034 Koisti, Markku Veli Tapani, os. Turuntie 37 C 27, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36254: 1-5 piitä 1 kpl, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 80 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kulmalan tilan ympäristössä laajalla alueella. Asuinpaikalla on useita löytöalueita. Näistä itäisin sijaitsee Kulmalan talosta 220-280 m itään, vanhalla Talpian rannalla, savipellolla. Täältä on löytöjä pellon reunalta n. 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Tästä itään oleva peltolohko oli tarkastushetkellä kyntämättä, mutta muinaisjäänöksen jatkuminen siihen suuntaan on hyvin todennäköistä. Toinen, jokseenkin yhtenäiseltä vaikuttava löytöalue alkaa n. 130 m Kulmalan talosta koilliseen, aivan tien varresta ja kiertää n. 40-50 m leveänä nauhana 300 m mittaisen matkan Kulmalan talosta 120 m etelälounaaseen. Todellisuudessa kyseessä on jo korkeuserojenkin perusteella ilmeisesti useista asuinpaikoista ja koska peltoa tämän ja itäisen löytöalueen välillä ei olla varsinaisesti tarkastettu, voidaan olettaa että asuinpaikka jatkuu myös tälle tarkastamattomalle alueelle. Kolmas, läntisin löytöalue on selvästi erillinen asuinpaikkapesäke Kulmalan talosta 60-70 m lounaaseen n. 103 m mpy korkeustasolla olevan ylemmän vanhan Talpian rannan päällä. Löytöalueen laajuus on täällä n. 90 x 25 m. Asuinpaikan edustalla olevalle vanhalle rannalle tehtiin myös koekuoppia. Löytöjä niistä ei saatu, mutta suuri osa nyt niittynä ja metsänä olevaa aluetta on selvästi aiemmin ollut peltoa, mutta alempana, lähempänä rantaa olevat alueet ovat ehkä olleet niittynä ja siellä saattaisi olla ehjää muinaisjäänöstä. Kulmalan asuinpaikan laajuus on ainakin 400 x 230 m. Löydöt ovat kvartsia.

30. Tammela Ranta (1000006581)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744036, i= 3313330, z= 100-103 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 11 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83444000040025 Ranta Raiskio, Martti, os. Markulantie 4, 31600 Jokioinen

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36255: 1-4 kvartsi-iskoksia 14 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Vahon talosta 450 m itään olevalla savipellolla ja metsässä. Paikalta löytyi n. 102-103 m mpy korkeustasolta metsäsaarekkeen "kainalosta" joitakin kvartseja pellonkulmalta sekä yksittäinen kvartsi vanhalta Talpian rannalta n. 100 m mpy korkeustasolta. Metsään, tasanteelle, tehdystä koekuopasta (p= 6743980, i= 3313346) löytyi runsaasti hyvälaatuista kvartsia. Maaperä täällä on pinnan mullan jälkeen myös savea. Mitä ilmeisimmin asuinpaikka jatkuu siis ehjänä metsäalueella, joka ei vaikuta olevan vanhaa peltoa. Tarkka laajuus ei ole tiedossa. Yksi kvartsi on löytynyt lisäksi toiselta pellon kulmalta, varsinaiselta asuinpaikalta 135 m luoteeseen.

31. Tammela Uusi-Markkula (1000006582)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743740, i= 3312964, z= 100-102 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 11 km lounaaseen

Kiinteistöt:
 83444000040016 Uusi-Markkula Markkula, Toini oikeudenomistajat, os. Sukulantie 424, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36256 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Uusi-Markkulan talosta 300-400 m kaakkoon. Paikalta löytyi savipelloilta kaksi kvartsi-iskosta, toinen aivan kapean metsäsaarekkeen kaakkoispäästä ja toinen siitä 140 m luoteeseen pellon reunalta. Vaikka löytöjä on varsin vähän, ovat kvartsi selviä iskoksia. Tarkastusajankohtana pelto oli rutikuiva, mikä vaikeutti havainnointia.

32. Tammela Kälkkä (1000006583)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6742203, i= 3314337, z= 100-103 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 12 km lounaaseen

Kiinteistöt:
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Aili Hilja Helena oikeudenomistajat, os. c/o Kaisa Mattila, Ruoholahdenkatu 24 A 14, 00180 Helsinki
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Risto Henrik Stefani oikeudenomistajat, os. c/o Helena Mattila, Tuohimäentie 67 B, 00670 Helsinki

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36257 kvartsi-iskoksia 11 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven etelärannalla, Kälkän talosta 180-310 m itään olevalla savipellolla. Kyseinen pelto on luoteeseen laskevassa laaksossa ja kvartsilöytöjä on toisaalta pellon luoteisnurkasta vanhan Talpianjärven rannalta ja toisaalta pellon koillisreunalta ja keskeltä joitakin metrejä vanhaa rantatörmää ylemmältä tasolta. Vanhan rannan tuntumassa kyntöalue ei ulotu aivan törmälle saakka, joten siinä suunnassa varsinainen löytöalue on ehkä inventoinnissa jäänyt tavoittamatta.

33. Tammela Vehkaniemi (1000006731)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6742947, i= 3314941, z= 99 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 10,7 km lounaaseen

Kiinteistöt:
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Aili Hilja Helena oikeudenomistajat, os. c/o Kaisa Mattila, Ruoholahdenkatu 24 A 14, 00180 Helsinki
 83444000040022 Kälkkä Sipilä, Risto Henrik Stefani oikeudenomistajat, os. c/o Helena Mattila, Tuohimäentie 67 B, 00670 Helsinki

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36258 kvartsi-iskoksia 18 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Talpianjärven kaakkoisrannalla, Sannannokan ja Vehkaniemenkärjen välisellä hiesupellolla. Löytöalue, laajuudeltaan n. 35 x 25 m, on muusta pellosta hieman korkeampi kumpare pellon pohjoislaidan tuntumassa. Lähellä on Sannannokan kivikautinen asuinpaikka.

34. Tammela Antintalo (1000006733)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211304 Forssa
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744765, i= 3315181, z= 102 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,6 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700060027 Mäki-Tulokas, Kerttu Annikki, os. Mäkikyläntie 23,
 Antintalo 30100 Forssa
 83443700060027 Mäki-Tulokas, Leo Antero, os. Kannistonkatu 31, 30100
 Antintalo Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36259 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen eteläpuolella, Antintalosta 200 m itäkaakkoon hiesusavipellolla, hyvin loivalla kumpareella pellon reunassa, Perolaan johtavan tien eteläpuolella. Paikalta on kvartseja n. 20 x 20 m kokoiselta alueelta.

35. Tammela Perola 1 (1000006734)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744639, i= 3315747, z= 101-103 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700060039 Perola Mäki-Tulokas, Eila Irmeli, os. Sukulantie 234, 30100
 Forssa
 83443700060039 Perola Mäki-Tulokas, Sulo Viljami, os. Sukulantie 234, 30100
 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36260: 1-3 kvartsi-iskoksia 13 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevan Perolan talon ympärillä. Asuinpaikalla on havaittu kolme löytöaluetta, joista ensimmäinen Perolan talosta 75 m itäkoilliseen - täältä on löytynyt muutama kvartsi-iskos hyvin loivan kumpareen reunalta hiesupellolta. Toinen löytökohta on Perolan talosta 175 m itäkaakkoon ja edellisestä löytökohdasta n. 120 m kaakkoon, alemmalta pellon kohdalta, kostealta, alavalta pellolta. Täältä on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos. Kolmas, runsaslöytöisin alue, sijaitsee Perolan talon etelä- ja kaakkoispuolella, harjanteella olevan talon alapuolella. Pellon reuna kohoaa hieman Sukulan tasangosta ja löytöjä on kerätty pellon reunasta noin 150 m pituiselta alueelta. Vaikuttaa siltä, että kivikautista asuinpaikkaa voi hyvin olla myös Perolan talouskeskuksen kohdalla.

36. Tammela Perola 2 (1000006735)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211304 Forssa
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744740, i= 3316030, z= 102 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700090033 Pelto- Jaakkola, Esa Matti, os. Saarelankatu 6 A as. 2, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36261: 1-2 kvartsi-iskoksia 20 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevasta Perolan tilasta noin 300 m itäkoilliseen olevalla pellolla. Täällä on toinen, kyläharjannetta huomattavasti matalampi harjanne, jonka eteläreunalta on löytöjä noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta, hiesupellolta. Yksittäinen kvartsi-iskos löytyi harjanteen pohjoispuolelta, em. löytöalueesta noin 60 m pohjoiseen pellolta. Täällä maaperä on sorakiveä/harjusoraa.

37. Tammela Poutio (1000006736)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202406 Torro
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743671, i= 3316453, z= 99 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700020092 Ingman, Erkki Ilari, os. Aromaantie 28, 30100 Forssa
 Pitkäkappale
 83443700020092 Ingman, Maarit Hannele, os. Aromaantie 28, 30100 Forssa
 Pitkäkappale

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36262 kvartsi-iskoksia 15 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneiden Talpian- ja Kalliojärvien välisessä laaksossa, Poution peltoalueen länsilaidassa, Syrjälän talosta 510 m itäkaakkoon. Paikalta on löytynyt kvartsia traktoripolulta ladon vierestä. Maaperä on hiesusavea ja lienee osittain mylläntynyt, mutta paikalla voi olla ehjiäkin kulttuurikerroksia jäljellä, koska suurin osa tästä peltojen keskellä olevasta korkeammasta alueesta ei ole ainakaan nykyään viljelyksessä. Löytöjä on havaittu noin 10 x 5 m kokoisella alueella.

38. Tammela Knaapi 1 (1000006738)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744462, i= 3317126, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 8 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83443700010092 Knaapi Simelius, Arja Aulikki Vilhelmiina, os. Somerontie 206, 30100 Forssa
 83443700010092 Knaapi Simelius, Jukka Olavi, os. Somerontie 206, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36263: 1-2 kivilaji-iskos, kvartsi-iskoksia 20 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Kalliojärven vanhalle rannalle ulottuvalla savipellolla, Knaapin talosta 140 m itään. Löytöalue on pienen metsäkaistaleen eteläpuolella, löytöjä on paikalla havaittu noin 20 x 20 m kokoisella alueella. Asuinpaikka saattaa jatkua metsäalueella etelässä ja myös pienellä pohjoisen puolen metsäkaistaleella.

39. Tammela Knaapi 2 (100006739)

<i>Muinaisjäänöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	211307 Tammela
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6744642, i= 3317355, z= 99-100 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 7,7 km lounaaseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443700010092 Knaapi	Simelius, Arja Aulikki Vilhelmiina, os. Somerontie 206, 30100 Forssa
83443700010092 Knaapi	Simelius, Jukka Olavi, os. Somerontie 206, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36264: 1-4 kvartsi-iskoksia 32 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Knaapin talosta 300-550 m itäkoilliseen olevalla savipellolla, vanhalla järven rannalla. Asuinpaikalla on kolme eri löytöaluetta omilla peltokumpareillaan. Läntisin sijaitsee Knaapin talosta 300 m itäkoilliseen, peltokumpareen länsilaidalla ja kumpareen laella. Tällä alueella on havaittu löytöjä noin 25 x 25 m kokoisella alueella. Keskimäinen löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 380 m itäkoilliseen, jälleen kumpareen länsilaidalla. Alueella on kvartsilöytöjä noin 15 x 15 m kokoisella alueella. Itäisin löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 520 m itäkoilliseen olevan kumpareen etelä- ja länsilaidalla. Täällä on löytöjä noin 40 x 25 m kokoisella alueella. Tästä löytöalueesta itään vanhalla Kalliojärven rannalla on omakotitaloja, joiden pihuille asuinpaikka saattaa hyvin jatkua.

40. Tammela Peltola 1 (100006740)

<i>Muinaisjäänöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	202409 Riihivalkama
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6743221, i= 3318947, z= 99 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 7,4 km lounaaseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83440700010029	Ryhtä, Pekka Matias, os. Hakatie 97, 30100 Forssa
83440700010029	Ryhtä, Jukka Juhani, os. Hakatie 97, 30100 Forssa
83440700010029	Ryhtä, Sakari Kaarlo Mikael, os. Hakatie 97, 30100

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36265: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven etelärannalla, Peltolan talon pohjoispuolella ja Vähäsuon länsipuolella olevalla hiesupellolla, Peltolan talosta 50-125 m pohjoiseen. Pellon halki kulkevan tien itäpuolelta on löytynyt muutamia kvartseja: a) lähes pellon kulmasta, Peltolan talosta 50 m koilliseen ja b) tien reunasta pellolta, Peltolan talosta 110-125 m pohjoiseen. Löydöt ovat hiesupellolla aivan turpeisen pellon rajamailla. Ilmeisesti Kalliojärvi on turpeesta päätellen muinoin ulottunut tänne saakka ja suo on noussut ylemmäs.

41. Tammela Valkeeniemi (100006741)

<i>Muinaisjäänöstyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	202409 Riihivalkama
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6744516, i= 3318945, z= 99-100 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 6,5 km lounaaseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443300030045	Koivula, Keijo Veijo Veikko, os. Kauppakuja 11, 30100

Valkeeniemi Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36266: 1-6 saviastian paloja 2 kpl, kvartsi-iskoksia 4 kpl,

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven itärannalla olevalla lähes ainoalla metsäalueella koko järven vanhalla rannalla, Yrjölän talon länsipuolella. Alue on sekametsää. Paikalta on saatu löytöjä kahdesta koekuopasta, jotka on tehty muutama metri vanhan rantatörmän reunasta. Molemmista noin 20 m etäisyydelle tehdystä koekuopasta on löytöinä tummanruskeasta likamaasta keramiikkaa, kvartsia ja palanutta luuta. Maaperä on muutoin paikalla aika hienoa hietaa, mutta asuinpaikan kohta näyttäisi olevan hietamoreenia. Asuinpaikka on täysin ehjässä ympäristössä.

42. Tammela Niemäki (1000006756)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743242, i= 3320037, z= 99-100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,7 km lounaaseen

Kiinteistöt:
83443300020031 Nikula Pelto-Huikko, Matti Kalevi, os. Pässinkalliontie 36,
30100 Forssa
83443300020031 Nikula Siikonen, Kirsi Maria, os. Riihivalkamantie 31, 30100
Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36267: 1-2 kvartsi-iskoksia 5 kpl, kvartsia 9 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Kalliojärven kaakkoispuolella olevan Vähäsuon koillisrannalla, Niemäki-nimisen kalliokumpareen lounaispuolella. Mäen alapuolella olevalta pellolta on kerätty kvartsia pellon halki kulkevan ojan molemmin puolin, lähinnä kuitenkin sen pohjoispuolelta, läheltä pellon reunaa. Löytöjä on kerätty noin 60 x 60 m kokoiselta alueelta. Pellossa ei erotu mitään erityistä muinaisrantatörmää, mutta asuinpaikan sijainti kaukana vanhastas Kalliojärven rannasta antaa olettaa järven muinoin ulottuneen tänne asti. Niemen luoteiskärkeen, matalalle tasanteelle, tehdyssä koekuopassa oli ruskeaa hiekkaa, mutta sieltä ei löytynyt mitään. Kohta on kyllä potentiaalinen kivikautiselle asuinpaikalle. Asuinpaikan pohjoispuolella, kallioisen mäen etelärinteellä on pieniä kvartsisuonia ja kallion edustalle tehdyissä koekuopissa oli lohkoutunutta/irrotettua kvartsia, jota oli myös maan pinnalla kallion edustalla. Vierestä menee tosin traktoriura, joten on mahdollista että kvartsit ovat lohkoutuneet siinä yhteydessä. On kuitenkin mahdollista, että paikalla olisi myös esihistoriallinen kvartsilouhos. Joitakin kvartseja tästä on otettu myös talteen.

43. Tammela Kurjenniemi (1000006757)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta: 202409 Riihivalkama
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6738316, i= 3325134, z= 117-118 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 10,3 km eteläkaakkoon

Kiinteistöt:
83442000260007 Jokioisten kunta, os. Keskuskatu 29 A, 31600 Jokioinen
Kurjenniemi
83442000260007 Tammelan kunta, os. Hakkapeliitantie 2, 31300 Tammela
Kurjenniemi
83442000260007 Ypäjän kunta, os. Perttulantie 20, 32100 Ypäjä
Kurjenniemi
83442000260007 Lopen kunta, os. Yhdystie 5, 12700 Loppi
Kurjenniemi

83442000260007 Forssan kaupunki, os. Turuntie 18 PL 62, 30100 Forssa
Kurjenniemi

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36268: 1-2 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Ruostejärven Kurjenniemen etelätyvässä, suuntautuen länteen, Ruostejärven selälle. Uimarannan vierestä kulkevalta polulta on löydetty kuluneelta maanpinnalta kvartsi-iskos noin kaksi metriä järven pintaa ylempänä olevalta törmältä. Maasto on kaunista, avointa mäntykangasta ja maaperä hiekkaa. Löytöpaikan lähelle, polun itäpuolelle tehdystä koeuopasta on löytynyt lisäksi yksi kvartsi-iskos kostean hiekan seasta. Muista alueelle tehdyistä koepistoista ei löytöjä ole tullut. Varsinaisen uimarannan kohdalle on maan pinnalle tuotu 5-10 cm hiekkaa turpeen päälle, joten asuinpaikan laajuutta on mahdoton arvioida ilman koeuopitusta. Siksi asuinpaikan rajaus on tehty vain löytöpisteiden ympärille.

44. Tammela Iloniemi (1000006758)

Muinaisjäännytyystyyppi: asuinpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202408 Palikainen

Yhtenäiskoordinaatit: p= 6733079, i= 3319306, z= 98-99 m mpy

Sijainti: Tammelan kirkosta 16,2 km etelälounaaseen

Kiinteistöt:

83442000040016 Niemi, Matti Kristian, os. Vähä-Kapilontie 423, 31400 Somero

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36269 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitamäen etelärinteellä, välittömästi Iloniemen talon lounaispuolella olevalla savisella pellolla. Paikalla ei ole havaittu selkeää muinaisrantatörmää, mutta itse Iloniemen talo on tasaisella maalla ja varsinainen asuinpaikkatasokin saattaa olla siellä. Kvartsilöydöt on poimittu suppealta alueelta noin 20 m talosta lounaiseen.

45. Tammela Paitämäki (1000006759)

Muinaisjäännytyystyyppi: asuinpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 202408 Palikainen

Yhtenäiskoordinaatit: p= 6733324, i= 3319592, z= 98-100 m mpy

Sijainti: Tammelan kirkosta 15,8 km etelälounaaseen

Kiinteistöt:

83442000010062 Kuusela IV Koivu, Asko Juhani, os. Kapilontie 287, 31380 Letku

83442000010062 Kuusela IV Koivu, Maarit Katariina, os. Kapilontie 287, 31380 Letku

83442000010065 Kivilä, Sirkka Liisa, os. Kiviläntie 44, 31380 Letku

Peltohuhta

83442000010065 Kivilä, Teuvo Antero, os. Kiviläntie 44, 31380 Letku

Peltohuhta

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36270: 1-2 kvartsi-iskoksia 32 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitamäen koillispuolella olevan peltolaakson yläosassa. Asuinpaikalta on kerätty löytöjä kahdesta kohdasta. Ensimmäinen löytökohta on peltotien vierellä oleva metsikköön rajoittuva pieni peltokaistan pääty, jossa on noin 15 x 15 m kokoisella alueella keskittyneenä runsaasti kvartseja. Pelto on savipeltoa. Löytökohta sijaitsee Verholan talosta 130 m

länsilounaaseen. Toinen löytökohta sijaitsee edellisestä 200 m luoteeseen loivasti laskevalla rinteellä, lähellä Paitamäen metsikköä, Verholan talosta 280 m länsiluoteeseen. Täältä on löytynyt pari kvartsi-iskosta.

46. Tammela Hiiliniemenkärki (1000006760)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: I
Peruskartta: 202411 Salkola
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6733246, i= 3332111, z= 110-112 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 17,3 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83442100100014 Penttilä, Toini Hilma Kyllikki, os. Linnankatu 10 B 36,
 Hiiliniemi 13100 Hämeenlinna

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36271: 1-2 palanutta luuta 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven keskivaiheilla olevan pitkän Hiiliniemen soraharjanteen kaakkoiskärjessä olevalla korkealla niemellä aivan keskellä Liesjärveä. Niemen päässä olevan ison siirtolohkareen rannan puolella on noin kolme metriä järven pinnan yläpuolella oleva tasanne, jolle tehdyistä kahdesta koekuopasta saatiin hieman löytöjä. Koekuopat tehtiin vain 5 metrin päähän toisistaan. Molemmista koekuopista löydettiin palanutta luuta hiekan seasta. Asuinpaikka lienee varsin suppea, rajautuen ehkä vain 20 x 20 m kokoiselle alueelle koekuoppien ympärille.

47. Tammela Hyypiönmaja (1000006761)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: I
Peruskartta: 202412 Porras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6734207, i= 3327755, z= 111-112 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 14,9 km eteläkaakkoon
Kiinteistöt:
 83489300010001 Suomen valtio/Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058,
 Tammelan valtionmaa 70101 Kuopio

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36272: 1-9 saviastian paloja 12 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl,

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven länsipäässä järven halki juoksevan Kyynäränharjun pohjoisessa tyvessä, harjun länsipuolella, Hyypiönmaja -nimisen Metsähallituksen kämpän itäpuolella, majasta 160 m itään. Maastossa erottuu selvästi Liesjärven vanha rantatörmä. Alue on tiheää kuusimetsää Kyynäränharjun suojassa. Alueelle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia. Koekuoppa 1 tehtiin vanhan pienen hiekkakuopan edustalle, siinä oli hienoa tummanruskeaa hiekkää ja löytöinä keramiikkaa sekä kvartsia. Koekuoppa 2 tehtiin noin 4 x 2 metriä kokoisen painanteen edustalle, koekuopassa oli runsaasti palaneita kiviä, hiiltä ja nokea - mahdollisesti tulisija. Koekuoppa 3 tehtiin vajaa 10 m koekuopasta 1 itään, siinä oli likamaata ja runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartsia ja palanutta luuta. Koekuoppa 4 tehtiin vielä idemmäksi ja siinä oli myös likamaata sekä löytöinä kvartsia, keramiikkaa ja palanutta luuta. Yksi keramiikan pala löydettiin myyrän kasaamasta maasta tervahaudan keskeltä, joka sijaitsee koekuopan 1 takana. Hiekkakuopista ja tervahaudaan liittyvistä kuopanteista huolimatta Hyypiönmajan asuinpaikka lienee jokseenkin ehjä ja siksi 1. luokan muinaisjäänös. Tiheässä kuusimetsässä tehdyt GPS-mittaukset antavat vain summittaisia tuloksia, joten koekuoppien koordinaatteja ei otettu talteen. Kaikkiaan koekuopat tehtiin noin 40 x 25 m kokoiselle alueelle, asuinpaikka rajautuneen idässä harjuun ja jatkuneen lännessä ainakin rantaan menevälle polulle saakka eli laajuus on hieman koekuopittua aluetta suurempi.

48. Tammela Rauhaniemennokka (100006762)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6748059, i= 3322810, z= 99-101 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,3 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 83444100010158 Rauhaniemi, Pentti August oikeudenomistajat, os.
 Rauhaniemi Rauhaniemi, 31300 Tammela

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36273: 1-7 saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 17 kpl,

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla olevalla Rauhaniemennokalla, joka on ennen Pyhäjärven laskua ollut saari. Niemennokka on kumparemainen, mäntyä ja kuusia kasvava paikka, jolla on kesäteatteri (kevytrakenteinen lava ja katsomo) sekä joitakin pienempiä huoltorakennuksia. Niemi muodostuu kahdesta kumpareesta, joiden välisessä laaksossa teatteri on. Maaperä on hiekkaa. Läntiselle kumpareelle, jyrkän törmän päälle tehdystä koekuopasta on löytynyt likamaan seasta kvartssia (p= 6 748 075, i= 3 322 786), laaksoon vanhan rantakivikon yläpuolelle tehdystä koekuopasta löytyi hiiliä ja modernia roskaa - maannos on tässä selvästi sekoittunut. Itäiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi palanutta luuta (p= 6 748 059, i= 3 322 797) ja itäisen kumpareen itäiseen päähän tehdystä kahdesta koekuopasta löytyi molemmista runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta (kuoppien koordinaatit: p= 6 748 053, i= 3 322 835 ja p= 6 748 063, i= 3 322 828). Kuopissa oli tummanruskeaa likamaata. Kokonaisuudessaan Rauhaniemennokan asuinpaikka on hyvin säilynyt ja suojeltava 1. luokan muinaisjäänöksenä. Alueelta löytynyt keramiikka on vanhempaa varhaiskampakkeramiikkaa (Ka I:1).

49. Tammela Mansikkaniemi (100006763)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6747754, i= 3325180, z= 100-105 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,4 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83440300030029 Forssan kaupunki, os. Turuntie 18 PL 62, 30100 Forssa
 Kesämökki
 83440300030065 Kukkura Kujala, Heimo Kullervo, os. Uusitie 1 B, 01300 Vantaa
 83440300030065 Kukkura Kujala, Heimo Kullervo, os. Uusitie 1 B, 01300 Vantaa
 83440300030305 Mansikkaniemi, Kalle Vihtori oikeudenomistajat, os.
 Tuhkaryöpynpolku 56, 31300 Tammela

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36274 kvartsi-iskoksia 5 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla, Hevoniemen kylän eteläpuolella olevalla leveällä Mansikkaniemellä. Alueella olevan opiston polkujen pinnoilta on kerätty kvartssia noin 80 x 20 m kokoiselta alueelta, aivan muinaisrantatörmän reunalta ja siitä noin 20 m matkalta sisämaahan päin. Maaperä on alueella soransekasta hiekkaa ja maasto mäntyvaltaista sekametsää. Opiston rakennuksista huolimatta asuinpaikka lienee varsin ehjä. Alueelle tehtiin inventoinnin yhteydessä muutamia koekuoppia, joista ei kuitenkaan tullut mitään löytöjä. Maannos on ruskeaa, lehtomaista hiekkaa. Opistolle johtavan tien itäpuolella olevan kummun pohjoisrinteellä on muutama matala kiviröykkiö, halkaisijaltaan 2-3 m, lisäksi rinteessä on jonkin verran luontaistakin kivikkoa. Röykkiöiden koordinaatit ovat: p= 6 747 800, i= 3 325 134 ja p= 6 747 810, i= 3 325 141. Röykkiöistä noin 15 m itään on halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva maakivi, jonka ympärille on koottu myös kiviä. Kummulla kasvaa lähinnä kuusia. Kumpareelle tehdyissä koekuopissa ei havaittu mitään erityistä.

50. Tammela Rekola (1000006764)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6744285, i= 3326158, z= 105 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 4,8 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 83441200040028 Rekola Orava, Marjatta Anneli, os. Sallantie 132 A, 98850 Kuosku
 83441200040028 Rekola Säteri, Jenny Tellervo oikeudenomistajat, os. c/o Orava,
 Marjatta Tellervo, Sallantie 132 A, 98850 Kuosku

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36275: 1-3 kvartsi-iskoksia 9 kpl, tuluspiitä 1 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven kaakkoisrannalla, Rekolan talosta 230 m lounaaseen, Riihivalkamaan kulkevan tien itäpuolella olevalla hiekkaisella peltokumpareella aivan tien vieressä pienen metsäkaistaleen eteläpuolella. Asuinpaikkakohta nousee vain metrin itäpuolisesta peltolakeudesta ja se suuntautuu selvästi Pyhäjärvestä pois päin, kohti itäistä peltoaluetta. Korkeutensa ja topografiansa perusteella on varsin mahdollista, että kyseessä on merenrantavaiheasuinpaikka Ancyclus-järven ajalta. Kvartsia on kerätty noin 30 x 20 m kokoiselta alueelta. Lisäksi yksittäinen kvartsi-iskos ja mm. tuluspiitä on löytynyt vanhalta Pyhäjärven rannalta noin 150 metriä luoteeseen savipelloilta.

51. Tammela Yrjölä (1000006765)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6745846, i= 3326676, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 3,8 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 83441200010003 Yrjölä Rekola, Mikko Johannes, os. Alikyläntie 94 as. 1, 31340
 Porras

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36276: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, hopearaha

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven itärannalla, Kaukolan kylän Yrjölän talosta noin 400 m pohjoiseen, hiekkaisella rantapellolla. Kvartsilöytöjä on kerätty noin 75 x 25 metriä kokoiselta alueelta, läheltä Pyhäjärven vanhaa rantaa, joka ei tällä kohdin niin selvästi kuitenkaan hahmotu kuin joissakin paikoin Pyhäjärveä. Pelto ei ulotu aivan vanhaankaan rantaan asti, vaan välissä on noin viisi metriä leveä suojavyöhyke. Paikalta löytyi myös pieni kupariraha, joka otettiin talteen. Muusta asuinpaikasta 150 m luoteeseen löytyi vielä yksi kvartsi-iskos rantatörmään tehdyn pienen hiekkakuopan leikkauksesta. Kuopan alapuolella kulkee tie. Törmän päälle tehtiin inventoinnissa useita tuloksettomia koekuoppia kuopan takamaastoon.

52. Tammela Iso Riihenmäki (1000006766)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6746349, i= 3326970, z= 100 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 3,7 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 83443400010338 Saari von Frenckell, Mikael Christoffer, os. Parkgatan 11 B 6,
 00140 Helsingfors

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36277: 1-2 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla olevalla harjulla. Asuinpaikka on harjussa olevassa "keskeytyksessä", jossa korkea harju välillä putoaa alas laaksoksi noustakseen taas ylös vähän pohjoisempaan. Tässä on tasanne, kooltaan vain noin 15 x 15 metriä. Tasanteelle tehdyistä kahdesta koekuopasta on tullut löytöinä kvartsia tummanruskean soransekaisen hiekan seasta. Tasanne on lähes aukea, sillä kasvaa vain muutama puu ja harju nousee tasanteen eteläpuolella korkeuksiin, pohjoispuolella on noin kolmen metrin pudotus alas laaksoon. Itse tasanne on noin neljä metriä yli Pyhäjärven nykypinnan. Asuinpaikka on täysin ehjä.

53. Tammela Palomäki N (1000006767)*Muinaisjäännöstyyppi:*

asuinpaikka

Ajoitus:

kivikautinen

Rauhoitusluokka:

1

Peruskartta:

211310 Pehkijärvi

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6745941, i= 3327106, z= 99-100 m mpy

Sijainti:

Tammelan kirkosta 4,1 km kaakkoon

Kiinteistöt:

83443400010338 Saari

von Frenckell, Mikael Christoffer, os. Parkgatan 11 B 6,
00140 Helsingfors

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36278: 1-3 kvartsi-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla, Palomäen pohjoispuolella, kohdassa jossa etelästä ja pohjoisesta tulevat harjujen päät tai kumpareet "kohtaavat toisensa". Pohjoiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean hiekan seasta kvartsia ja palanutta luuta kohdasta p= 6 745 941, i= 3 327 106. Harjanne nousee noin kolme metriä järven pintaa ylemmäs. Tästä koekuopasta muutama metri etelään tehdyssä koekuopassa oli n. 10-15 cm syvyydellä runsaasti hiiliä. Vähän pohjoisempaan samalla kumpareella on halkaisijaltaan 2-metrinen kuoppa, joka saattaisi olla pyyntikuoppa (p= 6 745 958, i= 3 327 108). Eteläisemmälle harjanteelle tehdyssä koekuopassa oli hienon tumman hiekan seassa pieniä kvartseja ja luuta, joista kaikkia ei saatu talteen (p= 6 745 888, i= 3 327 140). Tästä vielä etelään samalla harjanteella on noin 1,5 m halkaisijaltaan oleva kuoppa, mahdollinen pyyntikuoppa (p= 6 745 859, i= 3 327 183). Koska harjanteiden välissä on laakso, joka aikoinaan on ollut veden alla, kyse on itse asiassa kahdesta erillisestä asuinpaikasta ja pyyntikuopat muodostavat vielä omat erilliskohteensa. Silti kaikki kohteet on yhdistetty tässä yhdeksi muinaisjäännökseksi, koska ne sijaitsevat niin pienellä alueella.

54. Tammela Väärämäenlahti (1000006768)*Muinaisjäännöstyyppi:*

asuinpaikka

Ajoitus:

kivikautinen

Rauhoitusluokka:

1

Peruskartta:

211310 Pehkijärvi

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6745028, i= 1, z= 100 m mpy

Sijainti:

Tammelan kirkosta 5,3 km kaakkoon

Kiinteistöt:

83443400010338 Saari

von Frenckell, Mikael Christoffer, os. Parkgatan 11 B 6,
00140 Helsingfors

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36279 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisen Saarensalmen kaakkoispäässä, Väärämäen pohjoispuolella, Saaren kansanpuiston alueella. Asuinpaikka on harjanteiden välisellä tasanteella, törmän päällä joka on noin kolme metriä yli järven pinnan. Tasanne on kooltaan maksimissaan 20 x 10 m. Sinne tehdystä koekuopasta on löytöinä runsaasti pientä kvartsia soransekaisesta kosteasta hiekasta. Ympäristö on sekametsää,

enimmäkseen kuusikkoa. Asuinpaikka lienee rajattavissa tasanteen kokoiseksi.

55. Tammela Männistö (100006769)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 202412 Porras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6743387, i= 3330732, z= 100-101 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 8,5 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83442700050005 Mäntylä Pelto-Huikko, Simo Antero, os. Tyrynkuja 29, 31340
 Porras

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36280: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven eteläpään länsirannalla, Männistön talosta 200 m itäkoilliseen. Kuivajärveä noin kolme metriä ylempänä on selvä rantatasanne, jolle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia pitkin järven rantaa. Yleensä maaperä on alueella hienoa hiekkaa. Selvää rantatasannetta ylemmälle, noin 1,5 m korkeammalle tasolle tehdystä koekuopasta löytyi kuitenkin soraisen harjuaineksen seasta kvartssia ja palanutta luuta koordinaattien p= 6 743 387, i= 3 330 732 osoittamasta kohdasta. Tästä 90 metriä kaakkoon, kohtalaisen jyrkän törmän päällä olevalle tasanteelle tehdystä koekuopasta löytyi myös kvartsi-iskos kivisen hiekan seasta, kohdasta p= 6 743 329, i= 3 330 795. Asuinpaikka lienee rajattavissa näiden löytöpaikkojen perusteella ainakin noin 150 x 20 m kokoiseksi alueeksi Kuivajärven rannalla.

56. Tammela Runkomäki (100006770)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211307 Tammela
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6749523, i= 3323941, z= 105-110 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 0,9 km pohjoiseen
Kiinteistöt:
 83442500490000 Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä,
 Mustialan opetusmaatila os. Jaakonkatu 28, 13100 Hämeenlinna

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36281: 1-2 kvartsi-iskoksia 4 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Mustialan maatalousoppilaitoksen lounaispuolella olevan Runkomäen länsipuolisella pellolla, Kaukjärven pohjoisrannalla, Nokkamäessä olevalta huvilalta 280 m itään. Asuinpaikka-alue on hiesu- ja osittain hiekkapeltoa. Paikalta on löytynyt 3-4 metriä Kaukjärven pintaa ylempänä olevalta törmältä kvartssia, kohdasta jossa maaperä on hiekkaa lähellä Runkomäkeä. Kaikki löydöt eivät ole aivan törmältä, vaan osa on hieman ylempää ja taempaa törmästä. Asuinpaikkalöytöjä on noin 40 x 25 m kokoisella alueella.

57. Tammela Saukonieniemi (100006771)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211308 Koijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6755484, i= 3319982, z= 115 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,8 km luoteeseen
Kiinteistöt:

83441100040068 Saukoniemi, Veli-Matti Johannes, os. Lempääntie 253,
Saukoniemi 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36282: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl, hioimen/liipan katkelma

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Heinijärven ja Jänijärven välillä virtaavan Heinijoen varrella, Saukoniemenkulmalla, Saukoniemen talosta 220 m luoteeseen. Asuinpaikka on joen varren kumpareella, pitkän peltoaukean länsipäässä, lähellä metsän reunaa. Joessa on sekä asuinpaikan ylä- että alapuolella koski. Löydöt on kerätty pellolta, mutta asuinpaikka saattaa jatkua taustan sekametsäalueelle. Paikalta on löytynyt vain kaksi selkeää kvartsi-iskosta, mutta ne riittävät asuinpaikan määrittelyyn. Lisäksi lähempää Saukoniemen taloa on löytynyt hioimen katkelma, joka lienee historialliselta ajalta.

58. Tammela Koivula (100006772)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211308 Kojjärvi

Yhtenäiskoordinaatit: p= 6754982, i= 3319956, z= 112-113 m mpy

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,6 km luoteeseen

Kiinteistöt:

83441100040068 Saukoniemi, Veli-Matti Johannes, os. Lempääntie 253,
Saukoniemi 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36283: 1-3 kivikirveen katkelma, kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Jänijärven pohjoispään itärannalla, Koivulan talosta 150 m lounaaseen, Jänijärven rantapellolla. Paikalta on kerätty noin 5-10 metrin päästä vesirajasta hiesusaviselta pellolta kvartseja n. 30 x 15 m kokoiselta alueelta. Löytöjen joukossa on myös (alkeellisen?) kirveen katkelma. Asuinpaikka jatkunee ehjässä maastossa löytökohdan eteläpuolella, jossa on mökkikitonteja. Yksittäinen kvartsi-iskos varsinaisesta asuinpaikasta 130 m luoteeseen indikoi asuinpaikan jatkumista myös siinä suunnassa.

59. Tammela Susikaslammi 1 (100006773)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211311 Lautaporras

Yhtenäiskoordinaatit: p= 6754933, i= 3328829, z= 110 m mpy

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,9 km koilliseen

Kiinteistöt:

83443800010111 Perttula, Markku Ilmari, os. Susikkaantie 526, 31230
Susikas

83443800010111 Perttula, Paula Helena, os. Susikkaantie 526, 31230 Susikas

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36284: 1-4 kivikirves, kiviesineen katkelma, saviastian pala,

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin koillisrannalla, lammen vanhalla rantatörmällä, joka näkyy maastossa paitsi törmänä myös selvästi hiekkaisempaa kohtana kuin muu peltoalue. Törmä on vain noin metrin korkea. Asuinpaikka sijaitsee noin 200 m Lamminrannan talosta itäkoilliseen. Pellon pinnalta on kerätty löytöjä 60 x 20 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu paikoin myös hiiliä, palaneita kiviä ja hyvin pieneksi palanutta luuta. Asuinpaikka saattaa olla laajempikin, sillä inventoinnin ajankohtana pellon pohjoisosa ei ollut kynnetty. Asuinpaikalta löytyi kivikirves, kvartseja ja varhaista kampakeramiikkaa (Ka I:1).

60. Tammela Susikaslammi 2 (1000006774)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6754966, i= 3328333, z= 110 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kiinteistöt:
 83443800100000 Rämö, Seppo Topias, os. Peltosaarentie 24, 31230 Susikas
 Liinaharja II
 83443800100000 Rämö, Anne-Mari, os. Peltosaarentie 24, 31230 Susikas
 Liinaharja II

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36285: 1-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 11 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammen pohjoisrannalla olevalla peltoalueella, vanhalla lammen rantatörmällä. Törmän reunaa pitkin kulkee peltotie, jonka pohjoispuolelta olevalta pellolta löydöt on poimittu, Lamminrannan talosta 280 m länsiluoteeseen. Varsinaisella löytöalueella kvartseja on havaittu n. 50 x 15 m kokoisella alueella, lisäksi yksittäinen kvartsi on löytynyt tästä alueesta vielä noin 150 m länteen. Löytöalueilla on pellossa myös palaneita kiviä. Maaperä pellolla on hiekkaa/hietaa.

61. Tammela Susikaslammi 3 (1000006775)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753733, i= 3328550, z= 110-113 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,9 km koilliseen

Kiinteistöt:
 83443800040020 Heinilä, Timo Johannes, os. Pihtikoskentie 34, 31300
 Vaihinranta II Tammela

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36286: 1-5 saviastian paloja 12 kpl, palanutta savea 76 kpl,

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin ja siitä Pehkijärveen laskevan Vaihijoen etelärannalla. Asuinpaikka on hietamoreenikumpareella, joka on joitakin vuosia sitten metsä-äestetty, törmällä vanhan lammen yläpuolella. Tältä alemmalta törmältä löytyi äestysvaoista palanutta savea ja viereen tehdystä koekuopasta vielä runsaammin savea, lähes maatonut luuta, hiiliä ja muita palojälkiä hienosta hiedasta. Ylempänä, mäen laella, sen itäosassa on muuten hyvin louhikkoisella tasanteella hiekkainen alue, jossa myös äestysvaoissa palanutta savea, kvartseja ja luuta sekä lisäksi selvää keramiikkaa, mm. nuorakeraamisen astian reunapala. Ylempi löytöalue on kooltaan noin 20 x 20 m, alemmaa löydöt ovat lähes yhdestä pisteestä. Todennäköisesti äestyksessä on säilynyt kulttuurikerroksia, sillä äestys on ollut aika kevyt.

62. Tammela Talvitienlahti 1 (1000006776)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753884, i= 3329616, z= 107-110 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kiinteistöt:
 83443800010061 Ali-Lekkala, Juha Seppo Ilmari, os. Susikkaantie 392,
 Ramatikka 31230 Susikas

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36287: 1-2 kvartsi-iskoksia 19 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, Talvitienlahden luoteisrannalla, Teurolle johtavan tien pohjoispuolella olevalla hiekkapellolla. Löytöjä on kerätty paikalta noin 110 x 80 m kokoiselta alueelta, alimmat aivan pellolla näkyvän turverajan tienoilta ja ylimmät joitakin metrejä ylempää törmiltä.

63. Tammela Talvitienlahti 2 (1000006778)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753350, i= 3330276, z= 107-117 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83443800050009 Siltainsuu, Hannu Jaakko Vihtori, os. Teurontie 203,
 Siltainsuu 31250 Teuro

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36288: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 50 kpl, palanutta

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla metsä-äestetyllä aukkohakkuualueella, moreenikumpareikolla. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty hiekkaisista, kivikonsekaisista äestysvaoista aivan vanhalta Pehkijärven rantatörmältä lähemmäs 75 metriä sisämaahan ulottuvalta alueelta, 107-115 m mpy korkeusvyöhykkeeltä. Yksittäinen keramiikan pala löytyi läheltä vanhaa rantatörmää. Löytöjä on poimittu äestysvaoista n. 85 x 75 m kokoiselta alueelta. Lisäksi hieman etelämmäs (p= 6 753 281, i= 3 330 251) ehjälle kankaalle, törmälle, tehdystä koekuopasta löytyi pari palaa palanutta luuta kostean hiedan seasta. Asuinpaikan laajuus on siten ainakin 125 x 75 m ja se on osittain ilmeisesti ehjä

64. Tammela Talvitienlahti 3 (1000006779)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753109, i= 3330308, z= 110-115 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83443800050008 Nummi, Tuula Sinikka, os. Saarelankatu 4 A as. 1, 30100
 Martinmetsä Forssa
 83443800050008 Siltainsuu-Ilvessalo, Elina Hilikka Hannele, os.
 Martinmetsä Viherkallionkuja 9 F, 02710 Espoo
 83443800050008 Haapala, Ritva Marjatta, os. Puolikuu 5 B 15, 02210 Espoo
 Martinmetsä
 83443800050008 Siltainsuu, Ilkka Martti Antero, os. Kruununtie 5 A 1,
 Martinmetsä 02180 Espoo

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36289: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 10 kpl, palanutta luuta 21 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla harjanteella. Hienohiekkaisen harjun päällä, lähes korkeimmalla kohdalla havaittiin inventoinnissa tuoreeltaan kaivettu kuoppa ja sen vieressä turpeen pinnalla kvartsi-iskos kohdassa p= 6 753 143, i= 3 330 324. Kuopan hiekat oli viety pois. Aivan tämän "koekuopan" viereen tehdyistä koekuopista ei inventoinnissa löytynyt mitään. Tästä erikoisesta löydöstä noin 35 m etelälounaaseen on harjujen "käännekohdassa" noin 20 x 10 m laajuinen tasanne, jonka törmän reunalle tehdystä koekuopasta löytyi runsaasti löytöjä hienosta hiekasta. Kuopassa oli etenkin pientä luuta, suurin osa niin pientä, ettei siitä

saatu talteen ja lisäksi kvartseja ja pieni keramiikan muru, luultavasti kampakeramiikkaa. Maasto on mäntykangasta. Mahdollisesti ylempänä harjun päällä on sijainnut esim. tähystyspaikka tms. ja varsinainen asuinpaikka on alempana harjujen taskussa. Kokonaisuudessaan asuinpaikka on täysin ehjä kiinteä muinaisjäänös.

65. Tammela Talvitienlahti 4 (1000006780)

Muinaisjäänöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753224, i= 3330357, z= 115 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83443800050008 Nummi, Tuula Sinikka, os. Saarelankatu 4 A as. 1, 30100
 Martinmetsä Forssa
 83443800050008 Siltainsuu-Ilvessalo, Elina Hilikka Hannele, os.
 Martinmetsä Viherkallionkuja 9 F, 02710 Espoo
 83443800050008 Haapala, Ritva Marjatta, os. Puolikuu 5 B 15, 02210 Espoo
 Martinmetsä
 83443800050008 Siltainsuu, Ilkka Martti Antero, os. Kruununtie 5 A 1,
 Martinmetsä 02180 Espoo

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Pyyntikuopat sijaitsevat korkean harjanteen laella noin viiden metrin päässä toisistaan. Kuopat on kaivettu hienoon hiekkaan ja ne ovat muodoltaan soikeita, koko n. 1 x 3 m ja vallit ympärillä. Toiseen kuopista tehdyssä lapionpistossa oli nähtävissä heikko podsolimaannos, mutta ei mitään häiriöitä.

66. Tammela Talvitienlahti 5 (1000006781)

Muinaisjäänöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753393, i= 3330305, z= 117 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83443800050009 Siltainsuu, Hannu Jaakko Vihtori, os. Teurontie 203,
 Siltainsuu 31250 Teuro

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, lähellä Talvitienlahti 2:n kivikautista asuinpaikkaa, joka on kuopista vain vajaan 30 metrin päässä lounaassa. Kuopat ovat harjanteella, toinen halkaisijaltaan n. 4 metriä ja toinen noin 1,5 metriä. Pyyntikuoppien vieressä on isohko hiekkakuoppa.

67. Tammela Koitti (1000006783)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6751500, i= 3332117, z= 107-112 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 8,6 km itäkoilliseen
Kiinteistöt:

83444200050101 Ranta-Koitti	Suoranta, Tarja Maarit, os. Riihuhdantie 172, 31230 Susikas
83444200050101 Ranta-Koitti	Vehkajärvi, Vilho Antero, os. Poukamantie 31, 31250 Teuro
83444200050102 Koitti	Vehkajärvi, Vilho Antero, os. Poukamantie 31, 31250 Teuro

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36290: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 9 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven pohjoisrannalla, Koitin tilan ympäristön pelloilla. Noin 20 metrin päässä rannasta, talosta 50 m etelään, löytyi kvartseja hyvin matalan törmän päältä, vain pari metriä yli järven pinnan. Ylempää, läheltä metsänrajaa, talosta 80 m itäkaakkoon, löytyi yksittäinen kvartsi. Kolmas löytökohta on taas matalalla, loivalla rantapellolla, talosta 60 m lounaiseen, vain metrin yli järven pinnan. Löydöt olivat täällä aivan metsän rajassa. Lisäksi Koitin pelloilta löytyi harmaasavikeramiikkaa.

68. Tammela Vaihijoki 1 (1000006786)

<i>Muinaisjäännytyystyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	211310 Pehkijärvi
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6753429, i= 3329425, z= 107-110 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 7,2 km koilliseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443800010108	Perälä, Raija Annikki, os. Riihuhdantie 82, 31230 Susikas
83443800010108	Perälä, Arto Severi Roobert, os. Riihuhdantie 82, 31230 Susikas

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36291: 1-2 saviastian paloja 6 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärveen laskevan Vaihijoen pohjoispuolella olevan peltoalueen keskellä olevalla muinaisella saarella. Viljelysten ja osittain myös suon ympäröimä mäntyä kasvava kumpare on kooltaan noin 80 x 60 m. Maaperä on hiekkapohjainen, mutta aika kivinen. Eteläreunan tasanteelle tehdystä koekuopasta on löytynyt punaisenruskean hiekan seasta rautakautista karkeaa keramiikkaa ja palanutta luuta. Toinen koekuoppa on tehty länsireunan tasanteelle ja siinä on havaittu palanutta kiveä ja tummanruskeaa likamaata, mutta ei löytöjä. Joka tapauksessa ainakin kumpareen etelä- ja länsirinteellä on jokseenkin ehjänä säilynyt rautakautinen muinaisjäännyös. Kohteen sijainti ja topografia on enemmän tyyppillinen pyyntikulttuurin asuinpaikalle kuin rautakautiselle asuinpaikalle, on ehkä mahdollista että paikalla olisikin rautakautinen kalmisto.

69. Tammela Vaihijoki 2 (1000006787)

<i>Muinaisjäännytyystyyppi:</i>	asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	211310 Pehkijärvi
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	p= 6753200, i= 3329793, z= 107-109 m mpy
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 7,3 km koilliseen
<i>Kiinteistöt:</i>	
83443800010086 Pietilä	Juhala, Eino Aukusti, os. Susikkaantie 585, 31230 Susikas
83443800010086 Pietilä	Juhala, Ritva Mirja Liisa, os. Otavankatu 20 B 13, 11130 Riihimäki
83443800010086 Pietilä	Juhala, Helmi Aina Lemmitty oikeudenomistajat, os. Susikkaantie 585, 31230 Susikas

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36292: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 15 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärveen laskevan Vaihijoen suulla, sen pohjoisrannalla, Talvitienlahden soistuneella etelärannalla. Ennen järven kuivatusta, kohde on ollut noin 120 x 80 m kokoisena saarena. Nykyään entinen saari on kumpareena soiden keskellä ja sinne johtaa polku Teuron tieltä. Kumpareella kasvaa lehtipuuta, mm. koivua ja lehmusta ja se on hyvin lehtomainen, joka ilmenee myös lehtomaannoksena maaperässä, joka on hienoa tummaa hietaa ja sen alla keltaista hietaa. Kumpareen itäpäähän tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean maan seasta keramiikkaa ja palanutta luuta. Kuopassa oli myös paljon pientä lohkoutunutta, ehkä palanutta kiveä. Koekuopan koordinaatit: p= 6 753 200, i= 3 329 793. Kumpareen korkeimmalle kohdalle tehdystä koekuopasta ei löytynyt mitään, mutta noin 15 metriä koekuopasta kumpareen keskustaa kohden löytyi maanpinnalta kvartsikaavin. Kohde on täysin ehjä, eikä siellä liene koskaan muokattu maata. Asuinpaikka on syytä suojella 1. luokan muinaisjäännöksenä.

70. Tammela Rautahuhta (100006788)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6755204, i= 3335540, z= 124-125 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,4 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83441800020094 Tuomola, Aino-Elina, os. Kaskistontie 65, 31490 Terttilä
 Rautahuhta
 83441800020094 Tuomola, Matti Eemeli, os. Kaskistontie 65, 31490
 Rautahuhta

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36293: 1-2 kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuuslammilla, osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä olevan suoalueen länsipuolella, Myllykankaan talosta 200 m kaakkoon. Asuinpaikka on hiekkaisella pellolla, joka kohoaa loivaksi törmäksi löytöpaikalla. Löytöjä on sekä törmän päältä että itse törmältä aika leveällä vyöhykkeellä. Löytöjä on kerätty 60 x 60 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu myös palaneita kiviä. Sama tasanne jatkuu pohjoiseen metsän puolella mäntykankaalla ja asuinpaikka saattaa hyvin jatkua sinne.

71. Tammela Veräjantausta (100006789)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6755376, i= 3336134, z= 125 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,9 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83441800010015 Kujanpää, Aino Hulda Karoliina oikeudenomistajat, os.
 Veräjantausta Ojajärventie 93, 31250 Teuro
 83441800010015 Veräjantausta, Elli Vilhelmiina, os. Kuusitie 1 F 5, 31300
 Veräjantausta Tammela
 83441800010015 Veräjantausta, Iisakki Jalmari, os. Hoijakantie 2, 47400
 Veräjantausta Kausala
 83441800010015 Veräjantausta, Jaakko Kullervo oikeudenomistajat, os.
 Veräjantausta Ojajärventie 121, 31250 Teuro
 83441800010015 Veräjantausta, Taisto Johannes oikeudenomistajat, os.
 Veräjantausta Heikankehä 13, 30100 Forssa

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36294: 1-4 saviastian paloja 6 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä, sen luoteisrannalla olevan lammen pohjoispuolella. Asuinpaikka on korkean kummun itäpuolella olevalla tasanteella noin neljä metriä Rautijärven pinnan yläpuolella. Korkean kummun ja tasanteen välissä on vanha hiekkakuoppa ja tasanne nousee idän suunnassa matalaksi kumpareeksi. Alueella kasvaa mäntyä ja kuusta. Paikalle on tehty kaksi koekuoppaa, joista ensimmäisessä oli tummanruskeaa, hiilensekaista hiekkaa ja löytöjä (keramiikkaa) ja toisessa, edellisestä vain viisi metriä länteen, lähelle hiekkakuopan reunaa, tehdyssä kuopassa runsaasti löytöjä tummanruskean likamaan seassa. Lisäksi kuopassa oli paljon ehkä palanutta lohkokiveä. Pientä hiekkakuoppaa lukuunottamatta kohde on ehjä ja laajuudeltaan se lienee arvioitavissa n. 20 x 10 m kokoiseksi.

72. Tammela Lyhönlahti (100006790)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6755255, i= 3336814, z= 125-130 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 14,4 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83444200020073 Purola Koiranen, Sinikka Marjatta, os. Veitsitie 14 A 1, 01640 Vantaa
 83444200020074 Juhala Kallio, Timo Toivo Ensio, os. Ojajärventie 105, 31250 Teuro

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36295 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipään Lyhönlahden pohjoisrannalla. Maasto on paikalla soraharjua. Paikalla olevan kesämökin huoltorakennuksesta 10 m etelään, tien itäpuolelle (n. 3 m tiestä) tehdyssä koekuopassa oli soran ja hiekan seassa kvartseja. Asuinpaikka on noin 3 metriä Rautijärven pintaa ylempänä olevalla tasanteella. Harjun rinteellä, em. koekuopasta noin 25 m koilliseen, on kolmen metrin välein vierekkäin kolme pientä kuoppaa, kooltaan n. 1,5 x 0,5 m. Kuopat muistuttavat etäisesti ns. ryssänhautoja. Kuoppien sijainti: p= 6 755 255, i= 3 336 814.

73. Tammela Keskinen (100006791)

Muinaisjäännöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 211311 Lautaporras
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6756024, i= 3335229, z= 125-127 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,4 km koilliseen
Kiinteistöt:
 83441800010039 Sulonen, Arvo Oskari, os. Ruisluodontie 19 D, 31300 Tammela
 83441800010039 Mäkelä, Hilka Anja Esteri, os. V linja 19, 30100 Forssa
 83441800010039 Sulonen, Mikko Jaakko Verneri, os. Ojajärventie 112, 31250 Teuro
 83441800010039 Leppänen, Lempi Kaarina, os. Lähderanta 22 K 34, 02720 Espoo
 83441800010039 Kosonen, Irja Annikki, os. Punavuorenkatu 23 G 145, 00150 Helsinki

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kuuslammin kylässä, Koverojärven ja Keskinen-järven välisellä kannaksella, Keskisen rannalla. Halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva kuoppa on järven rantaa reunustavalla hiekkaharjanteella, mäntykankaalla. Siihen tehdyssä koekuopassa oli havaittavissa selvä podsolimaannos ja itse kuoppa on niin loiventunut, että kyseessä lienee vanha kuoppa, todennäköisimmin pyyntikuoppa. Kaksi samanlaista kuoppaa havaittiin ensimmäisestä 35 m kaakkoon ja 35 m itään. Kuoppien koordinaatit: p= 6 756 024, i= 3 335 229; p= 6 755 999, i= 3 335 252; p= 6 756 023, i= 3 335 266. Viimeksi mainittua kuoppaa käytetään kompostikuoppana.

74. Tammela Saarensalmi (1000006792)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 211310 Pehkijärvi
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6745780, i= 3326830, z= 105-108 m mpy
Sijainti: Tammelan kirkosta 3,8 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 83441200010003 Yrjölä Rekola, Mikko Johannes, os. Alikyläntie 94 as. 1, 31340
 Porras

Tutkimukset ja löydöt:

Johanna Enqvist 2005, tarkastus, KM 36456: 1-2 poikkiteräinen kvartsinuolenkärki, kvartsi-iskos
 Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven ja Kuivajärven yhdistävän Saarensalmen rannalla, Kaukolanharjun pohjoispäässä olevasta Miekkainnokasta 600 m eteläkaakkoon. Paikalta on löytynyt hiekkaiselta, harjanteen päällä, olevalta pieneltä peltosaralta poikkiteräinen kvartsinuolenkärki ja kvartsi-iskos.

Löytötaulukko

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjtunnus	Inventointinumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
KM	152		1000006923	161	Tammela 1	soikea tuluskivi
KM	1758		1000006876	114	Harju	tasatalta
KM	1960	1	1000006875	113	Anna-Maijan suo	kourutalta
KM	2203	732	834010018	18	Korteniemi	soikea tuluskivi
KM	2203	716	834010018	18	Korteniemi	kourutalta
KM	2203	715	1000006905	143	Nissilä	kourutalta
KM	2203	730	1000006802	84	Junkaanoja	kiviesine
KM	2218	121	1000006892	130	Norri	tasatalta
KM	2218	123	1000006893	131	Silvo	oikokirves
KM	2252	10	1000006839	106	Myllyoja	tasatalta
KM	2252	11	1000006906	144	Pihtikoski	vasarakirveen teräkatkelma
KM	2252	12	13 1000006898	136	Heinänen	kiviesineen katkelmia 2 kpl
KM	2252	14	1000006799	81	Sahuri	tasatalta
KM	2252	15	1000006799	81	Sahuri	kourutalta
KM	2252	2	1000006885	123	Kirkonkylä	kivikirveen katkelma
KM	2252	6	1000006916	154	Yli-Tuomola	tasatalta
KM	2252	7	1000006912	150	Lamminranta	veitsenterä
KM	2252	8	1000006897	135	Heinämaa	vinohamarainen oikokirves
KM	2252	9	1000006803	85	Susikkaanjoki	tasatalta
KM	2715	3	1000006836	103	Sukula	kourutaltan katkelma
KM	2715	4	1000006910	148	Saaren kartano	tasatalta
KM	3033	24	1000006802	84	Junkaanoja	kourutalta
KM	3209	2	1000006873	111	Vanhala	KM 3209:2 reiällinen kiviesine
KM	3214	4	1000006882	120	Horkka	rautamiekka
KM	3230	1	1000006896	134	Vekkilä	kourutalta
KM	3230	2	1000006879	117	Jaakkola	kivikirveen teräkatkelma
KM	3908	5	1000006883	121	Jussila	tasatalta
KM	3908	9	1000006905	143	Nissilä	rautainen putkikeihäänkärki
KM	4110		1000006881	119	Harjunkulma	vasarakirves
KM	5970	618	1000006919	157	Mustiala	oikokirves
KM	7242		1000006900	138	Koppila	tasataltan katkelma
KM	8224		1000006886	124	Kirriluoto	kourutalta
KM	10304		1000006874	112	Pitkäkärki	kourutalta
KM	10525	1	1000006924	162	Tammela 2	poikkitalta
KM	10544		1000006877	115	Kaksvetinen	yksipuinen ruuhi
KM	10628		1000006888	126	Lehtimäki	oikokirves
KM	11027		1000006901	139	Erkkilä	olkakirves
KM	11107		834010018	18	Korteniemi	tasatalta
KM	12036	1	3 834010004	4	Näkämaan kumpu	pääkallo, yön katkelma, rautaveitsi
KM	15902		1000006907	145	Rantaniitty	tasakantainen nuolenkärki

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjtunnus	Inventointinumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
KM	16290	1 20	834010003	3	Seppälä	kaivauslöydöt
KM	16310		1000006913	151	Perttula	reikäkirves
KM	16730	1 3	834010005	5	Lepokallio	kaksi keihäänkärkeä ja ango
KM	16744		834010001	1	Mattila	saviastianpaloja 2 kpl
KM	17261	1 3	834010002	2	Syrjälä	nuorakeraaminen saviastia
KM	17302		1000005758	23	Venesilta	piinuolenkärjen katkelma
KM	19597	1 5	834010006	6	Vuorinen	keramiikkaa, kvartsi-iskoksia
KM	19664	1 9	834010018	18	Korteniemi	kvartsia, kiviesineitä
KM	20510	1 3	834010007	7	Kankainen	saviastianpaloja
KM	21522		1000006834	101	Aronen	tuluskivi
KM	21621		1000003768	21	Vohlessaari	kvartsia 2 kpl
KM	21622	1 2	834010003	3	Seppälä	keramiikkaa, kvartsia
KM	21623		1000006891	129	Mustialanlammi 2	reikäkivi
KM	21624		1000006904	142	Ketunhätä	reikäkivi
KM	22144		1000006909	147	Ruuhivalkama	pronssinen rannerengas
KM	23052	1 99	834010007	7	Kankainen	kaivauslöydöt (Pohjakallio 1983)
KM	23517	6	1000006920	158	Porras	oikokirves
KM	23588		1000006840	107	Peltola 2	soikea tuluskivi
KM	23881	1 31	834010007	7	Kankainen	kaivauslöydöt (Pohjakallio 1986)
KM	23944		1000006884	122	Kallela	tasatalta
KM	24126		1000006914	152	Ruokosuo	oikokirves
KM	24238		1000006908	146	Rauhala	kourutaltoa
KM	25644		1000006903	141	Kauhtio	alkeellinen kirves
KM	26928		1000006894	132	Vanha kansakoulu	kuppikiven kappale
KM	27789		1000006918	156	Liesjärvi	tasatalta
KM	28377		1000006902	140	Kaitamaa	tasatalta
KM	28378		1000006889	127	Louhela	kivikirves
KM	28976		1000006921	159	Susikas	kivikirves
KM	29946	1 32	834010007	7	Kankainen	kaivauslöydöt (Pohjakallio 1996)
KM	30336		834010018	18	Korteniemi	kiviesineen teelmä
KM	30594	1 25	834010007	7	Kankainen	kaivauslöydöt (Pohjakallio 1997)
KM	31865	1 5	834010001	1	Mattila	saviastianpaloja 57 kpl
KM	34016	1 3	1000000317	19	Kylä-Tulokas	kvartsia
KM	34730	1 2	1000002777	20	Sannannokka	saviastian pala, kvartsia 2 kpl
KM	35175		1000003768	21	Vohlessaari	asuinpaikkalöytöjä
KM	35755	1 3	1000005758	23	Venesilta	kvartsi-iskoksia 4 kpl, palanutta luuta 6 kpl
KM	35756	1 2	1000005759	24	Kukkuramäki	kvartsi-iskoksia 10 kpl,

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjtunnus	Inventointinnumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
						liippa
KM	35757		1000005757	22	Karjusillanniemi	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36246		834010003	3	Seppälä	kvartsi-iskoksia 6 kpl
KM	36247	1 4	834010018	18	Korteniemi	piiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36248	1 2	1000000317	19	Kylä-Tulokas	kvartsi-iskoksia 91 kpl
KM	36249		1000002777	20	Sannannokka	kvartsi-iskoksia 10 kpl
KM	36250	1 14	1000006561	25	Vihtaniemi	saviastian paloja 9 kpl, kvartsi-iskoksia 104 kpl, palanutta luuta 6 kpl
KM	36251	1 5	1000006567	26	Rokonkivi	kvartsi-iskoksia 49 kpl, palanutta luuta 3 kpl
KM	36252	1 4	1000006574	27	Humalaisen pelto	pii-iskos, kvartsi-iskoksia 19 kpl
KM	36253	1 2	1000006575	28	Yrjölän pelto	pii-iskos, kvartsi-iskoksia 22 kpl
KM	36254	1 5	1000006579	29	Kulmala	piitä 1 kpl, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 80 kpl
KM	36255	1 4	1000006581	30	Ranta	kvartsi-iskoksia 14 kpl
KM	36256		1000006582	31	Uusi-Markkula	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36257		1000006583	32	Kälkkä	kvartsi-iskoksia 11 kpl
KM	36258		1000006731	33	Vehkaniemi	kvartsi-iskoksia 18 kpl
KM	36259		1000006733	34	Antintalo	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36260	1 3	1000006734	35	Perola 1	kvartsi-iskoksia 13 kpl
KM	36261	1 2	1000006735	36	Perola 2	kvartsi-iskoksia 20 kpl
KM	36262		1000006736	37	Poutio	kvartsi-iskoksia 15 kpl
KM	36263	1 2	1000006738	38	Knaapi 1	kivilaji-iskos, kvartsi- iskoksia 20 kpl
KM	36264	1 4	1000006739	39	Knaapi 2	kvartsi-iskoksia 32 kpl, palanutta luuta 1 kpl
KM	36265	1 2	1000006740	40	Peltola 1	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36266	1 6	1000006741	41	Valkeeniemi	saviastian paloja 2 kpl, kvartsi-iskoksia 4 kpl, palanutta luuta 6 kpl
KM	36267	1 2	1000006756	42	Niemäki	kvartsi-iskoksia 5 kpl, kvartsia 9 kpl
KM	36268	1 2	1000006757	43	Kurjenniemi	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36269		1000006758	44	Iloniemi	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36270	1 2	1000006759	45	Paitämäki	kvartsi-iskoksia 32 kpl
KM	36271	1 2	1000006760	46	Hiiliniemenkärki	palanutta luuta 3 kpl
KM	36272	1 9	1000006761	47	Hyypiönmaja	saviastian paloja 12 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 6 kpl
KM	36273	1 7	1000006762	48	Rauhaniemennokka	saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 2 kpl
KM	36274		1000006763	49	Mansikkaniemi	kvartsi-iskoksia 5 kpl

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjtunnus	Inventointinumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
KM	36275	1 3	1000006764	50	Rekola	kvartsi-iskoksia 9 kpl, tuluspiitä 1 kpl
KM	36276	1 3	1000006765	51	Yrjölä	kvartsi-iskoksia 5 kpl, hopearaha
KM	36277	1 2	1000006766	52	Iso Riihenmäki	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36278	1 3	1000006767	53	Palomäki N	kvartsi-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 1 kpl
KM	36279		1000006768	54	Väärämäenlahti	kvartsi-iskoksia 8 kpl
KM	36280	1 3	1000006769	55	Männistö	kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl
KM	36281	1 2	1000006770	56	Runkomäki	kvartsi-iskoksia 4 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl
KM	36282	1 2	1000006771	57	Saukoniemmi	kvartsi-iskoksia 3 kpl, hioimen/liipan katkelma
KM	36283	1 3	1000006772	58	Koivula	kivikirveen katkelma, kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36284	1 4	1000006773	59	Susikaslammi 1	kivikirves, kiviesineen katkelma, saviastian pala, kvartsi-iskoksia 11 kpl
KM	36285	1 3	1000006774	60	Susikaslammi 2	pii-iskos, kvartsi-iskoksia 11 kpl
KM	36286	1 5	1000006775	61	Susikaslammi 3	saviastian paloja 12 kpl, palanutta savea 76 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl
KM	36287	1 2	1000006776	62	Talvitienlahti 1	kvartsi-iskoksia 19 kpl, palanutta luuta 3 kpl
KM	36288	1 4	1000006778	63	Talvitienlahti 2	saviastian pala, kvartsi-iskoksia 50 kpl, palanutta luuta 8 kpl
KM	36289	1 4	1000006779	64	Talvitienlahti 3	saviastian pala, kvartsi-iskoksia 10 kpl, palanutta luuta 21 kpl
KM	36290	1 4	1000006783	67	Koitti	saviastian pala, kvartsi-iskoksia 9 kpl
KM	36291	1 2	1000006786	68	Vaihijoki 1	saviastian paloja 6 kpl, palanutta luuta 2 kpl
KM	36292	1 3	1000006787	69	Vaihijoki 2	saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, palanutta luuta 15 kpl
KM	36293	1 2	1000006788	70	Rautahuhta	kvartsi-iskoksia 22 kpl
KM	36294	1 4	1000006789	71	Veräjänlahti	saviastian paloja 6 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, palanutta luuta 2 kpl
KM	36295		1000006790	72	Lyhönlahti	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36296		1000006793	75	Levänoja	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36297	1 4	1000006794	76	Kultavuori	kvartsi-iskoksia 9 kpl, kolmijalkapadan jalka, fajanssia 1 kpl

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjtunnus	Inventointinnumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
KM	36298		1000006795	77	Mustialanlammi 1	kvartsi-iskos
KM	36299	1 3	1000006796	78	Kylä-Nikkilä 1	kvartsi-iskos, piitä 1 kpl, liitupiipun katkelma
KM	36300	1 2	1000006797	79	Kylä-Nikkilä 2	kvartsi-iskos, palanutta luuta 1 kpl
KM	36301		1000006798	80	Similänlahti	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36302		1000006799	81	Sahuri	kvartsi-iskos
KM	36303	1 2	1000006800	82	Kolis	kvartsi-iskoksia 3 kpl, piitä 2 kpl
KM	36304		1000006801	83	Talvitienlahti 6	palanutta luuta 1 kpl
KM	36305		1000006802	84	Junkaanoja	kvartsi-iskos
KM	36306	1 2	1000006803	85	Susikkaanjoki	pii-iskoksia 2 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl
KM	36455		1000006912	150	Lamminranta	kiviesine
KM	36456	1 2	1000006792	74	Saarensalmi	poikkiteräinen kvartsinuolenkärki, kvartsi-iskos
KM hist.kok.	99085		834010007	7	Kankainen	kaivauslöydöt (Pohjakallio 1999)
KM Rahakammio	2006045		1000006926	164	Hongisto	raha
LHM	1		1000006878	116	Vistinkoski	soikea tuluskivi
LHM	5		1000006843	110	Saari	liuskenuolenkärki
LHM	7		1000006880	118	Laakso	soikea tuluskivi
LHM	9		1000003768	21	Vohlessaari	nuolenkärjen teelmä
LHM	10		1000006887	125	Kujala	kivitaltta
LHM	12		1000006835	102	Simola	tasataltta
LHM	13		1000006841	108	Reunanen	nelisivuinen oikokirves
LHM	1805		1000006917	155	Kaukjärvi	kourutaltta
LHM	1810		1000006838	105	Huokuna	rautainen keihäänkärki
LHM	2029		1000006899	137	Heinijoki	kourutaltta
LHM	2891	1 2	1000006895	133	Vanhatalo	kivikirveitä 2 kpl
LHM	3018		1000005758	23	Venesilta	poikkikirves
Hämeen museo	49	162	1000006837	104	Torro	kourutaltta
Hämeen museo	49	163	1000006837	104	Torro	poikkikirves
Hämeen museo	49	88	1000006915	153	Yli-Lekalan Ruokosuo	hevosenkenkäsolki
Jyväsk. seminaarin kokoelmat			1000006924	162	Tammela 2	koveri
Kirkonkylän kansakoulu, Tammela			1000006890	128	Mansikkaniemi 2	alkeellinen kirves
Susikkaan kansakoulu, Tammela			1000006911	149	Santeri	kivikirves
Tuuloksen kotiseutumuseo			1000006842	109	Riihivalkaman koulu	tuuramainen kirves
LHM = Lounais-Hämeen museo						

Kuva- ja negatiiviiluettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2006

Neg.nro	Kuva	Kohde	Aihe	Pvm
141810	23	Vohlessaari	Kuvattu Venesillan leirintäalueelta. E-W.	25.4.2006
141811	84	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
141812	85	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
141813	86	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
141814	87	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
141815	109	Rauhala	KM 24238 löytöpaikka talosta n. 50 m oikealle, pellon kulmassa. W-E.	26.4.2006
141816		Santeri	Kiviesineen löytöpaikka kuusitaimikon kohdalla (vanhaa peltoa?). S-N.	26.4.2006
141817	107	Ketunhäntä	KM 21624 löytöpaikka ladosta oikealle. S-N.	26.4.2006
141818	108	Rantaniitty	KM 15902 löytöpaikka pellolla. SE-NW.	26.4.2006
141819	101	Horkka	KM 3214:4 miekan löytöpaikka makasiinimäellä, taustalla Kylä-Nikkilä. E-W.	27.4.2006
141820	102	Horkka	Miekan löytöpaikka makasiinimäellä. W-E.	27.4.2006
141821	100	Harjunkulma	KM 4110 löytöpaikka risteysalueella. SE-NW.	27.4.2006
141822	64	Runkomäki	Kivikautinen asuinpaikka pellolla. W-E.	27.4.2006
141823	103	Lehtimäki	KM 10628 löytöpaikka suunnilleen etualalla olevan pellon kohdalla. SE-NW.	27.4.2006
141824	50	Knaapi 1	Asuinpaikka vanhalla Kalliojärven rannalla. SW-NE.	28.4.2006
141825	51	Knaapi 2	Asuinpaikka kolmella peltokumpareella, vasemmalla Kalliojärvi. N-S.	28.4.2006
141826	98	Peltola 2	Löytöpaikka oletettavasti talon edustan kasvimaalla. SW-NE.	28.4.2006
141827	52	Peltola 1	Asuinpaikka tien oikealla puolella, vanha järvenpohja näkyy tummana alueena. SE-NW.	28.4.2006
141828	111	Hirsmäki	Löytöpaikka pellolla peltotien pohjoispuolella. S-N.	2.5.2006
141829	62	Yrjölä	Kvartsin löytöpaikka hiekkakuopan seinämässä. SW-NE.	2.5.2006
141830	63	Yrjölä	Asuinpaikka vanhalla rantatörmällä pellon reunassa. SE-NW.	2.5.2006
141831	81	Saarensalmi	Asuinpaikka korkealla peltoharjanteella. NW-SE.	2.5.2006
141832	82	Kolis	Mahdollinen asuinpaikka Pajalammen rannalla. NW-SE.	2.5.2006
141833	61	Rekola	Asuinpaikka tien oikealla puolella, hiekkapellolla. S-N.	2.5.2006
141834	97	Myllyoja	Pyhäjärven vanha törmä erottuu pellon laidassa. S-N.	3.5.2006
141835	99	Saari	LHM 5 löytöpaikka Pyhäjärven vanhalla rannalla. E-W.	3.5.2006
141836	5	Myllysyrrjä	Pyyntikuoppa tien pohjoispuolella. E-W.	3.5.2006
141837	38	Humalaisen pelto	Asuinpaikka peltokumpareella. NE-SW.	3.5.2006
141838	22	Kylä-Tulokas	Asuinpaikka tien molemmin puolin peltoalueella. SE-NW.	3.5.2006
141839	39	Kulmala	Asuinpaikan itäinen osa pellon kulmassa Talpian vanhalla rannalla. N-S.	3.5.2006
141840	40	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (1/3). NW-SE.	3.5.2006
141841	41	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (2/3). NW-SE.	3.5.2006

141842	42	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (3/3). NW-SE.	3.5.2006
141843	43	Ranta	Ylempi asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	3.5.2006
141844	96	Aronen	KM 21522 löytöpaikka pellolla tien oikealla puolella. E-W.	4.5.2006
141845	44	Kälkkä	Asuinpaikka peltolaaksossa, taustalla Kälkkä. Kuva otettu Kälkänkalliolta. E-W.	4.5.2006
141846	88	Kälkänkallio	Kiveyksiä kalliolla. SE-NW.	4.5.2006
141847	24	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (1/3). S-N.	4.5.2006
141848	25	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (2/3). S-N.	4.5.2006
141849	26	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (3/3). S-N.	4.5.2006
141850	27	Vihtaniemi	Ketun/jäniksen kolo, josta löytöjä. NW-SE.	4.5.2006
141851	28	Vihtaniemi	Hioinlaaka kumpareen lakitasanteella. NW-SE.	4.5.2006
141852	29	Vihtaniemi	Kiertäen hangattu hioinlaaka.	4.5.2006
141853	30	Vihtaniemi	Kvartsisuoni kalliolla. S-N.	4.5.2006
141854	31	Vihtaniemi	Kvartsisuoni hieman esille otettuna. N-S.	4.5.2006
141855	32	Vihtaniemi	Asuinpaikka kummulla ja sen laidoilla. E-W.	4.5.2006
141856	33	Vihtaniemi	Iso siirtolohkare, jonka edustalta löytöjä koekuopasta. SW-NE.	4.5.2006
141857	45	Vehkaniemi	Asuinpaikka pellolla. SE-NW.	4.5.2006
141858	110	Lamminranta	KM 2252:7 löytöpaikka, Silmälän talo lammen vastarannalla. NE-SW.	5.5.2006
141859	2	Syrjälä	Löytöpaikka puupinon takana. SE-NW.	5.5.2006
141860	3	Syrjälä	Pusikoitunut löytöpaikka, taustalla kuivuri. W-	5.5.2006
141861	17	Jättiläisen hauta	Kiven keskellä oleva "kuppi".	15.5.2006
141862	18	Jättiläisen hauta	Kiven länsipäässä olevat kuopat.	15.5.2006
141863	19	Jättiläisen hauta	Arkkukivi kalliolla. E-W.	15.5.2006
141864	55	Iloniemi	Asuinpaikka talon edustalla pellolla. NW-SE.	15.5.2006
141865	56	Paitämäki	Asuinpaikka ladosta oikealle. NW-SE.	15.5.2006
141866	8	Isomäki	Rajamerkki Tammelan ja Someron rajalla. E-	15.5.2006
141867		Silmäkallio	Peherrystä rajamerkin läheisyydessä.	15.5.2006
141868	11	Silmäkallio	Rajamerkki tien varressa. SW-NE.	15.5.2006
141869	12	Letkun koulu	Kuppeja kallion päällä. NE-SW.	15.5.2006
141870	13	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
141871	14	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
141872	15	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä. N-S.	15.5.2006
141873	16	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä koulun vieressä. NW-	15.5.2006
141906		Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
141907	34	Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
141908	35	Rokonkivi	Louhos Rokonkiven asuinpaikan vieressä. S-N.	29.5.2006
141909	36	Rokonkivi	Saaren länsipään niitty, jossa asuinpaikkaa. NE-SW.	29.5.2006
141910	37	Rokonkivi	Louhos. S-N.	29.5.2006
141911	46	Antintalo	Asuinpaikka loivalla peltokumpareella. W-E.	29.5.2006
141912	47	Perola 1	Asuinpaikka Perolan tilan ympäristössä. S-N.	29.5.2006
141913	48	Poutio	Löydöt traktoriuran pinnalta. SW-NE.	29.5.2006
141914	49	Poutio	Asuinpaikka ladon luona. SE-NW.	29.5.2006
141915	105	Koppila	Löytöpaikka vastarannalla. NE-SW.	30.5.2006
141916	65	Koivula	Asuinpaikka Jänijärven rannalla. NE-SW.	30.5.2006
141917	73	Vaihijoki 1	Löydöt eteläiseltä terassilta. SE-NW.	30.5.2006
141918	75	Vaihijoki 2	Jasse Tiilikkala kaivaa koekuoppaa. S-N.	30.5.2006
141919	76	Vaihijoki 2	Löytöjä rantatörmälle tehdyistä koekuopista. N-S.	30.5.2006
141920	77	Vaihijoki 2	Rantatörmää. E-W.	30.5.2006
141921	74	Vaihijoki 1	Löydöt ladosta n. 30 m vasempaan. E-W.	30.5.2006

141922	66	Talvitienlahti 1	Asuinpaikka hiekka-alueella pellon vastarannalla. SW-NE.	30.5.2006
141923	59	Mansikkaniemi	Kiviröykkiö kumpareella. NW-SE.	31.5.2006
141924	60	Mansikkaniemi	Asuinpaikkalöytöjä polkujen pinnoilta. SW-NE.	31.5.2006
141925	104	Louhela	KM 28378 löytöpaikka nykyisen lammashaan paikalla. N-S.	31.5.2006
141926	57	Rauhaniemennokka	Itäinen asuinpaikan osa katsomon takana. N-S.	31.5.2006
141927	58	Rauhaniemennokka	Asuinpaikka rantakumpareella. NW-SE.	31.5.2006
141928	67	Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (1/2). N-S.	31.5.2006
141929	68	Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (2/2). N-S.	31.5.2006
141930	71	Talvitienlahti 4	Harjanteen päässä oleva pyyntikuoppa. S-N.	31.5.2006
141931	69	Talvitienlahti 3	Lapio harjun päällä olevassa mystisessä kuopassa. N-S.	31.5.2006
141932	70	Talvitienlahti 3	Asuinpaikkatasanne. N-S.	31.5.2006
141933	83	Talvitienlahti 6	Pieni kumpare, jolla mahdollinen asuinpaikka. NE-SW.	31.5.2006
141934	89	Raanpää	Kuopanne Määrlammen rannalla. NW-SE.	1.6.2006
141935	106	Erkkilä	KM 11027 löytöpaikka vasemmalla niityllä, oikealla harju. SE-NW.	1.6.2006
141936	90	Kyläsillanjoki	Vanhalla rannalla oleva kiviröykkiö. SW-NE.	2.6.2006
141937	78	Rautahuhta	Asuinpaikka hiekkapellolla. NE-SW.	2.6.2006
141938	91	Likolammit	Painanne lammen rannalla. NE-SW.	2.6.2006
141939	79	Veräjantausta	Asuinpaikka rantatörmällä. E-W.	2.6.2006
141940	80	Lyhönlahti	Asuinpaikka tien vierellä, etualalla kuopanteet. NE-SW.	2.6.2006
141941	92	Hevoniemi	Kiviröykkiö tien varrella. NE-SW.	5.6.2006
141942	20	Korteniemi	Päärakennus ja pelto, jolta löytöjä. SE-NW.	5.6.2006
141943	21	Korteniemi	Perinnetila, etualan pelloilta vanhoja löytöjä. S-N.	5.6.2006
141944	4	Vuorinen	Asuinpaikkaterassi Liesjärven rannalla. NE-SW.	5.6.2006
141945	1	Mattila	Löydöt tienleikkauksesta, taustalla uusi talo. S-N.	6.6.2006
141946	53	Niemäki	Mahdollinen kvartsilouhos. E-W.	7.6.2006
141947	54	Niemäki	Asuinpaikka pellolla, louhos oikealla metsässä. E-W.	7.6.2006
141948	93	Suvikuja	Huvilan pihamaalla oleva kiviröykkiö. SE-NW.	7.6.2006
141949	94	Salmenmäki	Kiviröykkiö 1. S-N.	8.6.2006
141950	95	Salmenmäki	Kiviröykkiö 2, kuvassa E. Ruusila ja J. Tiilikkala. SE-NW.	8.6.2006
141951		Vehkomäki	Kiviröykkiö. N-S.	8.6.2006
141952		Yli-Lekkala	Talossa säilytettävä värttinänpyörä.	8.6.2006
141953	72	Koitti	Asuinpaikka alhaalla lähes järven rannassa. SE-NW.	8.6.2006
141954	6	Torajärvi SW	Sudenpyyntikuoppa. SW-NE.	8.6.2006
141958	7	Pernunmäen tieraunio	Tieraunion mökkitienä oleva osuus. S-N.	9.6.2006
141959	9	Pernunnummi	Rajakivi tien oikealla puolella. E-W.	9.6.2006
141960	10	Pernunnummi	Rajakivi. SE-NW.	9.6.2006

Dialuettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2006

Dianro	Kohde	Aihe	Pvm
58954	Mattila	Löydöt tienleikkauksesta, taustalla uusi talo. S-N.	6.6.2006
58955	Syrjälä	Löytöpaikka puupinon takana. SE-NW.	5.5.2006
58956	Syrjälä	Pusikoitunut löytöpaikka, taustalla kuivuri. W-	5.5.2006
58957	Vuorinen	Asuinpaikkaterassi Liesjärven rannalla. NE-SW.	5.6.2006
58958	Myllysyvä	Pyyntikuoppa tien pohjoispuolella. E-W.	3.5.2006
58959	Torajärvi SW	Sudenpyyntikuoppa. SW-NE.	8.6.2006
58960	Isomäki	Rajamerkki Tammelan ja Someron rajalla. E-	15.5.2006
58961	Silmäkallio	Rajamerkki tien varressa. SW-NE.	15.5.2006
58962	Letkun koulu	Kuppeja kallion päällä. NE-SW.	15.5.2006
58963	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
58964	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
58965	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä. N-S.	15.5.2006
58966	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä koulun vieressä. NW-SE.	15.5.2006
58967	Jättiläisen hauta	Kiven keskellä oleva "kuppi".	15.5.2006
58968	Jättiläisen hauta	Kiven länsipäässä olevat kuopat.	15.5.2006
58969	Jättiläisen hauta	Arkkukivi kalliolla. E-W.	15.5.2006
58970	Korteniemi	Päärakennus ja pelto, jolta löytöjä. SE-NW.	5.6.2006
58971	Korteniemi	Perinnetila, etualan pelloilta vanhoja löytöjä. S-N.	5.6.2006
58972	Kylä-Tulokas	Asuinpaikka tien molemmin puolin peltoalueella. SE-NW.	3.5.2006
58973	Vohlessaari	Kuvattu Venesillan leirintäalueelta. E-W.	25.4.2006
58974	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta. S-N.	4.5.2006
58975	Vihtaniemi	Ylempi löytöalue ja Vihtaniemen pihapiiri. SW-NE.	4.5.2006
58976	Vihtaniemi	Ketun/jäniksen kolo, josta löytöjä. NW-SE.	4.5.2006
58977	Vihtaniemi	Hioinlaaka kumpareen lakitasanteella. NW-SE.	4.5.2006
58978	Vihtaniemi	Kiertäen hangattu hioinlaaka.	4.5.2006
58979	Vihtaniemi	Kvartsisuoni kalliolla. S-N.	4.5.2006
58980	Vihtaniemi	Kvartsisuoni hieman esille otettuna. N-S.	4.5.2006
58981	Vihtaniemi	Asuinpaikka kummulla ja sen laidoilla. E-W.	4.5.2006
58982	Vihtaniemi	Iso siirtolohkare, jonka edustalta löytöjä koekuopasta. SW-NE.	4.5.2006
58983	Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
58984	Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
58985	Rokonkivi	Louhos Rokonkiven asuinpaikan vieressä. S-N.	29.5.2006
58986	Rokonkivi	Saaren länsipään niitty, jossa asuinpaikkaa. NE-SW.	29.5.2006
58987	Rokonkivi	Louhos. S-N.	29.5.2006
58988	Humalaisen pelto	Asuinpaikka peltokumpareella. NE-SW.	3.5.2006
58989	Kulmala	Asuinpaikan itäinen osa pellon kulmassa Talpian vanhalla rannalla. N-S.	3.5.2006
58990	Kulmala	Asuinpaikka ylempällä törmällä. NW-SE.	3.5.2006
58991	Ranta	Ylempi asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	3.5.2006
58992	Kälkkä	Asuinpaikka peltolaaksossa, taustalla Kälkkä. Kuva otettu Kälkänkalliolta. E-W.	4.5.2006
58993	Vehkaniemi	Asuinpaikka pellolla. SE-NW.	4.5.2006
58994	Antintalo	Asuinpaikka loivalla peltokumpareella. W-E.	29.5.2006
58995	Perola 1	Asuinpaikka Perolan tilan ympäristössä. S-N.	29.5.2006
58996	Poutio	Löydöt traktoriuran pinnalta. SW-NE.	29.5.2006
58997	Poutio	Asuinpaikka ladon luona. SE-NW.	29.5.2006

58998	Knaapi 1	Asuinpaikka vanhalla Kalliojärven rannalla. SW-NE.	28.4.2006
58999	Knaapi 2	Asuinpaikka kolmella peltokumpareella, vasemmalla Kalliojärvi. N-S.	28.4.2006
59000	Peltola 1	Asuinpaikka tien oikealla puolella, vanha järvenpohja näkyy tummana alueena. SE-NW.	28.4.2006
59001	Niemäki	Mahdollinen kvartsilouhos. E-W.	7.6.2006
59002	Niemäki	Asuinpaikka pellolla, louhos oikealla metsässä. E-W.	7.6.2006
59003	Iloniemi	Asuinpaikka talon edustalla pellolla. NW-SE.	15.5.2006
59004	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006
59005	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006
59006	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006
59007	Paitämäki	Asuinpaikka ladosta oikealle. NW-SE.	15.5.2006
59008	Rauhaniemennokka	Itäinen asuinpaikan osa katsomon takana. N-S.	31.5.2006
59009	Rauhaniemennokka	Asuinpaikka rantakumpareella. NW-SE.	31.5.2006
59010	Mansikkaniemi	Kiviröykkiö kumpareella. NW-SE.	31.5.2006
59011	Mansikkaniemi	Asuinpaikkalöytöjä polkujen pinnoilta. SW-	31.5.2006
59012	Rekola	Asuinpaikka tien oikealla puolella, hiekkapellolla. S-N.	2.5.2006
59013	Yrjölä	Kvartsin löytöpaikka hiekkakuopan seinämässä. SW-NE.	2.5.2006
59014	Yrjölä	Asuinpaikka vanhalla rantatörmällä pellon reunassa. SE-NW.	2.5.2006
59015	Runkomäki	Kivikautinen asuinpaikka pellolla. W-E.	27.4.2006
59016	Koivula	Asuinpaikka Jänijärven rannalla. NE-SW.	30.5.2006
59017	Susikaslammi 1	Asuinpaikka etualalla, peltotörmällä. NW-SE.	25.4.2006
59018	Susikaslammi 2	Asuinpaikka määrän pellon kohdan edustalla. W-E.	25.4.2006
59019	Talvitienlahti 1	Asuinpaikka hiekka-alueella pellon vastarannalla. SW-NE.	30.5.2006
59020	Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella. N-S.	31.5.2006
59021	Talvitienlahti 3	Lapio harjun päällä olevassa mystisessä kuopassa. N-S.	31.5.2006
59022	Talvitienlahti 3	Asuinpaikkatasanne. N-S.	31.5.2006
59023	Talvitienlahti 4	Harjanteen päässä oleva pyyntikuoppa. S-N.	31.5.2006
59024	Koitti	Asuinpaikka alhaalla lähes järven rannassa. SE-NW.	8.6.2006
59025	Vaihijoki 1	Löydöt eteläiseltä terassilta. SE-NW.	30.5.2006
59026	Vaihijoki 1	Löydöt ladosta n. 30 m vasempaan. E-W.	30.5.2006
59027	Vaihijoki 2	Jasse Tiilikkala kaivaa koekuoppaa. S-N.	30.5.2006
59028	Vaihijoki 2	Löytöjä rantatörmälle tehdyistä koekuopista. N-S.	30.5.2006
59029	Vaihijoki 2	Rantatörmää. E-W.	30.5.2006
59030	Rautahuhta	Asuinpaikka hiekkapellolla. NE-SW.	2.6.2006
59031	Veräjantausta	Asuinpaikka rantatörmällä. E-W.	2.6.2006
59032	Lyhönlahti	Asuinpaikka tien vierellä, etualalla kuopanteet. NE-SW.	2.6.2006
59033	Saarensalmi	Asuinpaikka korkealla peltoharjanteella. NW-SE.	2.5.2006
59034	Sahuri	KM 2252:15 ja kvartsin löytöpaikka joen vastarannan pellolla. S-N.	24.4.2006
59035	Kolis	Mahdollinen asuinpaikka Pajalammen rannalla. NW-SE.	2.5.2006
59036	Talvitienlahti 6	Pieni kumpare, jolla mahdollinen asuinpaikka. NE-SW.	31.5.2006
59037	Junkaanoja	KM 3033:24 löytöpaikka jossain talon pelloilla. SE-NW.	25.4.2006
59038	Junkaanoja	KM 2203:730 löytöpaikka talon ympäristössä. S-N.	25.4.2006

59039	Junkaanoja	KM 2203:730 löytöpaikka. N-S.	25.4.2006
59040	Susikkaanjoki	KM 2252:9 löytöpaikka etualan pellolla. SW-NE.	25.4.2006
59041	Susikkaanjoki	Pii-iskosten löytöpaikka pellon alareunassa. W-E.	25.4.2006
59042	Reposenkallio	Kivivalli mäenrinteellä. NE-SW.	25.4.2006
59043	Reposenkallio	Kivivalli mäenrinteellä. E-W.	25.4.2006
59044	Reposenkallio	Kallioinen mäki. NE-SW.	25.4.2006
59045	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
59046	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
59047	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
59048	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
59049	Kälkänkallio	Kiveyksiä kalliolla. SE-NW.	4.5.2006
59050	Raanpää	Kuopanne Määrlammen rannalla. NW-SE.	1.6.2006
59051	Kyläsillanjoki	Vanhalla rannalla oleva kiviröykkiö. SW-NE.	2.6.2006
59052	Likolammit	Painanne lammen rannalla. NE-SW.	2.6.2006
59053	Hevoniemi	Kiviröykkiö tien varrella. NE-SW.	5.6.2006
59054	Suvikuja	Huvilan pihamaalla oleva kiviröykkiö. SE-NW.	7.6.2006
59055	Salmenmäki	Kiviröykkiö 1. S-N.	8.6.2006
59056	Salmenmäki	Kiviröykkiö 2, kuvassa E. Ruusila ja J. Tiilikkala. SE-NW.	8.6.2006
59057	Aronen	KM 21522 löytöpaikka pellolla tien oikealla puolella. E-W.	4.5.2006
59058	Myllyoja	Pyhäjärven vanha törmä erottuu pellon laidassa. S-N.	3.5.2006
59059	Peltola 2	Löytöpaikka oletettavasti talon edustan kasvimaalla. SW-NE.	28.4.2006
59060	Saari	LHM 5 löytöpaikka Pyhäjärven vanhalla rannalla. E-W.	3.5.2006
59061	Harjunkulma	KM 4110 löytöpaikka risteysalueella. SE-NW.	27.4.2006
59062	Horkka	KM 3214:4 miekan löytöpaikka makasiinimäellä, taustalla Kylä-Nikkilä. E-W.	27.4.2006
59063	Horkka	Miekan löytöpaikka makasiinimäellä. W-E.	27.4.2006
59064	Lehtimäki	KM 10628 löytöpaikka suunnilleen etualalla olevan pellon kohdalla. SE-NW.	27.4.2006
59065	Louhela	KM 28378 löytöpaikka nykyisen lammashaan paikalla. N-S.	31.5.2006
59066	Koppila	Löytöpaikka vastarannalla. NE-SW.	30.5.2006
59067	Erkkilä	KM 11027 löytöpaikka vasemmalla niityllä, oikealla harju. SE-NW.	1.6.2006
59068	Ketunhätä	KM 21624 löytöpaikka ladosta oikealle. S-N.	26.4.2006
59069	Rantaniitty	KM 15902 löytöpaikka pellolla. SE-NW.	26.4.2006
59070	Rauhala	KM 24238 löytöpaikka talosta n. 50 m oikealle, pellon kulmassa. W-E.	26.4.2006
59071	Santeri	Kiviesineen löytöpaikka kuusitaimikon kohdalla (vanhaa peltoa?). S-N.	26.4.2006
59072	Lamminranta	KM 2252:7 löytöpaikka, Silmälän talo lammen vastarannalla. NE-SW.	5.5.2006
59073	Hirsmäki	Löytöpaikka pellolla peltotien pohjoispuolella. S-N.	2.5.2006

Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin

Kohteiden numerointi vastaa inventointikertomuksen kohdenumerointia

	<i>Kiinteät muinaisjäännökset</i>	<i>Mahdolliset muinaisjäännökset</i>	<i>Irtolöydöt</i>
2024 06 TORRO	19,20,25-33,35,37	75,90	101-104
2024 08 PALIKAINEN	17,44,45		
2024 09 RIIHIVALKAMA	8,9,13,15,16,38,40-43	76,96,97	105-111,163
2024 11 SALKOLA	6,10,18,46		112
2024 12 PORRAS	1,2,22,47,55		113-116
2042 02 VUOTINAINEN			
2042 03 RÄYSKÄLÄ	12,14		
2113 04 FORSSA	34,36		117,118
2113 07 TAMMELA	4,5,21,24,39,48-50,56	77-80,95,98	119-134
2113 08 KOIJÄRVI	57,58		135-138
2113 10 PEHKIJÄRVI	3,7,23,51-54,61-69,74	81-83,87,88,91,92,99,100	139-149
2113 11 LAUTAPORRAS	11,59,60,70-73	84-86,89,93,94	150-154,164
2113 12 MÄYRÄ			
2131 01 LIETSA			
2131 02 VUOHINIEMI			

Kohdehakemisto

Inventointinumero	Mjunnus	Kohdenimi	Mjytyyppi	Ajoitus	PKNumero	Sivunumero
<i>Kiinteät muinaisjäännökset</i>						
1	834010001	Mattila	asuinpaikka	kivikautinen	202412	63
2	834010002	Syrjälä	asuinpaikka	kivikautinen	202412	64
3	834010003	Seppälä	asuinpaikka	kivikautinen	211310	65
4	834010004	Näkämaan kumpu	hautakumpu	rautakautinen	211307	66
5	834010005	Lepokallio	kalmisto	rautakautinen	211307	67
6	834010006	Vuorinen	asuinpaikka	kivikautinen	202411	68
7	834010007	Kankainen	röykkiötä	rautakautinen ja historiallinen	211310	69
8	834010008	Myllysyrjä	pyyntikuoppia	ajoittamaton	202409	70
9	834010009	Mustasaari	kiviröykkiö	ajoittamaton	202409	71
10	834010010	Liesjärven puisto	kiviröykkiö	ajoittamaton	202411	72
11	834010011	Torajärvi SW	pyyntikuoppa	ajoittamaton	211311	73
12	834010012	Pernunmäen tieraanio	tieraunio	historiallinen	204203	74
13	834010013	Isomäki	rajamerkki	historiallinen	202409	75
14	834010014	Pernunnummi	rajamerkki	historiallinen	204203	76
15	834010015	Silmäkallio	rajamerkki	historiallinen	202409	77
16	834010016	Letkun koulu	kuppikivi ja kuppikallio	rautakautinen	202409	78
17	834010017	Jättiläisen hauta	kuppikivi	rautakautinen	202408	79
18	834010018	Korteniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202411	80
19	1000000317	Kylä-Tulokas	asuinpaikka	kivikautinen	202406	82
20	1000002777	Sannannokka	asuinpaikka	kivikautinen	202406	83
21	1000003768	Vohlessaari	asuinpaikka	kivikautinen	211307	84
22	1000005757	Karjusillanniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202412	85
23	1000005758	Venesilta	asuinpaikka	kivikautinen	211310	86
24	1000005759	Kukkuramäki	asuinpaikka	kivikautinen	211307	87
25	1000006561	Vihtaniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202406	88
26	1000006567	Rokonkivi	asuinpaikka	kivikautinen	202406	90
27	1000006574	Humalaisen pelto	asuinpaikka	kivikautinen	202406	92
28	1000006575	Yrjölän pelto	asuinpaikka	kivikautinen	202406	93
29	1000006579	Kulmala	asuinpaikka	kivikautinen	202406	94
30	1000006581	Ranta	asuinpaikka	kivikautinen	202406	96
31	1000006582	Uusi-Markkula	asuinpaikka	kivikautinen	202406	97
32	1000006583	Kälkkä	asuinpaikka	kivikautinen	202406	98
33	1000006731	Vehkaniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202406	99
34	1000006733	Antintalo	asuinpaikka	kivikautinen	211304	100
35	1000006734	Perola 1	asuinpaikka	kivikautinen	202406	101
36	1000006735	Perola 2	asuinpaikka	kivikautinen	211304	102
37	1000006736	Poutio	asuinpaikka	kivikautinen	202406	103
38	1000006738	Knaapi 1	asuinpaikka	kivikautinen	202409	104
39	1000006739	Knaapi 2	asuinpaikka	kivikautinen	211307	105

40	1000006740	Peltola 1	asuinpaikka	kivikautinen	202409	106
41	1000006741	Valkeeniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202409	107
42	1000006756	Niemäki	asuinpaikka	kivikautinen	202409	108
43	1000006757	Kurjenniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202409	109
44	1000006758	Iloniemi	asuinpaikka	kivikautinen	202408	110
45	1000006759	Paitämäki	asuinpaikka	kivikautinen	202408	111
46	1000006760	Hiiliniemenkärki	asuinpaikka	kivikautinen	202411	112
47	1000006761	Hyypiönmaja	asuinpaikka	kivikautinen	202412	113
48	1000006762	Rauhaniemennokka	asuinpaikka	kivikautinen	211307	114
49	1000006763	Mansikkaniemi	asuinpaikka	kivikautinen	211307	115
50	1000006764	Rekola	asuinpaikka	kivikautinen	211307	116
51	1000006765	Yrjölä	asuinpaikka	kivikautinen	211310	117
52	1000006766	Iso Riihenmäki	asuinpaikka	kivikautinen	211310	118
53	1000006767	Palomäki N	asuinpaikka	kivikautinen	211310	119
54	1000006768	Väärämäenlahti	asuinpaikka	kivikautinen	211310	120
55	1000006769	Männistö	asuinpaikka	kivikautinen	202412	121
56	1000006770	Runkomäki	asuinpaikka	kivikautinen	211307	122
57	1000006771	Saukonniemi	asuinpaikka	kivikautinen	211308	123
58	1000006772	Koivula	asuinpaikka	kivikautinen	211308	124
59	1000006773	Susikaslammi 1	asuinpaikka	kivikautinen	211311	125
60	1000006774	Susikaslammi 2	asuinpaikka	kivikautinen	211311	126
61	1000006775	Susikaslammi 3	asuinpaikka	kivikautinen	211310	127
62	1000006776	Talvitienlahti 1	asuinpaikka	kivikautinen	211310	128
63	1000006778	Talvitienlahti 2	asuinpaikka	kivikautinen	211310	129
64	1000006779	Talvitienlahti 3	asuinpaikka	kivikautinen	211310	130
65	1000006780	Talvitienlahti 4	pyyntikuoppia	esihistoriallinen	211310	131
66	1000006781	Talvitienlahti 5	pyyntikuoppia	esihistoriallinen	211310	132
67	1000006783	Koitti	asuinpaikka	kivikautinen	211310	133
68	1000006786	Vaihijoki 1	asuinpaikka	rautakautinen	211310	134
69	1000006787	Vaihijoki 2	asuinpaikka	varhaismetallikautinen	211310	135
70	1000006788	Rautahuhta	asuinpaikka	kivikautinen	211311	136
71	1000006789	Veräjänlahti	asuinpaikka	kivikautinen	211311	137
72	1000006790	Lyhönlahti	asuinpaikka	kivikautinen	211311	138
73	1000006791	Keskinen	pyyntikuoppia	esihistoriallinen	211311	139
74	1000006792	Saarensalmi	asuinpaikka	kivikautinen	211310	140
<i>Mahdolliset muinaisjännökset</i>						
75	1000006793	Levänoja	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	202406	141
76	1000006794	Kultavuori	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	202409	142
77	1000006795	Mustialanlammi 1	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211307	143
78	1000006796	Kylä-Nikkilä 1	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211307	144
79	1000006797	Kylä-Nikkilä 2	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211307	145
80	1000006798	Similänlahti	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211307	146
81	1000006799	Sahuri	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211310	147
82	1000006800	Kolis	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211310	148
83	1000006801	Talvitienlahti 6	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211310	149
84	1000006802	Junkaanoja	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211311	150
85	1000006803	Susikkaanjoki	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	211311	151
86	1000006819	Reposenkallio	kiviröykkiöitä	ajottamaton	211311	152
87	1000006820	Susikaslammi 4	kiviröykkiö	ajottamaton	211310	153

88	1000006821	Vipumäki	kuoppia	ajoittamaton	211310	154
89	1000006822	Kaitalamminvuori	kiviröykkiöitä	ajoittamaton	211311	155
90	1000006823	Kälkänkallio	kiviröykkiö	ajoittamaton	202406	156
91	1000006824	Palomäki S	tervahauta	historiallinen	211310	157
92	1000006825	Raanpää	kuoppa	ajoittamaton	211310	158
93	1000006826	Kyläsillanjoki	kiviröykkiöitä	ajoittamaton	211311	159
94	1000006827	Likolammit	kuoppia	ajoittamaton	211311	160
95	1000006828	Hevoniemi	kiviröykkiöitä	ajoittamaton	211307	161
96	1000006829	Myllylahti	pyyntikuoppa	historiallinen	202409	162
97	1000006830	Kissannokka	tervahauta	historiallinen	202409	163
98	1000006831	Suvikuja	kiviröykkiö	ajoittamaton	211307	164
99	1000006832	Salmenmäki	kiviröykkiöitä	ajoittamaton	211310	165
100	1000006833	Vehkomäki	kiviröykkiö	ajoittamaton	211310	166
<i>Irtolöytöpaikat</i>						
101	1000006834	Aronen	löytöpaikka	rautakautinen	202406	167
102	1000006835	Simola	löytöpaikka	kivikautinen	202406	168
103	1000006836	Sukula	löytöpaikka	kivikautinen	202406	169
104	1000006837	Torro	löytöpaikka	kivikautinen	202406	170
105	1000006838	Huokuna	löytöpaikka	rautakautinen	202409	171
106	1000006839	Myllyoja	löytöpaikka	kivikautinen	202409	172
107	1000006840	Peltola 2	löytöpaikka	rautakautinen	202409	173
108	1000006841	Reunanen	löytöpaikka	kivikautinen	202409	174
109	1000006842	Riihivalkaman koulu	löytöpaikka	kivikautinen	202409	175
110	1000006843	Saari	löytöpaikka	kivikautinen	202409	176
111	1000006873	Vanhala	löytöpaikka	kivikautinen	202409	177
112	1000006874	Pitkäkärki	löytöpaikka	kivikautinen	202411	178
113	1000006875	Anna-Maijan suo	löytöpaikka	kivikautinen	202412	179
114	1000006876	Harju	löytöpaikka	kivikautinen	202412	180
115	1000006877	Kaksvetinen	löytöpaikka	historiallinen	202412	181
116	1000006878	Vistinkoski	löytöpaikka	rautakautinen	202412	182
117	1000006879	Jaakkola	löytöpaikka	kivikautinen	211304	183
118	1000006880	Laakso	löytöpaikka	rautakautinen	211304	184
119	1000006881	Harjunkulma	löytöpaikka	kivikautinen	211307	185
120	1000006882	Horkka	löytöpaikka	rautakautinen	211307	186
121	1000006883	Jussila	löytöpaikka	kivikautinen	211307	187
122	1000006884	Kallela	löytöpaikka	kivikautinen	211307	188
123	1000006885	Kirkonkylä	löytöpaikka	kivikautinen	211307	189
124	1000006886	Kirriluoto	löytöpaikka	kivikautinen	211307	190
125	1000006887	Kujala	löytöpaikka	kivikautinen	211307	191
126	1000006888	Lehtimäki	löytöpaikka	kivikautinen	211307	192
127	1000006889	Louhela	löytöpaikka	kivikautinen	211307	193
128	1000006890	Mansikkaniemi 2	löytöpaikka	kivikautinen	211307	194
129	1000006891	Mustialanlammi 2	löytöpaikka	kivikautinen	211307	195
130	1000006892	Norri	löytöpaikka	kivikautinen	211307	196
131	1000006893	Silvo	löytöpaikka	kivikautinen	211307	197
132	1000006894	Vanha kansakoulu	löytöpaikka	rautakautinen	211307	198
133	1000006895	Vanhatalo	löytöpaikka	kivikautinen	211307	199
134	1000006896	Vekkilä	löytöpaikka	kivikautinen	211307	200
135	1000006897	Heinämaa	löytöpaikka	kivikautinen	211308	201

136	1000006898	Heinänen	löytöpaikka	kivikautinen	211308	202
137	1000006899	Heinijoki	löytöpaikka	kivikautinen	211308	203
138	1000006900	Koppila	löytöpaikka	kivikautinen	211308	204
139	1000006901	Erkkilä	löytöpaikka	kivikautinen	211310	205
140	1000006902	Kaitamaa	löytöpaikka	kivikautinen	211310	206
141	1000006903	Kauhtio	löytöpaikka	kivikautinen	211310	207
142	1000006904	Ketunhätä	löytöpaikka	kivikautinen	211310	208
143	1000006905	Nissilä	löytöpaikka	moniperiodinen	211310	209
144	1000006906	Pihtikoski	löytöpaikka	kivikautinen	211310	210
145	1000006907	Rantaniitty	löytöpaikka	varhaismetallikautinen	211310	211
146	1000006908	Rauhala	löytöpaikka	kivikautinen	211310	212
147	1000006909	Ruuhivalkama	löytöpaikka	rautakautinen	211310	213
148	1000006910	Saaren kartano	löytöpaikka	kivikautinen	211310	214
149	1000006911	Santeri	löytöpaikka	kivikautinen	211310	215
150	1000006912	Lamminranta	löytöpaikka	kivikautinen	211311	216
151	1000006913	Perttula	löytöpaikka	kivikautinen	211311	217
152	1000006914	Ruokosuo	löytöpaikka	kivikautinen	211311	218
153	1000006915	Yli-Lekalan Ruokosuo	löytöpaikka	rautakautinen	211311	219
154	1000006916	Yli-Tuomola	löytöpaikka	kivikautinen	211311	220
155	1000006917	Kaukjärvi	löytöpaikka	kivikautinen		221
156	1000006918	Liesjärvi	löytöpaikka	kivikautinen		222
157	1000006919	Mustiala	löytöpaikka	kivikautinen		223
158	1000006920	Porras	löytöpaikka	kivikautinen		224
159	1000006921	Susikas	löytöpaikka	kivikautinen		225
160	1000006922	Teuro	löytöpaikka	kivikautinen		226
161	1000006923	Tammela 1	löytöpaikka	rautakautinen		227
162	1000006924	Tammela 2	löytöpaikka	kivikautinen		228
163	1000006925	Hirsimäki	löytöpaikka	kivikautinen	202409	229
164	1000006926	Hongisto	löytöpaikka	historiallinen	211311	230

1 Tammela Mattila (834010001)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743876, i= 3329444, z= 102,5-105 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 8,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kesämökille johtavan tien länsipenkassa, noin 70 m Määrlammin rannasta. Löytökohta on tasaista hietamaata, josta maasto laskee loivasti pohjoiseen, järvelle päin. Idässä rinne nousee jyrkästi, eteläpuolella on painauma ja länsipuolella pieni kumpare. Löytökohta muodostaa tasaisen ja suojaisen maastokohdan, joka on aikanaan soveltunut hyvin asuinpaikalle.

Tutkimukset

Timo Lindvall, irtolöytö 1964. Löydetty kesällä 1964 Mattilan talon maalta hiekkaa tienkorjaukseen otettaessa puolen metrin syvyydestä. Löydöt: KM 16744 saviastianpaloja 2 kpl.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Antti Lindvall, irtolöytö 1999. Löydöt: KM 31865: 1-5 saviastianpaloja 57 kpl.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 6.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Lähelle vanhaa löytöpaikkaa on rakennettu uusi omakotitalo. Itse tienleikkaus, josta aiemmat löydöt on kerätty, oli tarkastushetkellä ummessa, sen viereen pienelle tasanteelle tehtiin kuitenkin muutama löydötön koekuoppa. Maaperä on alueella hienoa hiekkaa. Kohteen länsipuolella olevaa hiekkaista oraspeltoa tarkasteltiin hetken aikaa tuloksetta.

Löydöt

KM 16744 saviastianpaloja 2 kpl

KM 31865: 1-5 saviastianpaloja 57 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 26

Negatiivit ja kuvat:

141945	1	Mattila	Löydöt tienleikkauksesta, taustalla uusi talo. S-N.	6.6.2006
--------	---	---------	---	----------

Diat:

58954		Mattila	Löydöt tienleikkauksesta, taustalla uusi talo. S-N.	6.6.2006
-------	--	---------	---	----------

2 Tammela Syrjälä (834010002)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742383, i= 3332099, z= 110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Portaan- 1. Turpoonjoen länsipuolella, noin 70 m joesta ja Portaanharjuun kaivetun hiekkakuopan reunalla. Paikalta on havaittu tulisija 1960 -luvulla ja saatu saviastianpaloja. Vuoden 1982 inventoinnissa ei tulisijaa ollut enää havaittavissa hiekkakuopan reunassa. Hiekkakuopan ja pellon välillä on vielä noin 10 m levyinen kaistale koskematonta aluetta, jossa muinaisjäänöstä saattaa olla jäljellä.

Tutkimukset

Mirja Koskimies, tarkastus 1966. Tarkastuksessa hiekkakuopan itäpäässä havaittiin liesi.

Tapani ja Tauno Kuusi, Tuomo Hammarberg, irtolöytö 1967. Löydetty mv. Arvo Syrjälän hiekkakuopasta Keinumäen vierestä. Löydöt: KM 17261: 1-3 nuorakeraaminen saviastia.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Syrjälän kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Hiekkakuopassa säilytetään puutavaraa ja hiekka-/sorakasoja, mutta näyttäisi siltä, että juuri vanha löytöpaikka on entisessä kunnossaan. Hiekkakuopan itäreunalla on kuivuri, jonka viereen on kasattu heinäjäätettä. Vanhan hiekkakuopan laajuus on ainakin 40 metriä, lisäksi etelästä on tien tekoa varten vielä leikattu maata. Hiekkakuopasta länteen oli juuri kynnetty hiekkainen pelto, joka ulottuu Kuivajärven rantaan asti. Täältä ei kuitenkaan löytynyt mitään.

Löydöt

KM 17261: 1-3 nuorakeraaminen saviastia

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Negatiivit ja kuvat:

141859	2	Syrjälä	Löytöpaikka puupinon takana. SE-NW.	5.5.2006
141860	3	Syrjälä	Pusikoitunut löytöpaikka, taustalla kuivuri. W-E	5.5.2006
<i>Diat:</i>				
58955		Syrjälä	Löytöpaikka puupinon takana. SE-NW.	5.5.2006
58956		Syrjälä	Pusikoitunut löytöpaikka, taustalla kuivuri. W-E	5.5.2006

3 Tammela Seppälä (834010003)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750458, i= 3327642, z= 105-107,5 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta noin 4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka ja/tai hauta sijaitsee Myllykylästä Tammelan kirkolle johtavan tien pohjoispuolella, em. tien ja Hämeenlinna-Turku tien risteyksestä noin 600 m lounaaseen. Paikka, josta löydökset (vasarakirves, nuorakeramiikkaa ym.) on tehty on peltotöyräs ja maaperältään hienoa hiesua. Peltotöyräs jatkuu naapuritilan puolelle. Alunperin löydökset on tehty linja-auto pysäkin luota tietöiden yhteydessä.

Tutkimukset

C.F. Meinander, kaivaus 1964. Ei kaivauskertomusta. Löydöt: KM 16290: 1-20 kaivauslöydöt.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982. Löydöt: KM 21622: 1-2 keramiikkaa, kvartsia.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Seppälän asuinpaikan Tammelan inventoinnin yhteydessä 24.4.2006. Kuten vuoden 1982 inventoinnissa, niin myös nyt Peltolan puoli Petterojan eteläpuolisesta peltoalueesta oli muokkaamatta, joten sitä ei voitu tarkastaa. Sen sijaan Seppälän puoli pellostä ja tien eteläpuolinen peltoalue oli muokattu. Paikalta löytyi kvartseja juuri Seppälän ja Peltolan rajan tuntumasta hiesusavipellosta tien pohjoispuolella. Tässä on havaittavissa aavistuksenomainen kohouma pellossa. Aiemmin kohteen asuinpaikkaluonnosta on epäilty, mutta kyseessä lienee kuitenkin selvästi juuri asuinpaikka. Topografian ja maaperän perusteella potentiaalista asuinpaikka-aluetta lienee enemmänkin juuri Peltolan puolella peltoa. Löydöt: KM 36246 kvartsi-iskoksia 6 kpl.

Löydöt

KM 16290: 1-20 kaivauslöydöt

KM 21622: 1-2 keramiikkaa, kvartsia

KM 36246 kvartsi-iskoksia 6 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 46

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

4 Tammela Näkämaan kumpu (834010004)

Muinaisjäännöstyyppi: hautakumpu
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 3

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748040, i= 3324898
Koordinaattien selite: Entinen saharakennus
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,1 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Ns. Näkämaan kummun on arveltu sijainneen ent. saharakennuksesta, nykyisestä Juvakosken asuinrakennuksesta muutamia kymmeniä metrejä itään, höyläämön perustuksien kohdalla. Nykyisin paikka on pihamaata. Paikalla suoritettujen tutkimusten perusteella kummussa oli vain yksi hautus, (pääkallo, vyönkatkelma ja rautaveitsi) eikä paikalla havaittu muuta muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tutkimukset

Helmer Salmo, tarkastus 1949. Löydöt: KM 12036: 1-3 pääkallo, vyön katkelma, rautaveitsi.

Jorma Leppäaho, kaivaus 1950.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Näkämaan kummun paikkaa tarkasteltiin pikaisesti Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Entisen saharakennuksen paikalla on nykyään kaksikerroksinen omakotitalo ja pihapiirissä on muitakin rakennuksia. Periaatteessa lienee mahdollista, että jotain muinaisjäännöksestä olisi vielä jäljellä, mutta ympäristö on hoidettua pihamaata.

Löydöt

KM 12036: 1-3 pääkallo, vyön katkelma, rautaveitsi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

5 Tammela Lepokallio (834010005)

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	kalmisto
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2/3
<i>Peruskartta</i>	211307 TAMMELA
<i>Yhtenäiskoordinaatit</i>	p= 6748445, i= 3323705, z= 110 m mpy
<i>Koordinaattien selite:</i>	
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 400 m lounaaseen
<i>Kohdekuvaus:</i>	Mahdollinen hauta tai kalmisto sijaitsee kirkonkylässä Kauko Kareen kesähuvilan kuistin alla. Vuonna 1965 kuistin perustuksia kaivettaessa löysivät työmiehet kalliosta olevasta kolosta noin 0,5 m syvältä, läheltä toisiaan putkikeihäänkärjet ja vähän myöhemmin angon. Toista metriä syvä kolo oli täynnä mustaa maata. Löytöpaikkaa ei kaivettu enempää, vaan jätettiin sellaiseksi kuistin alle.

Tutkimukset

Auvo Hirsjärvi, tarkastus 1965. Löydöt: KM 16730: 1-3 kaksi keihäänkärkeä ja ango.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin hyvin pikaisesti Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Omakotitalo on edelleen paikallaan ja mahdollinen muinaisjäännös on pihamaa-aluetta. Peltotontille omakotitalon itäpuolelle oli rakenteilla rivitaloja.

Löydöt

KM 16730: 1-3 kaksi keihäänkärkeä ja ango

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 32

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

6 Tammela Vuorinen (834010006)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202411 SALKOLA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6733572, i= 3329874, z= 108,5 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 16,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Liesjärven pohjoisrannalla Pirttiniemessä kesämökkitontin rannassa. Alueen itäpuolella kohoaa Pirttiniemenmäki, pohjois- ja länsipuolella on Soukonsuo. Asuinpaikkaan liittyvät löydökset (keramiikka ja kvartsi-iskokset) on löydetty rantaan kaivetusta koekuopista ja rantavedestä. Tontilla on jyrkkä ranta. Rannalle päin on kapea tasainen kaistale, josta rinne nousee jyrkähkösti tasanteelle tai terassille, jossa kesämökki on.

Tutkimukset

Jukka Vuorinen, tarkastus 1975. Esineet löytyivät Tammelan Liesjärveltä H. Vuorisen huvilatontin rannasta hiedasta. KM 19597: 1 (keramiikka) löytyi rantaterassilta, kuopasta huuhtoutuneen maan alapuolelta hiekasta. KM 19597: 2 (kvartsia), poimittiin rantavedestä, KM 19597: 3 (kvartsia) löytyi rantaterassilta, kuopasta huuhtoutuneen maan seasta, KM 19597:4 (kvartsia) löytyivät rantaterassilta, toisesta kuopasta huuhtoutuneen maan seasta, KM 19597: 5 (kvartsia) on poimittu myöhempään samalta rannalta. Löydöt: KM 19597: 1-5 keramiikkaa, kvartsi-iskoksia

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Vuorisen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 5.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Vuorisen mökillä ei tarkastushetkellä ollut ketään kotona. Mökki sijaitsee Liesjärven ylemmällä terassilla, noin neljä metriä järven pintaa ylempänä ja löytöalue on alemmalla terassilla, noin 1,5 metriä järven pintaa ylempänä. Paikka on havumetsää kasvava moreenikumpare. Todennäköisesti asuinpaikka jatkuu ainakin itään, naapurimökkien puolelle. Myös lännessä kapea tasanne jatkuu, tosin jokseenkin kivisenä. Myös tässä suunnassa asuinpaikan jatkuminen on varsin mahdollista.

Löydöt

KM 19597: 1-5 keramiikkaa, kvartsi-iskoksia

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Negatiivit ja kuvat:

141944 4 Vuorinen Asuinpaikkaterassi Liesjärven rannalla. NE-SW. 5.6.2006

Diat:

58957 Vuorinen Asuinpaikkaterassi Liesjärven rannalla. NE-SW. 5.6.2006

7 Tammela Kankainen (834010007)

<i>Muinaisjäännytyyppi:</i>	röykkiöitä
<i>Ajoitus:</i>	rautakautinen ja historiallinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Peruskartta</i>	211310 PEHKIJÄRVI
<i>Yhtenäiskoordinaatit</i>	p= 6747673, i= 3327224, z= 100 m mpy
<i>Koordinaattien selite:</i>	
<i>Sijainti:</i>	Tammelan kirkosta 4 km kaakkoon
<i>Kohdekuvaus:</i>	Röykkiöt sijaitsevat Kuivajärven luoteispuolella, Kankaisten kartanon päärakennuksesta noin 300 m kaakkoon. Osa röykkiöistä on viljelysröykkiöitä, osa kiukaita tai muita tulisijoja ja osa mahdollisesti rakennusjäänöksinä. Paikkaa on pidetty kalmistona, mutta siellä suoritettujen tutkimusten perusteella näyttäisi, että röykkiöt eivät ole hautaröykkiöitä. 1970-luvun alussa paikalta tulivat ensimmäiset löydöt (rautakauden yleiskeramiikkaa) yhteen röykkiöön kaivetusta kuopasta. Osa röykkiöistä on esihistoriallisia, mutta niiden funktio ei ole selvinnyt. Röykkiöt ovat erikokoisia ja -muotoisia. Osa on rakennettu isompien maakivien varaan. Tutkituista kahdesta röykkiöstä saatiin löytöinä pääasiassa rautakauden yleiskeramiikkaa. Röykkiö 1 keramiikan karstasta tehty C-14 ajoitus on 1315 +_ 150. Alue on metsitettyä entistä niittyä. Röykkiöissä ja niiden ympäristössä on pitkän ajan kuluessa tapahtuneen toiminnan merkkejä. Kesällä 1999 suoritetuissa kaivauksissa löytyi mm. kupariraha (ruotsalainen 1/4 äyri), joka on lyöty aikavälillä 1633-1654.

Tutkimukset

Heikki Liinaharja, irtolöytö 1979. Löydöt: KM 20510: 1-3 saviastianpaloja.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1983. Löydöt: KM 23052.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1986. Löydöt: KM 23881.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1996. Löydöt: KM 29946.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1997. Löydöt: KM 30594 kaivauslöydöt.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1999. Löydöt: KM historian kokoelmat 99085.

Löydöt

KM 20510: 1-3 saviastianpaloja

KM 23052: 1-99 kaivauslöydöt (Pohjakallio 1983)

KM 23881: 1-31 kaivauslöydöt (Pohjakallio 1986)

KM 29946: 1-32 kaivauslöydöt (Pohjakallio 1996)

KM 30594: 1-25 kaivauslöydöt (Pohjakallio 1997)

KM hist.kok. 99085 kaivauslöydöt (Pohjakallio 1999)

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

8 Tammela Myllysyrrjä (834010008)

Muinaisjäännöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6741785, i= 3320364, z= 105-110 m mpy
Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta noin 8 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Kuopanteet, epävarmat pyyntikuopat sijaitsevat Myllysyrrjän harjulla kulkien sen poikki. Osa kuopista on Kallion kylä-Riihivalkama -tien pohjoispuolella ja osa eteläpuolella. Kuoppia on kuusi. Kuoppien halkaisijat ovat 2 x 3 m, 3 m, 2 x 1,5 m, 1 m (jäänyt osittain tien alle), 3 m ja 3,5 x 2 m. Kuoppien seinämät ovat sortuneet sisäänpäin ja syvyydet ovat noin metrin molemmin puolin. Lauri Pohjakalliolle oli inventoinnin yhteydessä 1982 myös kerrottu kuoppien liittyvän maaperätutkimukseen, joka tehtiin joskus vuosisadan alkupuolella ratalinjasuunnitelman vuoksi.

Tutkimukset

Jussi-Pekka Taavitsainen, tarkastus 1981.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Myllysyrrjän mahdolliset pyyntikuopat Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Torrnsuon puolella olevat kaksi kuoppaa ovat hyvin selväpiirteisiä. Molempiin kuoppiin tehtiin kairaus, joissa näkyi ruskea sora heti pintahumuksen alla. Myöskään muualla harjun rinteellä ei tosin ole podsolia näkyvissä. Kuopat sijaitsevat soraisessa rinteessä ja ovat hyvin maatuneet. Tien pohjoispuolella, lähes välittömästi sorakuopan reunalla oleva kuoppa on selvästi näkyvissä ja tien leikkaamana saattaa myös olla kuoppa tai kuoppia, mutta ne eivät oikein erotu enää. Myös ladolle vievä tie on saattanut tuhota jonkun kuopista. Kuitenkin inventoinnissa havaittiin vain kolme kuoppaa.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat:

141836 5 Myllysyrrjä Pyyntikuoppa tien pohjoispuolella. E-W. 3.5.2006

Diat:

58958 Myllysyrrjä Pyyntikuoppa tien pohjoispuolella. E-W. 3.5.2006

9 Tammela Mustasaari (834010009)

Muinaisjäänöstyyppi: kiviroykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6739456, i= 3318136, z= 120 m mpy
Koordinaattien selite: toisen röykkiön koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 11 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Röykkiöt sijaitsevat Torronsuolla Mustasaari -nimisessä suosaarekkeessa. Toinen röykkiö on saaren keskustassa kallion korkeimmalla kohdalla. Tästä noin 70 m koilliseen on toinen kiveys. Röykkiöt ovat 3 - 4 m halkaisijaltaan ja noin 50 cm korkeita. Toinen on pyöreä ja toinen pitkulainen muodoltaan. Toisessa röykkiössä on suoritettu kaivaustutkimus, mutta sen ajoitusta ei pystytty selittämään. Kysymyksessä on todennäköisesti kiuas. Toista röykkiötä on arveltu rajamerkiksi sijaintinsa puolesta.

Tutkimukset

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Lauri Pohjakallio, kaivaus 1991.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

10 Tammela Liesjärven puisto (834010010)

Muinaisjäännöstyyppi: kiviröykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202411 SALKOLA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6731190, i= 3330296, z= 120 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 18 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Röykkiö sijaitsee Liesjärven kansallispuiston alueella, Korteniemen talosta noin 1150 m pohjoisluoteeseen, paikassa, josta järven rantaan on noin 150 m. Röykkiö on polun varressa, kivikkoisella metsäkumpareella. Kiveys on pyöreä, halkaisijaltaan noin 3 m, korkeutta sillä on 40 cm. Keskeltä röykkiötä on pengottu.

Tutkimukset

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohdetta pyrittiin paikallistamaan Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Alue on kivikkoista ja ryteikköistä metsää. Kuvausta vastaavaa röykkiötä ei pystytty paikallistamaan metsästä.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

11 Tammela Torajärvi SW (834010011)

Muinaisjäänöstyyppi: pyyntikuoppa
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6760435, i= 3330760, z= 140 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 13,5 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kuoppa sijaitsee Torajärven eteläpäästä noin 300 m lounaaseen. Paikka on ollut aikaisemmin Kalvolan kuntaa. Kuoppa on kumpareisessa harjumaastossa, kahden sorakuopan välisellä alueella, noin 10 m läntisemmän kuopan itäreunasta. Pyyntikuopan halkaisija on noin 4 m ja syvyys 1,5 m. Se on vahvan turpeen peitossa.

Tutkimukset

Jouko Voionmaa, tarkastus 1936. Kohde on aiemmin kuulunut Kalvolan kuntaan.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pyyntikuoppakohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohteen todettiin olevan entisellään hyvässä kunnossa, mutta laajojen sorakuoppien ympäröimänä harjulla.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 57

Negatiivit ja kuvat:

141954	6	Torajärvi SW	Sudenpyyntikuoppa. SW-NE.	8.6.2006
<i>Diat:</i>				
58959		Torajärvi SW	Sudenpyyntikuoppa. SW-NE.	8.6.2006

12 Tammela Pernunmäen tieraunio (834010012)

Muinaisjäänöstyyppi: tieraunio
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 204203 RÄYSKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742171, i= 3336746, z= 127,5 m mpy
Koordinaattien selite: tien itäpää
Sijainti: Tammelan kirkosta 16 km itäkaakkoon

Kohdekuvaus: Tieraunio on historiallisen Hämeen härkätien käytöstä pois jäänyt osa. Santastenlammin kohdalla, mt 2824 pohjoispuolella on osittain raunioitunut tielinja, josta noin kilometri on ajokelpoista sorapintaista yksityistietä ja noin 240 m sorapintaista, käytöstä poistunutta tietä. Käytöstä poistunut osuus on pengerrytetty noin 1 - 2 m ympäröivää maastoa korkeammalle. Penger on suorassa kulmassa maan pintaan nähden. Tien länsipää on metsittyä ja soranoton tuhoama.

Tutkimukset

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen Härkätien inventointikertomuksen kohde N:O HH05.3.01

Jaakko Masonen, kaivaus 1987.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pernunmäen tieraunio tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 9.6.2006. Itse tieraunio on hyvässä kunnossa ja pengerrykset mökkitien osuudella vaikuttavia. Tien länsipäässä on soranottoa.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 63

Negatiivit ja kuvat:

141958	7	Pernunmäen tieraunio	Tieraunio mökkitienä oleva osuus. S-N.	9.6.2006
--------	---	----------------------	--	----------

Diat:

13 Tammela Isomäki (834010013)

Muinaisjäänöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6734916, i= 3318870, z= 115 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 14 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Rajamerkki on Tammelan ja Someron pitäjien välinen rajamerkki. Se sijaitsee maantien 2802 eteläpuolella. Se on edelleen rajamerkinä. Se on avokalliolla. Ladottuun, 1,5 x 1,5 m suuruiseen neliöön on pystytetty noin 1,5 m korkuinen kivipaasi. Paadessa ei ole hakkauksia.

Tutkimukset

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen härkätien inventointikertomuksen kohde
 Petro Pesonen, inventointi 2006. Isomäen rajakivi tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 15.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kyseessä on neliönmuotoisen kivilatomuksen (sivut 1,5 m) keskelle pystytetty paasi, ympäristö on avokalliota. Kohde on hyvässä kunnossa.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 9

Negatiivit ja kuvat:

141866	8	Isomäki	Rajamerkki Tammelan ja Someron rajalla. E-	15.5.2006
--------	---	---------	--	-----------

Diat:

58960		Isomäki	Rajamerkki Tammelan ja Someron rajalla. E-	15.5.2006
-------	--	---------	--	-----------

14 Tammela Pernunnummi (834010014)

Muinaisjäänöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 204203 RÄYSKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742380, i= 3339250, z= 130 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 16 km itäkaakkoon
Kohdekuvaus: Rajamerkki on Tammelan ja Lopen kuntien rajojen leikkauspiste. Se sijaitsee maantien 2824 varressa. Se on kunnanrajan takana oleva pienehkö siirtolohkare. Siinä ei ole hakkauksia tms.

Tutkimukset

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen härkätien inventointikertomuksen kohde
 Petro Pesonen, inventointi 2006. Pernunnummen rajamerkki tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 9.6.2006.
 Kyseessä on tien vieressä pystyssä oleva siirtolohkare, jossa voi havaita jopa hieman antropomorfisia muotoja. Alue on mäntytaimikkoa.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 64

Negatiivit ja kuvat:

141959	9	Pernunnummi	Rajakivi tien oikealla puolella. E-W.	9.6.2006
141960	10	Pernunnummi	Rajakivi. SE-NW.	9.6.2006

Diat:

15 Tammela Silmäkallio (834010015)

Muinaisjäänöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736067, i= 3319893, z= 102,5 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Rajakivi, joka käsittää kiviröykkiön ja paaden on kylänrajakivi, joka sijaitsee maantien 2802 eteläpuolella. Noin 1,5 m tien penkereestä olevaan kiviröykkiöön on pystytetty 0,5 m korkea paasi. Paateen on hakattu kiven pohjoissivulle ja maantien puolelle vuosiluku 1786 ja sen alapuolelle kirjaimet?

Tutkimukset

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen härkätien inventointikertomuksen kohde Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Silmäkallion rajamerkin Tammelan inventoinnin yhteydessä 15.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Aivan tien vieressä on epämääräinen kiviraunio, jonka keskellä on kaatunut paasi ja siinä erottuvat numerot 1786.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 9

Negatiivit ja kuvat:

141867	Silmäkallio	Peherrystä rajamerkin läheisyydessä.	15.5.2006
141868	11 Silmäkallio	Rajamerkki tien varressa. SW-NE.	15.5.2006
<i>Diat:</i>			
58961	Silmäkallio	Rajamerkki tien varressa. SW-NE.	15.5.2006

16 Tammela Letkun koulu (834010016)

Muinaisjäännöstyyppi: kuppikivi ja kuppikallio
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736304, i= 3321075

Koordinaattien selite:
Sijainti:

Tammelan kirkosta 12 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Kuppikivi sijaitsee noin 200 m Härkätiestä kaakkoon, tieltä Letkun koululle johtavan tien koillisreunassa, koulun tontin rajakivessä. Rajamerkissä on hyvin näkyvä pystykivi ja sen alla irtokiviä, joista yhden laakealla pinnalla on kolme kuppimaista syvennystä. Mahdollisesti kuppeja voi olla sammalen ja heinikon alla enemmänkin. Kuppikallio sijaitsee koulun pihalla olevan eteläisemmän kalliokohouman läntisen osan yläreunassa, jossa kiertää kuppien jono. Kalliossa on ainakin 12 selvää kuppia, kaksi porausreikää ym. muita mahdollisia hakkauksia. Itäisen osan päällä on ainakin yhdet nimikirjaimet. Kallion kivi on pehmeää, joten on mahdollista että koulun lapset olisivat tehneet kallioon kuppeja läheisen rajakiven kuppikiven innoittamina. Kallio on hyvin uurteikas.

Tutkimukset

Lauri Pohjakallio, tarkastus 2001. Letkun koulun pihalla olevassa kalliossa olevat kupit on löytänyt opetusneuvos Veikko Matinoli puolisoineen kesällä 2000. Pohjakallio on tarkastanut kallion vuonna 2001 - varsinaista raporttia ei ole, vaan sähköpostiviestejä. Pohjakallio on laskenut kalliossa 18 kuppia.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Letkun koulun kuppikivi ja kuppikallio tarkastettiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 15.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Negatiivit ja kuvat:

141869	12	Letkun koulu	Kuppeja kallion päällä. NE-SW.	15.5.2006
141870	13	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
141871	14	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
141872	15	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä. N-S.	15.5.2006
141873	16	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä koulun vieressä. NW-	15.5.2006

Diat:

58962	Letkun koulu	Kuppeja kallion päällä. NE-SW.	15.5.2006
58963	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
58964	Letkun koulu	Letkun koulun kuppikallio. SW-NE.	15.5.2006
58965	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä. N-S.	15.5.2006
58966	Letkun koulu	Kuppikivi rajamerkissä koulun vieressä. NW-SE.	15.5.2006

17 Tammela Jättiläisen hauta (834010017)

Muinaisjäänöstyyppi: kuppikivi
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202408 PALIKAINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6733324, i= 3319113, z= 130 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 15,5 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Kivi sijaitsee lähellä Someron rajaa, Myllykulman alueella ja kalliomaastossa. Kallion nimi on peruskartalla Paitämäki. Kyseessä on melko säännöllisen suorakaiteen muotoinen kivi, joka on kooltaan 4,9 m pitkä ja 1,1 m leveä ja lähes samankorkuinen. Kiven päälipinnalle on hakattu kuppi, jonka sisäpinta on hiottu sileäksi. Kupin halkaisija on noin 9 cm ja sysvyys noin 4 cm.

Kiveen sisältyy perimätietoa. Ulkoisen muodon mukaan sitä sanotaan jättiläisen haudaksi. Muita käytettyjä nimityksiä ovat Kuminakivi, Kolistuskivi, Kolkutuskivi ja Aarnikivi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Jättiläisen hauta tarkastettiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 15.5.2006. Mukana inventoimassa olivat Jasse Tiilikkala ja Sirkka-Liisa Seppälä. Kyseessä on arkkumainen maakivi, jonka keskellä on iso hiottu kuppi. Kiven länsipäässä on rivissä kolme pientä kuoppaa noin 25 cm välein, jotka ovat ehkä porausreikiä. Kivi on lähes itä-länsi -suuntainen.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat:

141861	17	Jättiläisen hauta	Kiven keskellä oleva "kuppi".	15.5.2006
141862	18	Jättiläisen hauta	Kiven länsipäässä olevat kuopat.	15.5.2006
141863	19	Jättiläisen hauta	Arkkukivi kalliolla. E-W.	15.5.2006

Diat:

58967	Jättiläisen hauta	Kiven keskellä oleva "kuppi".	15.5.2006
58968	Jättiläisen hauta	Kiven länsipäässä olevat kuopat.	15.5.2006
58969	Jättiläisen hauta	Arkkukivi kalliolla. E-W.	15.5.2006

18 Tammela Korteniemi (834010018)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202411 SALKOLA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6730988, i= 3330667, z= 108-112 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 19 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven lounaisrannalla, Liesjärven kansallispuistossa Korteniemen tilan alueella. Asuinpaikkaan liittyviä löytöjä on tullut aiemmin rantahiekasta. Osa löydöistä on 20 cm syvyydeltä vedestä. Järven pinta oli esineiden löytöhetkellä 50- 70 cm tavallista alempana. Esineet olivat hajallaan pitkin rantaa. Vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä kvartssia ja piisäle löydettiin tilan peltoalueelta sekä läheltä selvästi erottuvaa vanhaa rantatörmää että myös kauempaa rannasta, liki 50 metriä nykyisestä rannasta. Todennäköisesti alueella on laaja kivikautinen asuinpaikka, joka ulottunee myös ehjälle mäntykankaalle tilan koillispuolella.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Esine on mainittu KM 10304 verifikaatissa numerolla 1, joka tarkoittaa Liesjärven rantaa tai rantapeltoa Korteniemen asuinrakennuksesta noin 200 m etelään. Löydöt: KM 2203: 732 soikea tuluskivi.

tuntematon, irtolöytö. Löydetty järven rannasta, ilmeisesti Korteniemen asuinrakennuksesta noin 100 m koilliseen järvenrantapelloilta tai metsikköiseltä alueelta pellon reunalla. Löydöt: KM 2203:176.

Lennart Lönngren, irtolöytö 1935. Esine on löytynyt Liesjärven rannalta vesijättömaasta, maan pinnalta. Laineet olivat huuhdelleet esineen rantasorasta näkyville. Löytöpaikka on Korteniemen kohdalla. Löydöt: KM 11107

Jukka Vuorinen, tarkastus 1975. Ei tarkastuskertomusta. Verifikaatin mukaan esineet löytyivät järven rannalta koordinaattien x= 672730, y= 49462 ja x= 672674, y= 49432 väliseltä alueelta vesijätöltä järven pinnan ollessa n. 50-70 cm tavallista alempana. Alue on lähes kilometrin pitkä rantakaistale Ahonnokan kaakkoisesta nipukasta aina Taipaleensuon kaakkoisrannalle saakka. Löydöt: KM 19664: 1-9 kvartssia, kiviesineitä.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Antti Mäntynen, irtolöytö 1997. Esine löytyi Korteniemen talon perustuksista. Löydöt: KM 30336 kiviesineen

Petro Pesonen, inventointi 2006. Korteniemen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Aiemmin paikalta on löydetty esineitä rantavedestä ja yksi kiviesine myös tuvan kuistin alta. Talon edustalla ollut peltoalue oli osittain avoimena ja kohdasta p= 6730988, i= 3330667 löytyi yksi kvartsi-iskos läheltä vanhaa rantatörmää hienosta hiekasta. Vähän ylemmältä tasolta, reilusti kauempaa rannasta löytyi kaunis piisäle kohdasta p= 6731026, i= 3330623. Aiemmat löydöt ja nyt löydetyt huomioon ottaen, kivikautinen asuinpaikka on syytä rajata ainakin 50 metriä leveäksi vyöhykkeeksi rannalta lähtien. Alue on perinnetila huomioon ottaen erittäin hieno suojelukohde. Löydöt: KM 36247: 1-4 piiesine, kvartsiikaavin, kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 2203: 716- kourutaltoa
 KM 2203: 732- soikea tuluskivi
 KM 11107 tasatalta
 KM 19664: 1-9 kvartssia, kiviesineitä
 KM 30336 kiviesineen teelmä
 KM 36247: 1-4 piiesine, kvartsiikaavin, kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

141942	20	Korteniemi	Päärakennus ja pelto, jolta löytöjä. SE-NW.	5.6.2006
141943	21	Korteniemi	Perinnetila, etualan pelloilta vanhoja löytöjä. S-N.	5.6.2006

Diat:

58970		Korteniemi	Päärakennus ja pelto, jolta löytöjä. SE-NW.	5.6.2006
58971		Korteniemi	Perinnetila, etualan pelloilta vanhoja löytöjä. S-N.	5.6.2006

19 Tammela Kylä-Tulokas (1000000317)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744189, i= 3314612, z= 100-103 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kylä-Tulokkaan talon itäpuolisella pellolla, talosta 230-450 m kaakkoon. Aiemmat löydöt on kerätty peltokumpareen järvenpuoleiselta laidalta. Vuoden 2006 inventoinnissa samalta peltoalueelta kerättiin ja havaittiin erittäin runsaasti kvartseja. Lisäksi yksittäisiä kvartseja tuli rannan tuntumasta vielä Heposaaren lähelläkin, parisataa metriä varsinaisesta löytöalueesta kaakkoon. Näiden lisäksi runsaasti löytöjä kerättiin vielä vanhan löytöalueen pohjoispuolelta, pohjoiseen ja koilliseen, järveltä pois päin, suuntautuvalla peltorinteeltä. Osa tästä löytöalueesta on myös hieman ylempänä kuin vanhastaan tunnettu kohta. Löytöjen levinnän perusteella on ilmeistä, että Talpianjärvi on aikoinaan ulottunut kauas peltoalueelle Kylä-Tulokkaan itä- ja pohjoispuolella. Muutamia huonolaatuisia kvartseja löytyi myös talon pohjois- ja koillispuolen pieniltä pihapelloilta.

Tutkimukset

Eeva Raike ja Kreetta Lesell, tarkastus 2003. Löydöt: KM 34016: 1-3.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Kylä-Tulokkaan kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kylä-Tulokkaan talon itäpuolisella pellolla, talosta 230-450 m kaakkoon. Aiemmat löydöt on kerätty peltokumpareen järvenpuoleiselta laidalta. Inventoinnin yhteydessä samalta peltoalueelta kerättiin ja havaittiin erittäin runsaasti kvartseja. Lisäksi yksittäisiä kvartseja tuli rannan tuntumasta vielä Heposaaren lähelläkin, parisataa metriä varsinaisesta löytöalueesta kaakkoon. Näiden lisäksi runsaasti löytöjä kerättiin vielä vanhan löytöalueen pohjoispuolelta, pohjoiseen ja koilliseen, järveltä pois päin, suuntautuvalla peltorinteeltä. Osa tästä löytöalueesta on myös hieman ylempänä kuin vanhastaan tunnettu kohta. Löytöjen levinnän perusteella on ilmeistä, että Talpianjärvi on aikoinaan ulottunut kauas peltoalueelle Kylä-Tulokkaan itä- ja pohjoispuolella. Muutamia huonolaatuisia kvartseja löytyi myös talon pohjois- ja koillispuolen pieniltä pihapelloilta. Löydöt: KM 36248: 1-2 kvartsi-iskoksia 91 kpl.

Löydöt

KM 34016: 1-3 kvartseja

KM 36248: 1-2 kvartsi-iskoksia 91 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141838	22	Kylä-Tulokas	Asuinpaikka tien molemmin puolin peltoalueella. SE-NW.	3.5.2006
--------	----	--------------	--	----------

Diat:

58972		Kylä-Tulokas	Asuinpaikka tien molemmin puolin peltoalueella. SE-NW.	3.5.2006
-------	--	--------------	--	----------

20 Tammela Sannannokka (1000002777)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742950, i= 3314730, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti:

Tammelan kirkosta 1,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Talpianjärven itärannalla olevan Sannannokka-nimisen niemen nokassa, Forssasta Somerolle johtavasta tiestä 500 m länteen. Löydöt paikalta ovat keramiikan pala (kampakeramiikkaa) ja kvartsi-iskoksia. Samasta hiekkaharjusta noin 100 m itään edellisistä löydöistä on hiekkakuoppia, joista yhden reunasta on myös kvartsi-iskos. Hiekkakuopista vähän länteen (20 m) tehdystä koekuopasta on runsaasti kvartsi-iskoksia ja tummaa likamaata.

Tutkimukset

Jasse Tiilikkala, tarkastus 2004. Ei kertomusta. Löydöt: KM 34730.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Sannannokan kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnin yhteydessä 4.5.2006. Aiempia löytöjä on niemen nokasta sekä hiekkakuopasta niemen nokalta n. 100-150 m länteen. Inventoinnin yhteydessä läntisimmästä hiekkakuopasta 20 metriä länteen tehdystä koekuopasta löytyi tumman likamaan seasta joukko kvartsi-iskoksia. Hiekkakuopista huolimatta paikka on komea ja rantatörmät hienot niemen molemmilla sivuilla ja koko niemi on syytä suojella 1. luokan muinaisjäännöskohteena. Löydöt: KM 36249

Löydöt

KM 34730: 1-2 saviastian pala, kvartsia 2 kpl
 KM 36249 kvartsi-iskoksia 10 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

21 Tammela Vohlessaari (1000003768)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746939, i= 3325690, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 1,4 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven koillisosassa, Julininnokasta 400 m lounaaseen olevassa saarella. Saaren itäosasta on löydetty palanutta luuta ja saaren keskiosasta kvartsi-iskos ja keramiikan pala (kivikautinen?), lisäksi rannoilta on kerätty kvartseja ja löydetty aikoinaan myös nuolenkärjen teelmä. Saaren laki on tasainen, paikoin saarella on jyrkät törmät.

Tutkimukset

K. Lundberg, irtolöytö. Esine on löydetty Vohlasen rantakiviltä. Löydöt: LHM 9 nuolenkärjen teelmä.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982. Inventoinnissa saaren luoteispäästä löytyi kaksi kvartseja rantakivikosta. Löydöt: KM 21621 kvartseja 2 kpl.

Jasse Tiilikkala, tarkastus 2005. Ei tarkastuskertomusta Löydöt: KM 35175.

Löydöt

KM 21621 kvartseja 2 kpl
 KM 35175 asuinpaikkalöytöjä
 LHM 9 nuolenkärjen teelmä

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

141810	23	Vohlessaari	Kuvattu Venesillan leirintäalueelta. E-W.	25.4.2006
--------	----	-------------	---	-----------

Diat:

58973		Vohlessaari	Kuvattu Venesillan leirintäalueelta. E-W.	25.4.2006
-------	--	-------------	---	-----------

22 Tammela Karjusillanniemi (1000005757)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736243, i= 3331923, z= 109-112 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 14 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven pohjoisen lahden Soukkajärven pohjoisosassa olevalla kapealla kannaksella. Paikan kautta kulkee tie Portaan kylästä valtatielle 2. Alueelta, 20 m sillasta itään on löydetty tien pohjoisesta leikkauksesta kaksi kvartsi-iskosta. Tie on tuhonnut asuinpaikan suurimmaksi osaksi, mutta muinaisjäänöstä lienee jäljellä ehjässä kangasmaastossa edellä mainittujen löytöjen ympäristössä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, tarkastus 2005. Karjusillanniemen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee kapealla Karjusillan kannaksella Liesjärven pohjoisen lahden Soukkajärven pohjoisosassa, Turpoonjoen suusta ja Vistinkosken kylästä noin kilometrin etelälounaaseen. Karjusillan kautta kulkee Helsingin-Porin valtatie ja Portaan kylän yhdistävä tie. Niemi on soraharjanne, jolla kasvaa mäntyä. Paikalta löytyi tien pohjoisesta leikkauksesta pari kvartsi-iskosta hiekan seasta noin 20 metriä sillasta itään. Tällä paikalla alkuperäistä maanpintaa on hyvin vähän jäljellä, sillä tie on lohkaissut suuren osan kapeasta niemen-kärjestä. Tein tuloksettomia koekuoppia ympäristöön. Siitä huolimatta paikalla on kivikautinen asuinpaikka, josta lienee osia jäljellä ehjässä kangasmaastossa löytöpuiston ympärillä. Löydöt: KM

Löydöt

KM 35757 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

23 Tammela Venesilta (1000005758)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746728, i= 3326717, z= 98-105 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,4 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven rannalla olevalla Venesillan leirintäalueella. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkaharjua, jolla on leirintäalueen huoltorakennuksia, leirintämökkejä ja alueen pohjoisosassa on hiekkakuoppa. Kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä löytöjä on sisääntulotien tuntumasta roskakatoksen takaa rantatörmän leikkauksesta ja ylempää harjulta, mökin pihamaalta. Löydöt ovat palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Paikalta on aikaisemmin löytynyt piinuolenkärki. Asuinpaikan laajuudeksi on arvioitu koko leirintäalue edellä mainittujen löytöjen välillä, 130 x 30 m kokoinen alue.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: LHM 3018 poikkikirves.

Outi Raunio, irtolöytö 1967. Esine löytyi Tammelan leirintäalueelta, sorasta, joka on ajettu paikalle muualta, tuntemattomasta paikasta. Verifikaatin mukaan samaa kivilajia kuin esine oli muotoilemattomana hiekassa. Löydöt: KM 17302 piinuolenkärjen katkelma.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, tarkastus 2005. Venesillan leirintäalue sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven rannalla. Leirintäalueelta on aiemmin löydetty piinuolenkärki, jonka väitetään löytyneen muualta tuodusta sorasta. Alue on kaunistä mäntyä kasvavaa hiekkaharjua, leirintäalueella on useita huoltorakennuksia ja leirintämökkejä ja alueen pohjoisosassa on suuri hiekkakuoppa. Leirintäalueen eteläpäästä, sisääntulon tuntumassa olevan roskakatoksen takaa olevasta pienestä vanhan rantatörmän hiekkaleikkauksesta löytyi palanutta luuta kohdasta p= 6746685, i= 3326756 ja leirintäalueen pohjoispäästä ylempää harjulta, mökin edestä haravoidulta pihamaalta löytyi hiekan seasta muutamia kvartsi-iskoksia muutaman metrin alueelta kohdasta p= 6746770, i= 3326680. Vieressä olevan hiekkakuopan leikkauksista ei kuitenkaan löytynyt mitään. Asuinpaikan laajuudeksi on määriteltävissä lähes koko leirintäalue löytöpisteiden välillä eli n. 130 x 30 m kokoinen alue. Löydöt: KM 36655: 1-3

Löydöt

KM 17302 piinuolenkärjen katkelma

KM 35755: 1-3 kvartsi-iskoksia 4 kpl, palanutta luuta 6 kpl

LHM 3018 poikkikirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

24 Tammela Kukkuramäki (1000005759)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746917, i= 3326626, z= 100-102 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven itärannalla olevalla hiekkapellolla, Kukkuramäestä 500 m kaakkoon.

Löydöt paikalta ovat kvartsia. Niitä oli 80 x 30 m kokoisella alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, tarkastus 2005. Kukkuramäen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella, Pyhäjärven itärannalla olevalla hiekkaisella peltoalueella, Kukkuramäestä 500 m kaakkoon. Pelloilta löytyi inventoinnissa n. 80 x 30 m kokoiselta alueelta kvartsia. Asuinpaikka on laaksossa, sillä luoteessa nousee Kukkuramäki ja eteläpuolella Venesillan leirintäalueen harju. Topografisesti asuinpaikka rajautunee löytöjen indikoimalle alueelle, mutta ei ole mahdotonta, etteikö se jatkuisi rantavyöhykkeellä asuinpaikan luoteis- ja kaakkoispuolella. Löydöt: KM 36656: 1-2 kvartsi-iskoksia 10 kpl, liippa.

Löydöt

KM 35756: 1-2 kvartsi-iskoksia 10 kpl, liippa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

25 Tammela Vihtaniemi (1000006561)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743497, i= 3315285, z= 100-103 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Vihtaniemen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven itärannalla, Vihtaniemen talon ympäristössä, metsäalueella ja pelloilla. Vanhalta metsä-äestysalueelta ja ehjistä metsästä on koekuopista keramiikkaa, kvartsia ja palanutta luuta sekä pintalöytönä paikalleen jätetty kiertäen hangattu hioinlaaka. Talon länsipuoliselta peltoalueelta on löydyntä kvartsia ja nuorakeraamisen astian reunapala. Lisäksi talon itä- ja pohjoispuolen pelloilta on kvartsia. Asuinpaikka on varsin laaja ja metsäosuuksiltaan myös hyvin säilynyt.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Vihtaniemen kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Talpianjärven itärannalla, Vihtaniemen talon ympäristössä, metsäalueella ja pelloilla. Jasse Tiilikkala on aiemmin havainnut Vihtaniemen talosta 200 m luoteeseen metsäistutusalueella kvartsia. Alue on kivenlohkareikkoinen mäki, jossa maaperä kuitenkin on hiekkaa. Alue on joskus vuosia sitten ilmeisesti metsä-äestetty tai laikutettu ja oli tarkastushetkellä jokseenkin heinikkoinen. Tiilikjalan kuvailemalle paikalle, aivan vanhalle rantatörmälle tehdystä koekuopasta 1 löytyi hienosta hiekasta muutamia kvartsi-iskoksia. Koekuoppa 2 tehtiin 2-3 metriä ylemmälle terassille, jossa maa oli hieman soraisempaa. Kuopasta löytyi kvartsia ja palanutta luuta. Kumpareen lakitasanteen eteläsivulla olleen ketun tai jäniksen kolon hiekasta löytyi myös kvartseja ja pala orgaaniszekoitteista keramiikkaa. Tästä ketunkolosta noin 3 metriä luoteeseen on maassa kiertäen hangattu hioinlaaka, joka jouduttiin jättämään paikalleen. Laaka on harmaata kiveä, kooltaan n. 40 x 60 cm ja 12-13 cm paksu, laaka jätettiin hieman kallelleen vanhaa kantoa vasten. Mäen lakitasanteella on myös pieni kalliopaljastuma, jonka yläpinnalla on noin 1,2 metriä pitkä kvartsisuoni ja muutama siitä irronnut/irrotettu kappale on turpeen pinnalla. Ainakin pohjoispäästään kvartsisuonta on selvästi käytetty, raotin hieman turvetta täältä ja havaitsin siinä kvartsi-iskoksia ja -kappaleita. Lähellä suonta on syvä ja iso, halkaisijaltaan 5-metrinen kuoppa, valleineen ainakin 9 metriä, luultavasti jokin historiallisen ajan kuoppa. Koekuoppa 3 tehtiin isojen kivien ympäröimälle aukealle edellisistä havainnoista itään. Kuopasta löytyi kvartseja. Tästä edelleen itään kaivettiin koekuoppa 4 ison kivenlohkareen edessä olevalle tasanteelle, jonka edustalla on rannansuuntainen isojen kivien vyöhyke, vanha rantakivikko. Kuopasta löytyi kvartsia ja keramiikkaa. Vihtaniemen talon länsipuolella olevalta pieneltä peltoalueelta löytyi runsaasti kvartsia sekä nuorakeraamisen astian reunapala, maaperä pellolla on hiekkaa. Löytöjä oli sekä pellon ylä- että alaosaan. Vihtaniemen talon pohjoispuolella, tien/polun itäpuolella olevalta pelloilta löytyi pari kvartsi-iskosta. Erillinen löytöpesäkkeensä on vielä talon itäpuolella olevalta pelloilta, itään suuntautuvalla pelloilla. Kaikkiaan asuinpaikka on varsin laaja ja metsäosiltaan myös ehjä. Koekuoppa 1, p= 6743468, i= 3315273, koekuoppa 2, p= 6743497, i= 3315285, koekuoppa 3, p= 6743509, i= 3315309, koekuoppa 4, p= 6743499, i= 3315336, ketunkolo, p= 6743504, i= 3315267, kvartsisuoni, p= 6743523, i= 3315272. Löydöt: KM 36250: 1-14 saviastian paloja 9 kpl, kvartsi-iskoksia 104 kpl, palanutta luuta 6 kpl.

Löydöt

KM 36250: 1-14 saviastian paloja 9 kpl, kvartsi-iskoksia 104 kpl, palanutta luuta 6 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141847	24	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (1/3). S-N.	4.5.2006
141848	25	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (2/3). S-N.	4.5.2006

141849	26	Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (3/3). S-N.	4.5.2006
141850	27	Vihtaniemi	Ketun/jäniksen kolo, josta löytöjä. NW-SE.	4.5.2006
141851	28	Vihtaniemi	Hioinlaaka kumpareen lakitasanteella. NW-SE.	4.5.2006
141852	29	Vihtaniemi	Kiertäen hangattu hioinlaaka.	4.5.2006
141853	30	Vihtaniemi	Kvartsisuoni kalliassa. S-N.	4.5.2006
141854	31	Vihtaniemi	Kvartsisuoni hieman esille otettuna. N-S.	4.5.2006
141855	32	Vihtaniemi	Asuinpaikka kummulla ja sen laidoilla. E-W.	4.5.2006
141856	33	Vihtaniemi	Iso siirtolohkare, jonka edustalta löytöjä koekuopasta. SW-NE.	4.5.2006
<i>Diat:</i>				
58974		Vihtaniemi	Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta. S-N.	4.5.2006
58975		Vihtaniemi	Ylempi löytöalue ja Vihtaniemen pihapiiri. SW-NE.	4.5.2006
58976		Vihtaniemi	Ketun/jäniksen kolo, josta löytöjä. NW-SE.	4.5.2006
58977		Vihtaniemi	Hioinlaaka kumpareen lakitasanteella. NW-SE.	4.5.2006
58978		Vihtaniemi	Kiertäen hangattu hioinlaaka.	4.5.2006
58979		Vihtaniemi	Kvartsisuoni kalliassa. S-N.	4.5.2006
58980		Vihtaniemi	Kvartsisuoni hieman esille otettuna. N-S.	4.5.2006
58981		Vihtaniemi	Asuinpaikka kummulla ja sen laidoilla. E-W.	4.5.2006
58982		Vihtaniemi	Iso siirtolohkare, jonka edustalta löytöjä koekuopasta. SW-NE.	4.5.2006

26 Tammela Rokonkivi (1000006567)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743827, i= 3315083, z= 100-105 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Rokonkivi-nimisen siirtolohkareen länsipuolella olevilla muinaisilla niemillä tai saarilla. Läntisempi saarento on suurempi, osin kallioinen alue, jonka itäosassa kallioiden välissä on lehtomainen tasanne. Täällä laiduntaneet hevoset ovat myllertäneet maan pintaa niin, että avoimilta kohdilta on poimittu runsaasti kvartssia. Saman saarennon länsipäädyn tasanteelle on tehty koekuoppia. Koekuopasta 1 löytyi kostean maan seasta runsaasti kvartssia ja palanutta luuta (koord. p= 6743818, i= 3315005). Koekuopasta 2 saman tasanteen pohjoisreunalta löytyi hiekkamaasta myös kvartssia (koord. p= 6743831, i= 3314991). Tasanne on niittyä, ehkä aikanaan osin viljelyksessä ollutta aluetta. Läntisen saarennon eteläreunalla on kalliossa n. 10 x 4 m kokoinen kaivano, joka on syvyydeltään 2-3 m, ilmeinen louhos. Kalliosta on otettu ainakin kvartssia, mutta ehkä myös maasälpää. Louhokselle tulee vanha tie ja se on varmasti historiallinen. Alueen kalliossa on paljon kvartsisuonia, joita on varmasti käytetty myös esihistoriallisena aikana. Itäisempi, lähempänä Rokonkiveä oleva saarento, on paljon pienempi kuin läntinen saarento. Sen laella on vähän kivikkoa, mutta järven puolella on rantatasanne, jolle tehdystä koekuopasta tuli hiekkamaan seasta löytöjä, muutamia kvartseja (koord. p= 6743814, i= 3315159). Saarennon kasvillisuus on lehtomainen ja maannos sen mukaisesti lehtomaannos. Rokonkiven järvenpuoleisessa seinämässä on kvartssia, joka näyttää siltä, että sitä olisi saatettu hieman louhia. Kaikkiaan Rokonkivi on varsin mielenkiintoinen kivikautinen asuinpaikka, joka on aikanaan ollut ilmeisesti saarena. Asuinpaikka on pääosin ehjä ja todennäköisesti kallioiden kvartssia on käytetty jo esihistoriallisena aikana.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Rokonkiven kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Kohteen jo aiemmin löytänyt Jasse Tiilikkala oli mukana inventoimassa. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Rokonkivi-nimisen siirtolohkareen länsipuolella olevilla muinaisilla niemillä tai saarilla. Läntisempi saarento on suurempi, osin kallioinen alue, jonka itäosassa kallioiden välissä on lehtomainen tasanne. Täällä laiduntaneet hevoset ovat myllertäneet maan pintaa niin, että avoimilta kohdilta poimittiin runsaasti kvartssia, ei kuitenkaan kaikkea näkyvässä ollutta. Saman saarennon länsipäädyn tasanteelle tehtiin koekuoppia. Koekuopasta 1 löytyi kostean maan seasta runsaasti kvartssia ja palanutta luuta (koord. p= 6743818, i= 3315005). Koekuopasta 2 saman tasanteen pohjoisreunalta löytyi hiekkamaasta myös kvartssia (koord. p= 6743831, i= 3314991). Tasanne on niittyä, ehkä aikanaan osin viljelyksessä ollutta aluetta. Läntisen saarennon eteläreunalla on kalliossa n. 10 x 4 m kokoinen kaivano, joka on syvyydeltään 2-3 m, ilmeinen louhos. Kalliosta on otettu ainakin kvartssia, mutta ehkä myös maasälpää. Louhokselle tulee vanha tie ja se on varmasti historiallinen. Alueen kalliossa on paljon kvartsisuonia, joita on varmasti käytetty myös esihistoriallisena aikana. Itäisempi, lähempänä Rokonkiveä oleva saarento, on paljon pienempi kuin läntinen saarento. Sen laella on vähän kivikkoa, mutta järven puolella on rantatasanne, jolle tehdystä koekuopasta tuli hiekkamaan seasta löytöjä, muutamia kvartseja (koord. p= 6743814, i= 3315159). Saarennon kasvillisuus on lehtomainen ja maannos sen mukaisesti lehtomaannos. Rokonkiven järvenpuoleisessa seinämässä on kvartssia, joka näyttää siltä, että sitä olisi saatettu hieman louhia. Kaikkiaan Rokonkivi on varsin mielenkiintoinen kivikautinen asuinpaikka, joka on aikanaan ollut ilmeisesti saarena. Asuinpaikka on pääosin ehjä ja todennäköisesti kallioiden kvartssia on käytetty jo esihistoriallisena aikana. Löydöt: KM 36251: 1-5 kvartsi-iskoksia 49 kpl, palanutta luuta 3 kpl.

Löydöt

KM 36251: 1-5 kvartsi-iskoksia 49 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141906		Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
141907	34	Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
141908	35	Rokonkivi	Louhos Rokonkiven asuinpaikan vieressä. S-N.	29.5.2006
141909	36	Rokonkivi	Saaren länsipään niitty, jossa asuinpaikkaa. NE-SW.	29.5.2006
141910	37	Rokonkivi	Louhos. S-N.	29.5.2006
Diat:				
58983		Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
58984		Rokonkivi	J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S.	29.5.2006
58985		Rokonkivi	Louhos Rokonkiven asuinpaikan vieressä. S-N.	29.5.2006
58986		Rokonkivi	Saaren länsipään niitty, jossa asuinpaikkaa. NE-SW.	29.5.2006
58987		Rokonkivi	Louhos. S-N.	29.5.2006

27 Tammela Humalaisen pelto (1000006574)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744096, i= 3314891, z= 100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Kylä-Tulokkaan talosta n. 600 m kaakkoon, peltoalueella. Kylä-Tulokkaan talolta johtaa peltotie halki peltoalueen ja pienen ojan jälkeen maasto kohoaa hieman. Tältä kohoumalta löytyi kvartseja sekä pieni piinpalanen. Kumpare on tien pohjoispuolella ja järven vanha törmä on tien eteläpuolella, jossa on pieni kaistale ehjää maastoa. Todennäköisesti asuinpaikka jatkuu ehjälle alueelle. Edelleen tietä pitkin jatkettaessa itäänpäin, yksittäinen kvartsi-iskos on löytynyt tien pohjoispuolen varrelta ennen kuin maasto taas kohoaa matalaksi kumpareeksi. Tämän kumpareen kaakkoisivulta on löytynyt joukko kvartseja. Asuinpaikan kokonaislaajuus on n. 220 x 70 m.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven koillisrannalla, Kylä-Tulokkaan talosta n. 600 m kaakkoon, peltoalueella. Kylä-Tulokkaan talolta johtaa peltotie halki peltoalueen ja pienen ojan jälkeen maasto kohoaa hieman. Tältä kohoumalta löytyi kvartseja sekä pieni piinpalanen. Kumpare on tien pohjoispuolella ja järven vanha törmä on tien eteläpuolella, jossa on pieni kaistale ehjää maastoa. Todennäköisesti asuinpaikka jatkuu ehjälle alueelle. Edelleen tietä pitkin jatkettaessa itäänpäin, yksittäinen kvartsi-iskos on löytynyt tien pohjoispuolen varrelta ennen kuin maasto taas kohoaa matalaksi kumpareeksi. Tämän kumpareen kaakkoisivulta on löytynyt joukko kvartseja. Asuinpaikan kokonaislaajuus on n. 220 x 70 m. Kohteen nimeksi on valittu "Humalaisen pelto", koska kiinteistörekisterissä kohde on nimellä "Humalainen". Löydöt: KM 36252: 1-4 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 19 kpl.

Löydöt

KM 36252: 1-4 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 19 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141837	38	Humalaisen pelto	Asuinpaikka peltokumpareella. NE-SW.	3.5.2006
--------	----	------------------	--------------------------------------	----------

Diat:

58988		Humalaisen pelto	Asuinpaikka peltokumpareella. NE-SW.	3.5.2006
-------	--	------------------	--------------------------------------	----------

28 Tammela Yrjölän pelto (1000006575)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744443, i= 3314068, z= 102-103 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 10 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Murronkulmalle johtavan tien varrella, savisella peltoalueella. Inventoinnissa tarkastettiin ainoastaan välitön tienvarsialue tien pohjoispuolella Yrjölän ja Jaakkolan tienhaarojen väliltä. Löytöjä on koko matkalla ja todennäköisesti asuinpaikka jatkuu sekä ylemmäs peltoalueelle (kauemmas tiestä), että tien eteläpuolelle, joka ei tarkastushetkellä ollut kynnettyä ja myös molempiin suuntiin lännessä ja idässä. Muut pellot olivat inventointiajankohtana kuitenkin heinällä. Kohde tulee jäämään Gasum Oy:n suunnitteleman maakaasuputken alle.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Murronkulmalle johtavan tien varrella, savisella peltoalueella. Inventoinnissa tarkastettiin ainoastaan välitön tienvarsialue tien pohjoispuolella Yrjölän ja Jaakkolan tienhaarojen väliltä. Löytöjä on koko matkalla ja todennäköisesti asuinpaikka jatkuu sekä ylemmäs peltoalueelle (kauemmas tiestä), että tien eteläpuolelle, joka ei tarkastushetkellä ollut kynnettyä ja myös molempiin suuntiin lännessä ja idässä. Muut pellot olivat inventointiajankohtana kuitenkin heinällä. Kohde tulee jäämään Gasum Oy:n suunnitteleman maakaasuputken alle. Löydöt: KM 36253: 1-2 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 22 kpl.

Löydöt

KM 36253: 1-2 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

29 Tammela Kulmala (1000006579)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744282, i= 3313698, z= 100-104 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 10,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kulmalan tilan ympäristössä laajalla alueella. Asuinpaikalla on useita löytöalueita. Näistä itäisin sijaitsee Kulmalan talosta 220-280 m itään, vanhalla Talpian rannalla, savipellolla. Täältä on löytöjä pellon reunalta n. 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Tästä itään oleva peltolohko oli tarkastushetkellä kyntämättä, mutta muinaisjäännöksen jatkuminen siihen suuntaan on hyvin todennäköistä. Toinen, jokseenkin yhtenäiseltä vaikuttava löytöalue alkaa n. 130 m Kulmalan talosta koilliseen, aivan tien varresta ja kiertää n. 40-50 m leveänä nauhana 300 m mittaisen matkan Kulmalan talosta 120 m etelälounaaseen. Todellisuudessa kyseessä on jo korkeuserojenkin perusteella ilmeisesti useista asuinpaikoista ja koska peltoa tämän ja itäisen löytöalueen välillä ei olla varsinaisesti tarkastettu, voidaan olettaa että asuinpaikka jatkuu myös tälle tarkastamattomalle alueelle. Kolmas, läntisin löytöalue on selvästi erillinen asuinpaikkapesäke Kulmalan talosta 60-70 m lounaaseen n. 103 m mpy korkeustasolla olevan ylemmän vanhan Talpian rannan päällä. Löytöalueen laajuus on täällä n. 90 x 25 m. Asuinpaikan edustalla olevalle vanhalle rannalle tehtiin myös koekuoppia. Löytöjä niistä ei saatu, mutta suuri osa nyt niittynä ja metsänä olevaa aluetta on selvästi aiemmin ollut peltoa, mutta alempana, lähempänä rantaa olevat alueet ovat ehkä olleet niittynä ja siellä saattaisi olla ehjää muinaisjäännöstä. Kulmalan asuinpaikan laajuus on ainakin 400 x 230 m. Löydöt ovat kvartsia.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kulmalan kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Kohde tarkastettiin uudestaan 7.6.2006, jolloin mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoisrannalla, Kulmalan tilan ympäristössä laajalla alueella. Asuinpaikalla on useita löytöalueita. Näistä itäisin sijaitsee Kulmalan talosta 220-280 m itään, vanhalla Talpian rannalla, savipellolla. Täältä on löytöjä pellon reunalta n. 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Tästä itään oleva peltolohko oli tarkastushetkellä kyntämättä, mutta muinaisjäännöksen jatkuminen siihen suuntaan on hyvin todennäköistä. Toinen, jokseenkin yhtenäiseltä vaikuttava löytöalue alkaa n. 130 m Kulmalan talosta koilliseen, aivan tien varresta ja kiertää n. 40-50 m leveänä nauhana 300 m mittaisen matkan Kulmalan talosta 120 m etelälounaaseen. Todellisuudessa kyseessä on jo korkeuserojenkin perusteella ilmeisesti useista asuinpaikoista ja koska peltoa tämän ja itäisen löytöalueen välillä ei olla varsinaisesti tarkastettu, voidaan olettaa että asuinpaikka jatkuu myös tälle tarkastamattomalle alueelle. Kolmas, läntisin löytöalue on selvästi erillinen asuinpaikkapesäke Kulmalan talosta 60-70 m lounaaseen n. 103 m mpy korkeustasolla olevan ylemmän vanhan Talpian rannan päällä. Löytöalueen laajuus on täällä n. 90 x 25 m. Asuinpaikan edustalla olevalle vanhalle rannalle tehtiin myös koekuoppia. Löytöjä niistä ei saatu, mutta suuri osa nyt niittynä ja metsänä olevaa aluetta on selvästi aiemmin ollut peltoa, mutta alempana, lähempänä rantaa olevat alueet ovat ehkä olleet niittynä ja siellä saattaisi olla ehjää muinaisjäännöstä. Kulmalan asuinpaikan laajuus on ainakin 400 x 230 m. Löydöt ovat kvartsia. Löydöt: KM 36254: 1-5 piitä 1 kpl, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 80 kpl.

Löydöt

KM 36254: 1-5 piitä 1 kpl, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 80 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat:

141839	39	Kulmala	Asuinpaikan itäinen osa pellon kulmassa Talpian vanhalla rannalla. N-S.	3.5.2006
141840	40	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (1/3). NW-SE.	3.5.2006
141841	41	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (2/3). NW-SE.	3.5.2006
141842	42	Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (3/3). NW-SE.	3.5.2006
<i>Diat:</i>				
58989		Kulmala	Asuinpaikan itäinen osa pellon kulmassa Talpian vanhalla rannalla. N-S.	3.5.2006
58990		Kulmala	Asuinpaikka ylemmällä törmällä. NW-SE.	3.5.2006

30 Tammela Ranta (1000006581)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744036, i= 3313330, z= 100-103 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta n. 11 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Vahon talosta 450 m itään olevalla savipellolla ja metsässä. Paikalta löytyi n. 102-103 m mpy korkeustasolta metsäsaarekkeen "kainalosta" joitakin kvartseja pellonkulmalta sekä yksittäinen kvartsi vanhalta Talpian rannalta n. 100 m mpy korkeustasolta. Metsään, tasanteelle, tehdystä koekuopasta (p= 6743980, i= 3313346) löytyi runsaasti hyvälaatuista kvartseja. Maaperä täällä on pinnan mullan jälkeen myös savea. Mitä ilmeisimmin asuinpaikka jatkuu siis ehjänä metsäalueella, joka ei vaikuta olevan vanhaa peltoa. Tarkka laajuus ei ole tiedossa. Yksi kvartsi on löytynyt lisäksi toiselta pellon kulmalta, varsinaiselta asuinpaikalta 135 m luoteeseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 3.5.2006 ja se tarkastettiin uudelleen 7.6.2006, jolloin mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Vahon talosta 450 m itään olevalla savipellolla ja metsässä. Paikalta löytyi n. 102-103 m mpy korkeustasolta metsäsaarekkeen "kainalosta" joitakin kvartseja pellonkulmalta sekä yksittäinen kvartsi vanhalta Talpian rannalta n. 100 m mpy korkeustasolta. Metsään, tasanteelle, tehdystä koekuopasta (p= 6743980, i= 3313346) löytyi runsaasti hyvälaatuista kvartseja. Maaperä täällä on pinnan mullan jälkeen myös savea. Mitä ilmeisimmin asuinpaikka jatkuu siis ehjänä metsäalueella, joka ei vaikuta olevan vanhaa peltoa. Tarkka laajuus ei ole tiedossa. Yksi kvartsi on löytynyt lisäksi toiselta pellon kulmalta, varsinaiselta asuinpaikalta 135 m luoteeseen. Löydöt: KM 36255: 1-4 kvartsi-iskoksia 14 kpl.

Löydöt

KM 36255: 1-4 kvartsi-iskoksia 14 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat:

141843	43	Ranta	Ylempi asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	3.5.2006
--------	----	-------	--	----------

Diat:

58991		Ranta	Ylempi asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	3.5.2006
-------	--	-------	--	----------

31 Tammela Uusi-Markkula (1000006582)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743740, i= 3312964, z= 100-102 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta n. 11 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Uusi-Markkulan talosta 300-400 m kaakkoon. Paikalta löytyi savipelloilta kaksi kvartsi-iskosta, toinen aivan kapean metsäsaarekkeen kaakkoispäästä ja toinen siitä 140 m luoteeseen pellon reunalta. Vaikka löytöjä on varsin vähän, ovat kvartsi selviä iskoksia. Tarkastusajankohtana pelto oli rutikuiva, mikä vaikeutti havainnointia.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Uusi-Markkulan kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven luoteisrannalla, Uusi-Markkulan talosta 300-400 m kaakkoon. Paikalta löytyi savipelloilta kaksi kvartsi-iskosta, toinen aivan kapean metsäsaarekkeen kaakkoispäästä ja toinen siitä 140 m luoteeseen pellon reunalta. Vaikka löytöjä on varsin vähän, ovat kvartsi selviä iskoksia. Tarkastusajankohtana pelto oli rutikuiva, mikä vaikeutti havainnointia. Löydöt: KM 36256 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 36256 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

32 Tammela Kälkkä (1000006583)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742203, i= 3314337, z= 100-103 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 12 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven etelärannalla, Kälkän talosta 180-310 m itään olevalla savipellolla. Kyseinen pelto on luoteeseen laskevassa laaksossa ja kvartsilöytöjä on toisaalta pellon luoteisnurkasta vanhan Talpianjärven rannalta ja toisaalta pellon koillisreunalta ja keskeltä joitakin metrejä vanhaa rantatörmää ylemmältä tasolta. Vanhan rannan tuntumassa kyntöalue ei ulotu aivan törmälle saakka, joten siinä suunnassa varsinainen löytöalue on ehkä inventoinnissa jäänyt tavoittamatta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kälkän kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven etelärannalla, Kälkän talosta 180-310 m itään olevalla savipellolla. Kyseinen pelto on luoteeseen laskevassa laaksossa ja kvartsilöytöjä on toisaalta pellon luoteisnurkasta vanhan Talpianjärven rannalta ja toisaalta pellon koillisreunalta ja keskeltä joitakin metrejä vanhaa rantatörmää ylemmältä tasolta. Vanhan rannan tuntumassa kyntöalue ei ulotu aivan törmälle saakka, joten siinä suunnassa varsinainen löytöalue on ehkä inventoinnissa jäänyt tavoittamatta. Löydöt: KM 36257 kvartsi-iskoksia 11 kpl.

Löydöt

KM 36257 kvartsi-iskoksia 11 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Negatiivit ja kuvat:

141845	44	Kälkkä	Asuinpaikka peltolaaksossa, taustalla Kälkkä. Kuva otettu Kälkänkalliolta. E-W.	4.5.2006
--------	----	--------	--	----------

Diat:

58992		Kälkkä	Asuinpaikka peltolaaksossa, taustalla Kälkkä. Kuva otettu Kälkänkalliolta. E-W.	4.5.2006
-------	--	--------	--	----------

33 Tammela Vehkaniemi (1000006731)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742947, i= 3314941, z= 99 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10,7 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Talpianjärven kaakkoisrannalla, Sannannokan ja Vehkaniemenkärjen välisellä hiesupellolla. Löytöalue, laajuudeltaan n. 35 x 25 m, on muusta pellosta hieman korkeampi kumpare pellon pohjoislaidan tuntumassa. Lähellä on Sannannokan kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Vehkaniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Talpianjärven kaakkoisrannalla, Sannannokan ja Vehkaniemenkärjen välisellä hiesupellolla. Löytöalue, laajuudeltaan n. 35 x 25 m, on muusta pellosta hieman korkeampi kumpare pellon pohjoislaidan tuntumassa. Lähellä on Sannannokan kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 36258 kvartsi-iskoksia 18 kpl.

Löydöt

KM 36258 kvartsi-iskoksia 18 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141857	45	Vehkaniemi	Asuinpaikka pellolla, SE-NW.	4.5.2006
<i>Diat:</i>				
58993		Vehkaniemi	Asuinpaikka pellolla, SE-NW.	4.5.2006

34 Tammela Antintalo (1000006733)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211304 FORSSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744765, i= 3315181, z= 102 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,6 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen eteläpuolella, Antintalosta 200 m itäkaakkoon hiesusavipellolla, hyvin loivalla kumpareella pellon reunassa, Perolaan johtavan tien eteläpuolella. Paikalta on kvartseja n. 20 x 20 m kokoiselta alueelta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Antintalon kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen eteläpuolella, Antintalosta 200 m itäkaakkoon hiesusavipellolla, hyvin loivalla kumpareella pellon reunassa, Perolaan johtavan tien eteläpuolella. Paikalta on kvartseja n. 20 x 20 m kokoiselta alueelta. Tarkastushetkellä pelto oli matalalla rypsinäimellä, mikä hieman häiritsi tarkastamista. Löydöt: KM 36259 kvartssia

Löydöt

KM 36259 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Negatiivit ja kuvat:

141911	46	Antintalo	Asuinpaikka loivalla peltokumpareella. W-E.	29.5.2006
<i>Diat:</i>				
58994		Antintalo	Asuinpaikka loivalla peltokumpareella. W-E.	29.5.2006

35 Tammela Perola 1 (1000006734)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744639, i= 3315747, z= 101-103 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevan Perolan talon ympärillä. Asuinpaikalla on havaittu kolme löytöaluetta, joista ensimmäinen Perolan talosta 75 m itäkoilliseen - täältä on löytynyt muutama kvartsi-iskos hyvin loivan kumpareen reunalta hiesupellolta. Toinen löytökohta on Perolan talosta 175 m itäkaakkoon ja edellisestä löytökohdasta n. 120 m kaakkoon, alemmalta pellon kohdalta, kostealta, alavalta pellolta. Täältä on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos. Kolmas, runsaslöytöisin alue, sijaitsee Perolan talon etelä- ja kaakkoispuolella, harjanteella olevan talon alapuolella. Pellon reuna kohoaa hieman Sukulan tasangosta ja löytöjä on kerätty pellon reunasta noin 150 m pituiselta alueelta. Vaikuttaa siltä, että kivikautista asuinpaikkaa voi hyvin olla myös Perolan talouskeskuksen kohdalla.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Perola 1:n kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevan Perolan talon ympärillä. Asuinpaikalla on havaittu kolme löytöaluetta, joista ensimmäinen Perolan talosta 75 m itäkoilliseen - täältä on löytynyt muutama kvartsi-iskos hyvin loivan kumpareen reunalta hiesupellolta. Toinen löytökohta on Perolan talosta 175 m itäkaakkoon ja edellisestä löytökohdasta n. 120 m kaakkoon, alemmalta pellon kohdalta, kostealta, alavalta pellolta. Täältä on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos. Kolmas, runsaslöytöisin alue, sijaitsee Perolan talon etelä- ja kaakkoispuolella, harjanteella olevan talon alapuolella. Pellon reuna kohoaa hieman Sukulan tasangosta ja löytöjä on kerätty pellon reunasta noin 150 m pituiselta alueelta. Vaikuttaa siltä, että kivikautista asuinpaikkaa voi hyvin olla myös Perolan talouskeskuksen kohdalla. Löydöt: KM 36260: 1-3 kvartsi-iskoksia 13 kpl.

Löydöt

KM 36260: 1-3 kvartsi-iskoksia 13 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Negatiivit ja kuvat:

141912 47 Perola 1 Asuinpaikka Perolan tilan ympäristössä. S-N. 29.5.2006

Diat:

58995 Perola 1 Asuinpaikka Perolan tilan ympäristössä. S-N. 29.5.2006

36 Tammela Perola 2 (1000006735)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211304 FORSSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744740, i= 3316030, z= 102 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevasta Perolan tilasta noin 300 m itäkoilliseen olevalla pellolla. Täällä on toinen, kyläharjannetta huomattavasti matalampi harjanne, jonka eteläreunalta on löytöjä noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta, hiesupellolta. Yksittäinen kvartsi-iskos löytyi harjanteen pohjoispuolelta, em. löytöalueesta noin 60 m pohjoiseen pellolta. Täällä maaperä on sorakiveä/harjusoraa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Perola 2:n kivikautinen asuinpaikka löydettiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Talpianjärven pohjoispuolella, kyläharjanteen itäpäässä olevasta Perolan tilasta noin 300 m itäkoilliseen olevalla pellolla. Täällä on toinen, kyläharjannetta huomattavasti matalampi harjanne, jonka eteläreunalta on löytöjä noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta, hiesupellolta. Yksittäinen kvartsi-iskos löytyi harjanteen pohjoispuolelta, em. löytöalueesta noin 60 m pohjoiseen pellolta. Täällä maaperä on sorakiveä/harjusoraa. Löydöt: KM 36261: 1-2 kvartsi-iskoksia 20 kpl.

Löydöt

KM 36261: 1-2 kvartsi-iskoksia 20 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

37 Tammela Poutio (1000006736)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743671, i= 3316453, z= 99 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneiden Talpian- ja Kalliojärvien välisessä laaksossa, Poution peltoalueen länsilaidassa, Syrjälän talosta 510 m itäkaakkoon. Paikalta on löytynyt kvartsi traktoripolulta ladon vierestä. Maaperä on hiesusavea ja lienee osittain mylläntynyt, mutta paikalla voi olla ehjiäkin kulttuurikerroksia jäljellä, koska suurin osa tästä peltojen keskellä olevasta korkeammasta alueesta ei ole ainakaan nykyään viljelyksessä. Löytöjä on havaittu noin 10 x 5 m kokoisella alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Poution kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneiden Talpian- ja Kalliojärvien välisessä laaksossa, Poution peltoalueen länsilaidassa, Syrjälän talosta 510 m itäkaakkoon. Paikalta on löytynyt kvartsi traktoripolulta ladon vierestä. Maaperä on hiesusavea ja lienee osittain mylläntynyt, mutta paikalla voi olla ehjiäkin kulttuurikerroksia jäljellä, koska suurin osa tästä peltojen keskellä olevasta korkeammasta alueesta ei ole ainakaan nykyään viljelyksessä. Löytöjä on havaittu noin 10 x 5 m kokoisella alueella. Löydöt: KM 36262 kvartsi-iskoksia

Löydöt

KM 36262 kvartsi-iskoksia 15 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Negatiivit ja kuvat:

141913	48	Poutio	Löydöt traktoriuran pinnalta. SW-NE.	29.5.2006
141914	49	Poutio	Asuinpaikka ladon luona. SE-NW.	29.5.2006

Diat:

58996		Poutio	Löydöt traktoriuran pinnalta. SW-NE.	29.5.2006
58997		Poutio	Asuinpaikka ladon luona. SE-NW.	29.5.2006

38 Tammela Knaapi 1 (1000006738)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744462, i= 3317126, z= 100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 8 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Kalliojärven vanhalle rannalle ulottuvalla savipellolla, Knaapin talosta 140 m itään. Löytöalue on pienen metsäkaistaleen eteläpuolella, löytöjä on paikalla havaittu noin 20 x 20 m kokoisella alueella. Asuinpaikka saattaa jatkua metsäalueella etelässä ja myös pienellä pohjoisen puolen metsäkaistaleella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Knaapi 1:n kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Kalliojärven vanhalle rannalle ulottuvalla savipellolla, Knaapin talosta 140 m itään. Löytöalue on pienen metsäkaistaleen eteläpuolella, löytöjä on paikalla havaittu noin 20 x 20 m kokoisella alueella. Asuinpaikka saattaa jatkua metsäalueella etelässä ja myös pienellä pohjoisen puolen metsäkaistaleella. Löydöt: KM 36263: 1-2 kivilaji-iskos, kvartsi-iskoksia 20 kpl.

Löydöt

KM 36263: 1-2 kivilaji-iskos, kvartsi-iskoksia 20 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat:

141824	50	Knaapi 1	Asuinpaikka vanhalla Kalliojärven rannalla. SW-NE.	28.4.2006
--------	----	----------	---	-----------

Diat:

58998		Knaapi 1	Asuinpaikka vanhalla Kalliojärven rannalla. SW-NE.	28.4.2006
-------	--	----------	---	-----------

39 Tammela Knaapi 2 (1000006739)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744642, i= 3317355, z= 99-100 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Knaapin talosta 300-550 m itäkoilliseen olevalla savipellolla, vanhalla järven rannalla. Asuinpaikalla on kolme eri löytöaluetta omilla peltokumpareillaan. Läntisin sijaitsee Knaapin talosta 300 m itäkoilliseen, peltokumpareen länsilaidalla ja kumpareen laella. Tällä alueella on havaittu löytöjä noin 25 x 25 m kokoisella alueella. Keskimmäinen löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 380 m itäkoilliseen, jälleen kumpareen länsilaidalla. Alueella on kvartsilöytöjä noin 15 x 15 m kokoisella alueella. Itäisin löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 520 m itäkoilliseen olevan kumpareen etelä- ja länsilaidalla. Täällä on löytöjä noin 40 x 25 m kokoisella alueella. Tästä löytöalueesta itään vanhalla Kalliojärven rannalla on omakotitaloja, joiden pihoilta asuinpaikka saattaa hyvin jatkua.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Knaapi 2:n kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven luoteisrannalla, Knaapin talosta 300-550 m itäkoilliseen olevalla savipellolla, vanhalla järven rannalla. Asuinpaikalla on kolme eri löytöaluetta omilla peltokumpareillaan. Läntisin sijaitsee Knaapin talosta 300 m itäkoilliseen, peltokumpareen länsilaidalla ja kumpareen laella. Tällä alueella on havaittu löytöjä noin 25 x 25 m kokoisella alueella. Keskimmäinen löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 380 m itäkoilliseen, jälleen kumpareen länsilaidalla. Alueella on kvartsilöytöjä noin 15 x 15 m kokoisella alueella. Itäisin löytöalue sijaitsee Knaapin talosta 520 m itäkoilliseen olevan kumpareen etelä- ja länsilaidalla. Täällä on löytöjä noin 40 x 25 m kokoisella alueella. Tästä löytöalueesta itään vanhalla Kalliojärven rannalla on omakotitaloja, joiden pihoilta asuinpaikka saattaa hyvin jatkua. Löydöt: KM 36264: 1-4 kvartsi-iskoksia 32 kpl, palanutta luuta 1 kpl.

Löydöt

KM 36264: 1-4 kvartsi-iskoksia 32 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat:

141825	51	Knaapi 2	Asuinpaikka kolmella peltokumpareella, vasemmalla Kalliojärvi. N-S.	28.4.2006
--------	----	----------	---	-----------

Diat:

58999		Knaapi 2	Asuinpaikka kolmella peltokumpareella, vasemmalla Kalliojärvi. N-S.	28.4.2006
-------	--	----------	---	-----------

40 Tammela Peltola 1 (1000006740)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743221, i= 3318947, z= 99 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,4 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven etelärannalla, Peltolan talon pohjoispuolella ja Vähäsuon länsipuolella olevalla hiesupellolla, Peltolan talosta 50-125 m pohjoiseen. Pellon halki kulkevan tien itäpuolelta on löytynyt muutamia kvartseja: a) lähes pellon kulmasta, Peltolan talosta 50 m koilliseen ja b) tien reunasta pellolta, Peltolan talosta 110-125 m pohjoiseen. Löydöt ovat hiesupellolla aivan turpeisen pellon rajamailla. Ilmeisesti Kalliojärvi on turpeesta päätellen muinoin ulottunut tänne saakka ja suo on noussut ylemmäs.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Peltola 1:n kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven etelärannalla, Peltolan talon pohjoispuolella ja Vähäsuon länsipuolella olevalla hiesupellolla, Peltolan talosta 50-125 m pohjoiseen. Pellon halki kulkevan tien itäpuolelta on löytynyt muutamia kvartseja: a) lähes pellon kulmasta, Peltolan talosta 50 m koilliseen ja b) tien reunasta pellolta, Peltolan talosta 110-125 m pohjoiseen. Löydöt ovat hiesupellolla aivan turpeisen pellon rajamailla. Ilmeisesti Kalliojärvi on turpeesta päätellen muinoin ulottunut tänne saakka ja suo on noussut ylemmäs. Löydöt: KM 36265: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl.

Löydöt

KM 36265: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Negatiivit ja kuvat:

141827	52	Peltola 1	Asuinpaikka tien oikealla puolella, vanha järvenpohja näkyy tummana alueena. SE-NW.	28.4.2006
--------	----	-----------	---	-----------

Diat:

59000		Peltola 1	Asuinpaikka tien oikealla puolella, vanha järvenpohja näkyy tummana alueena. SE-NW.	28.4.2006
-------	--	-----------	---	-----------

41 Tammela Valkeeniemi (1000006741)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744516, i= 3318945, z= 99-100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven itärannalla olevalla lähes ainoalla metsäalueella koko järven vanhalla rannalla, Yrjölän talon länsipuolella. Alue on sekametsää. Paikalta on saatu löytöjä kahdesta koekuopasta, jotka on tehty muutama metri vanhan rantatörmän reunasta. Molemmista noin 20 m etäisyydelle tehdystä koekuopasta on löytöinä tummanruskeasta likamaasta keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta. Maaperä on muutoin paikalla aika hienoa hietaa, mutta asuinpaikan kohta näyttäisi olevan hietamoreenia. Asuinpaikka on täysin ehjässä ympäristössä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Valkeeniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivuneen Kalliojärven itärannalla olevalla lähes ainoalla metsäalueella koko järven vanhalla rannalla, Yrjölän talon länsipuolella. Alue on sekametsää. Paikalta on saatu löytöjä kahdesta koekuopasta, jotka on tehty muutama metri vanhan rantatörmän reunasta. Molemmista noin 20 m etäisyydelle tehdystä koekuopasta on löytöinä tummanruskeasta likamaasta keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta. Maaperä on muutoin paikalla aika hienoa hietaa, mutta asuinpaikan kohta näyttäisi olevan hietamoreenia. Asuinpaikka on täysin ehjässä ympäristössä. Paikannus on epävarma, koska metsä on paikalla tiheää. Löydöt: KM 36266: 1-6 saviastian paloja 2 kpl, kvartsi-iskoksia 4 kpl, palanutta luuta 6 kpl.

Löydöt

KM 36266: 1-6 saviastian paloja 2 kpl, kvartsi-iskoksia 4 kpl, palanutta luuta 6 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

42 Tammela Niemäki (1000006756)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743242, i= 3320037, z= 99-100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,7 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Kalliojärven kaakkoispuolella olevan Vähäsuon koillisrannalla, Niemäki-nimisen kalliokumpareen lounaispuolella. Mäen alapuolella olevalta pellolta on kerätty kvartssia pellon halki kulkevan ojan molemmin puolin, lähinnä kuitenkin sen pohjoispuolelta, läheltä pellon reunaa. Löytöjä on kerätty noin 60 x 60 m kokoiselta alueelta. Pellossa ei erotu mitään erityistä muinaisrantaatörmää, mutta asuinpaikan sijainti kaukana vanhastas Kalliojärven rannasta antaa olettaa järven muinoin ulottuneen tänne asti. Niemen luoteiskärkeen, matalalle tasanteelle, tehdyssä koekuopassa oli ruskeaa hiekkaa, mutta sieltä ei löytynyt mitään. Kohta on kyllä potentiaalinen kivikautiselle asuinpaikalle. Asuinpaikan pohjoispuolella, kallioisen mäen etelärinteellä on pieniä kvartsisuonia ja kallion edustalle tehdyissä koekuopissa oli lohkoutunutta/irrotettua kvartssia, jota oli myös maan pinnalla kallion edustalla. Vierestä menee tosin traktoriura, joten on mahdollista että kvartsit ovat lohkoutuneet siinä yhteydessä. On kuitenkin mahdollista, että paikalla olisi myös esihistoriallinen kvartsilouhos. Joitakin kvartseja tästä on otettu myös talteen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löydettiin Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Kalliojärven kaakkoispuolella olevan Vähäsuon koillisrannalla, Niemäki-nimisen kalliokumpareen lounaispuolella. Mäen alapuolella olevalta pellolta on kerätty kvartssia pellon halki kulkevan ojan molemmin puolin, lähinnä kuitenkin sen pohjoispuolelta, läheltä pellon reunaa. Löytöjä on kerätty noin 60 x 60 m kokoiselta alueelta. Pellossa ei erotu mitään erityistä muinaisrantaatörmää, mutta asuinpaikan sijainti kaukana vanhastas Kalliojärven rannasta antaa olettaa järven muinoin ulottuneen tänne asti. Niemen luoteiskärkeen, matalalle tasanteelle, tehdyssä koekuopassa oli ruskeaa hiekkaa, mutta sieltä ei löytynyt mitään. Kohta on kyllä potentiaalinen kivikautiselle asuinpaikalle. Asuinpaikan pohjoispuolella, kallioisen mäen etelärinteellä on pieniä kvartsisuonia ja kallion edustalle tehdyissä koekuopissa oli lohkoutunutta/irrotettua kvartssia, jota oli myös maan pinnalla kallion edustalla. Vierestä menee tosin traktoriura, joten on mahdollista että kvartsit ovat lohkoutuneet siinä yhteydessä. On kuitenkin mahdollista, että paikalla olisi myös esihistoriallinen kvartsilouhos. Joitakin kvartseja tästä otettiin myös talteen. Löydöt: KM 36267: 1-2 kvartsi-iskoksia 5 kpl, kvartssia 9 kpl.

Löydöt

KM 36267: 1-2 kvartsi-iskoksia 5 kpl, kvartssia 9 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Negatiivit ja kuvat:

141946	53	Niemäki	Mahdollinen kvartsilouhos. E-W.	7.6.2006
141947	54	Niemäki	Asuinpaikka pellolla, louhos oikealla metsässä. E-W.	7.6.2006

Diat:

59001	Niemäki	Mahdollinen kvartsilouhos. E-W.	7.6.2006
59002	Niemäki	Asuinpaikka pellolla, louhos oikealla metsässä. E-W.	7.6.2006

43 Tammela Kurjenniemi (1000006757)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6738316, i= 3325134, z= 117-118 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 10,3 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Ruostejärven Kurjenniemen etelätyvässä, suuntautuen länteen, Ruostejärven selälle. Uimarannan vierestä kulkevalta polulta on löydetty kuluneelta maanpinnalta kvartsi-iskos noin kaksi metriä järven pintaa ylempänä olevalta törmältä. Maasto on kaunista, avointa mäntykangasta ja maaperä hiekkaa. Löytöpaikan lähelle, polun itäpuolelle tehdystä koekuopasta on löytynyt lisäksi yksi kvartsi-iskos kostean hiekan seasta. Muista alueelle tehdyistä koepistoista ei löytöjä ole tullut. Varsinaisen uimarannan kohdalle on maan pinnalle tuotu 5-10 cm hiekkaa turpeen päälle, joten asuinpaikan laajuutta on mahdoton arvioida ilman koekuopitusta. Siksi asuinpaikan rajaus on tehty vain löytöpaikoiden ympärille.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kurjenniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 6.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Ruostejärven Kurjenniemen etelätyvässä, suuntautuen länteen, Ruostejärven selälle. Uimarannan vierestä kulkevalta polulta on löydetty kuluneelta maanpinnalta kvartsi-iskos noin kaksi metriä järven pintaa ylempänä olevalta törmältä. Maasto on kaunista, avointa mäntykangasta ja maaperä hiekkaa. Löytöpaikan lähelle, polun itäpuolelle tehdystä koekuopasta on löytynyt lisäksi yksi kvartsi-iskos kostean hiekan seasta. Muista alueelle tehdyistä koepistoista ei löytöjä ole tullut. Varsinaisen uimarannan kohdalle on maan pinnalle tuotu 5-10 cm hiekkaa turpeen päälle, joten asuinpaikan laajuutta on mahdoton arvioida ilman koekuopitusta. Siksi asuinpaikan rajaus on tehty vain löytöpaikoiden ympärille. Löydöt: KM 36268:1-2

Löydöt

KM 36268: 1-2 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 16

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

44 Tammela Iloniemi (1000006758)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202408 PALIKAINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6733079, i= 3319306, z= 98-99 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 16,2 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitamäen etelärinteellä, välittömästi Iloniemen talon lounaispuolella olevalla savisella pellolla. Paikalla ei ole havaittu selkeää muinaisrantatörmää, mutta itse Iloniemen talo on tasaisella maalla ja varsinainen asuinpaikkatasokin saattaa olla siellä. Kvartsilöydöt on poimittu suppealta alueelta noin 20 m talosta lounaiseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Iloniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 15.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitamäen etelärinteellä, välittömästi Iloniemen talon lounaispuolella olevalla savisella pellolla. Paikalla ei ole havaittu selkeää muinaisrantatörmää, mutta itse Iloniemen talo on tasaisella maalla ja varsinainen asuinpaikkatasokin saattaa olla siellä. Kvartsilöydöt on poimittu suppealta alueelta noin 20 m talosta lounaiseen. Löydöt: KM 36269 kvartsi-iskoksia 3 kpl.

Löydöt

KM 36269 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat:

141864	55	Iloniemi	Asuinpaikka talon edustalla pellolla. NW-SE.	15.5.2006
--------	----	----------	--	-----------

Diat:

59003	Iloniemi	Asuinpaikka talon edustalla pellolla. NW-SE.	15.5.2006
59004	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006
59005	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006
59006	Iloniemi	Vesihöyryn pyörteilyä pellolla.	15.5.2006

45 Tammela Paitämäki (1000006759)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 202408 PALIKAINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6733324, i= 3319592, z= 98-100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 15,8 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitämäen koillispuolella olevan peltolaakson yläosassa. Asuinpaikalta on kerätty löytöjä kahdesta kohdasta. Ensimmäinen löytökohta on peltotien vierellä oleva metsikköön rajoittuva pieni peltokaistan pääty, jossa on noin 15 x 15 m kokoisella alueella keskittyneenä runsaasti kvartseja. Pelto on savipeltoa. Löytökohta sijaitsee Verholan talosta 130 m länsilounaaseen. Toinen löytökohta sijaitsee edellisestä 200 m luoteeseen loivasti laskevalla rinteellä, lähellä Paitämäen metsikköä, Verholan talosta 280 m länsiluoteeseen. Täältä on löytynyt pari kvartsi-iskosta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Paitämäen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 15.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee eteläisessä Tammelassa, Kapilon laaksossa, korkean Paitämäen koillispuolella olevan peltolaakson yläosassa. Asuinpaikalta on kerätty löytöjä kahdesta kohdasta. Ensimmäinen löytökohta on peltotien vierellä oleva metsikköön rajoittuva pieni peltokaistan pääty, jossa on noin 15 x 15 m kokoisella alueella keskittyneenä runsaasti kvartseja. Pelto on savipeltoa. Löytökohta sijaitsee Verholan talosta 130 m länsilounaaseen. Toinen löytökohta sijaitsee edellisestä 200 m luoteeseen loivasti laskevalla rinteellä, lähellä Paitämäen metsikköä, Verholan talosta 280 m länsiluoteeseen. Täältä on löytynyt pari kvartsi-iskosta. Löydöt: KM 36270: 1-2 kvartsi-iskoksia 32 kpl.

Löydöt

KM 36270: 1-2 kvartsi-iskoksia 32 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat:

141865	56	Paitämäki	Asuinpaikka ladosta oikealle. NW-SE.	15.5.2006
--------	----	-----------	--------------------------------------	-----------

Diat:

59007		Paitämäki	Asuinpaikka ladosta oikealle. NW-SE.	15.5.2006
-------	--	-----------	--------------------------------------	-----------

46 Tammela Hiiliniemenkärki (1000006760)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202411 SALKOLA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6733246, i= 3332111, z= 110-112 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 17,3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven keskivaiheilla olevan pitkän Hiiliniemen soraharjanteen kaakkoiskärjessä olevalla korkealla niemellä aivan keskellä Liesjärveä. Niemen päässä olevan ison siirtolohkareen rannan puolella on noin kolme metriä järven pinnan yläpuolella oleva tasanne, jolle tehdyistä kahdesta koekuopasta saatiin hieman löytöjä. Koekuopat tehtiin vain 5 metrin päähän toisistaan. Molemmista koekuopista löydettiin palanutta luuta hiekan seasta. Asuinpaikka lienee varsin suppea, rajautuen ehkä vain 20 x 20 m kokoiselle alueelle koekuoppien ympärille.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven keskivaiheilla olevan pitkän Hiiliniemen soraharjanteen kaakkoiskärjessä olevalla korkealla niemellä aivan keskellä Liesjärveä. Niemen päässä olevan ison siirtolohkareen rannan puolella on noin kolme metriä järven pinnan yläpuolella oleva tasanne, jolle tehdyistä kahdesta koekuopasta saatiin hieman löytöjä. Koekuopat tehtiin vain 5 metrin päähän toisistaan. Molemmista koekuopista löydettiin palanutta luuta hiekan seasta. Asuinpaikka lienee varsin suppea, rajautuen ehkä vain 20 x 20 m kokoiselle alueelle koekuoppien ympärille. Löydöt: KM 36271: 1-2 palanutta luuta 3 kpl.

Löydöt

KM 36271: 1-2 palanutta luuta 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 21

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

47 Tammela Hyypiönmaja (1000006761)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6734207, i= 3327755, z= 111-112 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 14,9 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven länsipäässä järven halki juoksevan Kyynäränharjun pohjoisessa tyvessä, harjun länsipuolella, Hyypiönmaja -nimisen Metsähallituksen kämpän itäpuolella, majasta 160 m itään. Maastossa erottuu selvästi Liesjärven vanha rantatörmä. Alue on tiheää kuusimetsää Kyynäränharjun suojassa. Alueelle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia. Koekuoppa 1 tehtiin vanhan pienen hiekkakuopan edustalle, siinä oli hienoa tummanruskeaa hiekkää ja löytöinä keramiikkaa sekä kvartssia. Koekuoppa 2 tehtiin noin 4 x 2 metriä kokoisen painanteen edustalle, koekuopassa oli runsaasti palaneita kiviä, hiiltä ja nokea - mahdollisesti tulisija. Koekuoppa 3 tehtiin vajaa 10 m koekuopasta 1 itään, siinä oli likamaata ja runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta. Koekuoppa 4 tehtiin vielä idemmäksi ja siinä oli myös likamaata sekä löytöinä kvartssia, keramiikkaa ja palanutta luuta. Yksi keramiikan pala löydettiin myyrän kasaamasta maasta tervahaudan keskeltä, joka sijaitsee koekuopan 1 takana. Hiekkakuopista ja tervahautaan liittyvistä kuopanteista huolimatta Hyypiönmajan asuinpaikka lienee jokseenkin ehjä ja siksi 1. luokan muinajäännös. Tiheässä kuusimetsässä tehdyt GPS-mittaukset antavat vain summittaisia tuloksia, joten koekuoppien koordinaatteja ei otettu talteen. Kaikkiaan koekuopat tehtiin noin 40 x 25 m kokoiselle alueelle, asuinpaikka rajautunee idässä harjuun ja jatkunee lännessä ainakin rantaan menevälle polulle saakka eli laajuus on hieman koekuopitettua aluetta suurempi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Liesjärven länsipäässä järven halki juoksevan Kyynäränharjun pohjoisessa tyvessä, harjun länsipuolella, Hyypiönmaja -nimisen Metsähallituksen kämpän itäpuolella, majasta 160 m itään. Maastossa erottuu selvästi Liesjärven vanha rantatörmä. Alue on tiheää kuusimetsää Kyynäränharjun suojassa. Alueelle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia. Koekuoppa 1 tehtiin vanhan pienen hiekkakuopan edustalle, siinä oli hienoa tummanruskeaa hiekkää ja löytöinä keramiikkaa sekä kvartssia. Koekuoppa 2 tehtiin noin 4 x 2 metriä kokoisen painanteen edustalle, koekuopassa oli runsaasti palaneita kiviä, hiiltä ja nokea - mahdollisesti tulisija. Koekuoppa 3 tehtiin vajaa 10 m koekuopasta 1 itään, siinä oli likamaata ja runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta. Koekuoppa 4 tehtiin vielä idemmäksi ja siinä oli myös likamaata sekä löytöinä kvartssia, keramiikkaa ja palanutta luuta. Yksi keramiikan pala löydettiin myyrän kasaamasta maasta tervahaudan keskeltä, joka sijaitsee koekuopan 1 takana. Hiekkakuopista ja tervahautaan liittyvistä kuopanteista huolimatta Hyypiönmajan asuinpaikka lienee jokseenkin ehjä ja siksi 1. luokan muinajäännös. Tiheässä kuusimetsässä tehdyt GPS-mittaukset antavat vain summittaisia tuloksia, joten koekuoppien koordinaatteja ei otettu talteen. Kaikkiaan koekuopat tehtiin noin 40 x 25 m kokoiselle alueelle, asuinpaikka rajautunee idässä harjuun ja jatkunee lännessä ainakin rantaan menevälle polulle saakka eli laajuus on hieman koekuopitettua aluetta suurempi. Löydöt: KM 36272: 1-9 saviastian paloja 12 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 6 kpl.

Löydöt

KM 36272: 1-9 saviastian paloja 12 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 6 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 18

48 Tammela Rauhaniemennokka (1000006762)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748059, i= 3322810, z= 99-101 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,3 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla olevalla Rauhaniemennokalla, joka on ennen Pyhäjärven laskua ollut saari. Niemennokka on kumparemainen, mäntyä ja kuusia kasvava paikka, jolla on kesäteatteri (kevytrakenteinen lava ja katsomo) sekä joitakin pienempiä huoltorakennuksia. Niemi muodostuu kahdesta kumpareesta, joiden välisessä laaksossa teatteri on. Maaperä on hiekkaa. Läntiselle kumpareelle, jyrkän törmän päälle tehdystä koekuopasta on löytynyt likamaan seasta kvartssia (p= 6 748 075, i= 3 322 786), laaksoon vanhan rantakivikon yläpuolelle tehdystä koekuopasta löytyi hiiliä ja modernia roskaa - maannos on tässä selvästi sekoittunut. Itäiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi palanutta luuta (p= 6 748 059, i= 3 322 797) ja itäisen kumpareen itäiseen päähän tehdyistä kahdesta koekuopasta löytyi molemmista runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta (kuoppien koordinaatit: p= 6 748 053, i= 3 322 835 ja p= 6 748 063, i= 3 322 828). Kuopissa oli tummanruskeaa likamaata. Kokonaisuudessaan Rauhaniemennokan asuinpaikka on hyvin säilynyt ja suojeltava 1. luokan muinaijäänöksenä. Alueelta löytynyt keramiikka on vanhempaa varhaiskampakkeramiikkaa (Ka I:1).

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla olevalla Rauhaniemennokalla, joka on ennen Pyhäjärven laskua ollut saari. Niemennokka on kumparemainen, mäntyä ja kuusia kasvava paikka, jolla on kesäteatteri (kevytrakenteinen lava ja katsomo) sekä joitakin pienempiä huoltorakennuksia. Niemi muodostuu kahdesta kumpareesta, joiden välisessä laaksossa teatteri on. Maaperä on hiekkaa. Läntiselle kumpareelle, jyrkän törmän päälle tehdystä koekuopasta on löytynyt likamaan seasta kvartssia (p= 6 748 075, i= 3 322 786), laaksoon vanhan rantakivikon yläpuolelle tehdystä koekuopasta löytyi hiiliä ja modernia roskaa - maannos on tässä selvästi sekoittunut. Itäiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi palanutta luuta (p= 6 748 059, i= 3 322 797) ja itäisen kumpareen itäiseen päähän tehdyistä kahdesta koekuopasta löytyi molemmista runsaasti löytöjä: keramiikkaa, kvartssia ja palanutta luuta (kuoppien koordinaatit: p= 6 748 053, i= 3 322 835 ja p= 6 748 063, i= 3 322 828). Kuopissa oli tummanruskeaa likamaata. Kokonaisuudessaan Rauhaniemennokan asuinpaikka on hyvin säilynyt ja suojeltava 1. luokan muinaijäänöksenä. Alueelta löytynyt keramiikka on vanhempaa varhaiskampakkeramiikkaa (Ka I:1). Löydöt: KM 36273: 1-7 saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 2 kpl.

Löydöt

KM 36273: 1-7 saviastian paloja 3 kpl, kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 32

Negatiivit ja kuvat:

141926	57	Rauhaniemennokka	Itäinen asuinpaikan osa katsomon takana. N-S.	31.5.2006
141927	58	Rauhaniemennokka	Asuinpaikka rantakumpareella. NW-SE.	31.5.2006

Diat:

59008	Rauhaniemennokka	Itäinen asuinpaikan osa katsomon takana. N-S.	31.5.2006
59009	Rauhaniemennokka	Asuinpaikka rantakumpareella. NW-SE.	31.5.2006

49 Tammela Mansikkaniemi (100006763)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747754, i= 3325180, z= 100-105 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,4 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla, Hevoniemen kylän eteläpuolella olevalla leveällä Mansikkaniemellä. Alueella olevan opiston polkujen pinnoilta on kerätty kvartsia noin 80 x 20 m kokoiselta alueelta, aivan muinaisrantatörmän reunalta ja siitä noin 20 m matkalta sisämaahan päin. Maaperä on alueella soransekaista hiekkaa ja maasto mäntyvaltaista sekametsää. Opiston rakennuksista huolimatta asuinpaikka lienee varsin ehjä. Alueelle tehtiin inventoinnin yhteydessä muutamia koekuoppia, joista ei kuitenkaan tullut mitään löytöjä. Maannos on ruskeaa, lehtomaista hiekkaa. Opistolle johtavan tien itäpuolella olevan kummun pohjoisrinteellä on muutama matala kiviröykkiö, halkaisijaltaan 2-3 m, lisäksi rinteessä on jonkin verran luontaistakin kivikkoa. Röykkiöiden koordinaatit ovat: p= 6 747 800, i= 3 325 134 ja p= 6 747 810, i= 3 325 141. Röykkiöistä noin 15 m itään on halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva maakivi, jonka ympärille on koottu myös kiviä. Kummulla kasvaa lähinnä kuusia. Kumpareelle tehdyissä koekuopissa ei havaittu mitään erityistä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mansikkaniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla, Hevoniemen kylän eteläpuolella olevalla leveällä Mansikkaniemellä. Alueella olevan opiston polkujen pinnoilta on kerätty kvartsia noin 80 x 20 m kokoiselta alueelta, aivan muinaisrantatörmän reunalta ja siitä noin 20 m matkalta sisämaahan päin. Maaperä on alueella soransekaista hiekkaa ja maasto mäntyvaltaista sekametsää. Opiston rakennuksista huolimatta asuinpaikka lienee varsin ehjä. Alueelle tehtiin inventoinnin yhteydessä muutamia koekuoppia, joista ei kuitenkaan tullut mitään löytöjä. Maannos on ruskeaa, lehtomaista hiekkaa. Opistolle johtavan tien itäpuolella olevan kummun pohjoisrinteellä on muutama matala kiviröykkiö, halkaisijaltaan 2-3 m, lisäksi rinteessä on jonkin verran luontaistakin kivikkoa. Röykkiöiden koordinaatit ovat: p= 6 747 800, i= 3 325 134 ja p= 6 747 810, i= 3 325 141. Röykkiöistä noin 15 m itään on halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva maakivi, jonka ympärille on koottu myös kiviä. Kummulla kasvaa lähinnä kuusia. Kumpareelle tehdyissä koekuopissa ei havaittu mitään erityistä. Löydöt: KM 36274 kvartsi-iskoksia 5 kpl.

Löydöt

KM 36274 kvartsi-iskoksia 5 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

141923	59	Mansikkaniemi	Kiviröykkiö kumpareella. NW-SE.	31.5.2006
141924	60	Mansikkaniemi	Asuinpaikkalöytöjä polkujen pinnoilta. SW-NE.	31.5.2006

Diat:

59010		Mansikkaniemi	Kiviröykkiö kumpareella. NW-SE.	31.5.2006
59011		Mansikkaniemi	Asuinpaikkalöytöjä polkujen pinnoilta. SW-	31.5.2006

50 Tammela Rekola (1000006764)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744285, i= 3326158, z= 105 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 4,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven kaakkoisrannalla, Rekolan talosta 230 m lounaaseen, Riihivalkamaan kulkevan tien itäpuolella olevalla hiekkaisella peltokumpareella aivan tien vieressä pienen metsäkaistaleen eteläpuolella. Asuinpaikkakohta nousee vain metrin itäpuolisesta peltolakeudesta ja se suuntautuu selvästi Pyhäjärvestä poispäin, kohti itäistä peltoaluetta. Korkeutensa ja topografiansa perusteella on varsin mahdollista, että kyseessä on merenrantavaiheasuinpaiikka Ancylus-järven ajalta. Kvartsia on kerätty noin 30 x 20 m kokoiselta alueelta. Lisäksi yksittäinen kvartsi-iskos ja mm. tuluspiitä on löytynyt vanhalta Pyhäjärven rannalta noin 150 metriä luoteeseen savipellolta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Rekolan kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 2.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven kaakkoisrannalla, Rekolan talosta 230 m lounaaseen, Riihivalkamaan kulkevan tien itäpuolella olevalla hiekkaisella peltokumpareella aivan tien vieressä pienen metsäkaistaleen eteläpuolella. Asuinpaikkakohta nousee vain metrin itäpuolisesta peltolakeudesta ja se suuntautuu selvästi Pyhäjärvestä poispäin, kohti itäistä peltoaluetta. Korkeutensa ja topografiansa perusteella on varsin mahdollista, että kyseessä on merenrantavaiheasuinpaiikka Ancylus-järven ajalta. Kvartsia on kerätty noin 30 x 20 m kokoiselta alueelta. Lisäksi yksittäinen kvartsi-iskos ja mm. tuluspiitä on löytynyt vanhalta Pyhäjärven rannalta noin 150 metriä luoteeseen savipellolta. Löydöt: KM 36275: 1-3 kvartsi-iskoksia 9 kpl, tuluspiitä 1 kpl.

Löydöt

KM 36275: 1-3 kvartsi-iskoksia 9 kpl, tuluspiitä 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 36

Negatiivit ja kuvat:

141833	61	Rekola	Asuinpaikka tien oikealla puolella, hiekkapellolla. S-N.	2.5.2006
--------	----	--------	--	----------

Diat:

59012		Rekola	Asuinpaikka tien oikealla puolella, hiekkapellolla. S-N.	2.5.2006
-------	--	--------	--	----------

51 Tammela Yrjölä (1000006765)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745846, i= 3326676, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven itärannalla, Kaukolan kylän Yrjölän talosta noin 400 m pohjoiseen, hiekkaisella rantapellolla. Kvartsilöytöjä on kerätty noin 75 x 25 metriä kokoiselta alueelta, läheltä Pyhäjärven vanhaa rantaa, joka ei tällä kohdin niin selvästi kuitenkaan hahmotu kuin joissakin paikoin Pyhäjärveä. Pelto ei ulotu aivan vanhaankaan rantaan asti, vaan välissä on noin viisi metriä leveä suojavyöhyke. Paikalta löytyi myös pieni hopearaha, joka otettiin talteen. Muusta asuinpaikasta 150 m luoteeseen löytyi vielä yksi kvartsi-iskos rantatörmään tehdyn pienen hiekkakuopan leikkauksesta. Kuopan alapuolella kulkee tie. Törmän päälle tehtiin inventoinnissa useita tuloksettomia koekuoppia kuopan takamaastoon.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Yrjölän kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 2.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven itärannalla, Kaukolan kylän Yrjölän talosta noin 400 m pohjoiseen, hiekkaisella rantapellolla. Kvartsilöytöjä on kerätty noin 75 x 25 metriä kokoiselta alueelta, läheltä Pyhäjärven vanhaa rantaa, joka ei tällä kohdin niin selvästi kuitenkaan hahmotu kuin joissakin paikoin Pyhäjärveä. Pelto ei ulotu aivan vanhaankaan rantaan asti, vaan välissä on noin viisi metriä leveä suojavyöhyke. Paikalta löytyi myös pieni hopearaha, joka otettiin talteen. Muusta asuinpaikasta 150 m luoteeseen löytyi vielä yksi kvartsi-iskos rantatörmään tehdyn pienen hiekkakuopan leikkauksesta. Kuopan alapuolella kulkee tie. Törmän päälle tehtiin inventoinnissa useita tuloksettomia koekuoppia kuopan takamaastoon. Löydöt: KM 36276: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, hopearaha.

Löydöt

KM 36276: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, hopearaha

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 29

Negatiivit ja kuvat:

141829	62	Yrjölä	Kvartsin löytöpaikka hiekkakuopan seinämässä. SW-NE.	2.5.2006
141830	63	Yrjölä	Asuinpaikka vanhalla rantatörmällä pellon reunassa. SE-NW.	2.5.2006
<i>Diat:</i>				
59013		Yrjölä	Kvartsin löytöpaikka hiekkakuopan seinämässä. SW-NE.	2.5.2006
59014		Yrjölä	Asuinpaikka vanhalla rantatörmällä pellon reunassa. SE-NW.	2.5.2006

52 Tammela Iso Riiehenmäki (1000006766)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746349, i= 3326970, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla olevalla harjulla. Asuinpaikka on harjussa olevassa "keskeytyksessä", jossa korkea harju välillä putoaa alas laaksoksi noustakseen taas ylös vähän pohjoisempaan. Tässä on tasanne, kooltaan vain noin 15 x 15 metriä. Tasanteelle tehdyistä kahdesta koekuopasta on tullut löytöinä kvartssia tummanruskean soransekaisen hiekan seasta. Tasanne on lähes aukea, sillä kasvaa vain muutama puu ja harju nousee tasanteen eteläpuolella korkeuksiin, pohjoispuolella on noin kolmen metrin pudotus alas laaksoon. Itse tasanne on noin neljä metriä yli Pyhäjärven nykypinnan. Asuinpaikka on täysin ehjä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 1.6.2006. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla olevalla harjulla. Asuinpaikka on harjussa olevassa "keskeytyksessä", jossa korkea harju välillä putoaa alas laaksoksi noustakseen taas ylös vähän pohjoisempaan. Tässä on tasanne, kooltaan vain noin 15 x 15 metriä. Tasanteelle tehdyistä kahdesta koekuopasta on tullut löytöinä kvartssia tummanruskean soransekaisen hiekan seasta. Tasanne on lähes aukea, sillä kasvaa vain muutama puu ja harju nousee tasanteen eteläpuolella korkeuksiin, pohjoispuolella on noin kolmen metrin pudotus alas laaksoon. Itse tasanne on noin neljä metriä yli Pyhäjärven nykypinnan. Asuinpaikka on täysin ehjä. Löydöt: KM 36277: 1-2 kvartsi-iskoksia

Löydöt

KM 36277: 1-2 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

53 Tammela Palomäki N (1000006767)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745941, i= 3327106, z= 99-100 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti:

Tammelan kirkosta 4,1 km kaakkoon

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla, Palomäen pohjoispuolella, kohdassa jossa etelästä ja pohjoisesta tulevat harjujen päät tai kumpareet "kohtaavat toisensa". Pohjoiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean hiekan seasta kvartssia ja palanutta luuta kohdasta p= 6 745 941, i= 3 327 106. Harjanne nousee noin kolme metriä järven pintaa ylemmäs. Tästä koekuopasta muutama metri etelään tehdyssä koekuopassa oli n. 10-15 cm syvyydellä runsaasti hiiliä. Vähän pohjoisempaan samalla kumpareella on halkaisijaltaan 2-metrinen kuoppa, joka saattaisi olla pyyntikuoppa (p= 6 745 958, i= 3 327 108). Eteläisemmälle harjanteelle tehdyssä koekuopassa oli hienon tumman hiekan seassa pieniä kvartseja ja luita, joista kaikkia ei saatu talteen (p= 6 745 888, i= 3 327 140). Tästä vielä etelään samalla harjanteella on noin 1,5 m halkaisijaltaan oleva kuoppa, mahdollinen pyyntikuoppa (p= 6 745 859, i= 3 327 183). Koska harjanteiden välissä on laakso, joka aikoinaan on ollut veden alla, kyse on itse asiassa kahdesta erillisestä asuinpaikasta ja pyyntikuopat muodostavat vielä omat erilliskohteensa. Silti kaikki kohteet on yhdistetty tässä yhdeksi muinaisjäännökseksi, koska ne sijaitsevat niin pienellä alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 1.6.2006. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla, Palomäen pohjoispuolella, kohdassa jossa etelästä ja pohjoisesta tulevat harjujen päät tai kumpareet "kohtaavat toisensa". Pohjoiselle kumpareelle tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean hiekan seasta kvartssia ja palanutta luuta kohdasta p= 6 745 941, i= 3 327 106. Harjanne nousee noin kolme metriä järven pintaa ylemmäs. Tästä koekuopasta muutama metri etelään tehdyssä koekuopassa oli n. 10-15 cm syvyydellä runsaasti hiiliä. Vähän pohjoisempaan samalla kumpareella on halkaisijaltaan 2-metrinen kuoppa, joka saattaisi olla pyyntikuoppa (p= 6 745 958, i= 3 327 108). Eteläisemmälle harjanteelle tehdyssä koekuopassa oli hienon tumman hiekan seassa pieniä kvartseja ja luita, joista kaikkia ei saatu talteen (p= 6 745 888, i= 3 327 140). Tästä vielä etelään samalla harjanteella on noin 1,5 m halkaisijaltaan oleva kuoppa, mahdollinen pyyntikuoppa (p= 6 745 859, i= 3 327 183). Koska harjanteiden välissä on laakso, joka aikoinaan on ollut veden alla, kyse on itse asiassa kahdesta erillisestä asuinpaikasta ja pyyntikuopat muodostavat vielä omat erilliskohteensa. Silti kaikki kohteet on yhdistetty tässä yhdeksi muinaisjäännökseksi, koska ne sijaitsevat niin pienellä alueella. Löydöt: KM 36278: 1-3 kvartsi-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 1 kpl.

Löydöt

KM 36278: 1-3 kvartsi-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

54 Tammela Väärämäenlahti (1000006768)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745028, i= 1, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti:

Tammelan kirkosta 5,3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisen Saarensalmen kaakkoispäässä, Väärämäen pohjoispuolella, Saaren kansanpuiston alueella. Asuinpaikka on harjanteiden välisellä tasanteella, törmän päällä joka on noin kolme metriä yli järven pinnan. Tasanne on kooltaan maksimissaan 20 x 10 m. Sinne tehdystä koekuopasta on löytöinä runsaasti pientä kvartssia soransekaisesta kosteasta hiekasta. Ympäristö on sekametsää, enimmäkseen kuusikkoa. Asuinpaikka lienee rajattavissa tasanteen kokoiseksi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välisen Saarensalmen kaakkoispäässä, Väärämäen pohjoispuolella, Saaren kansanpuiston alueella. Asuinpaikka on harjanteiden välisellä tasanteella, törmän päällä joka on noin kolme metriä yli järven pinnan. Tasanne on kooltaan maksimissaan 20 x 10 m. Sinne tehdystä koekuopasta on löytöinä runsaasti pientä kvartssia soransekaisesta kosteasta hiekasta. Ympäristö on sekametsää, enimmäkseen kuusikkoa. Asuinpaikka lienee rajattavissa tasanteen kokoiseksi. Löydöt: KM 36279 kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

KM 36279 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

55 Tammela Männistö (1000006769)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743387, i= 3330732, z= 100-101 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 8,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven eteläpään länsirannalla, Männistön talosta 200 m itäkoilliseen. Kuivajärveä noin kolme metriä ylempänä on selvä rantatasanne, jolle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia pitkin järven rantaa. Yleensä maaperä on alueella hienoa hiekkaa. Selvää rantatasannetta ylempälle, noin 1,5 m korkeammalle tasolle tehdystä koekuopasta löytyi kuitenkin soraisen harjuaineksen seasta kvartsia ja palanutta luuta koordinaattien p= 6 743 387, i= 3 330 732 osoittamasta kohdasta. Tästä 90 metriä kaakkoon, kohtalaisen jyrkän törmän päällä olevalle tasanteelle tehdystä koekuopasta löytyi myös kvartsi-iskos kivisen hiekan seasta, kohdasta p= 6 743 329, i= 3 330 795. Asuinpaikka lienee rajattavissa näiden löytöpaikkojen perusteella ainakin noin 150 x 20 m kokoiseksi alueeksi Kuivajärven rannalla.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 6.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Kuivajärven eteläpään länsirannalla, Männistön talosta 200 m itäkoilliseen. Kuivajärveä noin kolme metriä ylempänä on selvä rantatasanne, jolle tehtiin inventoinnissa useita koekuoppia pitkin järven rantaa. Yleensä maaperä on alueella hienoa hiekkaa. Selvää rantatasannetta ylempälle, noin 1,5 m korkeammalle tasolle tehdystä koekuopasta löytyi kuitenkin soraisen harjuaineksen seasta kvartsia ja palanutta luuta koordinaattien p= 6 743 387, i= 3 330 732 osoittamasta kohdasta. Tästä 90 metriä kaakkoon, kohtalaisen jyrkän törmän päällä olevalle tasanteelle tehdystä koekuopasta löytyi myös kvartsi-iskos kivisen hiekan seasta, kohdasta p= 6 743 329, i= 3 330 795. Asuinpaikka lienee rajattavissa näiden löytöpaikkojen perusteella ainakin noin 150 x 20 m kokoiseksi alueeksi Kuivajärven rannalla. Löydöt: KM 36280: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Löydöt

KM 36280: 1-3 kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 26

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

56 Tammela Runkomäki (1000006770)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6749523, i= 3323941, z= 105-110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 0,9 km pohjoiseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Mustialan maatalousoppilaitoksen lounaispuolella olevan Runkomäen länsipuolisella pellolla, Kaukjärven pohjoisrannalla, Nokkamäessä olevalta huvilalta 280 m itään. Asuinpaikka-alue on hiesu- ja osittain hiekkapeltoa. Paikalta on löytynyt 3-4 metriä Kaukjärven pintaa ylempänä olevalta törmältä kvartssia, kohdasta jossa maaperä on hiekkaa lähellä Runkomäkeä. Kaikki löydöt eivät ole aivan törmältä, vaan osa on hieman ylempää ja taempaa törmästä. Asuinpaikkalöytöjä on noin 40 x 25 m kokoisella alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Runkomäen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee Mustialan maatalousoppilaitoksen lounaispuolella olevan Runkomäen länsipuolisella pellolla, Kaukjärven pohjoisrannalla, Nokkamäessä olevalta huvilalta 280 m itään. Asuinpaikka-alue on hiesu- ja osittain hiekkapeltoa. Paikalta on löytynyt 3-4 metriä Kaukjärven pintaa ylempänä olevalta törmältä kvartssia, kohdasta jossa maaperä on hiekkaa lähellä Runkomäkeä. Kaikki löydöt eivät ole aivan törmältä, vaan osa on hieman ylempää ja taempaa törmästä. Asuinpaikkalöytöjä on noin 40 x 25 m kokoisella alueella. Löydöt: KM 36281: 1-2 kvartsi-iskoksia 4 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl.

Löydöt

KM 36281: 1-2 kvartsi-iskoksia 4 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 39

Negatiivit ja kuvat:

141822	64	Runkomäki	Kivikautinen asuinpaikka pellolla. W-E.	27.4.2006
--------	----	-----------	---	-----------

Diat:

59015		Runkomäki	Kivikautinen asuinpaikka pellolla. W-E.	27.4.2006
-------	--	-----------	---	-----------

57 Tammela Saukoniemi (1000006771)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755484, i= 3319982, z= 115 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,8 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Heinijärven ja Jänijärven välillä virtaavan Heinijoen varrella, Saukoniemenkulmalla, Saukoniemen talosta 220 m luoteeseen. Asuinpaikka on joen varren kumpareella, pitkän peltoaukean länsipäässä, lähellä metsän reunaa. Joessa on sekä asuinpaikan ylä- että alapuolella koski. Löydöt on kerätty pellolta, mutta asuinpaikka saattaa jatkaa taustan sekametsäalueelle. Paikalta on löytynyt vain kaksi selkeää kvartsi-iskosta, mutta ne riittävät asuinpaikan määrittelyyn. Lisäksi lähempää Saukoniemen taloa on löytynyt hioimen katkelma, joka lienee historialliselta ajalta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Saukoniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Heinijärven ja Jänijärven välillä virtaavan Heinijoen varrella, Saukoniemenkulmalla, Saukoniemen talosta 220 m luoteeseen. Asuinpaikka on joen varren kumpareella, pitkän peltoaukean länsipäässä, lähellä metsän reunaa. Joessa on sekä asuinpaikan ylä- että alapuolella koski. Löydöt on kerätty pellolta, mutta asuinpaikka saattaa jatkaa taustan sekametsäalueelle. Paikalta on löytynyt vain kaksi selkeää kvartsi-iskosta, mutta ne riittävät asuinpaikan määrittelyyn. Lisäksi lähempää Saukoniemen taloa on löytynyt hioimen katkelma, joka lienee historialliselta ajalta. Löydöt: KM 36282: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl, hioimen/liipan katkelma.

Löydöt

KM 36282: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl, hioimen/liipan katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

58 Tammela Koivula (1000006772)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754982, i= 3319956, z= 112-113 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,6 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Jänijärven pohjoispään itärannalla, Koivulan talosta 150 m lounaaseen, Jänijärven rantapellolla. Paikalta on kerätty noin 5-10 metrin päästä vesirajasta hiesusaviselta pellolta kvartsia n. 30 x 15 m kokoiselta alueelta. Löytöjen joukossa on myös (alkeellisen?) kirveen katkelma. Asuinpaikka jatkuu ehjässä maastossa löytökohdan eteläpuolella, jossa on mökkitontteja. Yksittäinen kvartsi-iskos varsinaisesta asuinpaikasta 130 m luoteeseen indikoi asuinpaikan jatkumista myös siinä suunnassa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Koivulan kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Jänijärven pohjoispään itärannalla, Koivulan talosta 150 m lounaaseen, Jänijärven rantapellolla. Paikalta on kerätty noin 5-10 metrin päästä vesirajasta hiesusaviselta pellolta kvartsia n. 30 x 15 m kokoiselta alueelta. Löytöjen joukossa on myös (alkeellisen?) kirveen katkelma. Asuinpaikka jatkuu ehjässä maastossa löytökohdan eteläpuolella, jossa on mökkitontteja. Yksittäinen kvartsi-iskos varsinaisesta asuinpaikasta 130 m luoteeseen indikoi asuinpaikan jatkumista myös siinä suunnassa. Löydöt: KM 36283: 1-3 kivikirveen katkelma, kvartsi-iskoksia 3 kpl.

Löydöt

KM 36283: 1-3 kivikirveen katkelma, kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Negatiivit ja kuvat:

141916 65 Koivula Asuinpaikka Jänijärven rannalla. NE-SW. 30.5.2006

Diat:

59016 Koivula Asuinpaikka Jänijärven rannalla. NE-SW. 30.5.2006

59 Tammela Susikaslammi 1 (1000006773)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754933, i= 3328829, z= 110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,9 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin koillisrannalla, lammen vanhalla rantatörmällä, joka näkyy maastossa paitsi törmänä myös selvästi hiekkaisempuna kohtana kuin muu peltoalue. Törmä on vain noin metrin korkea. Asuinpaikka sijaitsee noin 200 m Lamminrannan talosta itäkoilliseen. Pellon pinnalta on kerätty löytöjä 60 x 20 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu paikoin myös hiiliä, palaneita kiviä ja hyvin pieneksi palanutta luuta. Asuinpaikka saattaa olla laajempikin, sillä inventoinnin ajankohtana pellon pohjoisosa ei ollut kynnetty. Asuinpaikalta löytyi kivikirves, kvartssia ja varhaista kampakeramiikkaa (Ka I:1).

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin koillisrannalla, lammen vanhalla rantatörmällä, joka näkyy maastossa paitsi törmänä myös selvästi hiekkaisempuna kohtana kuin muu peltoalue. Törmä on vain noin metrin korkea. Asuinpaikka sijaitsee noin 200 m Lamminrannan talosta itäkoilliseen. Pellon pinnalta on kerätty löytöjä 60 x 20 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu paikoin myös hiiliä, palaneita kiviä ja hyvin pieneksi palanutta luuta. Asuinpaikka saattaa olla laajempikin, sillä inventoinnin ajankohtana pellon pohjoisosa ei ollut kynnetty. Asuinpaikalta löytyi kivikirves, kvartssia ja varhaista kampakeramiikkaa (Ka I:1). Löydöt: KM 36284: 1-4 kivikirves, kiviesineen katkelma, saviastian pala, kvartsi-iskoksia 11 kpl.

Löydöt

KM 36284: 1-4 kivikirves, kiviesineen katkelma, saviastian pala, kvartsi-iskoksia 11 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 53

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

59017 Susikaslammi 1 Asuinpaikka etualalla, peltotörmällä. NW-SE. 25.4.2006

60 Tammela Susikaslammi 2 (1000006774)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhenäiskoordinaatit p= 6754966, i= 3328333, z= 110 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammen pohjoisrannalla olevalla peltoalueella, vanhalla lammen rantatörmällä. Törmän reunaa pitkin kulkee peltotie, jonka pohjoispuolelta olevalta pellolta löydöt on poimittu, Lamminrannan talosta 280 m länsiluoteeseen. Varsinaisella löytöalueella kvartseja on havaittu n. 50 x 15 m kokoisella alueella, lisäksi yksittäinen kvartsi on löytynyt tästä alueesta vielä noin 150 m länteen. Löytöalueilla on pellossa myös palaneita kiviä. Maaperä pellolla on hiekkaa/hietaa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammen pohjoisrannalla olevalla peltoalueella, vanhalla lammen rantatörmällä. Törmän reunaa pitkin kulkee peltotie, jonka pohjoispuolelta olevalta pellolta löydöt on poimittu, Lamminrannan talosta 280 m länsiluoteeseen. Varsinaisella löytöalueella kvartseja on havaittu n. 50 x 15 m kokoisella alueella, lisäksi yksittäinen kvartsi on löytynyt tästä alueesta vielä noin 150 m länteen. Löytöalueilla on pellossa myös palaneita kiviä. Maaperä pellolla on hiekkaa/hietaa. Löydöt: KM 36285: 1-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 11 kpl.

Löydöt

KM 36285: 1-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 11 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 53

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

59018	Susikaslammi 2	Asuinpaikka märän pellon kohdan edustalla. W- E.	25.4.2006
-------	----------------	---	-----------

61 Tammela Susikaslammi 3 (1000006775)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753733, i= 3328550, z= 110-113 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 6,9 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin ja siitä Pehkijärveen laskevan Vaihijoen etelärannalla. Asuinpaikka on hietamoreenikumpareella, joka on joitakin vuosia sitten metsä-äestetty, törmällä vanhan lammen yläpuolella. Tältä alemmalta törmältä löytyi äestysvaoista palanutta savea ja viereen tehdystä koekuopasta vielä runsaammin savea, lähes maatonutta luuta, hiiliä ja muita palojälkiä hienosta hiedasta. Ylempänä, mäen laella, sen itäosassa on muuten hyvin louhikkoisella tasanteella hiekkainen alue, jossa myös äestysvaoissa palanutta savea, kvartsiä ja luuta sekä lisäksi selvää keramiikkaa, mm. nuorakeraamisen astian reunapala. Ylempi löytöalue on kooltaan noin 20 x 20 m, alempaa löydöt ovat lähes yhdestä pisteestä. Todennäköisesti äestyksessä on säilynyt kulttuurikerroksia, sillä äestys on ollut aika kevyt.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löydettiin Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee kuivatun Susikaslammin ja siitä Pehkijärveen laskevan Vaihijoen etelärannalla. Asuinpaikka on hietamoreenikumpareella, joka on joitakin vuosia sitten metsä-äestetty, törmällä vanhan lammen yläpuolella. Tältä alemmalta törmältä löytyi äestysvaoista palanutta savea ja viereen tehdystä koekuopasta vielä runsaammin savea, lähes maatonutta luuta, hiiliä ja muita palojälkiä hienosta hiedasta. Ylempänä, mäen laella, sen itäosassa on muuten hyvin louhikkoisella tasanteella hiekkainen alue, jossa myös äestysvaoissa palanutta savea, kvartsiä ja luuta sekä lisäksi selvää keramiikkaa, mm. nuorakeraamisen astian reunapala. Ylempi löytöalue on kooltaan noin 20 x 20 m, alempaa löydöt ovat lähes yhdestä pisteestä. Todennäköisesti äestyksessä on säilynyt kulttuurikerroksia, sillä äestys on ollut aika kevyt. Löydöt: KM 36286: 1-5 saviastian paloja 12 kpl, palanutta savea 76 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl.

Löydöt

KM 36286: 1-5 saviastian paloja 12 kpl, palanutta savea 76 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 53

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

62 Tammela Talvitienlahti 1 (1000006776)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753884, i= 3329616, z= 107-110 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, Talvitienlahden luoteisrannalla, Teurolle johtavan tien pohjoispuolella olevalla hiekkapellolla. Löytöjä on kerätty paikalta noin 110 x 80 m kokoiselta alueelta, alimmat aivan pellolla näkyvän turverajan tienoilta ja ylimmät joitakin metrejä ylempää törmiltä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Talvitienlahti 1 -asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, Talvitienlahden luoteisrannalla, Teurolle johtavan tien pohjoispuolella olevalla hiekkapellolla. Löytöjä on kerätty paikalta noin 110 x 80 m kokoiselta alueelta, alimmat aivan pellolla näkyvän turverajan tienoilta ja ylimmät joitakin metrejä ylempää törmiltä. Löydöt: KM 36287: 1-2 kvartsi-iskoksia 19 kpl, palanutta luuta 3 kpl.

Löydöt

KM 36287: 1-2 kvartsi-iskoksia 19 kpl, palanutta luuta 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141922	66	Talvitienlahti 1	Asuinpaikka hiekka-alueella pellon vastarannalla. SW-NE.	30.5.2006
--------	----	------------------	--	-----------

Diat:

59019		Talvitienlahti 1	Asuinpaikka hiekka-alueella pellon vastarannalla. SW-NE.	30.5.2006
-------	--	------------------	--	-----------

63 Tammela Talvitienlahti 2 (1000006778)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753350, i= 3330276, z= 107-117 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla metsä-äestetyllä aukkohakkuualueella, moreenikumpareikolla. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty hiekkaisista, kivikonsekaisista äestysvaoista aivan vanhalta Pehkijärven rantatörmältä lähemmäs 75 metriä sisämaahan ulottuvalta alueelta, 107-115 m mpy korkeusvyöhykkeeltä. Yksittäinen keramiikan pala löytyi läheltä vanhaa rantatörmää. Löytöjä on poimittu äestysvaoista n. 85 x 75 m kokoiselta alueelta. Lisäksi hieman etelämmäs (p= 6 753 281, i= 3 330 251) ehjälle kankaalle, törmälle, tehdystä koekuopasta löytyi pari palaa palanutta luuta kostean hiedan seasta. Asuinpaikan laajuus on siten ainakin 125 x 75 m ja se on osittain ilmeisesti ehjä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla metsä-äestetyllä aukkohakkuualueella, moreenikumpareikolla. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty hiekkaisista, kivikonsekaisista äestysvaoista aivan vanhalta Pehkijärven rantatörmältä lähemmäs 75 metriä sisämaahan ulottuvalta alueelta, 107-115 m mpy korkeusvyöhykkeeltä. Yksittäinen keramiikan pala löytyi läheltä vanhaa rantatörmää. Löytöjä on poimittu äestysvaoista n. 85 x 75 m kokoiselta alueelta. Lisäksi hieman etelämmäs (p= 6 753 281, i= 3 330 251) ehjälle kankaalle, törmällä, tehdystä koekuopasta löytyi pari palaa palanutta luuta kostean hiedan seasta. Asuinpaikan laajuus on siten ainakin 125 x 75 m ja se on osittain ilmeisesti ehjä. Löydöt: KM 36288: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 50 kpl, palanutta luuta 8 kpl.

Löydöt

KM 36288: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 50 kpl, palanutta luuta 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141928	67	Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (1/2). N-S.	31.5.2006
141929	68	Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (2/2). N-S.	31.5.2006

Diat:

59020		Talvitienlahti 2	Asuinpaikka metsä-äestysalueella. N-S.	31.5.2006
-------	--	------------------	--	-----------

64 Tammela Talvitienlahti 3 (1000006779)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753109, i= 3330308, z= 110-115 m mpy
Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla harjanteella. Hienohiekkaisen harjun päällä, lähes korkeimmalla kohdalla havaittiin inventoinnissa tuoreeltaan kaivettu kuoppa ja sen vieressä turpeen pinnalla kvartsi-iskos kohdassa p= 6 753 143, i= 3 330 324. Kuopan hiekat oli viety pois. Aivan tämän "koekuopan" viereen tehdyistä koekuopista ei inventoinnissa löytynyt mitään. Tästä erikoisesta löydöstä noin 35 m etelälounaaseen on harjujen "käännekohdassa" noin 20 x 10 m laajuinen tasanne, jonka törmän reunalle tehdystä koekuopasta löytyi runsaasti löytöjä hienosta hiekasta. Kuopassa oli etenkin pientä luuta, suurin osa niin pientä, ettei siitä saatu talteen ja lisäksi kvartsia ja pieni keramiikan muru, luultavasti kampakeramiikkaa. Maasto on mäntykangasta. Mahdollisesti ylempänä harjun päällä on sijainnut esim. tähystyspaikka tms. ja varsinainen asuinpaikka on alempana harjujen taskussa. Kokonaisuudessaan asuinpaikka on täysin ehjä kiinteä muinaisjäänös.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla olevalla harjanteella. Hienohiekkaisen harjun päällä, lähes korkeimmalla kohdalla havaittiin inventoinnissa tuoreeltaan kaivettu kuoppa ja sen vieressä turpeen pinnalla kvartsi-iskos kohdassa p= 6 753 143, i= 3 330 324. Kuopan hiekat oli viety pois. Aivan tämän "koekuopan" viereen tehdyistä koekuopista ei inventoinnissa löytynyt mitään. Tästä erikoisesta löydöstä noin 35 m etelälounaaseen on harjujen "käännekohdassa" noin 20 x 10 m laajuinen tasanne, jonka törmän reunalle tehdystä koekuopasta löytyi runsaasti löytöjä hienosta hiekasta. Kuopassa oli etenkin pientä luuta, suurin osa niin pientä, ettei siitä saatu talteen ja lisäksi kvartsia ja pieni keramiikan muru, luultavasti kampakeramiikkaa. Maasto on mäntykangasta. Mahdollisesti ylempänä harjun päällä on sijainnut esim. tähystyspaikka tms. ja varsinainen asuinpaikka on alempana harjujen taskussa. Kokonaisuudessaan asuinpaikka on täysin ehjä kiinteä muinaisjäänös. Löydöt: KM 36289: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 10 kpl, palanutta luuta 21 kpl.

Löydöt

KM 36289: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 10 kpl, palanutta luuta 21 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141931	69	Talvitienlahti 3	Lapio harjun päällä olevassa mystisessä kuopassa. N-S.	31.5.2006
141932	70	Talvitienlahti 3	Asuinpaikkatasanne. N-S.	31.5.2006
<i>Diat:</i>				
59021		Talvitienlahti 3	Lapio harjun päällä olevassa mystisessä kuopassa. N-S.	31.5.2006
59022		Talvitienlahti 3	Asuinpaikkatasanne. N-S.	31.5.2006

65 Tammela Talvitienlahti 4 (1000006780)

Muinaisjäännöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753224, i= 3330357, z= 115 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Pyyntikuopat sijaitsevat korkean harjanteen laella noin viiden metrin päässä toisistaan. Kuopat on kaivettu hienoon hiekkaan ja ne ovat muodoltaan soikeita, koko n. 1 x 3 m ja vallit ympärillä. Toiseen kuopista tehdyssä lapionpistossa oli nähtävissä heikko podsolimaannos, mutta ei mitään häiriöitä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pyyntikuoppakohde löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Pyyntikuopat sijaitsevat korkean harjanteen laella noin viiden metrin päässä toisistaan. Kuopat on kaivettu hienoon hiekkaan ja ne ovat muodoltaan soikeita, koko n. 1 x 3 m ja vallit ympärillä. Toiseen kuopista tehdyssä lapionpistossa oli nähtävissä heikko podsolimaannos, mutta ei mitään häiriöitä.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141930 71 Talvitienlahti 4 Harjanteen päässä oleva pyyntikuoppa. S-N. 31.5.2006

Diat:

59023 Talvitienlahti 4 Harjanteen päässä oleva pyyntikuoppa. S-N. 31.5.2006

66 Tammela Talvitienlahti 5 (1000006781)

Muinaisjäänöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753393, i= 3330305, z= 117 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, lähellä Talvitienlahti 2:n kivikautista asuinpaikkaa, joka on kuopista vain vajaan 30 metrin päässä lounaassa. Kuopat ovat harjanteella, toinen halkaisijaltaan n. 4 metriä ja toinen noin 1,5 metriä. Pyyntikuoppien vieressä on isohko hiekkakuoppa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pyyntikuoppakohde löydettiin Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Kohde sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, lähellä Talvitienlahti 2:n kivikautista asuinpaikkaa, joka on kuopista vain vajaan 30 metrin päässä lounaassa. Kuopat ovat harjanteella, toinen halkaisijaltaan n. 4 metriä ja toinen noin 1,5 metriä. Pyyntikuoppien vieressä on isohko hiekkakuoppa.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

67 Tammela Koitti (1000006783)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6751500, i= 3332117, z= 107-112 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 8,6 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven pohjoisrannalla, Koitin tilan ympäristön pelloilla. Noin 20 metrin päässä rannasta, talosta 50 m etelään, löytyi kvartseja hyvin matalan törmän päältä, vain pari metriä yli järven pinnan. Ylempää, läheltä metsänrajaa, talosta 80 m itäkaakkoon, löytyi yksittäinen kvartsi. Kolmas löytökohta on taas matalalla, loivalla rantapellolla, talosta 60 m lounaiseen, vain metrin yli järven pinnan. Löydöt olivat täällä aivan metsän rajassa. Lisäksi Koitin pelloilta löytyi harmaasavikeramiikkaa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Pehkijärven pohjoisrannalla, Koitin tilan ympäristön pelloilla. Noin 20 metrin päässä rannasta, talosta 50 m etelään, löytyi kvartseja hyvin matalan törmän päältä, vain pari metriä yli järven pinnan. Ylempää, läheltä metsänrajaa, talosta 80 m itäkaakkoon, löytyi yksittäinen kvartsi. Kolmas löytökohta on taas matalalla, loivalla rantapellolla, talosta 60 m lounaiseen, vain metrin yli järven pinnan. Löydöt olivat täällä aivan metsän rajassa. Lisäksi Koitin pelloilta löytyi harmaasavikeramiikkaa. Löydöt: KM 36290: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 9 kpl.

Löydöt

KM 36290: 1-4 saviastian pala, kvartsi-iskoksia 9 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 50

Negatiivit ja kuvat:

141953	72	Koitti	Asuinpaikka alhaalla lähes järven rannassa. SE-NW.	8.6.2006
--------	----	--------	--	----------

Diat:

59024		Koitti	Asuinpaikka alhaalla lähes järven rannassa. SE-NW.	8.6.2006
-------	--	--------	--	----------

68 Tammela Vaihijoki 1 (1000006786)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753429, i= 3329425, z= 107-110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärveen laskevan Vaihijoen pohjoispuolella olevan peltoalueen keskellä olevalla muinaisella saarella. Viljelysten ja osittain myös suon ympäröimä mäntyä kasvava kumpare on kooltaan noin 80 x 60 m. Maaperä on hiekkapohjainen, mutta aika kivinen. Eteläreunan tasanteelle tehdystä koekuopasta on löytynyt punaisenruskean hiekan seasta rautakautista karkeaa keramiikkaa ja palanutta luuta. Toinen koekuoppa on tehty länsireunan tasanteelle ja siinä on havaittu palanutta kiveä ja tummanruskeaa likamaata, mutta ei löytöjä. Joka tapauksessa ainakin kumpareen etelä- ja länsirinteellä on jokseenkin ehjänä säilynyt rautakautinen muinaisjäännös. Kohteen sijainti ja topografia on enemmän tyypillinen pyyntikulttuurin asuinpaikalle kuin rautakautiselle asuinpaikalle, on ehkä mahdollista että paikalla olisikin rautakautinen kalmisto.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Rautakautinen kohde löytyi Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärveen laskevan Vaihijoen pohjoispuolella olevan peltoalueen keskellä olevalla muinaisella saarella. Viljelysten ja osittain myös suon ympäröimä mäntyä kasvava kumpare on kooltaan noin 80 x 60 m. Maaperä on hiekkapohjainen, mutta aika kivinen. Eteläreunan tasanteelle tehdystä koekuopasta on löytynyt punaisenruskean hiekan seasta rautakautista karkeaa keramiikkaa ja palanutta luuta. Toinen koekuoppa on tehty länsireunan tasanteelle ja siinä on havaittu palanutta kiveä ja tummanruskeaa likamaata, mutta ei löytöjä. Joka tapauksessa ainakin kumpareen etelä- ja länsirinteellä on jokseenkin ehjänä säilynyt rautakautinen muinaisjäännös. Kohteen sijainti ja topografia on enemmän tyypillinen pyyntikulttuurin asuinpaikalle kuin rautakautiselle asuinpaikalle, on ehkä mahdollista että paikalla olisikin rautakautinen kalmisto. Koekuoppien koordinaatit: p= 6 753 429, i= 3 329 425 ja p= 6 753 435, i= 3 329 414. Löydöt: KM 36291: 1-2 saviastian paloja 6 kpl, palanutta luuta 2 kpl.

Löydöt

KM 36291: 1-2 saviastian paloja 6 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141917	73	Vaihijoki 1	Löydöt eteläiseltä terassilta. SE-NW.	30.5.2006
141921	74	Vaihijoki 1	Löydöt ladosta n. 30 m vasempaan. E-W.	30.5.2006
<i>Diat:</i>				
59025		Vaihijoki 1	Löydöt eteläiseltä terassilta. SE-NW.	30.5.2006
59026		Vaihijoki 1	Löydöt ladosta n. 30 m vasempaan. E-W.	30.5.2006

69 Tammela Vaihijoki 2 (1000006787)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753200, i= 3329793, z= 107-109 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,3 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärven laskevan Vaihijoen suulla, sen pohjoisrannalla, Talvitienlahden soistuneella etelärannalla. Ennen järven kuivatusta, kohde on ollut noin 120 x 80 m kokoisena saarena. Nykyään entinen saari on kumpareena soiden keskellä ja sinne johtaa polku Teuron tieltä. Kumpareella kasvaa lehtipuuta, mm. koivua ja lehmusta ja se on hyvin lehtomainen, joka ilmenee myös lehtomaannoksena maaperässä, joka on hienoa tummaa hietaa ja sen alla keltaista hietaa. Kumpareen itäpäähän tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean maan seasta keramiikkaa ja palanutta luuta. Kuopassa oli myös paljon pientä lohkoutunutta, ehkä palanutta kiveä. Koekuopan koordinaatit: p= 6 753 200, i= 3 329 793. Kumpareen korkeimmalle kohdalle tehdystä koekuopasta ei löytynyt mitään, mutta noin 15 metriä koekuopasta kumpareen keskustaa kohden löytyi maanpinnalta kvartsikaavin. Kohde on täysin ehjä, eikä siellä liene koskaan muokattu maata. Asuinpaikka on syytä suojella 1. luokan muinaijäänöksenä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Vaihijoki 2 - niminen kivi- tai varhaismetallikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipäässä, Pehkijärven laskevan Vaihijoen suulla, sen pohjoisrannalla, Talvitienlahden soistuneella etelärannalla. Ennen järven kuivatusta, kohde on ollut noin 120 x 80 m kokoisena saarena. Nykyään entinen saari on kumpareena soiden keskellä ja sinne johtaa polku Teuron tieltä. Kumpareella kasvaa lehtipuuta, mm. koivua ja lehmusta ja se on hyvin lehtomainen, joka ilmenee myös lehtomaannoksena maaperässä, joka on hienoa tummaa hietaa ja sen alla keltaista hietaa. Kumpareen itäpäähän tehdystä koekuopasta löytyi tummanruskean maan seasta keramiikkaa ja palanutta luuta. Kuopassa oli myös paljon pientä lohkoutunutta, ehkä palanutta kiveä. Koekuopan koordinaatit: p= 6 753 200, i= 3 329 793. Kumpareen korkeimmalle kohdalle tehdystä koekuopasta ei löytynyt mitään, mutta noin 15 metriä koekuopasta kumpareen keskustaa kohden löytyi maanpinnalta kvartsikaavin. Kohde on täysin ehjä, eikä siellä liene koskaan muokattu maata. Asuinpaikka on syytä suojella 1. luokan muinaijäänöksenä. Löydöt: KM 36292: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartsikaavin, palanutta luuta 15 kpl.

Löydöt

KM 36292: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartsikaavin, palanutta luuta 15 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141918	75	Vaihijoki 2	Jasse Tiilikkala kaivaa koekuoppaa. S-N.	30.5.2006
141919	76	Vaihijoki 2	Löytöjä rantatörmälle tehdyistä koekuopista. N-S.	30.5.2006
141920	77	Vaihijoki 2	Rantatörmää. E-W.	30.5.2006
<i>Diat:</i>				
59027		Vaihijoki 2	Jasse Tiilikkala kaivaa koekuoppaa. S-N.	30.5.2006
59028		Vaihijoki 2	Löytöjä rantatörmälle tehdyistä koekuopista. N-S.	30.5.2006
59029		Vaihijoki 2	Rantatörmää. E-W.	30.5.2006

70 Tammela Rautahuhta (1000006788)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755204, i= 3335540, z= 124-125 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kuuslammilla, osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä olevan suoaupeen länsipuolella, Myllykankaan talosta 200 m kaakkoon. Asuinpaikka on hiekkaisella pellolla, joka kohoaa loivaksi törmäksi löytöpaikalla. Löytöjä on sekä törmän päältä että itse törmältä aika leveällä vyöhykkeellä. Löytöjä on kerätty 60 x 60 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu myös palaneita kiviä. Sama tasanne jatkuu pohjoiseen metsän puolella mäntykankaalla ja asuinpaikka saattaa hyvin jatkua sinne.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Kuuslammilla, osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä olevan suoaupeen länsipuolella, Myllykankaan talosta 200 m kaakkoon. Asuinpaikka on hiekkaisella pellolla, joka kohoaa loivaksi törmäksi löytöpaikalla. Löytöjä on sekä törmän päältä että itse törmältä aika leveällä vyöhykkeellä. Löytöjä on kerätty 60 x 60 m kokoiselta alueelta ja samalla alueella on havaittu myös palaneita kiviä. Sama tasanne jatkuu pohjoiseen metsän puolella mäntykankaalla ja asuinpaikka saattaa hyvin jatkua sinne. Löydöt: KM 36293: 1-2 kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 22 kpl.

Löydöt

KM 36293: 1-2 kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141937	78	Rautahuhta	Asuinpaikka hiekkapellolla. NE-SW.	2.6.2006
--------	----	------------	------------------------------------	----------

Diat:

59030		Rautahuhta	Asuinpaikka hiekkapellolla. NE-SW.	2.6.2006
-------	--	------------	------------------------------------	----------

71 Tammela Veräjantausta (1000006789)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755376, i= 3336134, z= 125 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,9 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä, sen luoteisrannalla olevan lammen pohjoispuolella. Asuinpaikka on korkean kummun itäpuolella olevalla tasanteella noin neljä metriä Rautijärven pinnan yläpuolella. Korkean kummun ja tasanteen välissä on vanha hiekkakuoppa ja tasanne nousee idän suunnassa matalaksi kumpareeksi. Alueella kasvaa mäntyä ja kuusta. Paikalle on tehty kaksi koekuoppaa, joista ensimmäisessä oli tummanruskeaa, hiilensekaista hiekkaa ja löytöjä (keramiikkaa) ja toisessa, edellisestä vain viisi metriä länteen, lähelle hiekkakuopan reunaa, tehdyssä kuopassa runsaasti löytöjä tummanruskean likamaan seassa. Lisäksi kuopassa oli paljon ehkä palanutta lohkokiveä. Pientä hiekkakuoppaa lukuunottamatta kohde on ehjä ja laajuudeltaan se lienee arvioitavissa n. 20 x 10 m kokoiseksi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipäässä, sen luoteisrannalla olevan lammen pohjoispuolella. Asuinpaikka on korkean kummun itäpuolella olevalla tasanteella noin neljä metriä Rautijärven pinnan yläpuolella. Korkean kummun ja tasanteen välissä on vanha hiekkakuoppa ja tasanne nousee idän suunnassa matalaksi kumpareeksi. Alueella kasvaa mäntyä ja kuusta. Paikalle on tehty kaksi koekuoppaa, joista ensimmäisessä oli tummanruskeaa, hiilensekaista hiekkaa ja löytöjä (keramiikkaa) ja toisessa, edellisestä vain viisi metriä länteen, lähelle hiekkakuopan reunaa, tehdyssä kuopassa runsaasti löytöjä tummanruskean likamaan seassa. Lisäksi kuopassa oli paljon ehkä palanutta lohkokiveä. Pientä hiekkakuoppaa lukuunottamatta kohde on ehjä ja laajuudeltaan se lienee arvioitavissa n. 20 x 10 m kokoiseksi. Löydöt: KM 36294: 1-4 saviastian paloja 6 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, palanutta luuta 2 kpl.

Löydöt

KM 36294: 1-4 saviastian paloja 6 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141939 79 Veräjantausta Asuinpaikka rantatörmällä. E-W. 2.6.2006

Diat:

59031 Veräjantausta Asuinpaikka rantatörmällä. E-W. 2.6.2006

72 Tammela Lyhönlahti (1000006790)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755255, i= 3336814, z= 125-130 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 14,4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipään Lyhönlahden pohjoisrannalla. Maasto on paikalla soraharjua. Paikalla olevan kesämökin huoltorakennuksesta 10 m etelään, tien itäpuolelle (n. 3 m tiestä) tehdyssä koekuopassa oli soran ja hiekan seassa kvartseja. Asuinpaikka on noin 3 metriä Rautijärven pintaa ylempänä olevalla tasanteella. Harjun rinteellä, em. koekuopasta noin 25 m koilliseen, on kolmen metrin välein vierekkäin kolme pientä kuoppaa, kooltaan n. 1,5 x 0,5 m. Kuopat muistuttavat etäisesti ns. ryssänhautoja. Kuoppien sijainti: p= 6 755 255, i= 3 336 814.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivikautinen asuinpaikka löydettiin Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee osittain kuivatun Rautijärven länsipään Lyhönlahden pohjoisrannalla. Maasto on paikalla soraharjua. Paikalla olevan kesämökin huoltorakennuksesta 10 m etelään, tien itäpuolelle (n. 3 m tiestä) tehdyssä koekuopassa oli soran ja hiekan seassa kvartseja. Asuinpaikka on noin 3 metriä Rautijärven pintaa ylempänä olevalla tasanteella. Harjun rinteellä, em. koekuopasta noin 25 m koilliseen, on kolmen metrin välein vierekkäin kolme pientä kuoppaa, kooltaan n. 1,5 x 0,5 m. Kuopat muistuttavat etäisesti ns. ryssänhautoja. Kuoppien sijainti: p= 6 755 255, i= 3 336 814. Löydöt: KM 36295 kvartsi-iskoksia 3 kpl.

Löydöt

KM 36295 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141940	80	Lyhönlahti	Asuinpaikka tien vierellä, etualalla kuopanteet. NE-SW.	2.6.2006
--------	----	------------	---	----------

Diat:

59032		Lyhönlahti	Asuinpaikka tien vierellä, etualalla kuopanteet. NE-SW.	2.6.2006
-------	--	------------	---	----------

73 Tammela Keskinen (1000006791)

Muinaisjäänöstyyppi: pyyntikuoppia
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756024, i= 3335229, z= 125-127 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kuuslammin kylässä, Koverojärven ja Keskinen-järven välisellä kannaksella, Keskinen rannalla. Halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva kuoppa on järven rantaa reunustavalla hiekkaharjanteella, mäntykankaalla. Siihen tehdyssä koekuopassa oli havaittavissa selvä podsolimaannos ja itse kuoppa on niin loiventunut, että kyseessä lienee vanha kuoppa, todennäköisimmin pyyntikuoppa. Kaksi samanlaista kuoppaa havaittiin ensimmäisestä 35 m kaakkoon ja 35 m itään. Kuoppien koordinaatit: p= 6 756 024, i= 3 335 229; p= 6 755 999, i= 3 335 252; p= 6 756 023, i= 3 335 266. Viimeksi mainittua kuoppaa käytetään kompostikuoppana.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pyyntikuoppakohde löytyi Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee Kuuslammin kylässä, Koverojärven ja Keskinen-järven välisellä kannaksella, Keskinen rannalla. Halkaisijaltaan n. 1,5 m oleva kuoppa on järven rantaa reunustavalla hiekkaharjanteella, mäntykankaalla. Siihen tehdyssä koekuopassa oli havaittavissa selvä podsolimaannos ja itse kuoppa on niin loiventunut, että kyseessä lienee vanha kuoppa, todennäköisimmin pyyntikuoppa. Kaksi samanlaista kuoppaa havaittiin ensimmäisestä 35 m kaakkoon ja 35 m itään. Kuoppien koordinaatit: p= 6 756 024, i= 3 335 229; p= 6 755 999, i= 3 335 252; p= 6 756 023, i= 3 335 266. Viimeksi mainittua kuoppaa käytetään kompostina.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 62

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

74 Tammela Saarensalmi (1000006792)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745780, i= 3326830, z= 105-108 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven ja Kuivajärven yhdistävän Saarensalmen rannalla, Kaukolanharjun pohjoispäässä olevasta Miekkainnokasta 600 m eteläkaakkoon. Paikalta on löytynyt hiekkaiselta, harjanteen päällä, olevalta pieneltä peltosaralta poikkiteräinen kvartsinuolenkärki ja kvartsi-iskos.

Tutkimukset

Johanna Enqvist, tarkastus 2005. Löydöt: KM 36456: 1-2 poikkiteräinen kvartsinuolenkärki, kvartsi-iskos.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Saarensalmen kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnissa 2.5.2006. Mukana inventoimassa oli tammelalainen Hetamaija Freese. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven ja Kuivajärven yhdistävän Saarensalmen rannalla, Kaukolanharjun pohjoispäässä olevasta Miekkainnokasta 600 m eteläkaakkoon. Paikalta on löytynyt hiekkaiselta, harjanteen päällä, olevalta pieneltä peltosaralta poikkiteräinen kvartsinuolenkärki ja kvartsi-iskos. Inventoinnissa paikalta ei kuitenkaan löytynyt mitään, mutta siellä lienee kuitenkin kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt

KM 36456: 1-2 poikkiteräinen kvartsinuolenkärki, kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 29

Negatiivit ja kuvat:

141831	81	Saarensalmi	Asuinpaikka korkealla peltoharjanteella. NW-SE.	2.5.2006
--------	----	-------------	---	----------

Diat:

59033		Saarensalmi	Asuinpaikka korkealla peltoharjanteella. NW-SE.	2.5.2006
-------	--	-------------	---	----------

75 Tammela Levänoja (1000006793)

Muinaisjäänöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743721, i= 3311965, z= 103-104 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 12,9 km länsilounaaseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee kuivatun Talpianjärven länsipuolella, Talpiaan laskevan Levänojan laakson pohjoisrannalla, Markkulan talosta 135 m itään, tasaisella savipellolla. Jonkinlainen törmänä erottuva muinaisranta on löytöpaikasta noin 50 m etelään. Löytöpaikalla on muutakin kiveä ja vieressä iso maakivi, jonka ympärille on kerätty kiviä. Kohteen muinaisjäänösluonne on siten hieman epävarma.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Kohde sijaitsee kuivatun Talpianjärven länsipuolella, Talpiaan laskevan Levänojan laakson pohjoisrannalla, Markkulan talosta 135 m itään, tasaisella savipellolla. Jonkinlainen törmänä erottuva muinaisranta on löytöpaikasta noin 50 m etelään. Löytöpaikalla on muutakin kiveä ja vieressä iso maakivi, jonka ympärille on kerätty kiviä. Kohteen muinaisjäänösluonne on siten hieman epävarma. Löydöt: KM 36296 kvartsia 3 kpl.

Löydöt

KM 36296 kvartsia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 3

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

76 Tammela Kultavuori (1000006794)

Muinaisjäänöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743379, i= 3317453, z= 100-104 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 11,6 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee kuivuneen Kalliojärven länsipuolella olevan Poution peltoaukean kaakkoisreunalla, kuivatusojan eteläpuolella, Kultavuoren länsirinteellä olevalla pellolla. Paikalta on kerätty kvartsilöytöjä kolmesta eri kohdasta. Ensimmäinen on savisen pellon alareunaa vanhan järven rannalla. Pellossa on tällä kohdalla erityisen paljon pikkukiviä. Toinen löytökohta on saman pellon hieman ylempi terassi, jolla on hietainen maaperä. Tällä kohdalla pellossa on paljon historiallisen ajan löytöjä (mm. kolmijalkapadan jalka). Kolmas löytökohta on vanhalle rannalle edellisten itäpuolelle metsikköön - kuivaan kuusimetsään - tehty koekuoppa, josta löytyi useita pieniä kvartsinpaloja. Vaikka kohteesta onkin suhteellisen runsaasti löytöjä, on se kvartsien jonkinasteisen epämääräisyyden vuoksi luokiteltu toistaiseksi vain mahdolliseksi asuinpaikaksi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 29.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee kuivuneen Kalliojärven länsipuolella olevan Poution peltoaukean kaakkoisreunalla, kuivatusojan eteläpuolella, Kultavuoren länsirinteellä olevalla pellolla. Paikalta on kerätty kvartsilöytöjä kolmesta eri kohdasta. Ensimmäinen on savisen pellon alareunaa vanhan järven rannalla. Pellossa on tällä kohdalla erityisen paljon pikkukiviä. Toinen löytökohta on saman pellon hieman ylempi terassi, jolla on hietainen maaperä. Tällä kohdalla pellossa on paljon historiallisen ajan löytöjä (mm. kolmijalkapadan jalka). Kolmas löytökohta on vanhalle rannalle edellisten itäpuolelle metsikköön - kuivaan kuusimetsään - tehty koekuoppa, josta löytyi useita pieniä kvartsinpaloja. Vaikka kohteesta onkin suhteellisen runsaasti löytöjä, on se kvartsien jonkinasteisen epämääräisyyden vuoksi luokiteltu toistaiseksi vain mahdolliseksi asuinpaikaksi. Löydöt: KM 36297: 1-4 kvartsi-iskoksia 9 kpl, kolmijalkapadan jalka, fajanssia 1 kpl.

Löydöt

KM 36297: 1-4 kvartsi-iskoksia 9 kpl, kolmijalkapadan jalka, fajanssia 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

77 Tammela Mustialanlammi 1 (1000006795)

Muinaisjäännytyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6749637, i= 3324413, z= 105-106 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 1,1 km pohjoiskoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Tammelan kirkonkylän pohjoispuolella, Mustialan koulutilan eteläpuolella olevan museorakennuksen edustalla, sen eteläpuolella, olevalla pellolla. Paikalla on korkea peltotörmä ja pelto on hiekkamultaa. Pellolla on runsaasti resenttiä jätettä. Paikalta on löytynyt vain yksi kvartsi-iskos museosta n. 20 m etelään, lähes pellon kulmasta tien varresta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 24.4.2006. Kohde sijaitsee Tammelan kirkonkylän pohjoispuolella, Mustialan koulutilan eteläpuolella olevan museorakennuksen edustalla, sen eteläpuolella, olevalla pellolla. Paikalla on korkea peltotörmä ja pelto on hiekkamultaa. Pellolla on runsaasti resenttiä jätettä. Paikalta on löytynyt vain yksi kvartsi-iskos museosta n. 20 m etelään, lähes pellon kulmasta tien varresta. Löydöt: KM 36298 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 36298 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 39

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

78 Tammela Kylä-Nikkilä 1 (1000006796)

Muinaisjäännystyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750308, i= 3320717, z= 108-109 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,5 km länsiluoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kaukjärven pohjoisrannalla, Kylä-Nikkilän päärakennuksesta 40 m kaakkoon. Kylä-Nikkilää ympäröivillä pelloilla on runsaasti hsitoriallisen ajan löytöjä, onhan paikalla ollut Kaukjärven kylätontti. Paikalta löytyi myös yksittäinen kvartsi-iskos, joten on mahdollista että täällä olisi ollut myös kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Kohde sijaitsee Kaukjärven pohjoisrannalla, Kylä-Nikkilän päärakennuksesta 40 m kaakkoon. Kylä-Nikkilää ympäröivillä pelloilla on runsaasti hsitoriallisen ajan löytöjä, onhan paikalla ollut Kaukjärven kylätontti. Paikalta löytyi myös yksittäinen kvartsi-iskos, joten on mahdollista että täällä olisi ollut myös kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 36299: 1-3 kvartsi-iskos, piitä 1 kpl, liitupiipun katkelma.

Löydöt

KM 36299: 1-3 kvartsi-iskos, piitä 1 kpl, liitupiipun katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 40

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

79 Tammela Kylä-Nikkilä 2 (1000006797)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750190, i= 3321058, z= 103-104 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,5 km länsiluoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kaukjärven pohjoisrannalla, Kylä-Nikkilän ja Tarrin talojen välisellä peltoalueella, Kylä-Nikkilästä 380 m itäkaakkoon ja Tarrista 300 m länsilounaaseen, savipellolla. Kuivalta, kynnetyltä pelloilta on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos ja mahdollisesti palanutta luuta noin 35 metriä sisämaahan selvästi erottuvasta törmän taitteesta. Mahdollisesti paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Kohde sijaitsee Kaukjärven pohjoisrannalla, Kylä-Nikkilän ja Tarrin talojen välisellä peltoalueella, Kylä-Nikkilästä 380 m itäkaakkoon ja Tarrista 300 m länsilounaaseen, savipellolla. Kuivalta, kynnetyltä pelloilta on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos ja mahdollisesti palanutta luuta noin 35 metriä sisämaahan selvästi erottuvasta törmän taitteesta. Mahdollisesti paikalla on kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 36300: 1-2 kvartsi-iskos, palanutta luuta 1 kpl

Löydöt

KM 36300: 1-2 kvartsi-iskos, palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 40

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

80 Tammela Similänlahti (1000006798)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746296, i= 3319779, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 4,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pyhäjärven Similänlahden länsirannalla, vanhalla Pyhäjärven rannalla, savipellolla. Paikalta on löytynyt kaksi yksittäistä kvartsia 300 m etäisyydellä toisistaan, toinen peltoaukean pohjois- ja toinen eteläpäästä. Kvartsilöytöjen koordinaatit ovat: p= 6 746 556, i= 3 319 964 ja p= 6 746 296, i= 3 319 779.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Similänlahden mahdollinen kivikautinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Kohde sijaitsee Pyhäjärven Similänlahden länsirannalla, vanhalla Pyhäjärven rannalla, savipellolla. Paikalta on löytynyt kaksi yksittäistä kvartsia 300 m etäisyydellä toisistaan, toinen peltoaukean pohjois- ja toinen eteläpäästä. Kvartsilöytöjen koordinaatit ovat: p= 6 746 556, i= 3 319 964 ja p= 6 746 296, i= 3 319 779. Löydöt: KM 36301 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 36301 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 34

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

81 Tammela Sahuri (1000006799)

Muinaisjäänöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750135, i= 3328200, z= 100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 4,4 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kuivajärven pohjoispuolella, Myllykylässä, Myllyjoen itärannalla, Sahurin talosta noin 500 metriä etelälounaaseen. Paikalta on löydetty kaksi kiviesinettä (KM 2252: 14-15), joiden sijainti tiedetään osapuilleen, pellon tarkkuudella. Pohjoisemman löytöpaikan tienoilta, koordinaattien p= 6 750 135, i= 3 328 200 kohdalta on löytynyt yksi kvartsi-iskos, omakotitalosta 70 m lounaaseen. Paikka on hiesupeltoa ja löytökohta on pari metriä Myllyjoen pintaa ylempänä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:15 kourutaltoa.

Kaisa Sahuri, irtolöytö 1876. Esineen on löytänyt Kaisa Sahuri Myllyjoen rantapelloilta, jonka nimenä vielä nykyään on Kaisan pelto. Löydöt: KM 2252:14 tasataltoa.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982. Esine (KM 2252:15) on löytynyt Mustialan Jokilasta. Sahurin tilan maalla Myllyjoen itärannalla on Jokilanpelto, joka aikanaan on kuulunut Jokilan torppaan. Mahdollisesti esine on löytynyt tältä pellolta.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Sahurin mahdollisen kivikautisen asuinpaikan Tammelan inventoinnissa 24.4.2006. Kohde sijaitsee Kuivajärven pohjoispuolella, Myllykylässä, Myllyjoen itärannalla, Sahurin talosta noin 500 metriä etelälounaaseen. Paikalta on löydetty kaksi kiviesinettä (KM 2252: 14-15), joiden sijainti tiedetään osapuilleen, pellon tarkkuudella. Pohjoisemman löytöpaikan tienoilta, koordinaattien p= 6 750 135, i= 3 328 200 kohdalta löytyi yksi kvartsi-iskos, omakotitalosta 70 m lounaaseen. Paikka on hiesupeltoa ja löytökohta on pari metriä Myllyjoen pintaa ylempänä. Löydöt: KM 36302 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 2252: 14 tasataltoa
 KM 2252: 15 kourutaltoa
 KM 36302 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 46

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

59034

Sahuri

KM 2252:15 ja kvartsin löytöpaikka joen vastarannan pellolla. S-N.

24.4.2006

82 Tammela Kolis (1000006800)

Muinaisjäänöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745573, i= 3326877, z= 100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 4,1 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Tammelalaisen Hetamaija Freesen mukaan Pyhäjärven ja Pajalammin väliseltä Kolis-nimiseltä pellolta on aikoinaan löytynyt, sittemmin jo hukkaan joutuneita, kiviesineitä. Inventoinnissa tältä pellolta löytyi muutama hieman epämääräinen kvartsi hiekankaisesta peltomullasta Pajalammen rannalta n. 80 x 40 m kokoiselta alueelta, lisäksi n. 80 m etelämpää löytyi piin pala, todennäköinen tuluspii. Pajalammen luoteisrannalla saattaa olla kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 2.5.2006. Mukana inventoimassa oli tammelalainen Hetamaija Freese. Hänen mukaansa Pyhäjärven ja Pajalammin väliseltä Kolis-nimiseltä pellolta on aikoinaan löytynyt, sittemmin jo hukkaan joutuneita, kiviesineitä. Inventoinnissa tältä pellolta löytyi muutama hieman epämääräinen kvartsi hiekankaisesta peltomullasta Pajalammen rannalta n. 80 x 40 m kokoiselta alueelta, lisäksi n. 80 m etelämpää löytyi piin pala, todennäköinen tuluspii. Pajalammen luoteisrannalla saattaa olla kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 36303: 1-2 kvartsi-iskoksia, piitä

Löydöt

KM 36303: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl, piitä 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 29

Negatiivit ja kuvat:

141832	82	Kolis	Mahdollinen asuinpaikka Pajalammen rannalla. NW-SE.	2.5.2006
--------	----	-------	--	----------

Diat:

59035		Kolis	Mahdollinen asuinpaikka Pajalammen rannalla. NW-SE.	2.5.2006
-------	--	-------	--	----------

83 Tammela Talvitienlahti 6 (1000006801)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753035, i= 3330277, z= 107-108 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,7 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, pienellä kumpareella, joka lienee ennen Pehkijärven osittaista kuivatusta ollut saari. Kumpareen pohjoisreunalta, aika läheltä vanhaa rantaa, kaatuneen puun juurakosta löytyi iso luun palanen. Maaperä on hiekkaa, mutta kumpareella on jonkin verran kiveäkin. Kumpareen rannanpuolella on myös rajakiviröykkiö, Susikkaan ja Teuron kylien välinen rajamerkki.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen asuinpaikka löytyi Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Kohde sijaitsee Pehkijärven länsipään pohjoisrannalla, pienellä kumpareella, joka lienee ennen Pehkijärven osittaista kuivatusta ollut saari. Kumpareen pohjoisreunalta, aika läheltä vanhaa rantaa, kaatuneen puun juurakosta löytyi iso luun palanen. Maaperä on hiekkaa, mutta kumpareella on jonkin verran kiveäkin. Kumpareen rannanpuolella on myös rajakiviröykkiö, Susikkaan ja Teuron kylien välinen rajamerkki. Löydöt: KM 36304 palanutta luuta 1 kpl.

Löydöt

KM 36304 palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Negatiivit ja kuvat:

141933	83	Talvitienlahti 6	Pieni kumpare, jolla mahdollinen asuinpaikka. NE-SW.	31.5.2006
--------	----	------------------	--	-----------

Diat:

59036		Talvitienlahti 6	Pieni kumpare, jolla mahdollinen asuinpaikka. NE-SW.	31.5.2006
-------	--	------------------	--	-----------

84 Tammela Junkaanoja (100006802)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756125, i= 3328931, z= 115 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 8,9 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Susikkaan kylässä, Susikkaanjokeen laskevan Junkaanojan laskukohdassa, Juhalan ja Liinaharjan talojen ympäristössä. Paikalta on aiemmin löydetty kaksi kiviesinettä (KM 2203:730 ja KM 3033:24), inventoinnissa Juhalan koillispuolella olevalta hiekkapelloilta on löytynyt yksi kvartsi-iskos talosta 55 km koilliseen. Itse talojen ympäristöt ovat nurmea ja piha-aluetta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Esineen mainitaan olevan "kahnauskivi". Se on löydetty Juhalan torpparin suopellosta. Juhalan torppa on sijainnut Juhalan talon paikalla. Löydöt: KM 2203:730 kiviesine.

tuntematon, irtolöytö. Esine on löytynyt ojaa kaivettaessa Liinaharjan talon maalta Susikkaan kylästä. Löydöt: KM 3033:24 kourutalalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Kohde sijaitsee Susikkaan kylässä, Susikkaanjokeen laskevan Junkaanojan laskukohdassa, Juhalan ja Liinaharjan talojen ympäristössä. Paikalta on aiemmin löydetty kaksi kiviesinettä (KM 2203:730 ja KM 3033:24), inventoinnissa Juhalan koillispuolella olevalta hiekkapelloilta löytyi yksi kvartsi-iskos talosta 55 km koilliseen. Itse talojen ympäristöt ovat nurmea ja piha-aluetta. Löydöt: KM 36305 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 2203: 730 kiviesine
 KM 3033: 24 kourutalalta
 KM 36305 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 54

Negatiivit ja kuvat:

<i>Diat:</i> 59037	Junkaanoja	KM 3033:24 löytöpaikka jossain talon pelloilla. SE-NW.	25.4.2006
59038	Junkaanoja	KM 2203:730 löytöpaikka talon ympäristössä. S-N.	25.4.2006
59039	Junkaanoja	KM 2203:730 löytöpaikka. N-S.	25.4.2006

85 Tammela Susikkaanjoki (100006803)

Muinaisjäänöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755734, i= 3328813, z= 111-112 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 8,6 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Susikkaan kylässä, Perttulan talosta 240 m pohjoiseen, Susikkaanjoen länsirannalla olevalla pellolla. Paikalta on aiemmin löytynyt kiviesine (KM 2252:9) suunnilleen samalta paikalta kuin inventoinnissa pellon alareunasta, läheltä joen rantapusikkovyöhykettä, löytyneet kaksi pii-iskosta. Juuri iskosten löytökohdalla pellossa on pieni kumpare. Pellossa on runsaasti historiallisen ajan esineistöä, mm. keramiikkaa ja tiiltä. Saattaa olla että piitkin ovat vain tuluspiin kappaleita.

Tutkimukset

Taavetti Patakangas, irtolöytö 1860. Esine on löydetty Susikkaan Ison-Kooningin Isostapelosta vuoden 1860 paikkeilla. Iso-Kooninki on nykyisen Perttulan tilan maata ja Isopelto lienee Perttulan talosta noin 200 m luoteeseen oleva pelto Susikkaanjoen länsirannalla. Löydöt: KM 2252:9 tasataltta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Kohde sijaitsee Susikkaan kylässä, Perttulan talosta 240 m pohjoiseen, Susikkaanjoen länsirannalla olevalla pellolla. Paikalta on aiemmin löytynyt kiviesine (KM 2252:9) suunnilleen samalta paikalta kuin inventoinnissa pellon alareunasta, läheltä joen rantapusikkovyöhykettä, löytyneet kaksi pii-iskosta. Juuri iskosten löytökohdalla pellossa on pieni kumpare. Pellossa on runsaasti historiallisen ajan esineistöä, mm. keramiikkaa ja tiiltä. Saattaa olla että piitkin ovat vain tuluspiin kappaleita. Löydöt: KM 36306: 1-2 pii-iskoksia 2 kpl,

Löydöt

KM 2252: 9 tasataltta
 KM 36306: 1-2 pii-iskoksia 2 kpl, harmaasavikeramiikkaa 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 54

Negatiivit ja kuvat:

<i>Diat:</i>			
59040	Susikkaanjoki	KM 2252:9 löytöpaikka etualan pellolla. SW-NE.	25.4.2006
59041	Susikkaanjoki	Pii-iskosten löytöpaikka pellon alareunassa. W-E.	25.4.2006

86 Tammela Reposenkallio (100006819)

Muinaisjäänöstyyppi: kiviroykkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhdenäiskoordinaatit p= 6756798, i= 3328146, z= 140 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,1 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Susikkaan kylän pohjoispuolella, Lautaportaaseen johtavan tien länsipuolella, Reposenkalliolla. Paikalla on havaittu halkaisijaltaan noin viisi metriä oleva, isoista kivistä kasattu matala röykkiö ja mäen topografian suuntainen 10-15 metriä pitkä kivivalli, jossa on myös isoja kiviä. Osa vallin kivistä on selvästi aseteltu. Siellä täällä kallion laella on muitakin kivikasoja.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Reposenkallion kivimuodostelmat tarkastettiin paikallisen vihjeen perusteella Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Kohde sijaitsee Susikkaan kylän pohjoispuolella, Lautaportaaseen johtavan tien länsipuolella, Reposenkalliolla. Paikalla on havaittu halkaisijaltaan noin viisi metriä oleva, isoista kivistä kasattu matala röykkiö ja mäen topografian suuntainen 10-15 metriä pitkä kivivalli, jossa on myös isoja kiviä. Osa vallin kivistä on selvästi aseteltu. Siellä täällä kallion laella on muitakin kivikasoja.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 55

Negatiivit ja kuvat:

<i>Diat:</i>			
59042	Reposenkallio	Kivivalli mäenrinteellä. NE-SW.	25.4.2006
59043	Reposenkallio	Kivivalli mäenrinteellä. E-W.	25.4.2006
59044	Reposenkallio	Kallioinen mäki. NE-SW.	25.4.2006

87 Tammela Susikaslammi 4 (1000006820)

Muinaisjäänöstyyppi: kivistä rökkiä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753810, i= 3329008, z= 108 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Rökkiä sijaitsee kuivatun Susikaslammen vanhalla rannalla, lammen eteläpään itärannalla. Törmän päällä on halkaisijaltaan noin kolme metriä oleva päänkokoisista ja pienemmistä kivistä kasattu matala, pyöreä ja sammaloitunut rökkiä. Samalle törmälle tehdyissä koekuopissa ei ole havaittu mitään erityistä, paitsi paikoin maa on myllerretty hiekanoton vuoksi. Mahdollisesti rökkiä onkin jokin hiekanoton yhteydessä syntynyt kivikasa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivistä rökkiäkohde löytyi Tammelan inventoinnissa 25.4.2006. Rökkiä sijaitsee kuivatun Susikaslammen vanhalla rannalla, lammen eteläpään itärannalla. Törmän päällä on halkaisijaltaan noin kolme metriä oleva päänkokoisista ja pienemmistä kivistä kasattu matala, pyöreä ja sammaloitunut rökkiä. Samalle törmälle tehdyissä koekuopissa ei ole havaittu mitään erityistä, paitsi paikoin maa on myllerretty hiekanoton vuoksi. Mahdollisesti rökkiä onkin jokin hiekanoton yhteydessä syntynyt kivikasa.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 53

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

88 Tammela Vipumäki (1000006821)

Muinaisjäännöstyyppi: kuoppia
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754004, i= 3329186, z= 110-112 m mpy
Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Vipumäki sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipuolella, peltoaukean takana. Paikalla on Vipumäen laella, Vipumäen talosta 150 m itään, syviä kuoppia, jotka ovat halkaisijaltaan 3-4 metriä. Kuopat näyttävät suhteellisen resenteiltä, sillä niissä on jyrkät reunat. Kahta niistä on käytetty tunkiona. Harjanne kasvaa havumetsää.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Vipumäki sijaitsee osittain kuivatun Pehkijärven länsipuolella, peltoaukean takana. Paikalla on Vipumäen laella, Vipumäen talosta 150 m itään, syviä kuoppia, jotka ovat halkaisijaltaan 3-4 metriä. Kuopat näyttävät suhteellisen resenteiltä, sillä niissä on jyrkät reunat. Kahta niistä on käytetty tunkiona. Harjanne kasvaa havumetsää.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 53

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

89 Tammela Kaitalamminvuori (1000006822)

Muinaisjäänöstyyppi: kiviröykkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6758707, i= 3328853, z= 130-155 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 11,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Röykkiöt ovat Kaitalammin ja Teurajärven välissä olevalla Kaitalamminvuorella. Toinen kiviröykkiöistä sijaitsee vuoren pohjoisrinteellä, lähellä Liljan rakentamaa vajaa, koordinaattien p= 6 758 707, i= 3 328 853 osoittamassa kohdassa. Röykkiö on koottu monenkokoisista (halk. 20-50 cm) kivistä ja sen korkeus on ympäröivästä kalliosta korkeintaan 50 cm. Halkaisijaltaan röykkiö on noin kaksi metriä. Röykkiön keskellä on pystykivi. Paikalla ei ole ainakaan mitään nykyistä rajaa eikä se myöskään tunnu soveltuvan kovinkaan hyvin minkäänlaiselle viljelykselle, edes kaskelle. Toinen kiviröykkiö on Kaitalamminvuoren itäpuolella, lähellä Lautaportaaseen johtavaa tietä olevassa koivutaimikossa. Röykkiö oli tullut ilmi metsänuudistuksessa noin 10 vuotta sitten. Röykkiö on muodoltaan pyöreähkö, halkaisijaltaan 2,5 metriä ja sen korkeus ympäröivästä maanpinnasta on noin 40 cm. Kivet ovat kooltaan 20-50 cm. Rakennelma on hyvin säännöllinen ja se saattaisi olla esim. torpan tulisijan tai kiukaan pohja. Itse paikka on hyvin lämpimällä tielle päin viettävällä rinteellä. Röykkiön koordinaatit ovat: p= 6 758 705, i= 3 329 179.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kaitalamminvuoren kiviröykkiöt tarkastettiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 26.4.2006. Röykkiöistä ilmoitti Pentti Lilja, joka asuu Susikkaan kylässä. Röykkiöt ovat hänen maillaan Kaitalammin ja Teurajärven välissä olevalla Kaitalamminvuorella. Toinen kiviröykkiöistä sijaitsee vuoren pohjoisrinteellä, lähellä Liljan rakentamaa vajaa, koordinaattien p= 6 758 707, i= 3 328 853 osoittamassa kohdassa. Röykkiö on koottu monenkokoisista (halk. 20-50 cm) kivistä ja sen korkeus on ympäröivästä kalliosta korkeintaan 50 cm. Halkaisijaltaan röykkiö on noin kaksi metriä. Röykkiön keskellä on pystykivi. Paikalla ei ole ainakaan mitään nykyistä rajaa eikä se myöskään tunnu soveltuvan kovinkaan hyvin minkäänlaiselle viljelykselle, edes kaskelle. Toinen kiviröykkiö on Kaitalamminvuoren itäpuolella, lähellä Lautaportaaseen johtavaa tietä olevassa koivutaimikossa. Röykkiö oli tullut ilmi metsänuudistuksessa noin 10 vuotta sitten. Röykkiö on muodoltaan pyöreähkö, halkaisijaltaan 2,5 metriä ja sen korkeus ympäröivästä maanpinnasta on noin 40 cm. Kivet ovat kooltaan 20-50 cm. Rakennelma on hyvin säännöllinen ja se saattaisi olla esim. torpan tulisijan tai kiukaan pohja. Itse paikka on hyvin lämpimällä tielle päin viettävällä rinteellä. Röykkiön koordinaatit ovat: p= 6 758 705, i= 3 329 179.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 56

Negatiivit ja kuvat:

141811	84	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
141812	85	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
141813	86	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
141814	87	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006

Diat:

59045	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
59046	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW.	26.4.2006
59047	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006
59048	Kaitalamminvuori	Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW.	26.4.2006

90 Tammela Kälkänkallio (1000006823)

Muinaisjäännöstyyppi: kiviroykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742185, i= 3314568, z= 107-108 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 11,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kyseinen kallioalue on Kälkän talosta 500 m itään ja Simolan talosta 200 m pohjoiseen. Kallion laella on isoista kivistä kasattuja kiveyksiä, mm. yksi jonka muoto hakee suorakulmaisuutta - yhdeltä sivultaan viitisen metriä. Paikan sijaintia ajatellen kyseessä saattaisivat olla myllyn peruskivet. Takalan talolta tuleva polku johtaa suoraan raunioille.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kälkänkalliolla käytiin Tammelan inventoinnin yhteydessä 4.5.2006. Kyseinen kallioalue on Kälkän talosta 500 m itään ja Simolan talosta 200 m pohjoiseen. Kallion laella on isoista kivistä kasattuja kiveyksiä, mm. yksi jonka muoto hakee suorakulmaisuutta - yhdeltä sivultaan viitisen metriä. Paikan sijaintia ajatellen kyseessä saattaisivat olla myllyn peruskivet. Takalan talolta tuleva polku johtaa suoraan raunioille.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 5

Negatiivit ja kuvat:

141846	88	Kälkänkallio	Kiveyksiä kalliolla. SE-NW.	4.5.2006
<i>Diat:</i>				
59049		Kälkänkallio	Kiveyksiä kalliolla. SE-NW.	4.5.2006

91 Tammela Palomäki S (1000006824)

Muinaisjäännöstyyppi: tervahauta
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745509, i= 3327244, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 4,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Tervahauta sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla olevan Palomäen eteläreunalla. Tervahaudan halkaisija on noin kahdeksan metriä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tervahauta löytyi Tammelan inventoinnissa 1.6.2006. Tervahauta sijaitsee Pyhäjärven Saarensalmen itärannalla olevan Palomäen eteläreunalla. Tervahaudan halkaisija on noin kahdeksan metriä.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

92 Tammela Raanpää (1000006825)

Muinaisjäännöstyyppi: kuoppa
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744174, i= 3329432, z= 101-102 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välillä olevan Määrlammen pohjoisrannalla, Raanpään eteläreunalla harjun päällä, ulkoilupolun eteläpuolella. Kuoppa on halkaisijaltaan noin kaksi metriä. Kohde saattaa olla pyyntikuoppa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kuoppakohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 1.6.2006. Kohde sijaitsee Kuivajärven ja Pyhäjärven välillä olevan Määrlammen pohjoisrannalla, Raanpään eteläreunalla harjun päällä, ulkoilupolun eteläpuolella. Kuoppa on halkaisijaltaan noin kaksi metriä. Tein siihen lapionpiston, jossa oli alueelle tyypillisesti musta pintakerros ja sitten ruskea hiekka. Kohde saattaisi olla pyyntikuoppa.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 26

Negatiivit ja kuvat:

141934	89	Raanpää	Kuopanne Määrlammen rannalla. NW-SE.	1.6.2006
--------	----	---------	--------------------------------------	----------

Diat:

59050		Raanpää	Kuopanne Määrlammen rannalla. NW-SE.	1.6.2006
-------	--	---------	--------------------------------------	----------

93 Tammela Kyläsillanjoki (1000006826)

Muinaisjäänöstyyppi: kiviroykkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755091, i= 3335886, z= 125 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,5 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Kiviroykkiöt sijaitsevat Kuuslammin kylässä, osittain kuivatun Rautajärven länsipään länsirannalla olevalla pienellä entisellä matalalla saarella tai niemellä. Paikalla kasvaa kuusimetsää ja maaperä on hienoa hiekkaa. Vanhan rantatörmän päällä on halkaisijaltaan noin metrin oleva sammaloitunut kiviroykkiö (p= 6 755 077, i= 3 335 921) ja toinen vähän sisemmällä, kooltaan noin 1 x 2 m (p= 6 755 091, i= 3 335 886). Röykkiöiden kivet ovat suurinpiirtein pään kokoisia. Saarennolla on muutakin kivikkoa, josta osa lienee ihmisen kasaamaa, mutta osa on luontaista. Kiviroykkiöt saattavat olla viljelysraunioita.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kiviroykkiöt sijaitsevat Kuuslammin kylässä, osittain kuivatun Rautajärven länsipään länsirannalla olevalla pienellä entisellä matalalla saarella tai niemellä. Paikalla kasvaa kuusimetsää ja maaperä on hienoa hiekkaa. Vanhan rantatörmän päällä on halkaisijaltaan noin metrin oleva sammaloitunut kiviroykkiö (p= 6 755 077, i= 3 335 921) ja toinen vähän sisemmällä, kooltaan noin 1 x 2 m (p= 6 755 091, i= 3 335 886). Röykkiöiden kivet ovat suurinpiirtein pään kokoisia. Saarennolla on muutakin kivikkoa, josta osa lienee ihmisen kasaamaa, mutta osa on luontaista. Kiviroykkiöt saattavat olla viljelysraunioita.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141936	90	Kyläsillanjoki	Vanhalla rannalla oleva kiviroykkiö. SW-NE.	2.6.2006
--------	----	----------------	---	----------

Diat:

59051		Kyläsillanjoki	Vanhalla rannalla oleva kiviroykkiö. SW-NE.	2.6.2006
-------	--	----------------	---	----------

94 Tammela Likolammit (1000006827)

Muinaisjäännöstyyppi: kuoppia
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755612, i= 3335859, z= 127 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 13,8 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kuuslammin kylässä, osittain kuivatun Rautijärven länsipään suoalueen pohjoisreunalla, pienten Likolampien pohjoispuolella mäntykankaalla. Paikalla on useita kuoppia ja painanteita. Kuoppa 1 sijaitsee järvelle johtavan tien varrella, alle 10 m tiestä länteen (p= 6 755 530, i= 3 336 028), se on halkaisijaltaan kolme metriä ja siinä kasvaa kuusia sekä iso mänty. Tästä 215 m luoteeseen, myös tien länsipuolella on hyvin loiva, halkaisijaltaan 3,5-4 m oleva kuoppa, jonka keskelle tehdyssä koekuopassa oli havaittavissa normaali ohut podsolimaannos hiekassa (p= 6 755 648, i= 3 335 846). Kuoppa 3 on samanlainen kuin edellinen, mutta lähellä lammen rantaa (p= 6 755 646, i= 3 335 817). Kuoppa 4 on myös samanlainen, mutta siinä on selvät vallit ympärillä (p= 6 755 635, i= 3 335 822). Siihen tehdyssä koekuopassa oli heikko podsolimaannos, maaperä karkeaa tummanruskeaa hiekkaa, joka muuttuu noin 20 cm syvyydellä kosteaksi hiedaksi. Kuoppa 5 on halkaisijaltaan n. 1,5 metriä (p= 6 755 617, i= 3 335 815). Kuoppa 6 on suuri ja soikea painanne, kooltaan n. 6 x 4 m, sen lyhyt sivu on lammelle päin (p= 6 755 607, i= 3 335 841). Painanteen takaosaan on tehty uusia hiekanottokuoppia, koekuopassa oli havaittavissa heikko podsolimaannos. Kuopat 7-8 ovat pieniä, halkaisijaltaan n. 1,5 metriä ja ne sijaitsevat noin viiden metrin päässä toisistaan (p= 6 755 604, i= 3 335 856 ja p= 6 755 612, i= 3 335 859). Kuoppien funktiosta ei ole selvyyttä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kuoppakohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 2.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee Kuuslammin kylässä, osittain kuivatun Rautijärven länsipään suoalueen pohjoisreunalla, pienten Likolampien pohjoispuolella mäntykankaalla. Paikalla on useita kuoppia ja painanteita. Kuoppa 1 sijaitsee järvelle johtavan tien varrella, alle 10 m tiestä länteen (p= 6 755 530, i= 3 336 028), se on halkaisijaltaan kolme metriä ja siinä kasvaa kuusia sekä iso mänty. Tästä 215 m luoteeseen, myös tien länsipuolella on hyvin loiva, halkaisijaltaan 3,5-4 m oleva kuoppa, jonka keskelle tehdyssä koekuopassa oli havaittavissa normaali ohut podsolimaannos hiekassa (p= 6 755 648, i= 3 335 846). Kuoppa 3 on samanlainen kuin edellinen, mutta lähellä lammen rantaa (p= 6 755 646, i= 3 335 817). Kuoppa 4 on myös samanlainen, mutta siinä on selvät vallit ympärillä (p= 6 755 635, i= 3 335 822). Siihen tehdyssä koekuopassa oli heikko podsolimaannos, maaperä karkeaa tummanruskeaa hiekkaa, joka muuttuu noin 20 cm syvyydellä kosteaksi hiedaksi. Kuoppa 5 on halkaisijaltaan n. 1,5 metriä (p= 6 755 617, i= 3 335 815). Kuoppa 6 on suuri ja soikea painanne, kooltaan n. 6 x 4 m, sen lyhyt sivu on lammelle päin (p= 6 755 607, i= 3 335 841). Painanteen takaosaan on tehty uusia hiekanottokuoppia, koekuopassa oli havaittavissa heikko podsolimaannos. Kuopat 7-8 ovat pieniä, halkaisijaltaan n. 1,5 metriä ja ne sijaitsevat noin viiden metrin päässä toisistaan (p= 6 755 604, i= 3 335 856 ja p= 6 755 612, i= 3 335 859). Kuoppien funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141938 91 Likolammit Painanne lammen rannalla. NE-SW. 2.6.2006

Diat:

59052 Likolammit Painanne lammen rannalla. NE-SW. 2.6.2006

95 Tammela Hevoniemi (1000006828)

Muinaisjäännöstyyppi: kivistä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748721, i= 3325875, z= 105 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 1,8 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Tammelan kirkonkylälle pohjoisesta tulevan Myllykylän tien varrella, sen itäpuolella olevalla hakkuuaukealla. Aivan tien vieressä, osittain pyörätien leikkaamana, on suuri, halkaisijaltaan noin viisi metriä oleva kivistä, joka on kasattu suurista, päättä isommista kivistä. Röykkiö erottuu selvästi maastossa. Koordinaatit: p= 6 748 784, i= 3 325 871. Tästä 60 m etelään, myös lähellä tietä on toinen kivistä, halkaisijaltaan noin 3,5 m (p= 6 748 721, i= 3 325 875). Sen keskellä on pystyyn nostettu kivi, ilmeinen rajamerkki. Rajaröykkiön takana on pengerrytettyä tietä muistuttava muodostelma, joka kuitenkin on kovin kivinen ollakseen varsinainen tie. Ylemmällä mäellä on juoksuhaudan tapaisia kaivantoja. Kivistä ovat Hevoniemen ja Tammelan kylien rajalla, joten ne saattavat olla rajamerkkejä ja mahdollinen juoksuhauda huomioon ottaen liittyä myös jotenkin puolustusvarustuksiin.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Hevoniemen kivistäkohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Kohde sijaitsee Tammelan kirkonkylälle pohjoisesta tulevan Myllykylän tien varrella, sen itäpuolella olevalla hakkuuaukealla. Aivan tien vieressä, osittain pyörätien leikkaamana, on suuri, halkaisijaltaan noin viisi metriä oleva kivistä, joka on kasattu suurista, päättä isommista kivistä. Röykkiö erottuu selvästi maastossa. Koordinaatit: p= 6 748 784, i= 3 325 871. Tästä 60 m etelään, myös lähellä tietä on toinen kivistä, halkaisijaltaan noin 3,5 m (p= 6 748 721, i= 3 325 875). Sen keskellä on pystyyn nostettu kivi, ilmeinen rajamerkki. Rajaröykkiön takana on pengerrytettyä tietä muistuttava muodostelma, joka kuitenkin on kovin kivinen ollakseen varsinainen tie. Ylemmällä mäellä on juoksuhaudan tapaisia kaivantoja. Kivistä ovat Hevoniemen ja Tammelan kylien rajalla, joten ne saattavat olla rajamerkkejä ja mahdollinen juoksuhauda huomioon ottaen liittyä myös jotenkin puolustusvarustuksiin.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 38

Negatiivit ja kuvat:

141941 92 Hevoniemi Kivistä tien varrella. NE-SW. 5.6.2006

Diat:

59053 Hevoniemi Kivistä tien varrella. NE-SW. 5.6.2006

96 Tammela Myllylahti (1000006829)

Muinaisjäännöstyyppi: pyyntikuoppa
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhdenäiskoordinaatit p= 6738231, i= 3325650, z= 120 m mpy

Koordinaattien selite:
Sijainti:

Tammelan kirkosta 10,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus:

Sudenpyyntikuoppa sijaitsee Ruostejärven virkistysalueella, polun varrella. Kuoppa on halkaisijaltaan noin 5 metriä ja sen syvyys on noin 3 metriä. Kuopan vierellä on opastetaulu, jossa kerrotaan että kuoppa on viimeksi ollut käytössä 1900-luvun alussa. Alue on mäntykangasta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 16

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

97 Tammela Kissannokka (1000006830)

Muinaisjäännöstyyppi: tervahauta
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6738095, i= 3323737, z= 120 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 10,5 km etelään

Kohdekuvaus: Tervahauta sijaitsee Ruostejärven lounaisrannalla, Kissannokka-nimisestä niemestä noin 300 m kaakkoon, mäntykangasharjanteella. Hauta on halkaisijaltaan noin 5,5 metriä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kissannokan tervahauta tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 17

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

98 Tammela Suvikuja (1000006831)

Muinaisjäännöstyyppi: kivistykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747068, i= 3326290, z= 100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 2,7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kivistykkiö sijaitsee huvilan pihalla, noin 20 metriä huvilasta kaakkoon, pihalle johtavan tien pohjoispuolella. Kivistykkiö on kooltaan noin 1 x 2 metriä ja sen päällä kasvaa puolukkaa ja mansikkaa. Kivet ovat pieniä mukulakiviä ja kohtalaisen löyhästi kasattu röstykkiöön. Kivikumpu vaikuttaa suhteellisen resentiltä, esim. jonkinlaiselta piharakennelmalta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kivistykkiö tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 7.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Tapasimme huvilalla nuorenparin, jotka tiesivät röstykkiöstä, mutta eivät sen tarkkaa sijaintia. Soitto nuoren miehen äidille paljasti röstykkiön sijaintipaikan. Heidän mukaansa kivistykkiö on ollut paikallaan ennen kuin he ostivat huvilan vuosikymmeniä sitten.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Negatiivit ja kuvat:

141948	93	Suvikuja	Huvilan pihamaalla oleva kivistykkiö. SE-NW.	7.6.2006
<i>Diat:</i>				
59054		Suvikuja	Huvilan pihamaalla oleva kivistykkiö. SE-NW.	7.6.2006

99 Tammela Salmenmäki (100006832)

Muinaisjäänöstyyppi: kivistä rökkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6751089, i= 3334153, z= 115-127 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 10,3 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pehkijärven itäpään pohjoisrannalla olevan Salmenmäen lounaisrinteillä. Ensimmäinen kivirökkiöistä on hieman epämääräinen pyöreä kivirökkiö, halkaisijaltaan 2,5-3 m, korkeus n. 50 cm (p= 6 751 089, i= 3 334 153). Kivet rökkiössä ovat suhteellisen isoja, suurempia kuin 30 cm olevia. Koekuopan perusteella maaperä on hyvin tiukkaa ja kivistä hietamoreenia. Itse kivirökkiössä on vain kiviä ja turvetta päällä, väleissä ei ole maata laisinkaan. Rökkiön ympäristö on nuorta sekametsää, joka ei vaikuta kaskimetsältä. Metsäkone on ajanut rökkiön päältä. Toinen rökkiö on selkeämpi ja muodoltaan enemmän pyöreä kuin ensimmäinen ja se sijaitsee kallion reunalla nuorena sekametsässä (p= 6 751 120, i= 3 334 292). Rökkiö on kooltaan noin 2 x 3 m ja siinä on aika löyhästi kiviä, suurin osa näkyvillä olevista kivistä on suhteellisen pieniä, pienempiä kuin 30 cm ja ne ovat hieman kulmikkaita (eivät ehkä kuitenkaan lohkottuja). Rökkiön korkeus on 50-60 cm ja metsäkone on ajanut myös sen päältä. Kolmas kohde pitää sisällään kaksi tai kolme hieman epämääräistä kumpua lähempänä Pehkijärveä, metsätien varrella kuusimetsässä. Lähimpänä tietä on halkaisijaltaan noin 2,5 m oleva kumpu ja siitä metsään, järvelle päin kallioselänten reunalla on noin 4 x 1,5 m kokoinen kumpu ja tämän lähellä on samanlainen kumpu kuin tien vierelläkin (p= 6 751 105, i= 3 333 991). Rökkiöiden funktio ja ajoitus ovat epäselvät.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Esko Ruusilan opastuksella Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee Pehkijärven itäpään pohjoisrannalla olevan Salmenmäen lounaisrinteillä. Ensimmäinen kivirökkiöistä on hieman epämääräinen pyöreä kivirökkiö, halkaisijaltaan 2,5-3 m, korkeus n. 50 cm (p= 6 751 089, i= 3 334 153). Kivet rökkiössä ovat suhteellisen isoja, suurempia kuin 30 cm olevia. Koekuopan perusteella maaperä on hyvin tiukkaa ja kivistä hietamoreenia. Itse kivirökkiössä on vain kiviä ja turvetta päällä, väleissä ei ole maata laisinkaan. Rökkiön ympäristö on nuorta sekametsää, joka ei vaikuta kaskimetsältä. Metsäkone on ajanut rökkiön päältä. Toinen rökkiö on selkeämpi ja muodoltaan enemmän pyöreä kuin ensimmäinen ja se sijaitsee kallion reunalla nuorena sekametsässä (p= 6 751 120, i= 3 334 292). Rökkiö on kooltaan noin 2 x 3 m ja siinä on aika löyhästi kiviä, suurin osa näkyvillä olevista kivistä on suhteellisen pieniä, pienempiä kuin 30 cm ja ne ovat hieman kulmikkaita (eivät ehkä kuitenkaan lohkottuja). Rökkiön korkeus on 50-60 cm ja metsäkone on ajanut myös sen päältä. Kolmas kohde pitää sisällään kaksi tai kolme hieman epämääräistä kumpua lähempänä Pehkijärveä, metsätien varrella kuusimetsässä. Lähimpänä tietä on halkaisijaltaan noin 2,5 m oleva kumpu ja siitä metsään, järvelle päin kallioselänten reunalla on noin 4 x 1,5 m kokoinen kumpu ja tämän lähellä on samanlainen kumpu kuin tien vierelläkin (p= 6 751 105, i= 3 333 991). Rökkiöiden funktio ja ajoitus ovat epäselvät.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 51

Negatiivit ja kuvat:

141949	94	Salmenmäki	Kivirökkiö 1. S-N.	8.6.2006
141950	95	Salmenmäki	Kivirökkiö 2, kuvassa E. Ruusila ja J. Tiilikkala. SE-NW.	8.6.2006

Diat:

59055	Salmenmäki	Kivirökkiö 1. S-N.	8.6.2006
59056	Salmenmäki	Kivirökkiö 2, kuvassa E. Ruusila ja J. Tiilikkala. SE-NW.	8.6.2006

100 Tammela Vehkomäki (1000006833)

Muinaisjäänöstyyppi: kiviroykkiö
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752371, i= 3333712, z= 124 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 10,3 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pehkijärven pohjoispuolella, Pehkijärven rannalle johtavan tien varrella Vehkomäen kaakkoisosassa. Kiviroykkiö on äestetyllä metsäaukolla. Röykkiö on halkaisijaltaan noin 2,5 metriä ja se on ehkä 40 cm korkea, hieman epämääräisen pyöreähkö kivikasa. Metsäkone on ajanut sen päältä. Vieressä, vajaan viiden metrin päässä, on halkaisijaltaan 2-metrinen kuoppa, jonka syvyys on vähän alle metrin, mahdollinen nauriskuoppa.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Röykkiökohde tarkastettiin Esko Ruusilan opastuksella Tammelan inventoinnissa 8.6.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee Pehkijärven pohjoispuolella, Pehkijärven rannalle johtavan tien varrella Vehkomäen kaakkoisosassa. Kiviroykkiö on äestetyllä metsäaukolla. Röykkiö on halkaisijaltaan noin 2,5 metriä ja se on ehkä 40 cm korkea, hieman epämääräisen pyöreähkö kivikasa. Metsäkone on ajanut sen päältä. Vieressä, vajaan viiden metrin päässä, on halkaisijaltaan 2-metrinen kuoppa, jonka syvyys on vähän alle metrin, mahdollinen nauriskuoppa.

Löydöt***Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 51

Negatiivit ja kuvat:

141951 Vehkomäki Kiviroykkiö. N-S. 8.6.2006

Diat:

101 Tammela Aronen (1000006834)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743704, i= 3310496, z= 102 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 14,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Soikea tuluskivi (KM 21522) on löytynyt Härksuo -nimisestä pellostä, joka sijaitsee Kujalan tilan päärakennuksesta noin 350 metriä pohjoiseen, Sukulan tien pohjoispuolella. Paikka on savimultapeltoa.

Tutkimukset

Ilkka Kujala, irtolöytö 1965. Löydöt: KM 21522 tuluskivi.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 4.5.2006. Löytöpaikka on tasaista savipeltoa kuivattuun Talpianjärveen laskevan Levänojan etelärannalla, Sukulan-Murronkulman tien pohjoispuolella. Tarkastushetkellä pelto oli kynnettyä, mutta mitään erityistä siellä ei havaittu.

Löydöt

KM 21522 tuluskivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 4

Negatiivit ja kuvat:

141844	96	Aronen	KM 21522 löytöpaikka pellolla tien oikealla puolella. E-W.	4.5.2006
--------	----	--------	--	----------

Diat:

59057		Aronen	KM 21522 löytöpaikka pellolla tien oikealla puolella. E-W.	4.5.2006
-------	--	--------	--	----------

102 Tammela Simola (1000006835)

Muinaisjäännytyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6741809, i= 3314716, z= 106 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 11 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Tasatalta (Lounais-Hämeen museo 12) on löytynyt Talpian kylän Simolan talon pellosta. Löytöpaikka on tasaista hiekkapelta Simolan päärakennuksesta 350 metriä kaakkoon.

Tutkimukset

Kustaa Simola, irtolöytö 1925. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 12, tasatalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

LHM 12 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

103 Tammela Sukula (1000006836)

Muinaisjäännytyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Kourutaltan katkelma (KM 2715:3) on löydetty Tammelan Sukulan kylästä.
Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2715:3 kourutaltan katkelma.

Löydöt

KM 2715: 3 kourutaltan katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

104 Tammela Torro (1000006837)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202406 TORRO
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa
Sijainti:

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (Hämeen museo 49:162) ja poikkikirves (Hämeen museo 49:163) on löydetty Torron kylästä ja ne on lahjoittanut ylioppilas Urho Toivonen. Esineet oli tuotu lahjaksi hänen isävainajalleen n. vuonna 1880.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö 1880. Löydöt: Hämeen museo 49:163 poikkikirves.

tuntematon, irtolöytö 1880. Löydöt: Hämeen museo 49:162 kourutaltoa.

Löydöt

Hämeen museo 49: 162 kourutaltoa
Hämeen museo 49: 163 poikkikirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

105 Tammela Huokuna (1000006838)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744258, i= 3319424
Koordinaattien selite: Huokunan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 6 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Rautainen keihäänkärki (Lounais-Hämeen museo 1810) on löydetty keväällä 1927 heinämakasiinin perustusta kaivettaessa, vastapäätä Riihivalkaman koulua. Makasiinin paikalla on nykyään asuinrakennus.

Tutkimukset

Vihtori Yrjölä, irtolöytö 1927. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 1810, rautainen keihäänkärki.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 3.5.2006 ja uudestaan vielä yhdessä Jasse Tiilikkan kanssa 29.5.2006. Itse talon pihapiiri on nurmena ja piha-alueena, mutta osa talon alapuolella olevista pelloista on nykyäänkin kasvimaana ja viljelyksinä. Nämä avoimet alueet tarkastettiin, muttei havaittu mitään. Tarkastetut pellot lienevätkin lähinnä vanhaa järvenpohjaa. Otollisempia minkäänlaiselle muinaisjäänökselle ovat ylemmät maastonkohdat talon kohdalla ja sen vieressä. Kasvimaalta löytyi pala piitä, jota ei otettu talteen.

Löydöt

LHM 1810 rautainen keihäänkärki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

106 Tammela Myllyoja (1000006839)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743480, i= 3324780
Koordinaattien selite: Rauhalan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 5 km eteläkaakkoon
Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 2252:10) on löytynyt noin vuoden 1870 paikkeilla Pyhäjärven rannasta. Löytäjä oli sepän poika Otto Fredrikki Lindfors. Seppä Lindfors on asunut jossain Rauhalan tilan läheisyydessä.

Tutkimukset

Otto Lindfors, irtolöytö 1870. Löydöt: KM 2252:10 tasatalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Esine lienee löytynyt jostain Rauhalan talon ympäristön pelloilta. Pellot tulevat lähelle vanhaa rantatörmää ja maaperä alueella on lähinnä hiekkamultaa. Tarkastuksessa pelloilta ei kuitenkaan löytynyt mitään.

Löydöt

KM 2252: 10- tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 36

Negatiivit ja kuvat:

141834	97	Myllyoja	Pyhäjärven vanha törmä erottuu pellon laidassa. S-N.	3.5.2006
--------	----	----------	--	----------

Diat:

59058		Myllyoja	Pyhäjärven vanha törmä erottuu pellon laidassa. S-N.	3.5.2006
-------	--	----------	--	----------

107 Tammela Peltola 2 (1000006840)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743108, i= 3318931, z= 100 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 7,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Soikea tuluskivi (KM 23588) on löytynyt kuivuneen Kalliojärven etelärannalla olevan Peltolan talon perunapellostä, talon lounaispuolelta. Muuta paikalla ei ole havaittu, mutta vain 100 m pohjoiseen löytöpaikasta on Peltolan kivikautinen asuinpaikka.

Tutkimukset

Kalle Peltola, intolöytö 1984. Löydöt: KM 23588 soikea tuluskivi.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin soikean tuluskiven löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Peltolassa ei tarkastushetkellä ollut ketään kotona. Tarkastin pikaisesti talon takana, sen länsipuolella olevaa kasvimaata, joka on ehkä likellä tuluskiven löytöpaikkaa. Paikalta löytyi vain yksi keho kvartsi-iskos, jonka heitin pois. Sinänsä paikka sopisi hyvin esihistorialliselle asuinpaikalle muinaisen Kalliojärven rannalla.

Löydöt

KM 23588 soikea tuluskivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Negatiivit ja kuvat:

141826	98	Peltola 2	Löytöpaikka oletettavasti talon edustan kasvimaalla. SW-NE.	28.4.2006
--------	----	-----------	---	-----------

Diat:

59059		Peltola 2	Löytöpaikka oletettavasti talon edustan kasvimaalla. SW-NE.	28.4.2006
-------	--	-----------	---	-----------

108 Tammela Reunanen (1000006841)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6737630, i= 3323327
Koordinaattien selite: Reunasen (Suontaustan) talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 11,5 km etelään
Kohdekuvaus: Nelisivuinen oikokirveen (Lounais-Hämeen museo 13) löysi Usko Manner seppä Nummilan pajasta rautaromun seasta. Nummilan paja on sijainnut Suontaustan tilan piha-alueella.

Tutkimukset

Usko Manner, irtolöytö. Esine löytyi Nummilan pajasta rautaromun seasta. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 13, nelisivuinen oikokirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

LHM 13 nelisivuinen oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 17

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

109 Tammela Riihivalkaman koulu (1000006842)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744270, i= 3319595
Koordinaattien selite: Koulun koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 6 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Tuuramainen kirves (Tuuloksen kotiseutumuseo) on löytynyt Riihivalkaman koulun pihalta noin vuonna 1912. Paikalta ei ole myöhemmin löydetty muuta.

Tutkimukset

Valde Saarikivi, irtolöytö 1912. Löydöt: Tuuloksen kotiseutumuseo, tuuramainen kirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 3.5.2006, mutta koulun pihamaa on koneellisesti tasattua aluetta, jossa tuskin on mitään nähtävää- Ympäröivillä pelloilla saattaisi olla jotain muinaisjäännökseen viittaavaa, mutta näitä ei nyt tarkastettu.

Löydöt

Tuuloksen kotiseutumuseo tuuramainen kirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

110 Tammela Saari (1000006843)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6743179, i= 3323291, z= 100-103 m mpy
Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 5,5 km etelään

Kohdekuvaus: Kivisen nuolenkärjen (Lounais-Hämeen museo 5) löysi joko 1925 tai 1926 maanviljelijä Kalle Saari kyntäessään omistamansa Mäenalasen pellon sarkoja, jotka alkavat Pyhäjärven vanhasta rantatöyrästä. Esineen löytöpaikka oli arviolta 30-40 m rantatöyräältä. Löytöpaikka on nykyisestä Saaren tilan asuinrakennuksesta noin 200 metriä kaakkoon oleva savipelto.

Tutkimukset

Kalle Saari, irtolöytö 1925. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 5, liuskenuolenkärki.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 3.5.2006. Löytöpaikka on Pyhäjärven vanhaan rantaan rajoittuva peltoalue, joka esineen löytöpaikalla on savea muuttuen vähän hiesuisemmaksi kohti pohjoista, jossa havaittiin yksi paikoilleen jätetty epämääräinen kvartsi. Sinänsä kohde on hyvin mahdollinen asuinpaikalle topografialtaan. Tarkastettaessa pelto oli kynnetty, mutta hyvin kuiva, mikä hankaloittaa havainnointia. Ehkä otollisimmat kohdat kivikautisille asuinpaikoille olisivat lähempänä Rantalan taloa olevat pellot, jotka eivät kuitenkaan tarkastuksen ajankohtana olleet kynnettyinä.

Löydöt

LHM 5 liuskenuolenkärki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 37

Negatiivit ja kuvat:

141835	99	Saari	LHM 5 löytöpaikka Pyhäjärven vanhalla rannalla. E-W.	3.5.2006
<i>Diat:</i>				
59060		Saari	LHM 5 löytöpaikka Pyhäjärven vanhalla rannalla. E-W.	3.5.2006

111 Tammela Vanhala (1000006873)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736619, i= 3321348
Koordinaattien selite: Vanhalan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 12 km etelälounaaseen
Kohdekuvaus: Reiällä varustetun kivikuokan katkelman (KM 3209:2) on löytänyt torppari Henrik Lejon Letkun kylän Vanhalan talon pellosta.

Tutkimukset

Henrik Lejon, irtolöytö 1896. Löydöt: KM 3209:2 reiällinen kiviesine.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Pyrin tarkastamaan Vanhalan löytöpaikan Tammelan inventoinnin yhteydessä 15.5.2006, mutta koska Vanhalan talon ympäristön pellot olivat vihreinä, ajoin vain paikan ohi.

Löydöt

KM 3209: 2 reiällinen kiviesine

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

112 Tammela Pitkäkärki (1000006874)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202411 SALKOLA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6732180, i= 3330500, z= 108 m mpy
Koordinaattien selite: +/- 200 m
Sijainti: Tammelan kirkosta 18,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Kourutaltan (KM 10304) on löytänyt metsänvartija August Lönngren noin kilometrin pohjoiseen asunnostaan Korteniemen torpasta valtion puistosta Liesjärven rannalta kivikkoiselta rantahietikolta vesirajasta.

Tutkimukset

August Lönngren, irtolöytö. Löydöt: KM 10304 kourutalta.

Lauri Pohjakallaio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 5.6.2006. Löytöpaikaksi on verifikaatissa merkitty metsä, mutta esine on samojen tietojen mukaan löydetty rannalta, joten on epäselvää mistä se oikein on peräisin. Alueella ei kuitenkaan havaittu mitään sen paremmin rannalla kuin

Löydöt

KM 10304 kourutalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

113 Tammela Anna-Maijan suo (1000006875)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742600, i= 3332000
Koordinaattien selite: +/- 500 m

Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (KM 1960:1) on löydetty syksyllä 1878 pellostä "lähellä sitä puroa, joka vie veden Liesjärvestä Kuivajärveen noin virstan päästä puron laskusta". Löytöpaikka on jossain Anna-Maijan suon tienoilla noin kilometri siitä kohdasta, jossa Turpoonjoki laskee Kuivajärveen.

Tutkimukset

Kustaa Sillanpää, irtolöytö 1878. Löydöt: KM 1960:1 kourutaltoa.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 1960: 1 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

114 Tammela Harju (1000006876)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6734430, i= 3333430
Koordinaattien selite: Harjun talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 17 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 1758) on löydetty Liesjärven kylän Harjun talon maalta. Tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 1758 tasatalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 6.6.2006. Harjun talon ympärillä olevat pellot olivat kaikki heinällä, joten tarkastettavaa ei siellä ollut.

Löydöt

KM 1758 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

115 Tammela Kaksvetinen (1000006877)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736281, i= 3329184, z= 117 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 13,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Yksipuinen ruuhi (KM 10544) on löydetty Kaksvetinen-nimisestä järvestä. Paikalla tehtiin myös kaivaus vuonna 1936 (Ella Kivikoski). Löytöpaikka on umpeen kasvanutta suo-ojaa Kaksvetisen järven länsipuolen, ns. Vähjärven etelärannalla.

Tutkimukset

Ella Kivikoski, kaivaus 1936. Ruuhun kaivausta varten tehtiin 10 neliömetrin kaivausalue, ruuhi otettiin esiin ja talteen sekä ruuhun keulapuolesta otettiin maanäyte. Löydöt: KM 10544 yksipuinen ruuhi.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 10544 yksipuinen ruuhi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

116 Tammela Vistinkoski (1000006878)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202412 PORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6736995, i= 3332401
Koordinaattien selite: Vistinkosken sijainti
Sijainti: Tammelan kirkosta 14,5 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Soikea tuluskivi (Lounais-Hämeen museo 1) on löydetty Rantasen kosken eli Vistinkosken luota maantienahdetta alennettaessa. Tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 1, soikea tuluskivi.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

LHM 1 soikea tuluskivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

117 Tammela Jaakkola (1000006879)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211304 FORSSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744800, i= 3314352
Koordinaattien selite: Jaakkolan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Kivikirveen teräkatkelma (KM 3230:2) on löytynyt Sukulan Jaakkolan puustellin pellosta. Tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

Matti Jaakkola, irtolöytö. Löydöt: KM 3230:2 kivikirveen teräkatkelma.
Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 3230: 2 kivikirveen teräkatkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

118 Tammela Laakso (1000006880)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211304 FORSSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6744901, i= 3314777
Koordinaattien selite: Laakson talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,5 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Soikea tuluskivi (Lounais-Hämeen museo 7) on löydetty Sukulan kylän Laakson palstatilan pellosta. Tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 7, soikea tuluskivi.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

LHM 7 soikea tuluskivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

119 Tammela Harjunkulma (1000006881)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750577, i= 3322267, z= 113-114 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 2,6 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Vasarakirveen (KM 4110) löysi 5-vuotias huutolaispoika Kalle Linde. Hän löysi kirveen 12.7.1902 leikitellessään rakennusmestari Antti Pohjosen asunnon läheisyydessä Kaukjärven harjulla olevassa santakuopassa. Löytöpaikka lienee Mustialasta Kaukjärven kylään ja Heinämaalle johtavien teiden risteyksen luoteispuoleisessa haarukassa, jossa on harjua ja vanha sorakuoppa.

Tutkimukset

Kalle Linde, irtolöytö 1909. Löydöt: KM 4110 vasarakirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Löytöpaikan sanotaan olevan Harjunkulmantien ja Kaukjärventien risteyksessä. Kyseinen alue on kesantoniittynä, mutta Kaukjärventien eteläpuolella oleva hiekkapello oli tarkastushetkellä kynnettyä. Mitään erityistä siinä ei kuitenkaan havaittu.

Löydöt

KM 4110 vasarakirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 41

Negatiivit ja kuvat:

141821 100 Harjunkulma KM 4110 löytöpaikka risteysalueella. SE-NW. 27.4.2006

Diat:

59061 Harjunkulma KM 4110 löytöpaikka risteysalueella. SE-NW. 27.4.2006

120 Tammela Horkka (1000006882)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750313, i= 3320813, z= 110 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,6 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Rautamiekan (KM 3214:4) on löytänyt talollinen Malakias Horkka riihen perustusta kaivaessa Kaukjärven Horkan talon peltomäestä vuonna 1896. Löytöpaikka on kallion päällä nykyisen kuivurin kohdalla, jossa maata on myllätty ja siirretty moneen otteeseen. Kaukjärven rantaan on matkaa vajaa 200 metriä.

Tutkimukset

Malakias Horkka, irtolöytö 1896. Löydöt: KM 3214:4 rautamiekka.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Horkan rautamiekan löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Miekka on löydetty peltojen keskellä olevalta kumpareelta, jossa ovat sijainneet aikanaan kaikki Kaukjärven kylän riihet. Kylä-Nikkilän emäntä kertoi, että miekka löytyi kun yksi riihistä purettiin paikalta. Koko kumpare on sittemmin pahasti myllätty ja kalliota lukuunottamatta paikalla on tuskin mitään alkuperäistä maata. Tein koekuoppia kumpareen itäosan pieneen metsikköön, jossa maa näytti olevan mustaa ja hiilistä.

Löydöt

KM 3214: 4- rautamiekka

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 40

Negatiivit ja kuvat:

141819	101	Horkka	KM 3214:4 miekan löytöpaikka makasiinimäellä, taustalla Kylä-Nikkilä. E-W.	27.4.2006
141820	102	Horkka	Miekan löytöpaikka makasiinimäellä. W-E.	27.4.2006
<i>Diat:</i>				
59062		Horkka	KM 3214:4 miekan löytöpaikka makasiinimäellä, taustalla Kylä-Nikkilä. E-W.	27.4.2006
59063		Horkka	Miekan löytöpaikka makasiinimäellä. W-E.	27.4.2006

121 Tammela Jussila (1000006883)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6749200, i= 3322600
Koordinaattien selite: +/- 300 m
Sijainti: Tammelan kirkosta 700 m länteen

Kohdekuvaus: Tasataltan (KM 3908:5) on löytänyt Humalaisen talon poika Juho Humalainen Suontausta pellosta ojaa kaivaessaan. Paikka on kilometri talosta luodetta kohti ja kilometrin päässä Pyhäjärvestä. Humalaisen talo tarkoittaa ilmeisesti Jussilan taloa Tammelan kirkonkylän länsilaidalla. Löytöpaikka sattuu tietojen perusteella Kaukjärven etelärannalla olevan Syrjänharjun lounaispuolella olevaan laaksoon.

Tutkimukset

Juho Humalainen, irtolöytö 1890. Löydöt: KM 3908:5 tasataltta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Esine lienee löytynyt jostain Jussilan talon ympäristöstä. Nyt talon edustalla olevat pellot oli kynnetty, mutta varsinaisella Pyhäjärven vanhalla törmällä oleva rantapello oli niittynä, joten en tarkastanut kohdetta sen enempää.

Löydöt

KM 3908: 5 tasataltta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 33

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

122 Tammela Kallela (1000006884)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745593, i= 3320877, z= 95 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 4,2 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 23944) on löytynyt Kallelan tilalta, kesähuvilan tontilta.

Tutkimukset

Aarre Merilä, irtolöytö 1987. Löydöt: KM 23944 tasatalta.

Löydöt

KM 23944 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 34

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

123 Tammela Kirkonkylä (1000006885)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa
Sijainti:

Kohdekuvaus: Kivikirveen katkelma (KM 2252:5) on saatu kirkonkylästä. Tarkempaa tietoa löytöpaikasta ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:2 kivikirveen katkelma.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 2252: 2 kivikirveen katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

124 Tammela Kirriluoto (1000006886)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747214, i= 3320471, z= 96-97 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 3,8 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (KM 8224) on löydetty vuonna 1923 Pyhäjärven länsipäässä olevan Kirriluodon rannalta vesirajasta, heti soran alta läheltä Loimijoen suuta. Kirriluoto on matalarantainen kallioluoto, jonka laella on maansekaista vähäistä kiveystä.

Tutkimukset

Einari Leppäkoski, irtolöytö 1923. Löydöt: KM 8224 kourutaltoa.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 8224 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 34

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

125 Tammela Kujala (1000006887)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745261, i= 3320031
Koordinaattien selite: Kujalan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 5,4 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Kivitaltan (Lounais-Hämeen museo 10) on löytänyt puutarhuri E. Åkerman kotipaikaltaan Tammelan Riihivalkamasta, mäen rinteeltä, n. 10-15 cm syvyydeltä. Åkerman on asunut Kujalan tilalla.

Tutkimukset

E. Åkerman, irtolöytö. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 10, kivitaltta.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

LHM 10 kivitaltta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 35

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

126 Tammela Lehtimäki (1000006888)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748058, i= 3319610, z= 98-99 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 4,5 km länsilounaaseen

Kohdekuvaus: Oikokirves (KM 10628) on löydetty noin 200 metriä Loimijoesta etelään ja noin 350 metriä Vuoren torpasta pohjoiseen, savikuopasta, kahden metrin syvyydestä. Löytöpaikka on tasaista savipeltoa 50-100 metriä Lehtimäen talosta itään.

Tutkimukset

Tauno Korpela, irtolöytö 1937. Löydöt: KM 10628 oikokirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Löytöpaikaksi arvioitu alue on kuivaa savipeltoa ja kovin tasaista. Paikka ei vaikuta kovinkaan sopivalta kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Löydöt

KM 10628 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 42

Negatiivit ja kuvat:

141823	103	Lehtimäki	KM 10628 löytöpaikka suunnilleen etualalla olevan pellon kohdalla. SE-NW.	27.4.2006
--------	-----	-----------	---	-----------

Diat:

59064		Lehtimäki	KM 10628 löytöpaikka suunnilleen etualalla olevan pellon kohdalla. SE-NW.	27.4.2006
-------	--	-----------	---	-----------

127 Tammela Louhela (1000006889)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747977, i= 3325252, z= 96-100 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 1,4 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kivikirveen (KM 28378) löysi Kalle Mansikkaniemi vuonna 1990 Hevoniemen Louhelan tilalta, perunamaata kyntäessään. Löytöpaikka on noin 60 metriä Tammelan Pyhäjärven rannasta ja sen maastossa näkyvän rantamuodostuman yläpuolella.

Tutkimukset

Kalle Mansikkaniemi, irtolöytö 1990. Löydöt: KM 28378 kivikirves.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Löytöpaikka on taloille johtavan tien länsipuolella olevalla vanhalla Pyhäjärven rantatörmällä. Itse löytöpaikka on nykyään lammashakana ja sen pohjoispuolella on mäntymetsää. Haka ja metsä näyttäisivät olevan vanhaa peltoa. Alueella ei ollut juurikaan avoimia maastonkohtia tarkastettavaksi, mutta topografia ja hiekkainen maaperä ovat potentiaalisia kivikautiselle asuinpaikalle.

Löydöt

KM 28378 kivikirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

141925	104	Louhela	KM 28378 löytöpaikka nykyisen lammashaan paikalla. N-S.	31.5.2006
--------	-----	---------	---	-----------

Diat:

59065		Louhela	KM 28378 löytöpaikka nykyisen lammashaan paikalla. N-S.	31.5.2006
-------	--	---------	---	-----------

128 Tammela Mansikkaniemi 2 (1000006890)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748000, i= 3325000
Koordinaattien selite: +/- 300 m

Sijainti: Tammelan kirkosta 1,3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Alkeellinen kirves (Tammela, kirkonkylän kansakoulu) on löydetty läheltä vesirajaa Tammelan kirkonkylän Mansikkaniemestä. Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: Tammelan kirkonkylän kansakoulu, alkeellinen kirves.
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

Kirkonkylän kansakoulu, Tammela alkeellinen kirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

129 Tammela Mustialanlammi 2 (1000006891)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6749350, i= 3324250
Koordinaattien selite: +/- 300 m

Sijainti: Tammelan kirkosta 700 m koilliseen

Kohdekuvaus: Reikäkivi (KM 21623) on löytynyt 1950-luvulla Mustialanlammin rannalta, lammen länsipäässä. Esine oli jo löydettyäessä nostettu rannalle. Aivan tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

Pekka Heikkilä, irtolöytö 1950. Löydöt: KM 21623 reikäkivi.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 21623 reikäkivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 39

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

130 Tammela Norri (1000006892)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750719, i= 3321132
Koordinaattien selite: Norrin päärakennuksen koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 3,5 km luoteeseen
Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 2218:121/177) on saatu Kaukjärven kylästä, talollinen Henrik Norrilta. Norrin talo sijaitsee Kaukjärven pohjoisrannalla, Kurjenojan varressa. Tarkempaa löytötietoa ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2218:121/177 tasatalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Norrin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Norrin talo toimii nykyään tilausravintolana. Sitä ympäröivät pellot, mutta koska mainittu löytö voi olla mistä tahansa, en tarkastanut edes talon lähipeltoja, koska ne vaikuttivat ainakin kivikautiselle asuinpaikalle epätodennäköiseltä.

Löydöt

KM 2218: 121 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 40

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

131 Tammela Silvo (1000006893)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748821, i= 3321676
Koordinaattien selite: Silvon päärakennuksen koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 2,3 km länteen
Kohdekuvaus: Oikokirves (KM 2218:123/190) on saatu Kydön kylän Silvon talosta kirjanpitäjä Grönholmilta, joka poikana oli löytänyt sen Pyhäjärvestä.

Tutkimukset

Grönholm, irtolöytö. Löydöt: KM 2218:123/190 oikokirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Itse Silvon taloa ei käyty katsomassa, mutta sen sijaan tarkasteltiin hieman pohjoisempana, Kaakkolamminojan varrella olevia peltoja. Mitään ei täällä tällä kertaa havaittu.

Löydöt

KM 2218: 123 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 33

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

132 Tammela Vanha kansakoulu (1000006894)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748645, i= 3323340

Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 700 m länteen

Kohdekuvaus: Kuppikiven kappaleen (KM 26928) löysi taiteilija Pentti Hammarberg Tammelan kirkonkylän vanhan kansakoulun kiviaidasta vuonna 1988. Kivi oli sittemmin Hammarbergin pihapöydän juurella Portaassa.

Tutkimukset

Pentti Hammarberg, irtolöytö 1988. Löydöt: KM 26928 kuppikiven kappale.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kuppikiven löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 27.4.2006. Koulun länsipuolella on vanhaa kiviaitaa, joten kuppikiven katkelma saattaa olla peräisin juuri siitä.

Löydöt

KM 26928 kuppikiven kappale

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 32

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

133 Tammela Vanhatalo (1000006895)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745121, i= 3318272
Koordinaattien selite: Vanhatalon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 7 km lounaaseen
Kohdekuvaus: Kaksi kivikirvestä (Lounais-Hämeen museo 2891: 1-2) ovat löytyneet Vanhatalon pellosta noin vuonna 1940. Mahdollisesti esineet ovat löytyneet Vanhatalon päärakennuksesta noin 50-100 metriä länteen olevasta saviperäisestä pellosta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö 1940. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 2891: 1-2 kivikirveitä 2 kpl.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Vanhatalon löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 28.4.2006. Itse Vanhatalo on taloryhmän keskellä eikä sen välittömässä läheisyydessä ollut avointa maanpintaa. Tarkastin kuitenkin Vanhatalon kaakkoispuolella olevan Isotalon itäpuolella olleet pari kynnetyä peltokaistaa, tuloksetta.

Löydöt

LHM 2891: 1-2 kivikirveitä 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

134 Tammela Vekkilä (1000006896)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211307 TAMMELA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748275, i= 3324866
Koordinaattien selite: Vekkilän tilan koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 900 m kaakkoon
Kohdekuvaus: Kourutaltoa (KM 3230:1) on löydetty Hevoniemen Vekkilän talon pellosta. Suurin osa Vekkilän tilan ympäristöstä on nykyään omakotitaloaluetta.

Tutkimukset

K. Lehtinen, irtolöytö. Löydöt: KM 3230:1 kourutaltoa.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Vekkilän museotilan tienoilta löytyneen kiviesineen löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 31.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Museotilan alapuolella olevat pellot olivat tarkastushetkellä heinällä, mutta pellot rajoittuvat Pyhäjärven vanhaan rantatörmään uimarannan yläpuolella. Tätä törmän leikkausta tarkasteltiin hetki tuloksetta.

Löydöt

KM 3230: 1 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

135 Tammela Heinämaa (1000006897)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6757409, i= 3322219
Koordinaattien selite: Heinämaan tilan päärakennuksen koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km pohjoisluoteeseen
Kohdekuvaus: Vinohamarainen oikokirves (KM 2252:8) on löydetty Heinämaan tienoilta, joka on Heinijärven länsirannalla.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:8 vinohamarainen oikokirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Heinämaan taloa ympäröivät pellot olivat kaikki heinällä, mutta talolta Heinijärven rantaan ulottuva harjanne kuljettiin läpi ja sen rannan puoleiseen päähän tehtiin koekuoppia. Maaperä on hienoa hietaa, mutta mitään ei löytynyt. Heinijärvi vaikuttaa lasketulta.

Löydöt

KM 2252: 8 vinohamarainen oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 45

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

136 Tammela Heinänen (1000006898)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6757792, i= 3322808
Koordinaattien selite: Heinäsen päärakennuksen koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 9,3 km pohjoisluoteeseen
Kohdekuvaus: Kaksi tasataltan katkelmaa (KM 2252:12-13) lienee löydetty läheltä Heinästen torppaa. Heinästen torppa on Heinijärven pohjoispäässä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:12-13 kiviesineen katkelmia 2 kpl.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Heinäsen talo on autiona ja ympäristön vanhat pellot on metsitetty. Heinijärven ranta on tällä kohdalla kivikkoista ja ilmeisesti vesijättöä.

Löydöt

KM 2252: 12-13 kiviesineen katkelmia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 45

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

137 Tammela Heinijoki (1000006899)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755160, i= 3321540
Koordinaattien selite: +/- 200 m

Sijainti: Tammelan kirkosta 7 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (Lounais-Hämeen museo 2029) on löydetty Heinijosta, Sillanpään koskesta (Heinä- ja Jänijärven väliltä), Sillanpään lohkotilasta noin 100 m itään ja Heinäjärvestä alaspäin noin 1,5 km. Löytö on tehty vuonna 1933 koskea perattaessa.

Tutkimukset

Aleksi Ylijouto, irtolöytö 1933. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 2029, kourutaltoa.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 30.5.2006, mutta koska tarkasta löytöpaikasta ei ole tietoa, lähiseutuja tarkasteltiin lähinnä autosta käsin.

Löydöt

LHM 2029 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 44

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

138 Tammela Koppila (1000006900)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211308 KOIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755033, i= 3320298, z= 116 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 7,5 km luoteeseen
Kohdekuvaus: Tasataltan teräkatkelma (KM 7242) on löydetty Kaukjärven kylän Norrin talon maalta Koppilan torpan joentaustan pellostä sitä kynnettäessä. Kaukjärvi-Lempää -maantien itäpuolista peltoa kutsutaan joentaustan pelloksi.

Tutkimukset

Koppila, irtolöytö. Löydöt: KM 7242 tasataltan katkelma.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 30.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Löytöpaikka on hiesupeltoa, joka tarkastushetkellä oli suurimmaksi osaksi muokattuna. Pellolta ei kuitenkaan löytynyt mitään.

Löydöt

KM 7242 tasataltan katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Negatiivit ja kuvat:

141915	105	Koppila	Löytöpaikka vastarannalla. NE-SW.	30.5.2006
--------	-----	---------	-----------------------------------	-----------

Diat:

59066		Koppila	Löytöpaikka vastarannalla. NE-SW.	30.5.2006
-------	--	---------	-----------------------------------	-----------

139 Tammela Erkkilä (1000006901)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhdenäiskoordinaatit p= 6747130, i= 3331943, z= 112-115 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 8 km itään

Kohdekuvaus: Olkakirves (KM 11027) on löytynyt vuonna 1938 Hykkilän Erkkilän talon maalta ns. Hartaalan niityltä maata äestettäessä. Esine oli matalassa saralla suomaassa. Löytöpaikka on tasainen suopelto 700-800 metriä Oksjärven länsipäästä länteen. Aivan tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Tutkimukset

Paavo Erkkilä, irtolöytö 1938. Löydöt: KM 11027 olkakirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 1.6.2006. Eksakti löytöpelto oli tarkastushetkellä kesantona, mutta välittömästi ojan toisella puolella oleva pelto oli oraalla ja tarkastettavissa. Löytöpaikka on aivan tasaista, mutta oraalla olevan pellon reuna kohoaa hyvin matalaksi kohoumaksi harjannetta kohden, jossa on sorakuoppa. Pellostä tai sorakuopasta ei kuitenkaan löytynyt mitään.

Löydöt

KM 11027 olkakirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 52

Negatiivit ja kuvat:

141935	106	Erkkilä	KM 11027 löytöpaikka vasemmalla niityllä, oikealla harju. SE-NW.	1.6.2006
--------	-----	---------	--	----------

Diat:

59067		Erkkilä	KM 11027 löytöpaikka vasemmalla niityllä, oikealla harju. SE-NW.	1.6.2006
-------	--	---------	--	----------

140 Tammela Kaitamaa (1000006902)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753806, i= 3333531, z= 115-120 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 10,5 km koilliseen

Kohdekuvaus: Tasataltan (KM 28377) löysi Sulo Suoranta 1960-luvulla Teuron Kaitamaan tilan ulkorakennuksen takana olevasta pellostä. Esineen osti löytäjältä hänen vävynsä Pentti Lilja, joka lahjoitti esineen Museovirastoon toimitettavaksi. Kaitamaan talo on Teuron kylän etelälaidalla.

Tutkimukset

Sulo Suoranta, irtolöytö 1960. Löydöt: KM 28377 tasatalta.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Löytöpaikka on nykyään piha-aluetta, joten sitä ei voinut tarkemmin tarkastella.

Löydöt

KM 28377 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 59

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

141 Tammela Kauhtio (1000006903)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750708, i= 3333188, z= 107-108 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 9 km itäkoilliseen

Kohdekuvaus: Alkeellinen kivikirves (KM 25644) on löytynyt Kauhtion tilalta, talosta 200 m pohjoisluoteeseen. Kauhtio sijaitsee Loimosten kylässä Pehkijärven etelärannalla.

Tutkimukset

Marja-Leena Pippingskiöld, irtolöytö 1990. Löydöt: KM 25644 alkeellinen kirves.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 26.4.2006. Löytöpaikka sijaitsee Kauhtion talosta pohjoiseen, pellon reunalla. Pelto on mustaa multaa, jossa on aika paljon sorakiveä. Kivi lienee peräisin makasiinin luona olevasta sorakuopasta. Itse löytöpaikka vaikuttaa olevan vanhaa Pehkijärven pohjaa, itse löytö saattaa olla peräisin ylemmällä tasolla joskus sijainneesta kivikautisesta asuinpaikasta. Mitään ei kuitenkaan ympäristöstä löytynyt.

Löydöt

KM 25644 alkeellinen kirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 50

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

142 Tammela Ketunhätä (1000006904)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6751644, i= 3329586, z= 110-115 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,4 km koilliseen

Kohdekuvaus: Reikäkivi (KM 21624) on löydetty Ketunhätä-nimisestä pellostä salaajituksen jälkeen. Löytäjän mukaan löytökohta on kivinen kari, jossa lähteet kiusaavat. Pelto on Pehkijärven eteläpuolella, pienen Rotinojan varrella.

Tutkimukset

Antti Huusela, irtolöytö 1979. Löydöt: KM 21624 reikäkivi.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 26.4.2006. Paikka on kuivahkoa hiesupeltoa ja itse löytöpaikan koordinaateista 50 metriä kaakkoon on pellossa vähäkivisempi kohta, josta löytö ehkä on peräisin. Alaosat pelloista ovat mustaa multaa (vanhaa järvenpohjaa?). On ehkä mahdollista, että laaksossa olisi ollut muinaisjärvi.

Löydöt

KM 21624 reikäkivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 48

Negatiivit ja kuvat:

141817	107	Ketunhätä	KM 21624 löytöpaikka ladosta oikealle. S-N.	26.4.2006
--------	-----	-----------	---	-----------

Diat:

59068		Ketunhätä	KM 21624 löytöpaikka ladosta oikealle. S-N.	26.4.2006
-------	--	-----------	---	-----------

143 Tammela Nissilä (1000006905)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: moniperiodinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745740, i= 3330367
Koordinaattien selite: Nissilän talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 7 km itäkaakkoon
Kohdekuvaus: Rautainen putkikeihäänkärki (KM 3908:9) ja kourutaltoa (KM 2203:715) on saatu Nissilän talosta Lunkaan kylästä. Kourutaltoa sanotaan löytyneen metsästä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2203:715 kourutaltoa.

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 3908:9 rautainen putkikeihäänkärki.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Nissilän löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Ajoin vain paikan ohi, koska talon ympärillä ei näyttänyt olevan lainkaan peltoja avoimena.

Löydöt

KM 2203: 715 kourutaltoa

KM 3908: 9 rautainen putkikeihäänkärki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

144 Tammela Pihtikoski (1000006906)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752533, i= 3328105
Koordinaattien selite: Pihtikosken tilan päärakennus
Sijainti: Tammelan kirkosta 5,5 km koilliseen
Kohdekuvaus: Vasarakirveen terä (KM 2252:11) on saatu Pihtikoskelta, ilmeisesti jostain kylän mailta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:11 vasarakirveen teräkatkelma.
Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 2252: 11 vasarakirveen teräkatkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 47

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

145 Tammela Rantaniitty (1000006907)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752200, i= 3329740, z= 107-108 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,7 km koilliseen
Kohdekuvaus: Tasakantainen nuolenkärki (KM 15902) on löydetty elokuussa 1963 Tammelan Hevoniemen kylästä, löytäjän, Pentti Huuselan omistaman talon maalta kauran leikkuussa. Esine löytyi maan pinnalta. Löytöpaikka on Pehkijärveen viettävää peltoa.

Tutkimukset

Pekka Huusela, irtolöytö 1963. Löydöt: KM 15902 tasakantainen nuolenkärki.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 26.4.2006. Löytöpaikka on hyvin tasaista peltoa Pehkijärven etelärannalla. Erittäin matala, vanha rantatörmä kulkee n. 107,5 mmpy korkeuskäyrän mukaisesti ja menee välillä lähelle pellon reunaa. Maaperä pellolla on hiekkaa/hiesua. Mitään erityistä pellolla ei näkynyt.

Löydöt

KM 15902 tasakantainen nuolenkärki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 48

Negatiivit ja kuvat:

141818	108	Rantaniitty	KM 15902 löytöpaikka pellolla. SE-NW.	26.4.2006
--------	-----	-------------	---------------------------------------	-----------

Diat:

59069		Rantaniitty	KM 15902 löytöpaikka pellolla. SE-NW.	26.4.2006
-------	--	-------------	---------------------------------------	-----------

146 Tammela Rauhala (1000006908)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752126, i= 3328677, z= 105-110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 6 km koilliseen
Kohdekuvaus: Kourutaltoa (KM 24238) on löytynyt Rauhalan tilalta, noin 50 m talosta lounaaseen olevalta pellolta.

Tutkimukset

Atte Pajunen, irtolöytö 1988. Löydöt: KM 24238 kourutaltoa.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 26.4.2006. Esine on löydetty pellon kulmasta mäen alapuolelta. Paikka on hiesusavista peltoa, jossa on siellä täällä hiekkaakin. Rauhalan pellot muodostavat pienen suojaisan laakson, mutta ei vaikuta kovin todennäköiseltä ainakaan ranta-asuinpaikalle. Kiertelin koko laakson, jonka kaikki pellot oli kynnetyt, mutta mitään ei pelloilla näkynyt.

Löydöt

KM 24238 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 47

Negatiivit ja kuvat:

141815	109	Rauhala	KM 24238 löytöpaikka talosta n. 50 m oikealle, pellon kulmassa. W-E.	26.4.2006
--------	-----	---------	--	-----------

Diat:

59070		Rauhala	KM 24238 löytöpaikka talosta n. 50 m oikealle, pellon kulmassa. W-E.	26.4.2006
-------	--	---------	--	-----------

147 Tammela Ruuhivalkama (1000006909)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745910, i= 3329790
Koordinaattien selite: +/- 100 m
Sijainti: Tammelan kirkosta 6,5 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Pronssisen rannerenkaan (KM 22144) on löytänyt autokoulun johtaja Jukka Lahtonen keväällä 1983 kesämökkinsä tontilta Hykkilästä.

Tutkimukset

Jukka Lahtonen, irtolöytö 1983. Löytöluettelossa olevien koordinaattien perusteella esine olisi löydetty Kuivajärvestä. Oikeaa löytöpaikkaa ei ole voitu tarkastaa mistään. Löydöt: KM 22144 pronssinen rannerengas.

Löydöt

KM 22144 pronssinen rannerengas

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

148 Tammela Saaren kartano (1000006910)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745830, i= 3327948
Koordinaattien selite: Saaren kartanon päärakennuksen koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 5 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 2715:4) on löydetty Saaren kartanon pellostä. Tarkempia löytötietoja ei ole, mutta Saaren kartanolla on laajat peltoalueet Kuivajärven länsirannalla.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2715:4 tasatalta.
Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Löydöt

KM 2715: 4 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

149 Tammela Santeri (1000006911)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211310 PEHKIJÄRVI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752605, i= 3328709
Koordinaattien selite: +/- 200 m

Sijainti: Tammelan kirkosta 6,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Soikeateräinen kivikirves (Tammela, Susikkaan kansakoulu) on löytynyt Santerin tilalta noin 400 m talosta itään olevalta, nykyään jo metsittyneeltä pellolta.

Tutkimukset

Eero Vekkilä, irtolöytö 1928. Löydöt: Susikkaan kansakoulu (Tammela), kivikirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 26.4.2006. Paikka on tasainen mäenlaki, jolla kasvaa komeaa kuusimetsää. Paikalla lienee silti aikoinaan ollut pieni pelto, josta näkyy vielä matalia ojia. Tämän pienen vanhan pellon alapuolella kasvaa tiheää kuusitaimikkoa. Mahdollisesti esine on löytynyt mainitusta pellostä aikoinaan. Tuulenskaatojen perusteella mäen maaperä on pääasiassa hiekkaa, vaikkakin osin kivikkoista.

Löydöt

Susikkaan kansakoulu, Tammela kivikirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 47

Negatiivit ja kuvat:

141816	Santeri	Kiviesineen löytöpaikka kuusitaimikon kohdalla (vanhaa peltoa?). S-N.	26.4.2006
--------	---------	---	-----------

Diat:

59071	Santeri	Kiviesineen löytöpaikka kuusitaimikon kohdalla (vanhaa peltoa?). S-N.	26.4.2006
-------	---------	---	-----------

150 Tammela Lamminranta (1000006912)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755917, i= 3335980
Koordinaattien selite: Lamminrannan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 14 km koilliseen
Kohdekuvaus: Veitsenterä (KM 2252:7) on saatu Teuron kylän Silmälästä, esine on aikoinaan löydetty pellosta. Tarkempaa löytötietoa ei ole. Isoa kiviesinettä on säilytetty pihapiirissä.

Tutkimukset

Heikki Silmä, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:7 veitsenterä.

Tapio Silmä, irtolöytö. Iso hioinkiven omainen kiviesine on ollut tallessa Lamminrannan pihapiirissä vuosikymmeniä. Esineen luovutti Tammelan inventoinnin 2006 yhteydessä Kansallismuseon kokoelmiin Tapio Silmä (Ojajärventie 317, 31250 Teuro). Löydöt: KM 36455 kiviesine.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Esine on aikoinaan löydetty ilmeisesti jostain Häränsilmä-nimisen lammen ympäristön pelloilta, jotka olivat tarkastushetkellä kaikki ummessa. Maasto on hiekkaperäistä. Tarkastuskäynnillä sain Kansallismuseoon luovutettavaksi ison kivihioimen, jota on kauan säilytetty pihapiirissä..

Löydöt

KM 2252: 7 veitsenterä
 KM 36455 kiviesine

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 61

Negatiivit ja kuvat:

141858	110	Lamminranta	KM 2252:7 löytöpaikka, Silmälan talo lammen vastarannalla. NE-SW.	5.5.2006
--------	-----	-------------	---	----------

Diat:

59072		Lamminranta	KM 2252:7 löytöpaikka, Silmälan talo lammen vastarannalla. NE-SW.	5.5.2006
-------	--	-------------	---	----------

151 Tammela Perttula (1000006913)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755460, i= 3328689, z= 105-110 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 8,5 km koilliseen

Kohdekuvaus: Reikäkirves (KM 16310) on löytynyt Susikkaanjoen itärannalta, muutama metri rannasta, veden alhaalla ollessa kuivillaan olevan "kanjonin" pohjalta, joka tulva-aikaan on veden alla. Löytöpaikan perusteella esine on aikanaan joko pudonnut veteen tai joen reunojen eroosion myötä jäänyt löytöpaikalleen.

Tutkimukset

Mikko Perttula, irtolöytö 1964. Löydöt: KM 16310 reikäkirves.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Perttulan talon länsipuolelta löytyneen kiviesineen löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan inventoinnin yhteydessä 25.4.2006, mutta koska koko alue on talojen piha-alueita, ei mitään tarkastettavaa paikalla ollut.

Löydöt

KM 16310 reikäkirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 54

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

152 Tammela Ruokosuo (1000006914)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755914, i= 3331684, z= 117 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Tammelan kirkosta 10,5 km koilliseen

Kohdekuvaus: Oikokirves (KM 24126) on löytynyt Ruokosuon tilan pellolta, hiekkamaasta. Ruokosuo on Teuron kylän luoteispuolella oleva laaja peltoalue. Löytöpaikka on Ruokosuon talosta noin 50 m pohjoiseen.

Tutkimukset

Pauli ja Pekka Puhtila, irtolöytö 1988. Löydöt: KM 24126 oikokirves.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Itse löytöpaikan pelto ei nyt ollut tarkastettavissa, koska sitä ei oltu muokattu. Sen sijaan tarkastettiin jonkin verran muita ympäristön hiekkaisia pelloja, mitään paikalla kuitenkaan havaitsematta.

Löydöt

KM 24126 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 58

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

153 Tammela Yli-Lekkalan Ruokosuo (1000006915)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755300, i= 3332400
Koordinaattien selite: +/- 1 km
Sijainti: Tammelan kirkosta 10 km koilliseen
Kohdekuvaus: Pronssinen hevosenkenkäsolki (Hämeen museo 49:88) on löydetty Ruokosuolta, Yli-Lekkalan maalta vuonna 1901.

Tutkimukset

Edv. Ahlfors, irtolöytö 1901. Löydöt: Hämeen museo 49:88 hevosenkenkäsolki.

Löydöt

Hämeen museo 49: 88 hevosenkenkäsolki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 58

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

154 Tammela Yli-Tuomola (1000006916)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754260, i= 3333251
Koordinaattien selite: Yli-Lekkalan talon koordinaatit
Sijainti: Tammelan kirkosta 11 km koilliseen
Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 2252:6) on löytynyt Yli-Tuomolan pellolta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 2252:6 tasatalta.

Lauri Pohjakallio, inventointi 1982.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006, mutta vanhoissa löytötiedoissa ei ollut täyttä selvyyttä, oliko kyse Yli-Tuomolan vai Yli-Lekkalan talosta. Jälkeenpäin on käynyt ilmi, että kyseessä on Yli-Tuomola. Inventoinnissa tarkasteltiin Yli-Lekkalan peltoja Teuronjoen rannalla. Mitään mainittavaa ei näillä hiekkaisilla pelloilla näkynyt.

Löydöt

KM 2252: 6 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 59

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

155 Tammela Kaukjärvi (1000006917)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivekautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa
Sijainti:

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (Lounais-Hämeen museo 1805, vanha numero 9). Esineen taakse on kirjoitettu musteella J.Syrjälä, Kaukjärvi. Tullut museoon v. 1933.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: Lounais-Hämeen museo 1805 (vanha numero 9), kourutaltoa.

Löydöt

LHM 1805 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

156 Tammela Liesjärvi (1000006918)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

*Peruskartta**Yhtenäiskoordinaatit*

Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa

Sijainti:

Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 27789) on löydetty Liesjärven rannalta. Tarkempia löytötietoja esineelle ei ole.

Tutkimukset

Minna Luukka, irtolöytö. Löydöt: KM 27789 tasatalta.

Löydöt

KM 27789 tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

157 Tammela Mustiala (1000006919)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Oikokirves (KM 5970: 618) Mustialan maanviljelysopistosta. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole tiedossa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 5970:618 oikokirves.

Löydöt

KM 5970: 618 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

158 Tammela Porras (1000006920)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa
Sijainti:

Kohdekuvaus: Oikokirves (KM 23517:6) on löydetty pellostä Portaan kylästä. Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 23517:6 oikokirves.

Löydöt

KM 23517: 6 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

159 Tammela Susikas (1000006921)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

*Peruskartta**Yhtenäiskoordinaatit**Koordinaattien selite:* Esineen tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa*Sijainti:*

Kohdekuvaus: Kivikirves (KM 28976) on ollut Tammelan Susikkaan vanhalla kansakoululla, jossa se oli pyörinyt nurkissa ja ollut viimeksi vuonna 1990 rakennetun konehallin juoksun päällä. Ei ole tietoa, onko esine kuulunut vanhan kansakoulun kokoelmiin vai löytynyt talon maalta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 28976 kivikirves.

Löydöt

KM 28976 kivikirves

*Kertomuksen liitteet:**Peruskarttaote:* 0*Negatiivit ja kuvat:**Diat:*

160 Tammela Teuro (1000006922)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa
Sijainti:

Kohdekuvaus: Tasatalta (Lounais-Hämeen museo 255) on saatu T. Aaltoselta Tammelan Teuroilta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset***Löydöt******Kertomuksen liitteet:***

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

161 Tammela Tammela 1 (1000006923)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Soikea tuluskivi (KM 152) löydetty Tammelasta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 152 soikea tuluskivi.

Löydöt

KM 152 soikea tuluskivi

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

162 Tammela Tammela 2 (1000006924)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Poikkitalta (KM 10525:1) ja koveri (Jyväskylän seminaarin kokoelmat) on löydetty Tammelan pitäjältä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: Jyväskylän seminaarin kokoelmat, koveri.
tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 10525:1 poikkitalta.

Löydöt

Jyv.sem.kok koveri
KM 10525: 1 poikkitalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

163 Tammela Hirsimäki (1000006925)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 202409 RIIHIVALKAMA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6742000, i= 3326000
Koordinaattien selite: +/- 200 m
Sijainti: Tammelan kirkosta 5,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Hirsimäen eteläpuolella olevasta peltolaaksosta on löydetty 1940-1950 - luvuilla kiviesine, joka sittemmin on joutunut hukkaan. Kuvailusta päätellen esine on mahdollisesti ollut vasarakirveen katkelma. Esine on löytynyt ilmeisesti pellonraivaustöissä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Hetamaija Freesen opastuksella Tammelan inventoinnissa 2.5.2006. Löytöpaikka on alavaa peltolaaksoa Hirsimäen ja Savikon talojen välisellä alueella, Hirsimäestä noin 300-400 m kaakkoon, Myllyojan pohjoispuolella. Esine löytyi ilmeisesti pellonraivaustöissä 1940-1950 -luvulla (löytäjinä ainakin Pertti ja Aukusti Mikkola). Esine oli katkennut reiän kohdalta ja kuvailusta päätellen se olisi saattanut olla vasarakirves. Löytöpaikka on kuivaa savipeltoa, hieman ympäristöään korkeampi kumpare. Sinänsä kohde ei näytä mitenkään erityisen sopivalta kivikautiseksi asuinpaikaksi, mutta sopii hyvinkin vasarakirveskulttuurin maisemaan.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 36

Negatiivit ja kuvat:

141828	111	Hirsmäki	Löytöpaikka pellolla peltotien pohjoispuolella. S-N.	2.5.2006
--------	-----	----------	--	----------

Diat:

59073		Hirsmäki	Löytöpaikka pellolla peltotien pohjoispuolella. S-N.	2.5.2006
-------	--	----------	--	----------

164 Tammela Hongisto (1000006926)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 211311 LAUTAPORRAS
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754980, i= 3334380, z= 130 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Tammelan kirkosta 12,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Rahan on löytänyt aikoinaan, noin 50 vuotta sitten, sittemmin jo edesmennyt Kari Suominen pihapiiristään Kuuslammin kylällä. Rahan luovutti Kansallismuseon kokoelmiin Kalle Suominen (Ojajärventie 104, 31250 Teuro).

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin Hongiston rahan löytöpaikan Tammelan inventoinnissa 5.5.2006. Rahan on löytänyt aikoinaan, noin 50 vuotta sitten, sittemmin jo edesmennyt Kari Suominen pihapiiristään Kuuslammin kylällä. Rahan luovutti Kansallismuseon kokoelmiin Kalle Suominen (Ojajärventie 104, 31250 Teuro).

Löydöt

KM Rahakammio 2006045 hopearaha

Kertomuksen liitteet:

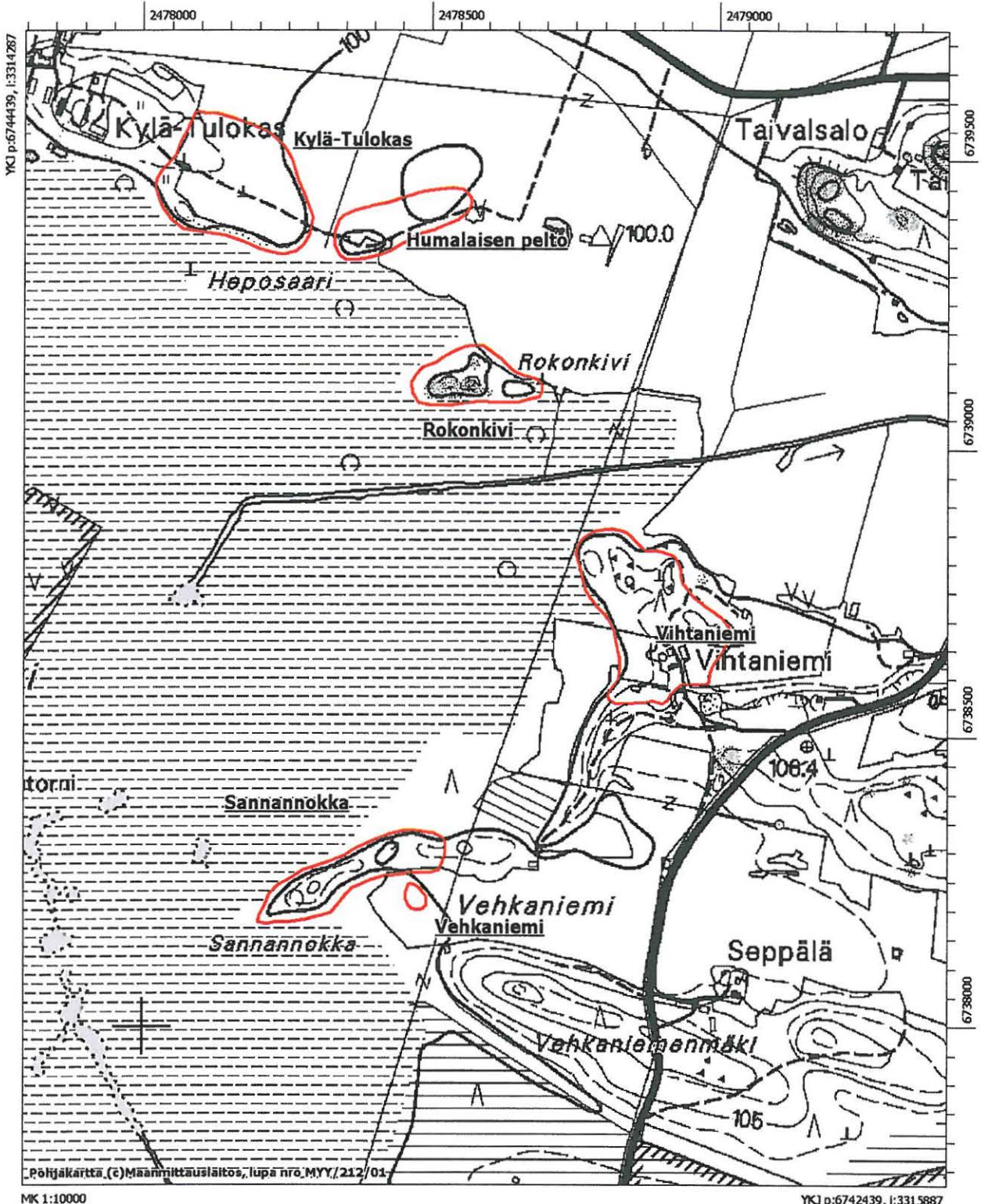
Peruskarttaote: 60

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

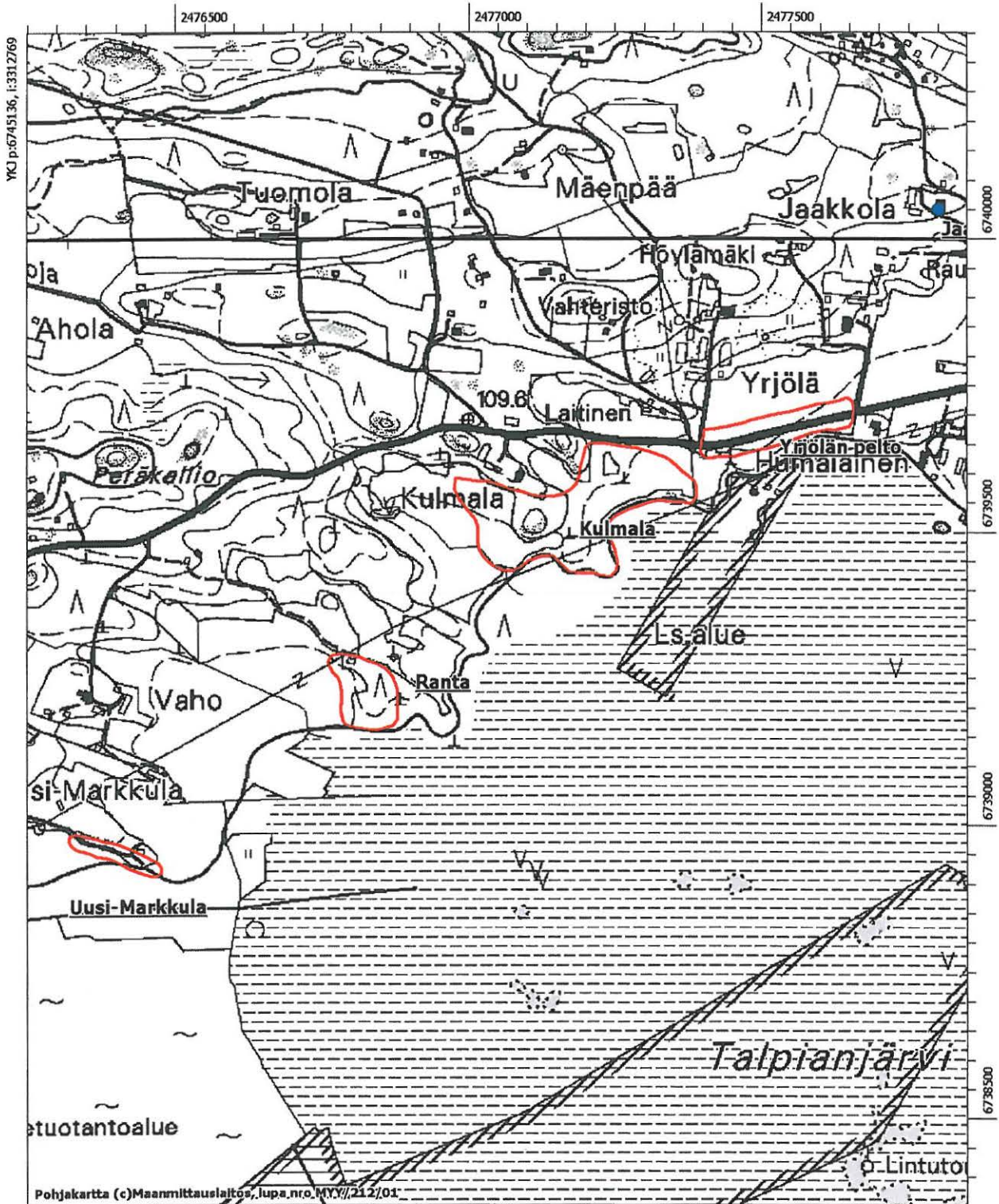
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 1.

Tammela Kylä-Tulokas (100000317) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Sannannokka (1000002777) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Vihtaniemi (1000006561) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Rokonkivi (1000006567) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Humalaisen pelto (1000006574) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Vehkaniemi (1000006731) - kivikautinen asuinpaikka
 Ote peruskartasta 202406 Torro.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 2.

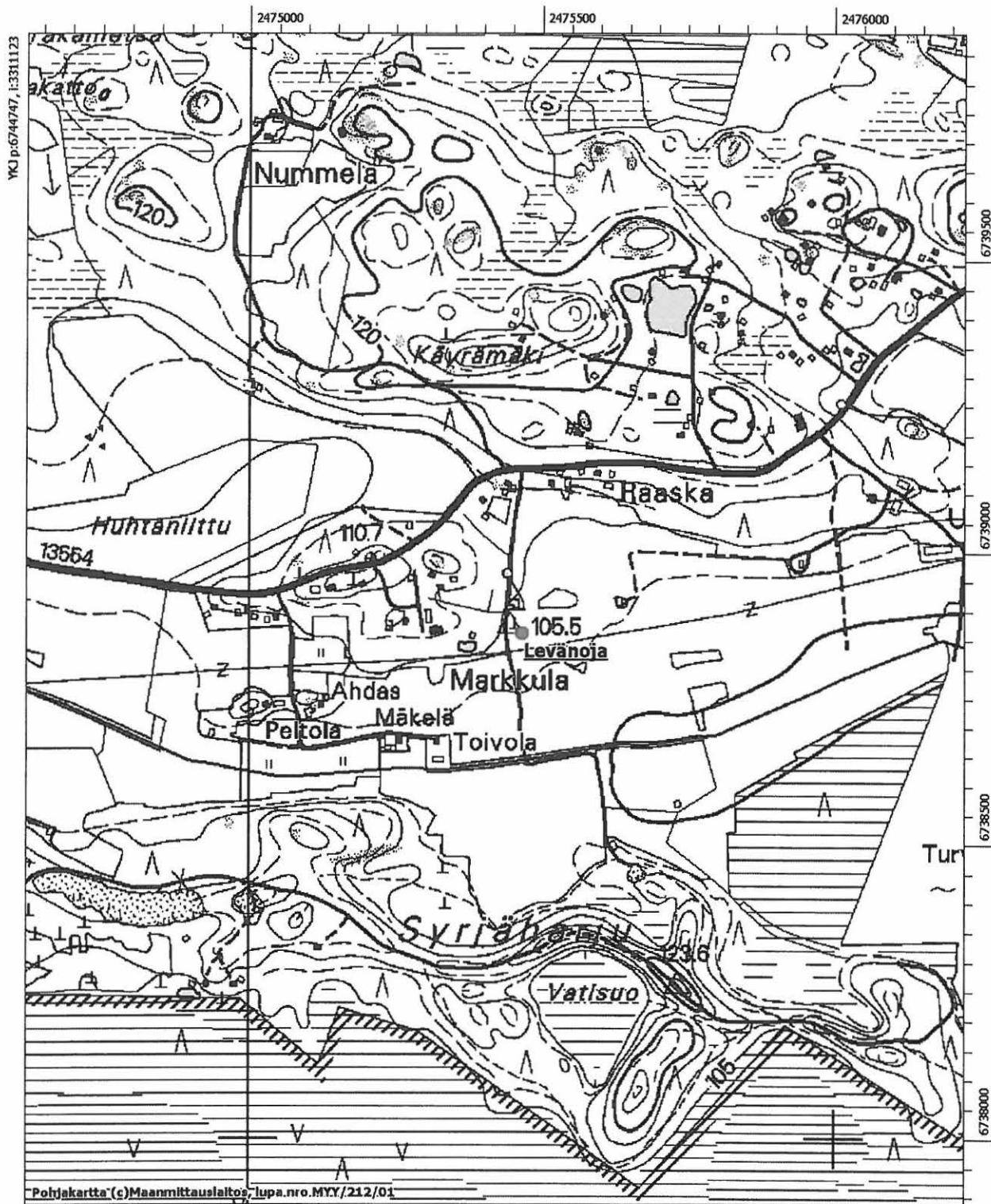
Tammela Yrjölän pelto (1000006575) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Kulmala (1000006579) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Ranta (1000006581) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Uusi-Markkula (1000006582) - kivikautinen asuinpaikka
 Ote peruskartasta 2402406 Torro

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 3.

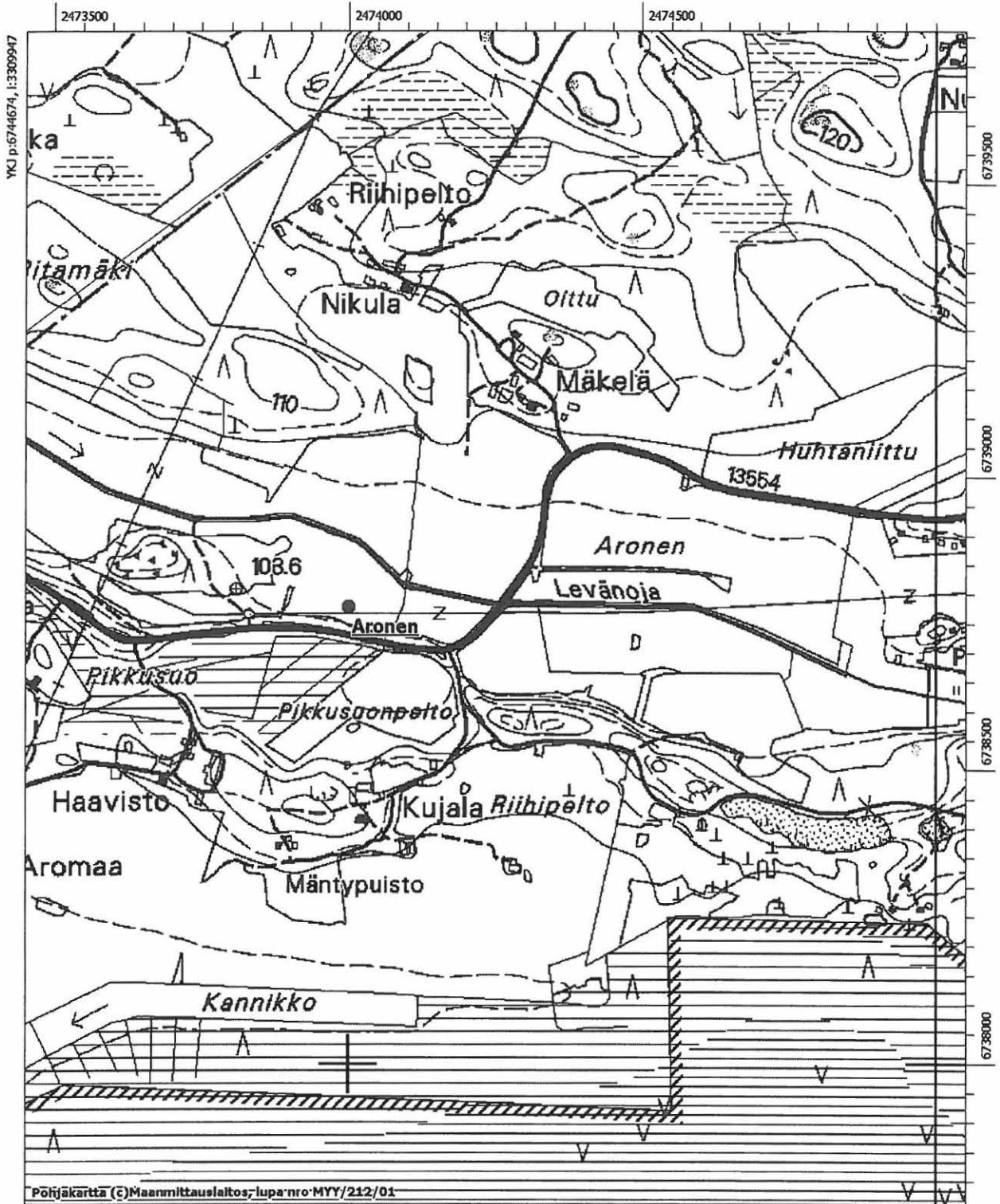
Tammela Levänoja (1000006793) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Ote peruskartasta 202406 Torro

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 4.

Tammela Aronen (1000006834) - rautakautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 202406 Torro

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos, lupa nro MYY/212/01

MK 1:10000

YKJ p:6742674, i:3311548

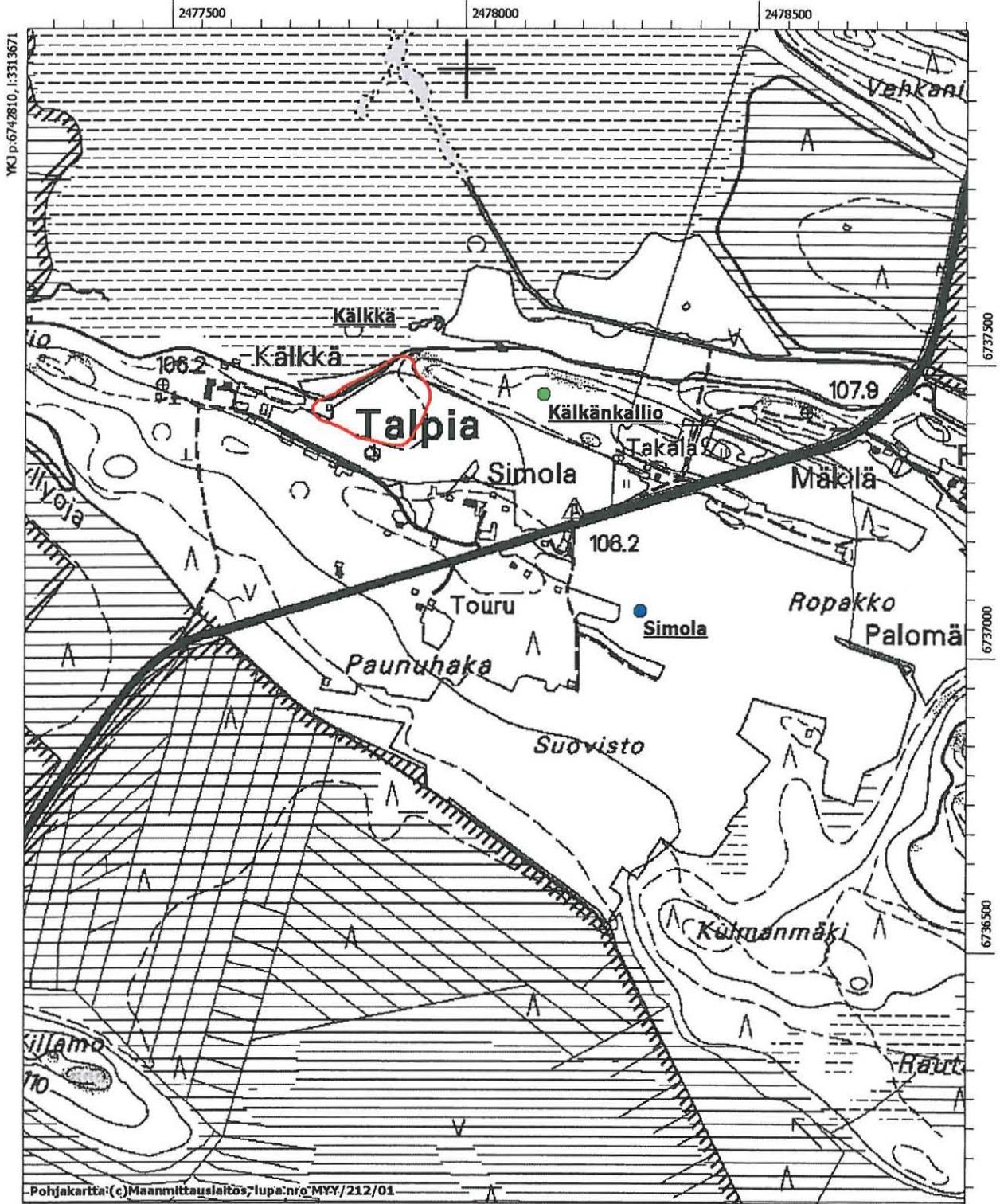
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 5.

Tammela Kälkkä (1000006583) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Kälkänkallio (1000006823) - ajoittamaton kiviröykkiö

Tammela Simola (1000006835) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202406 Torro

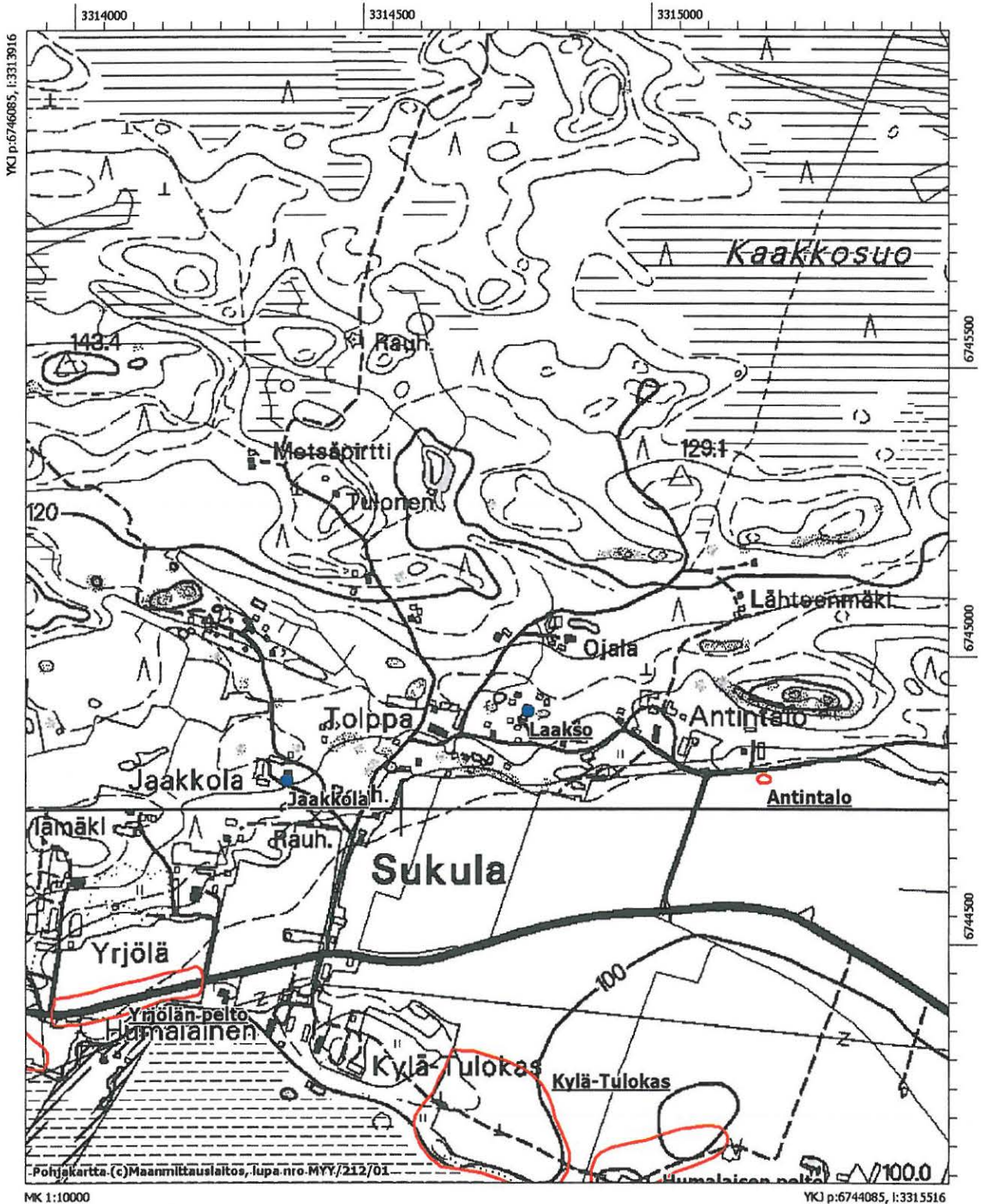
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 6.

Tammela Antintalo (1000006733) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Jaakkola (1000006879) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Laakso (1000006880) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartoista 202406 Torro ja 211304 Forssa

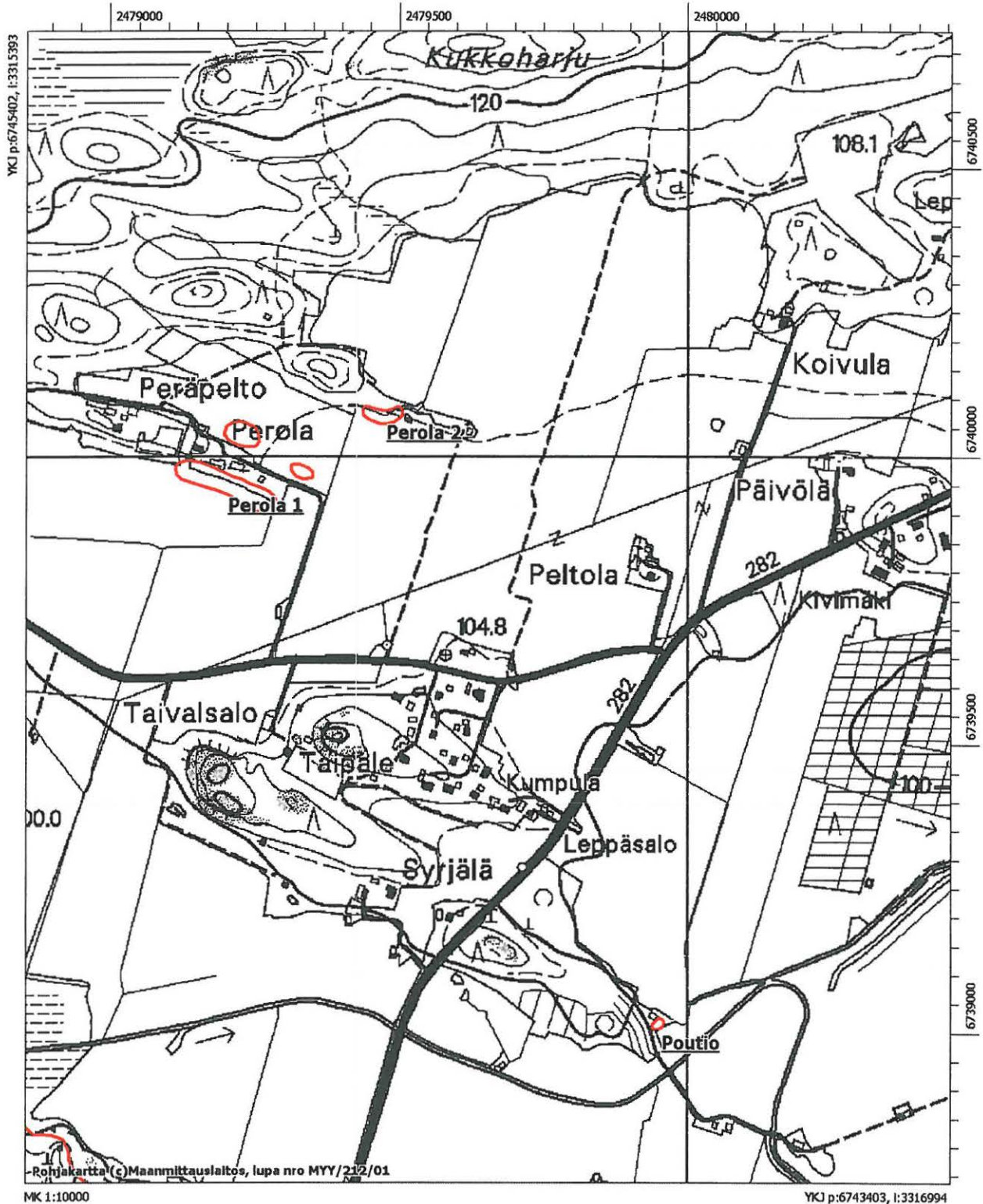
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 7.

Tammela Perola 1 (1000006734) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Perola 2 (1000006735) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Poutio (1000006736) - kivikautinen asuinpaikka

Ote peruskartoista 202406 Torro ja 211304 Forssa

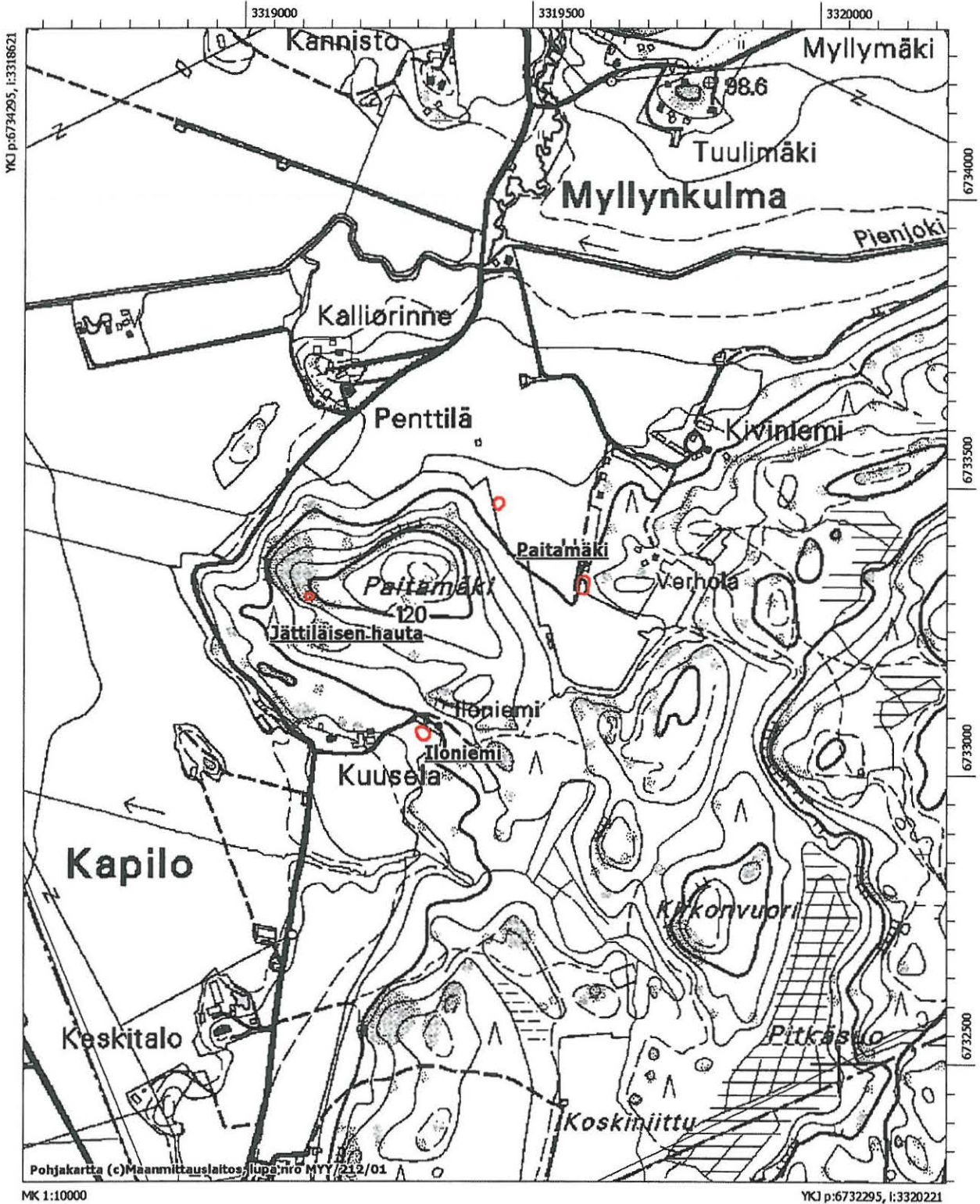
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 8.

Tammela Jättiläisen hauta (834010017) - rautakautinen kuppikivi

Tammela Iloniemi (1000006758) - kivikautinen asuinpaikka

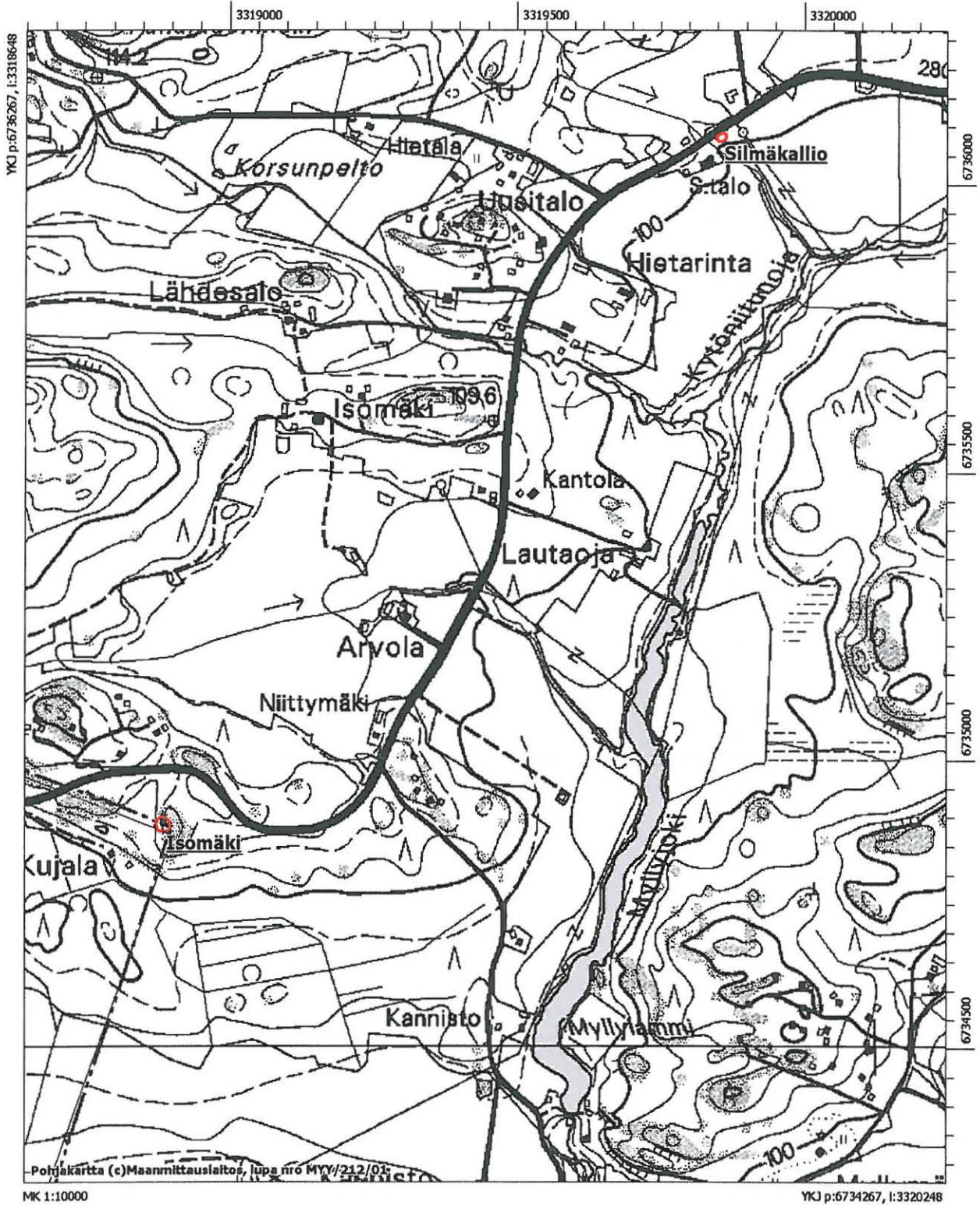
Tammela Paitamäki (1000006759) - kivikautinen asuinpaikka

Ote peruskartasta 202408 Palikainen

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 9.

Tammela Isomäki (834010013) - historiallinen rajamerkki
 Tammela Silmäkallio (834010015) - historiallinen rajamerkki
 Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

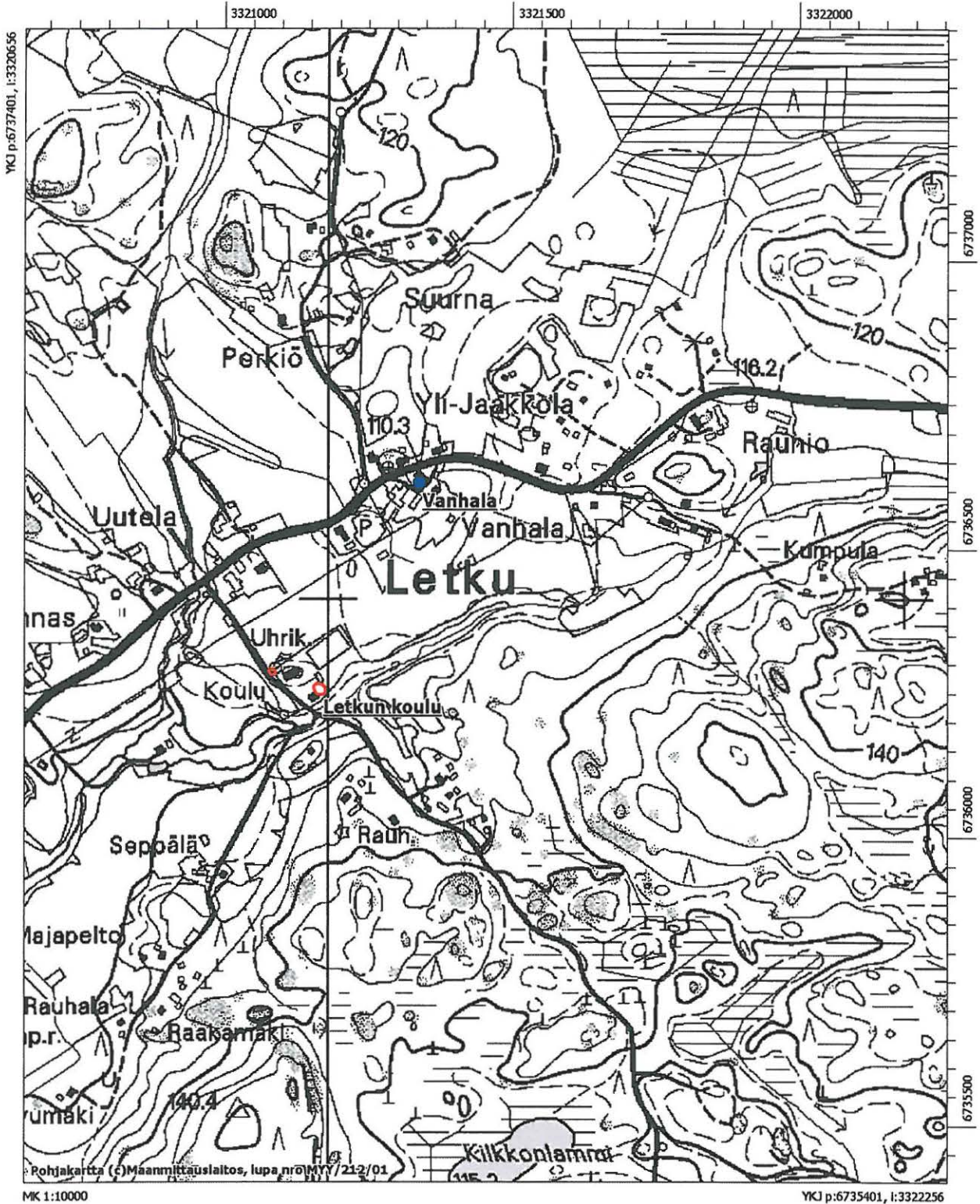

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 10.

Tammela Letkun koulu (834010016) - rautakautinen kuppikivi ja kuppikallio

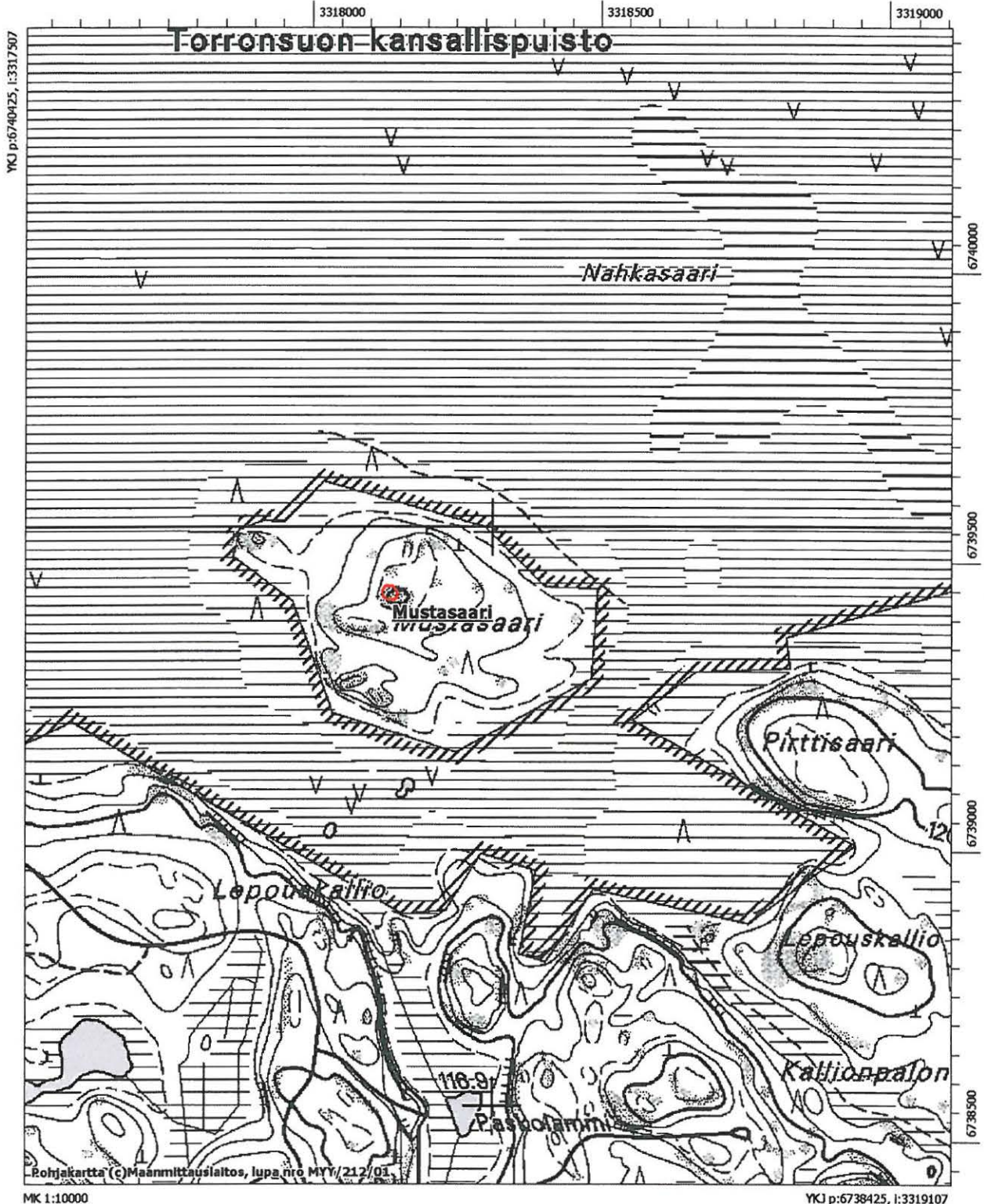
Tammela Vanhala (1000006873) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

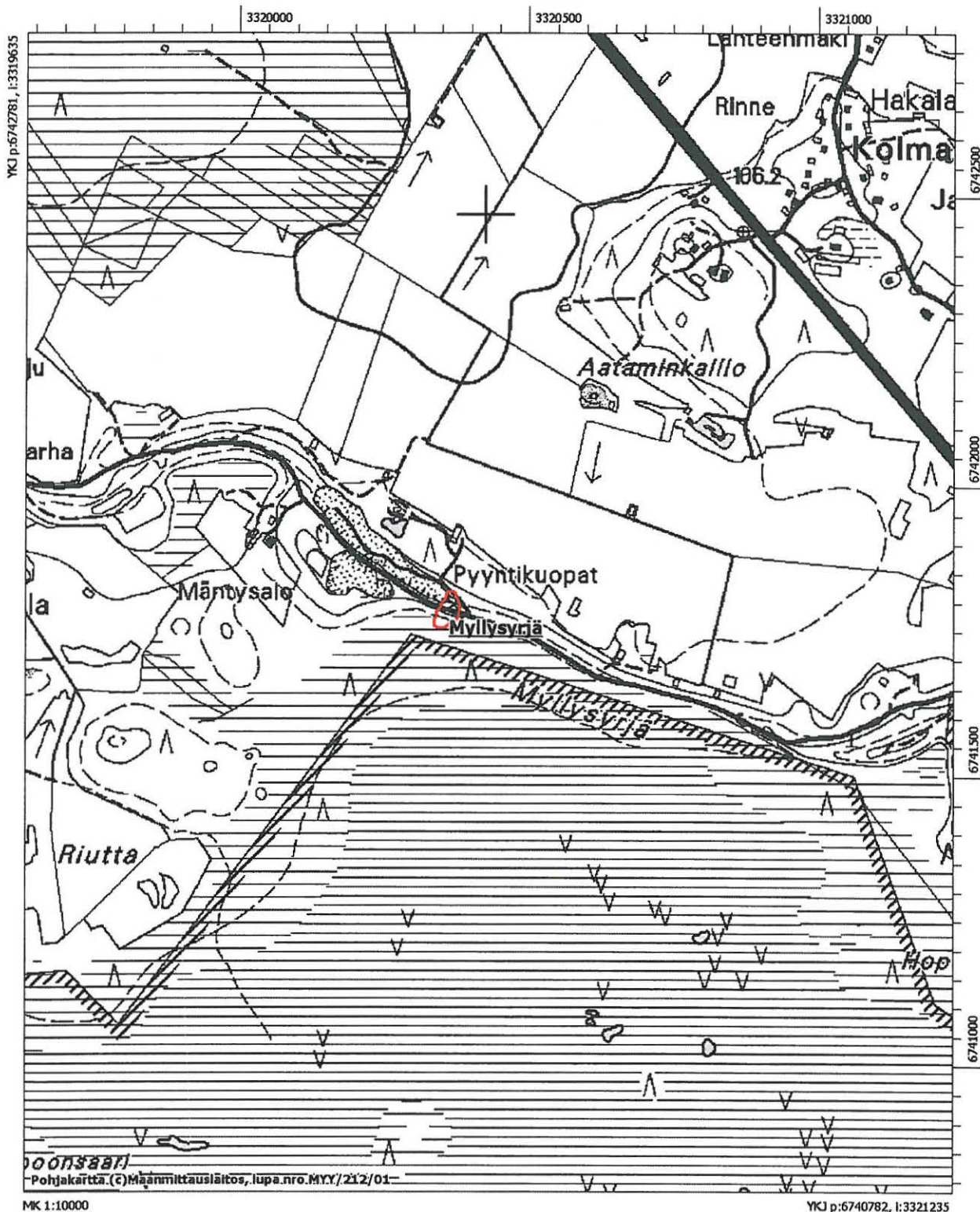
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 11.

Tammela Mustasaari (834010009) - ajoittamaton kiviröykkiö
Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 12.

Tammela Myllysyvä (834010008) - ajoittamattomia pyyntikuoppia
Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

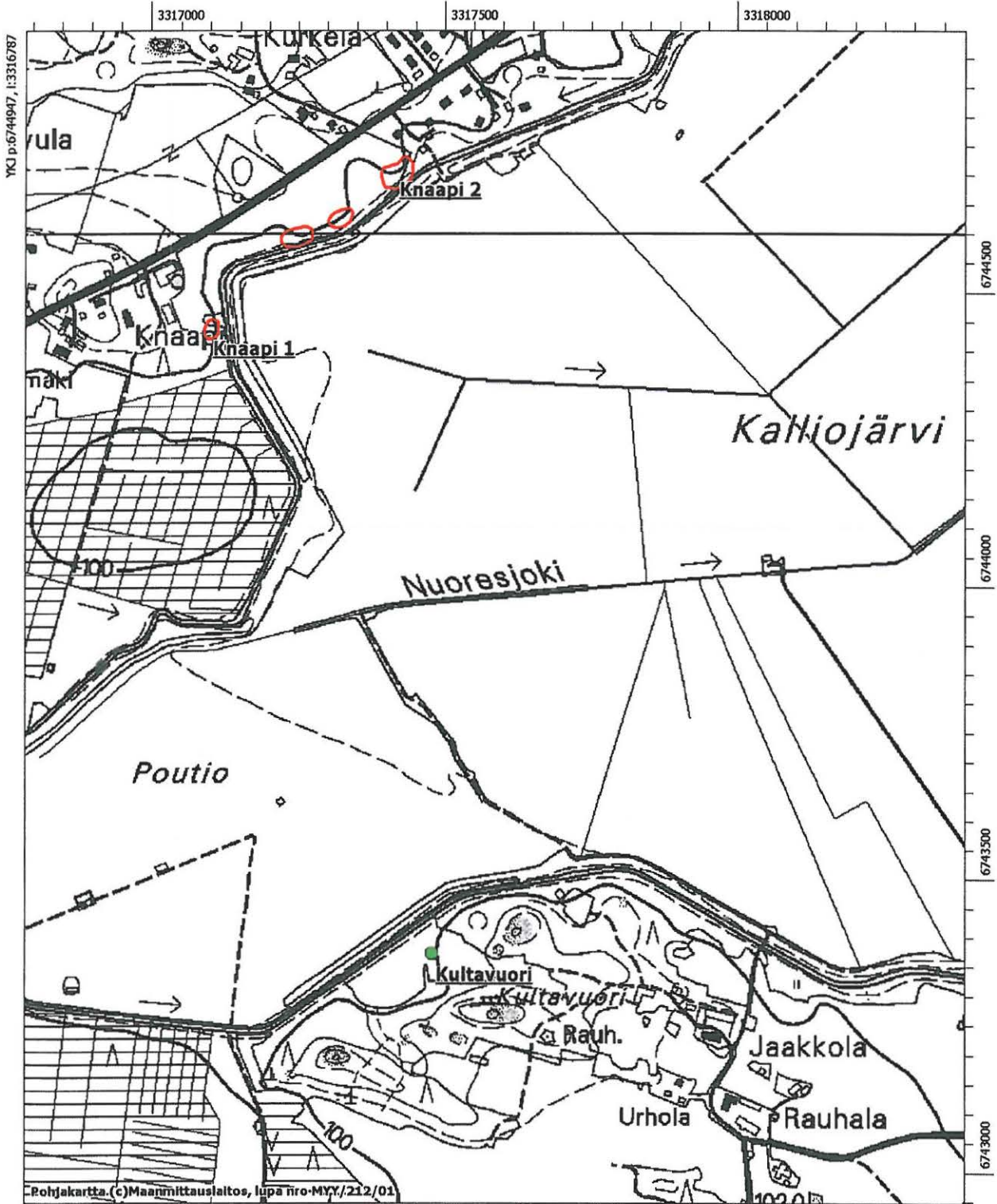
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 13.

Tammela Knaapi 1 (1000006738) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Knaapi 2 (1000006739) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Kultavuori (1000006794) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Ote peruskartoista 202409 Riihivalkama ja 211307 Tammela

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 14.

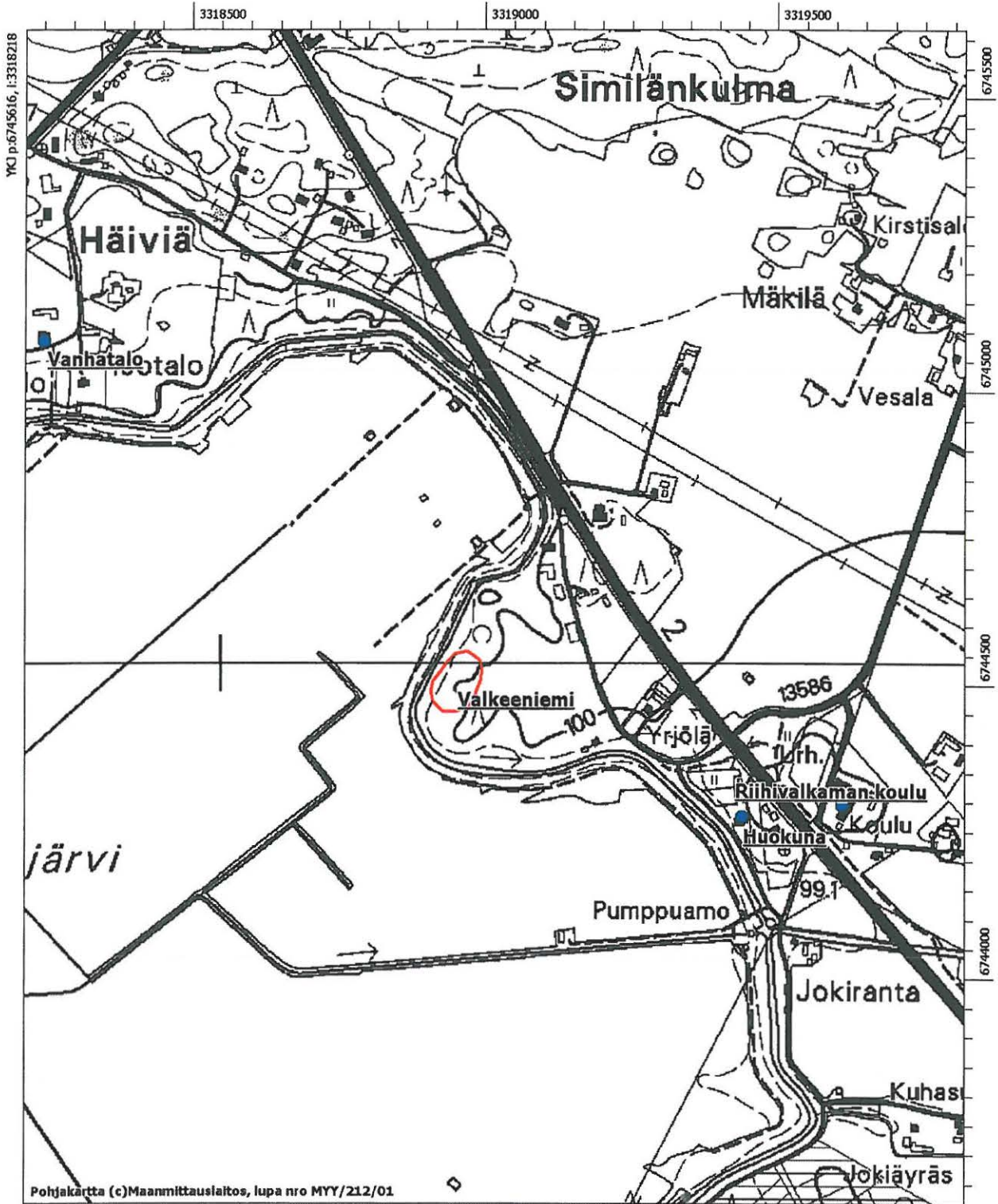
Tammela Valkeeniemi (1000006741) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Huokuna (1000006838) - rautakautinen löytöpaikka

Tammela Riihivalkaman koulu (1000006842) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Vanhatalo (1000006895) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartoista 202409 Riihivalkama ja 211307 Tammela

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos, lupa nro MYY/212/01

MK 1:10000

YKI p:6743616, l:3319819

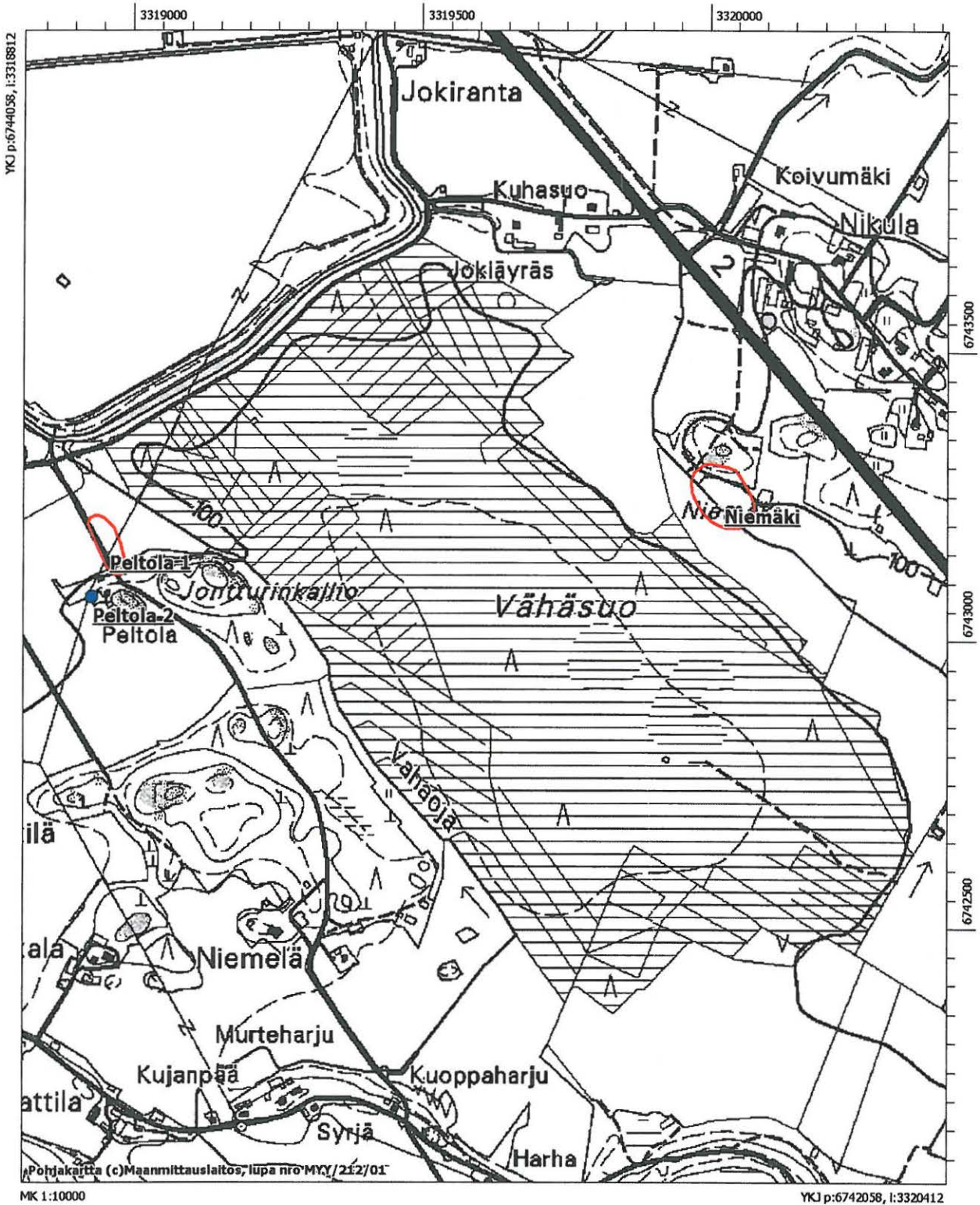
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 15.

Tammela Peltola 1 (1000006740) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Niemäki (1000006756) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Peltola 2 (1000006840) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

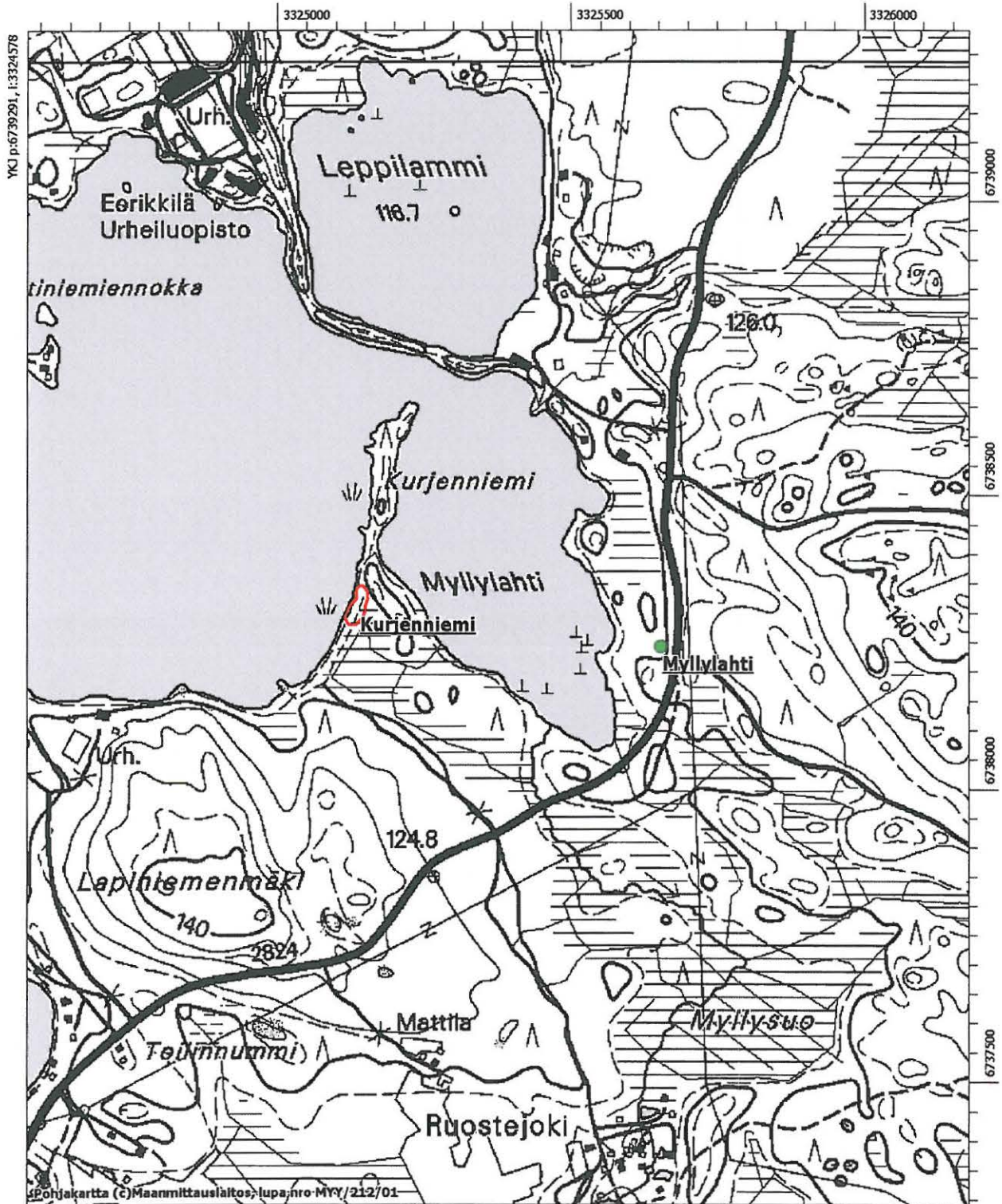

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 16.

Tammela Kurjenniemi (1000006757) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Myllylahti (1000006829) - historiallinen pyyntikuoppa

Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

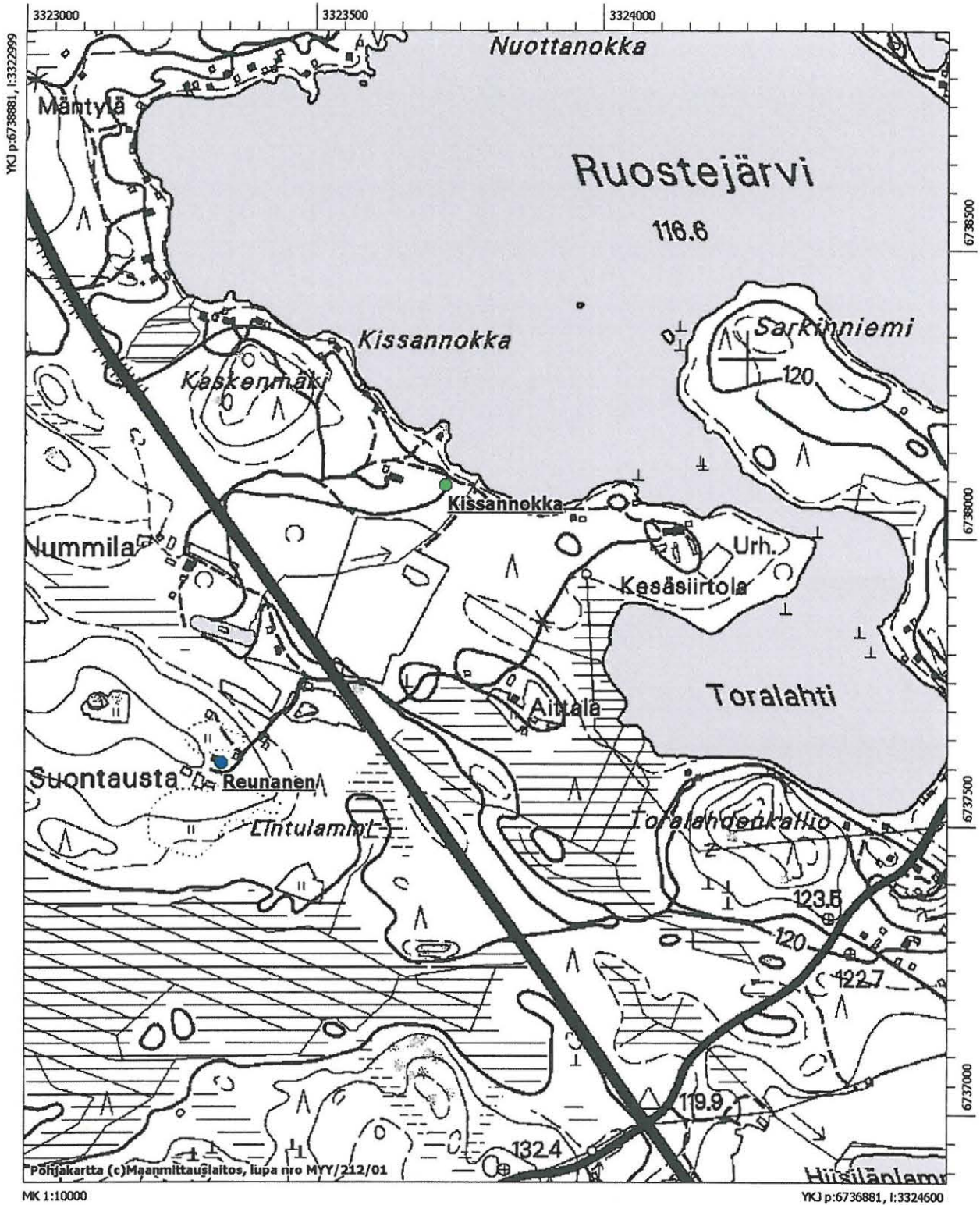

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 17.

Tammela Kissannokka (1000006830) - historiallinen tervahauta

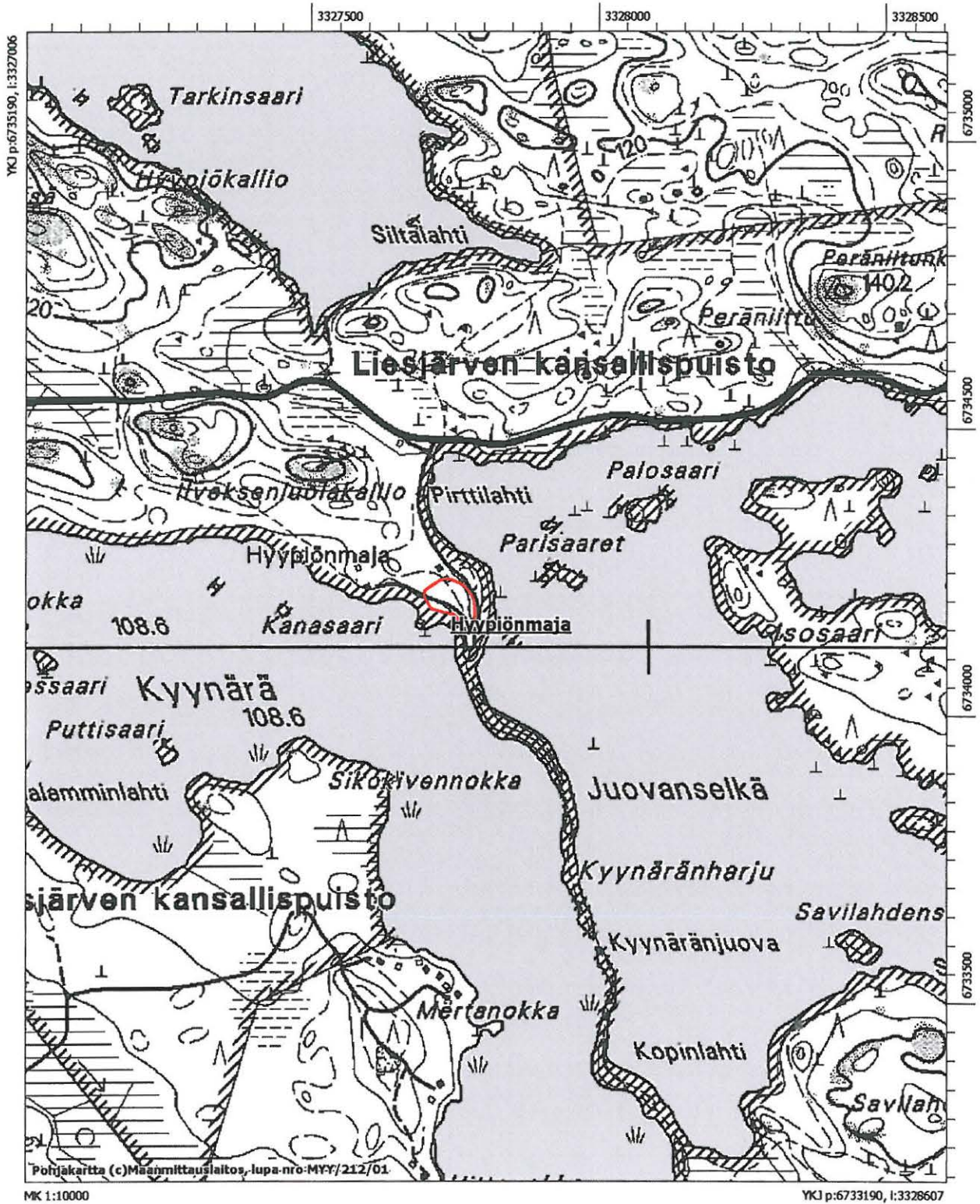
Tammela Reunanen (1000006841) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

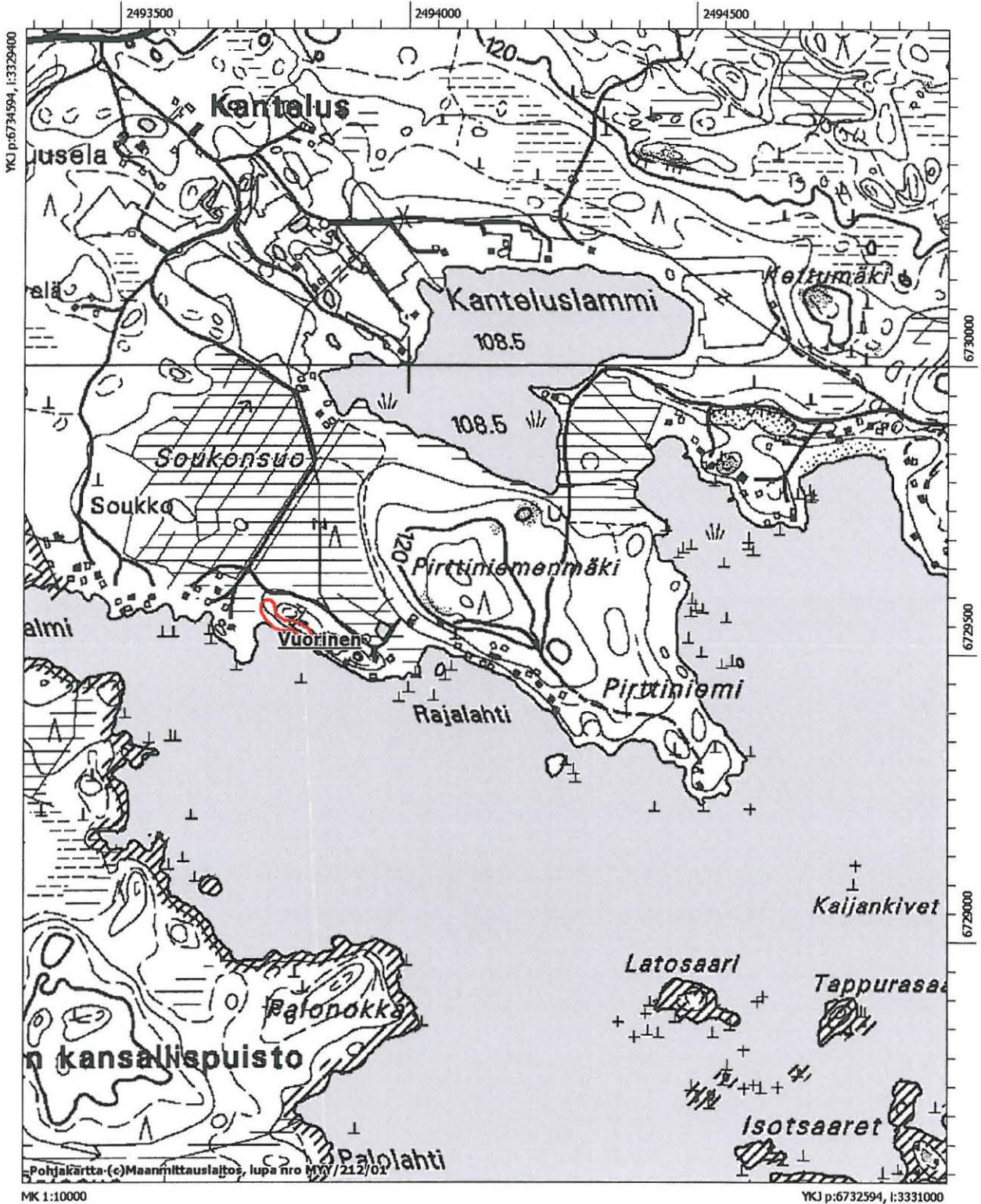
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 18.

Tammela Hyypiönmaja (1000006761) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 202412 Porras

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 19.

Tammela Vuorinen (834010006) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 202411 Salkola

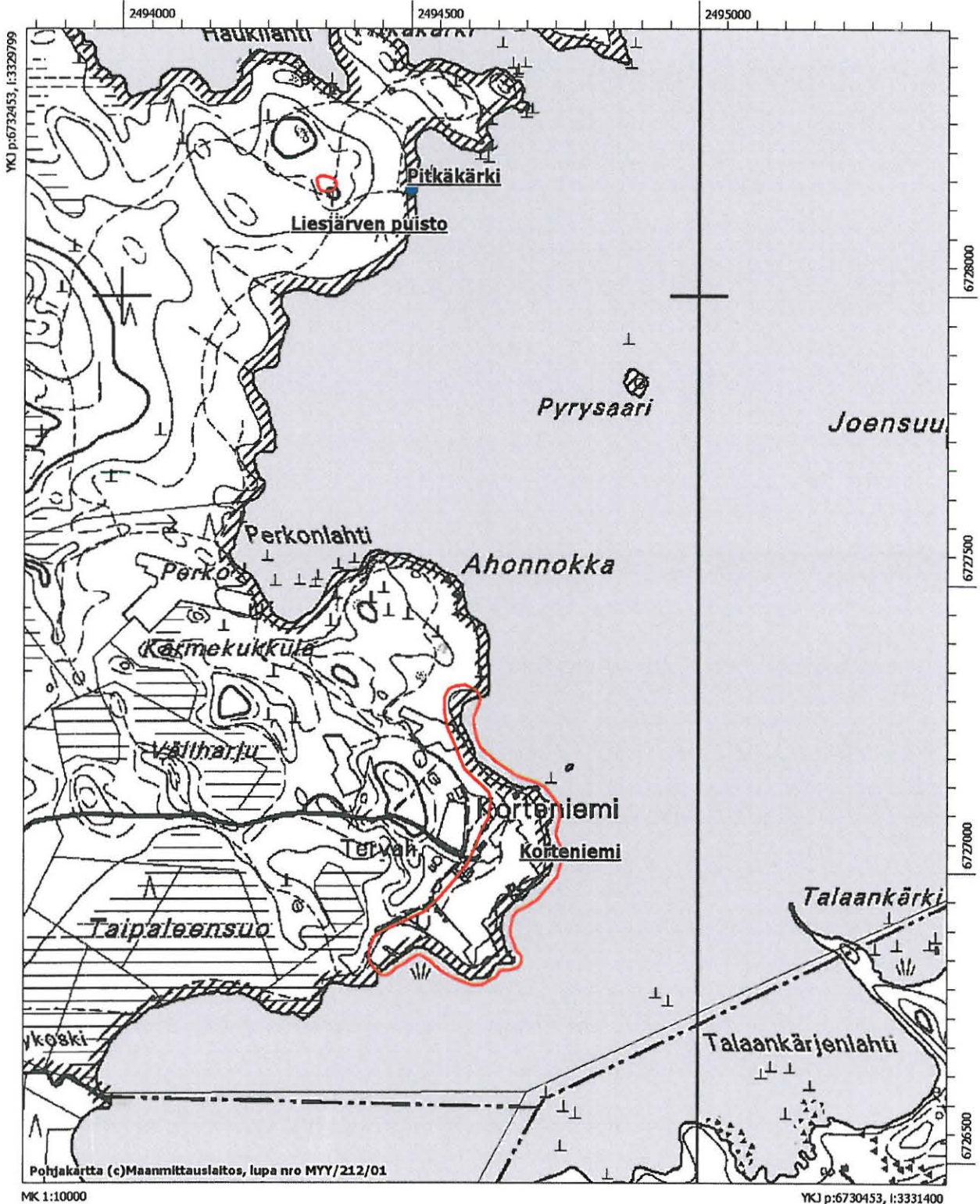
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 20.

Tammela Liesjärven puisto (834010010) - ajoittamaton kiviröykkiö

Tammela Korteniemi (834010018) - kivikautinen asuinpaikka

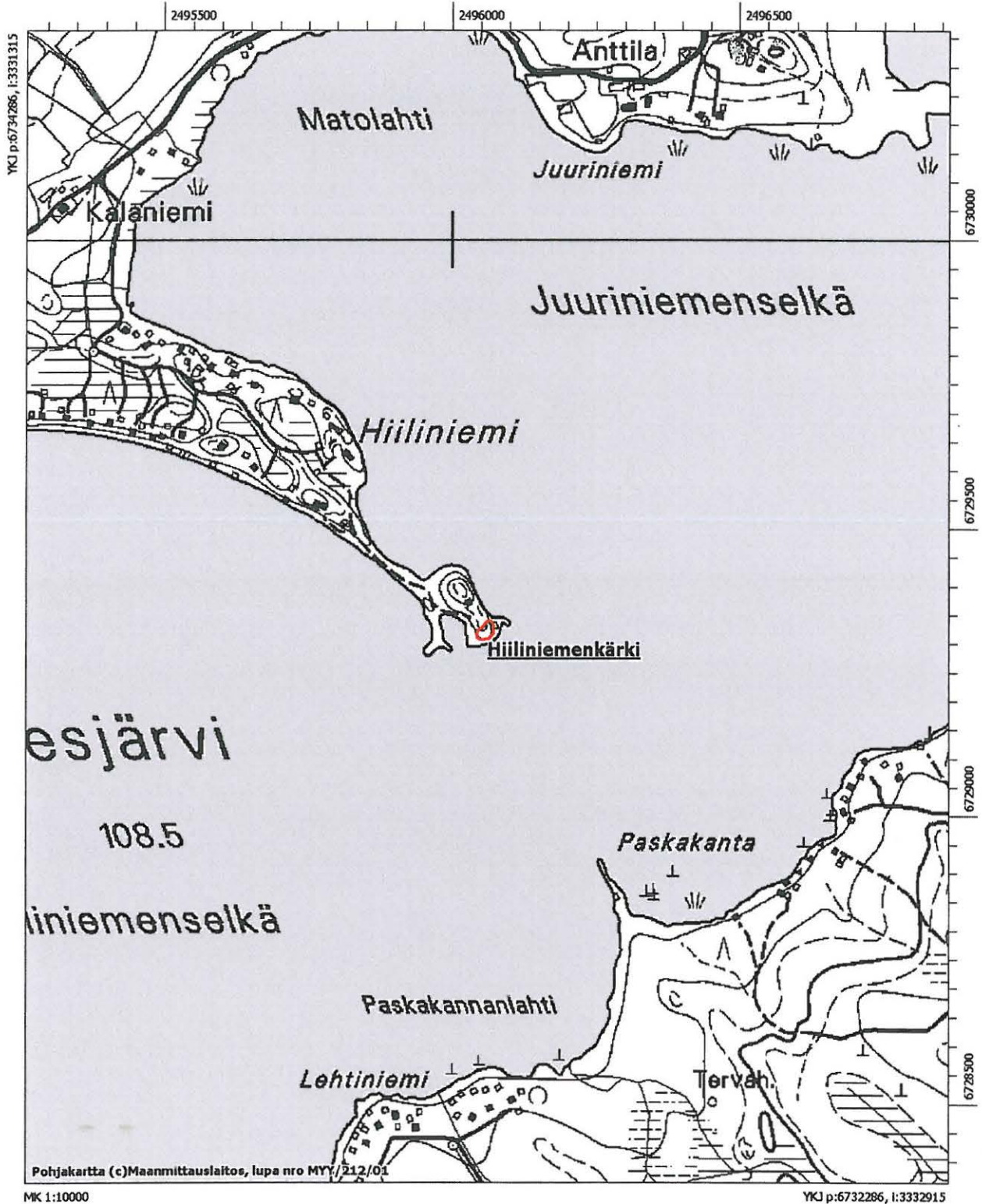
Tammela Pitkäkärki (1000006874) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202411 Salkola

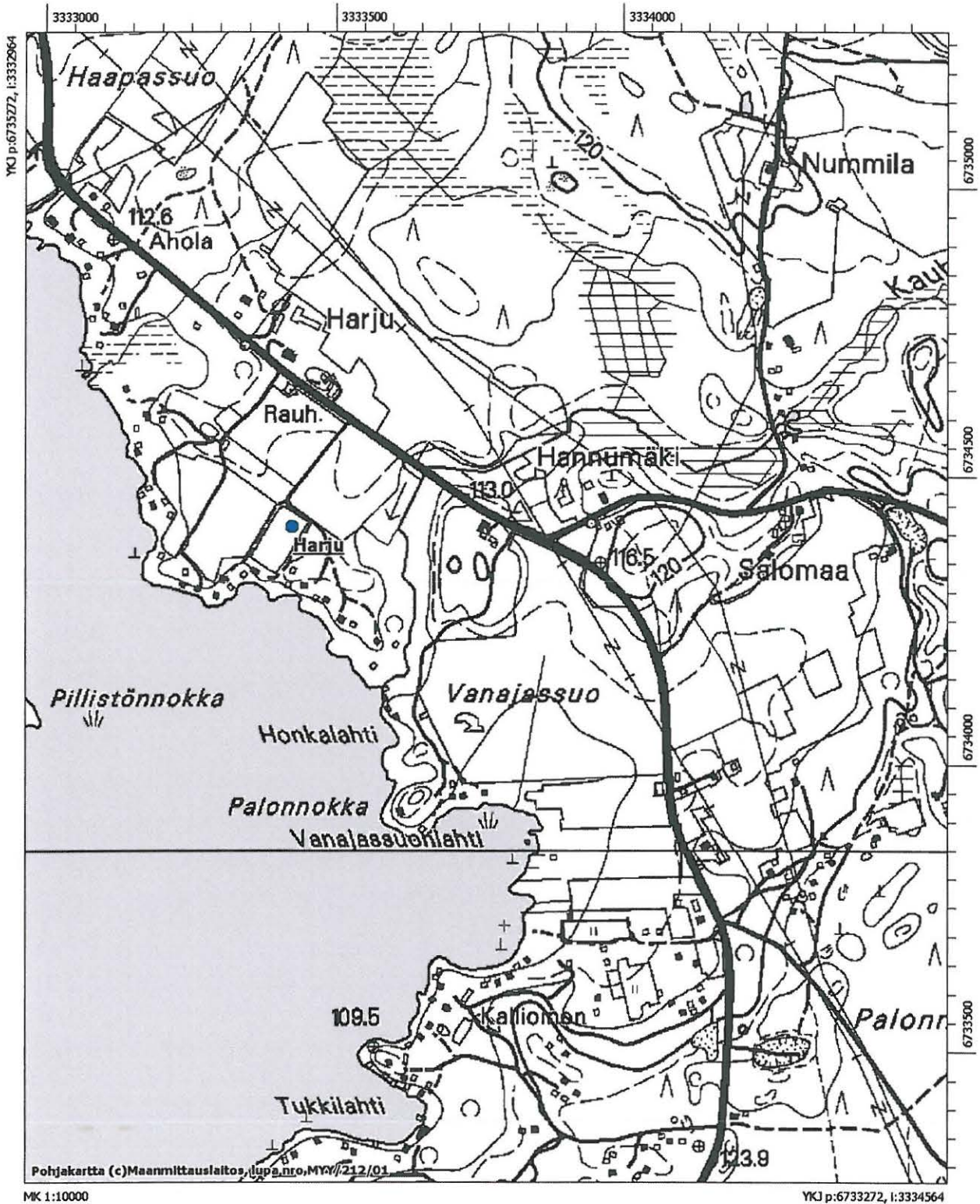
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 21.

Tammela Hiiliniemenkärki (1000006760) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 202411 Salkola

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 22.

Tammela Harju (1000006876) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 202412 Porras

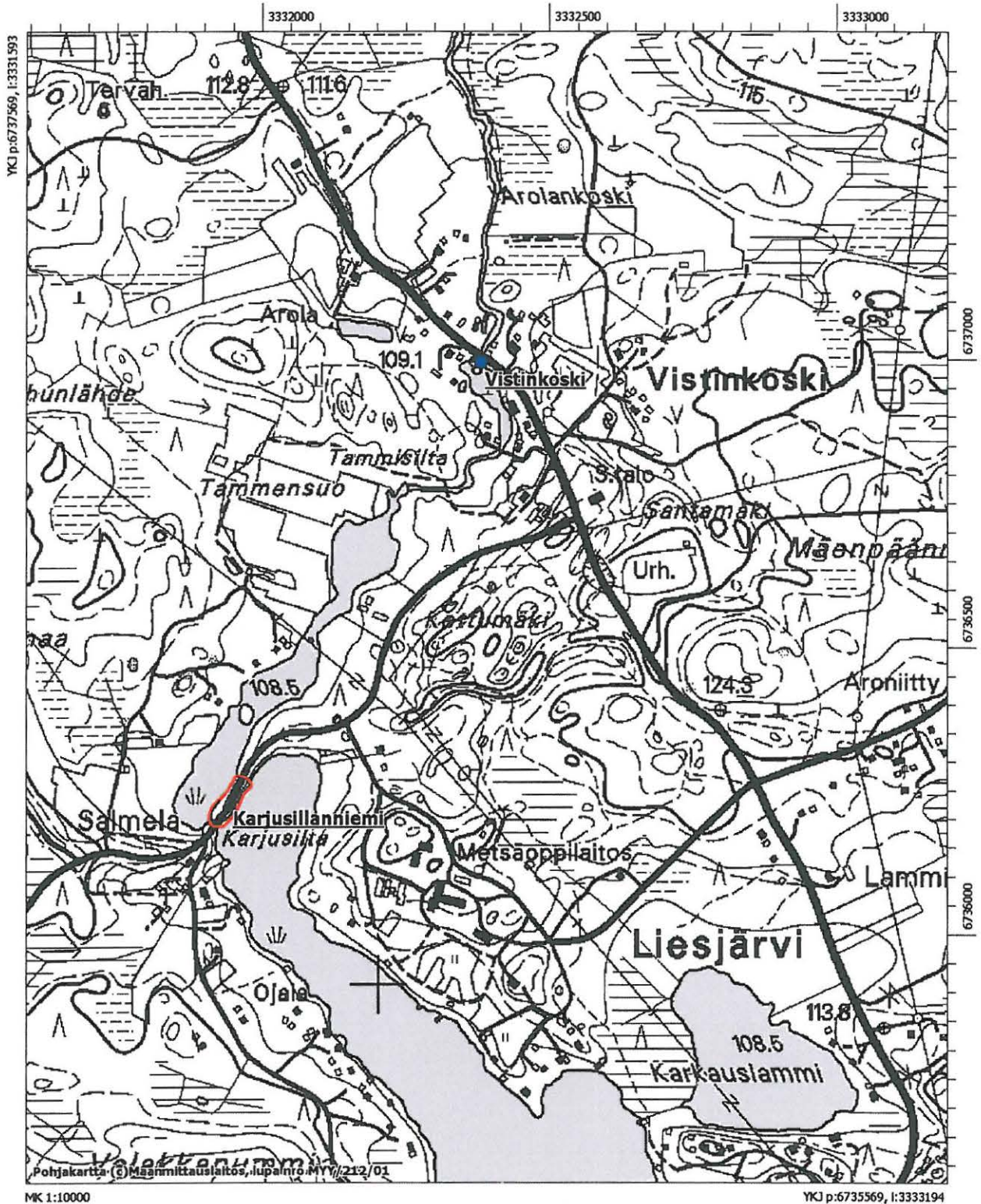

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 23.

Tammela Karjusillanniemi (1000005757) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Vistinkoski (1000006878) - rautakautinen löytöpaikka

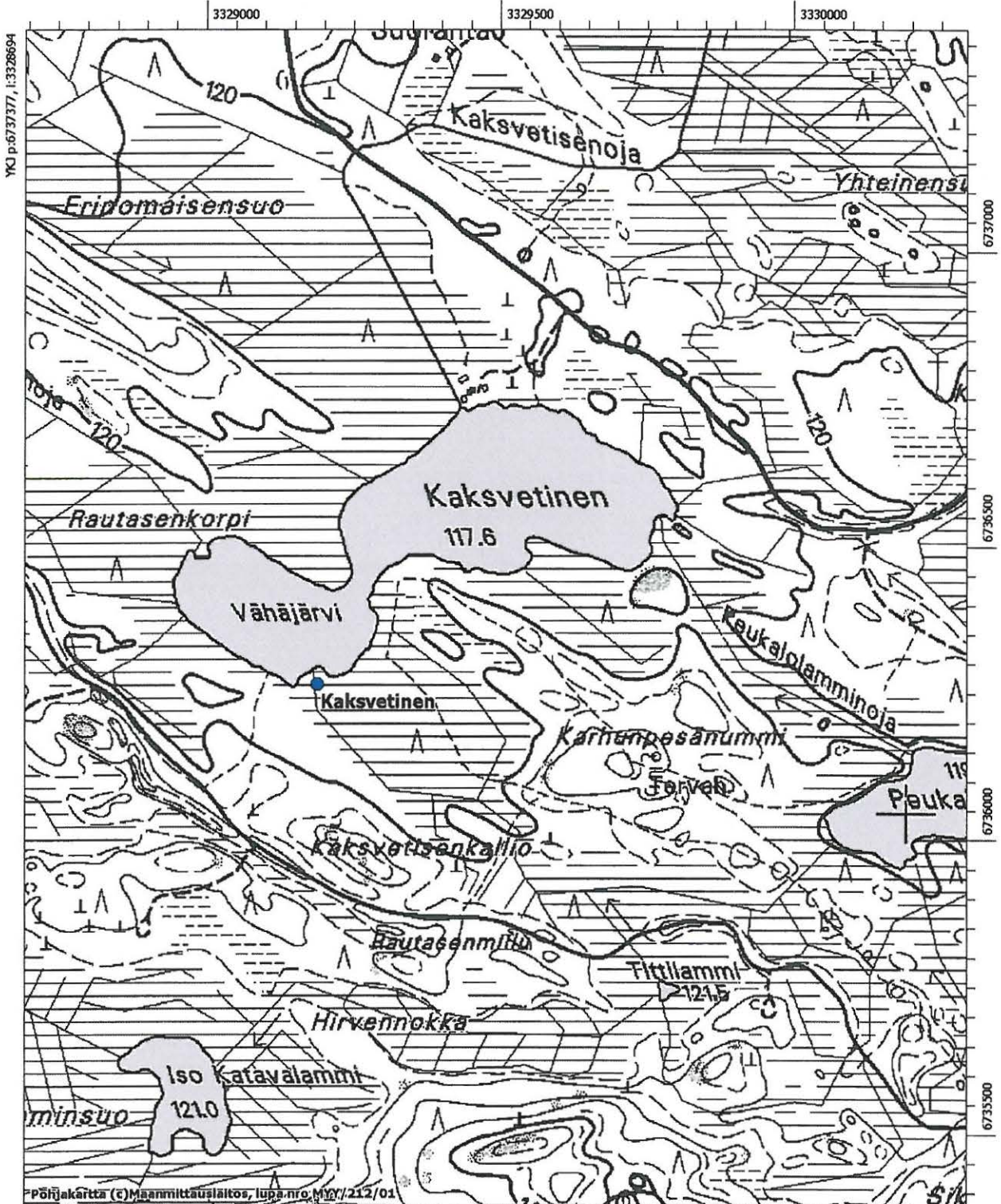
Ote peruskartasta 202412 Porras

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 24.

Tammela Kaksvetinen (1000006877) - historiallinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 202412 Porras

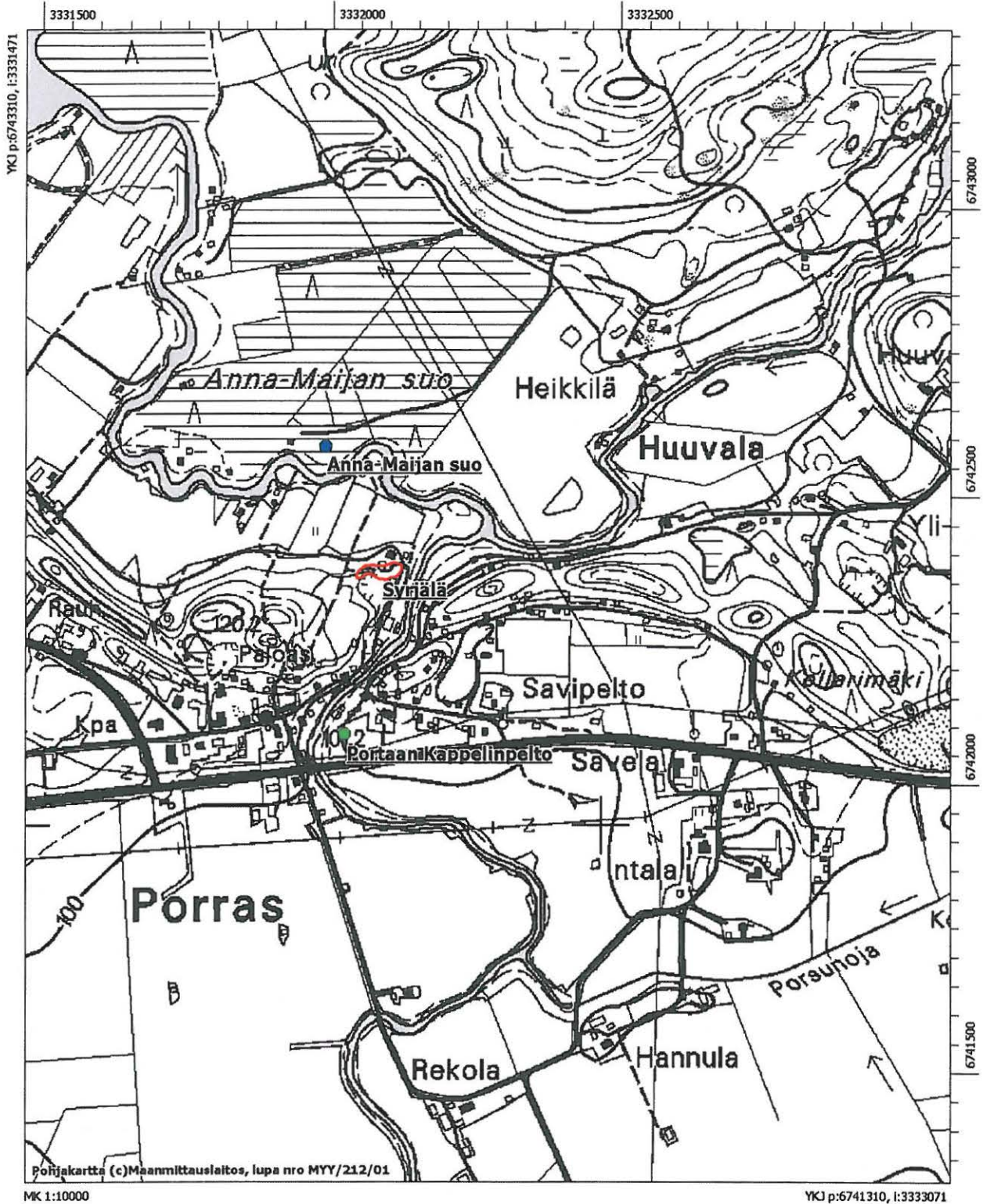

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 25.

Tammela Syrjalä (834010002) - kivikautinen asuinpaikka

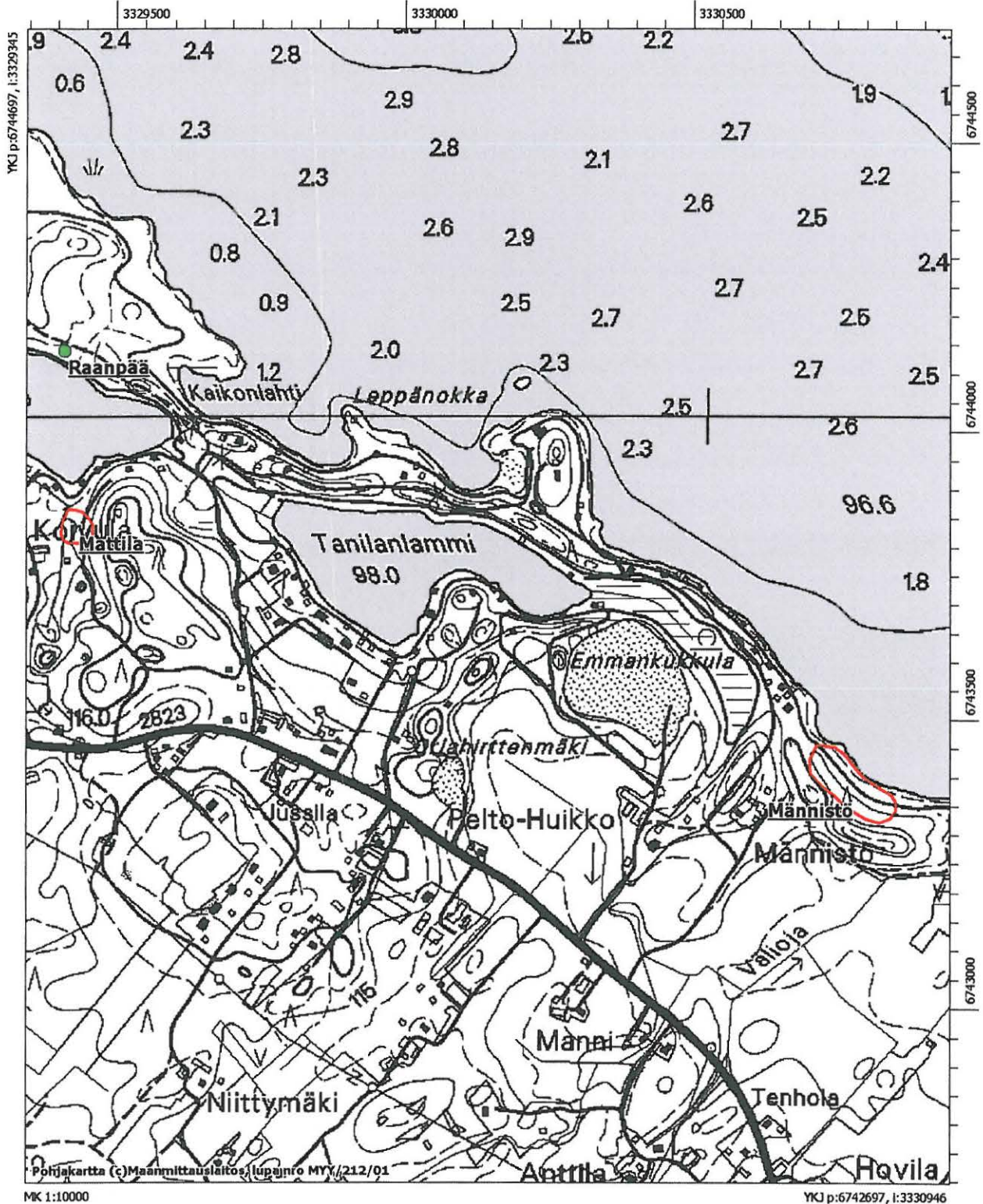
Tammela Anna-Maijan suo (1000006875) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 202412 Porras

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 26.

Tammela Mattila (834010001) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Männistö (1000006769) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Raanpää (1000006825) - ajoittamaton kuoppa
 Ote peruskartoista 202412 Porras ja 211310 Pehkijärvi

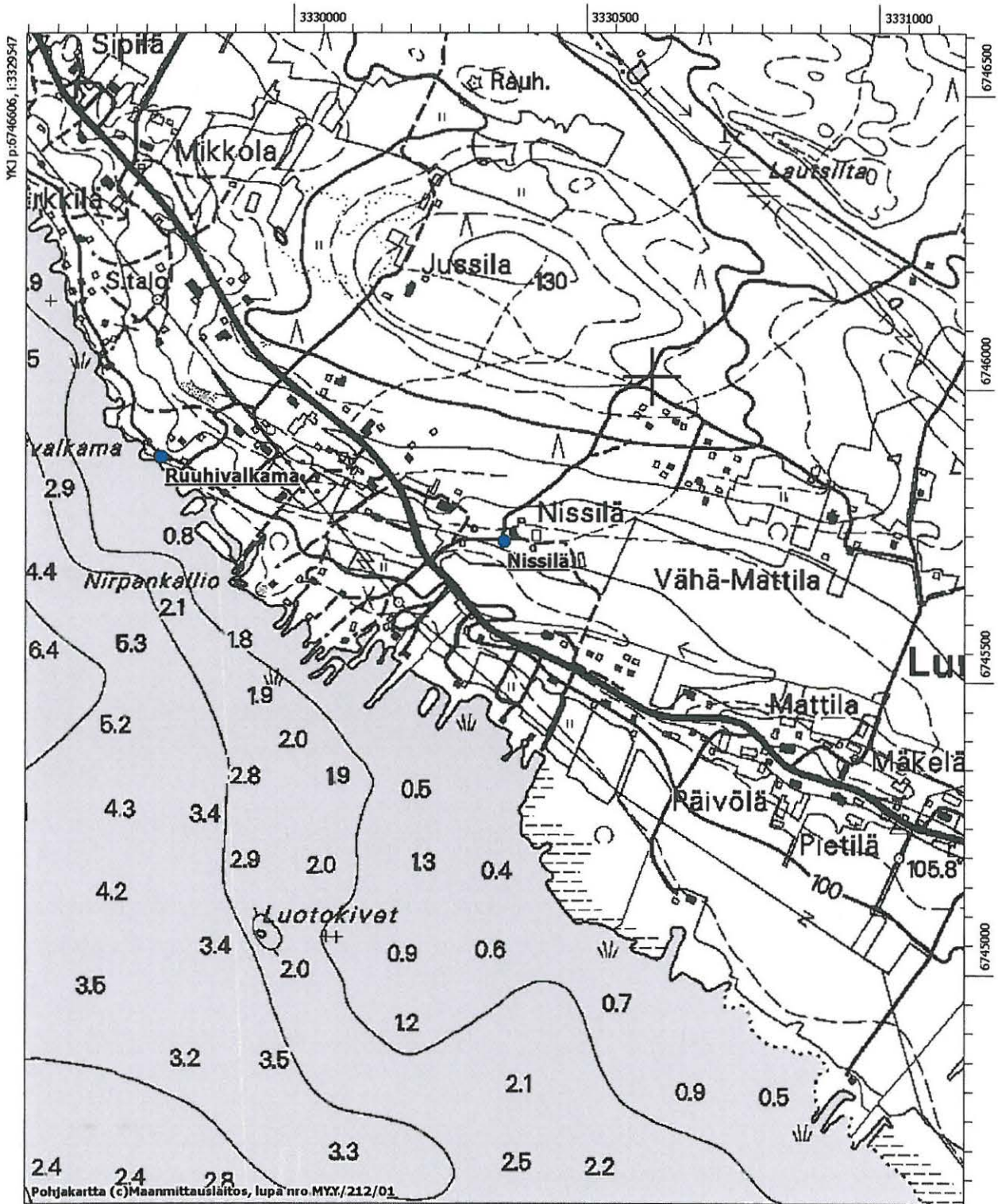

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 27.

Tammela Nissilä (1000006905) - moniperiodinen löytöpaikka

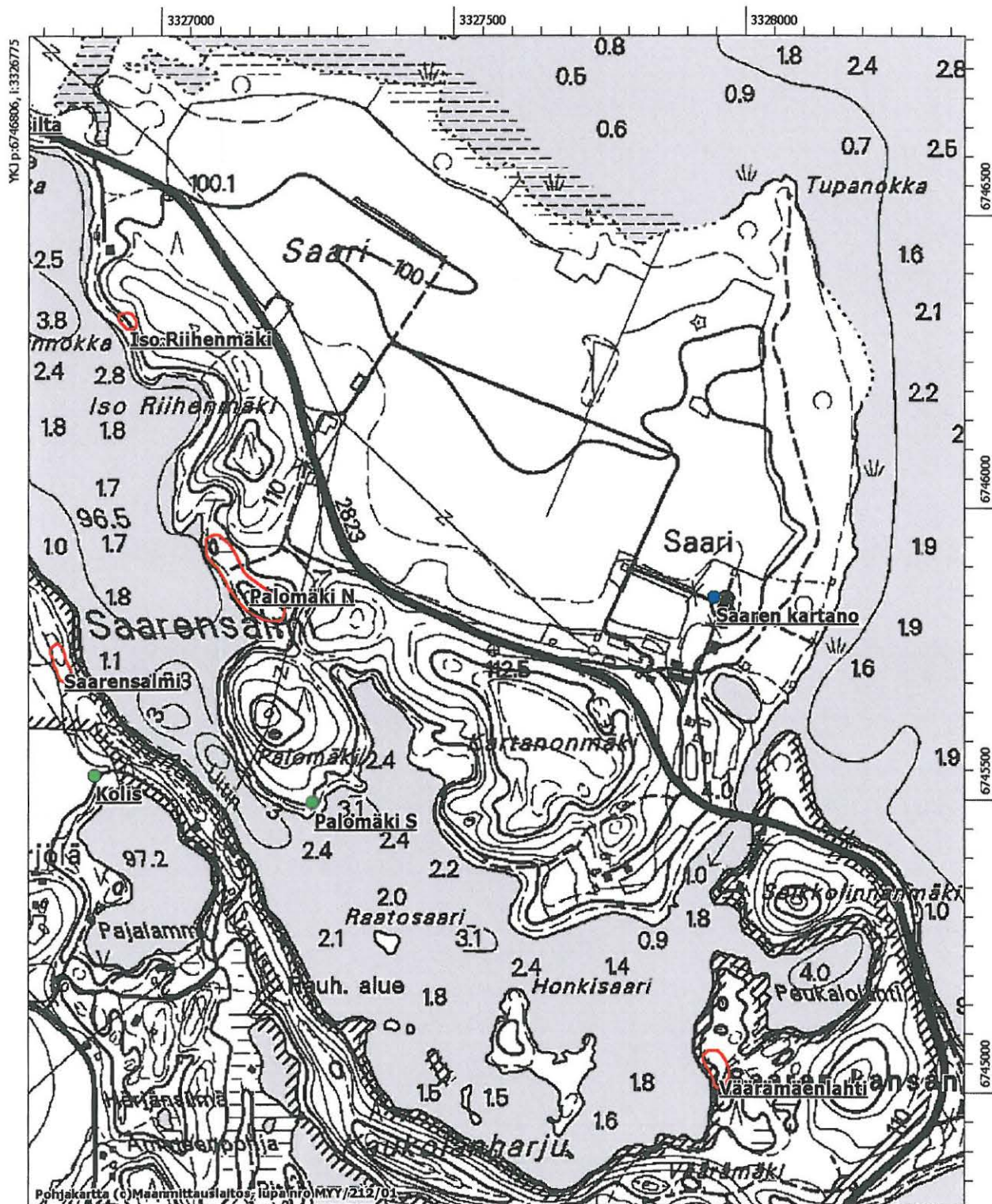
Tammela Ruuhivalkama (1000006909) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi

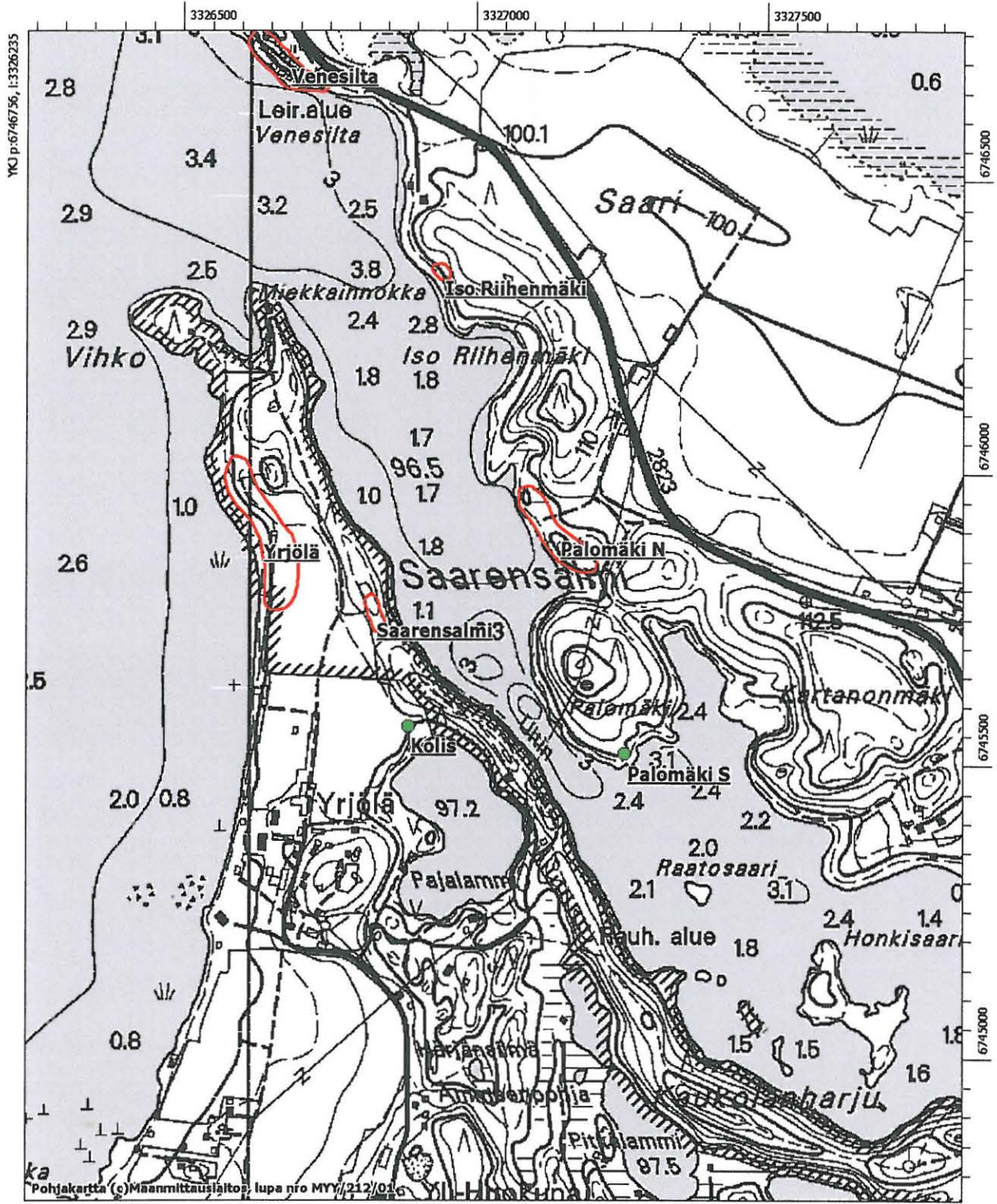
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 28.

Tammela Iso Riihenmäki (1000006766) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Palomäki N (1000006767) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Väärämäenlahti (1000006768) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Palomäki S (1000006824) - historiallinen tervahauta
 Tammela Saaren kartano (1000006910) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 29.

Tammela Yrjölä (1000006765) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Saarensalmi (1000006792) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Kolis (1000006800) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka
 Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 30.

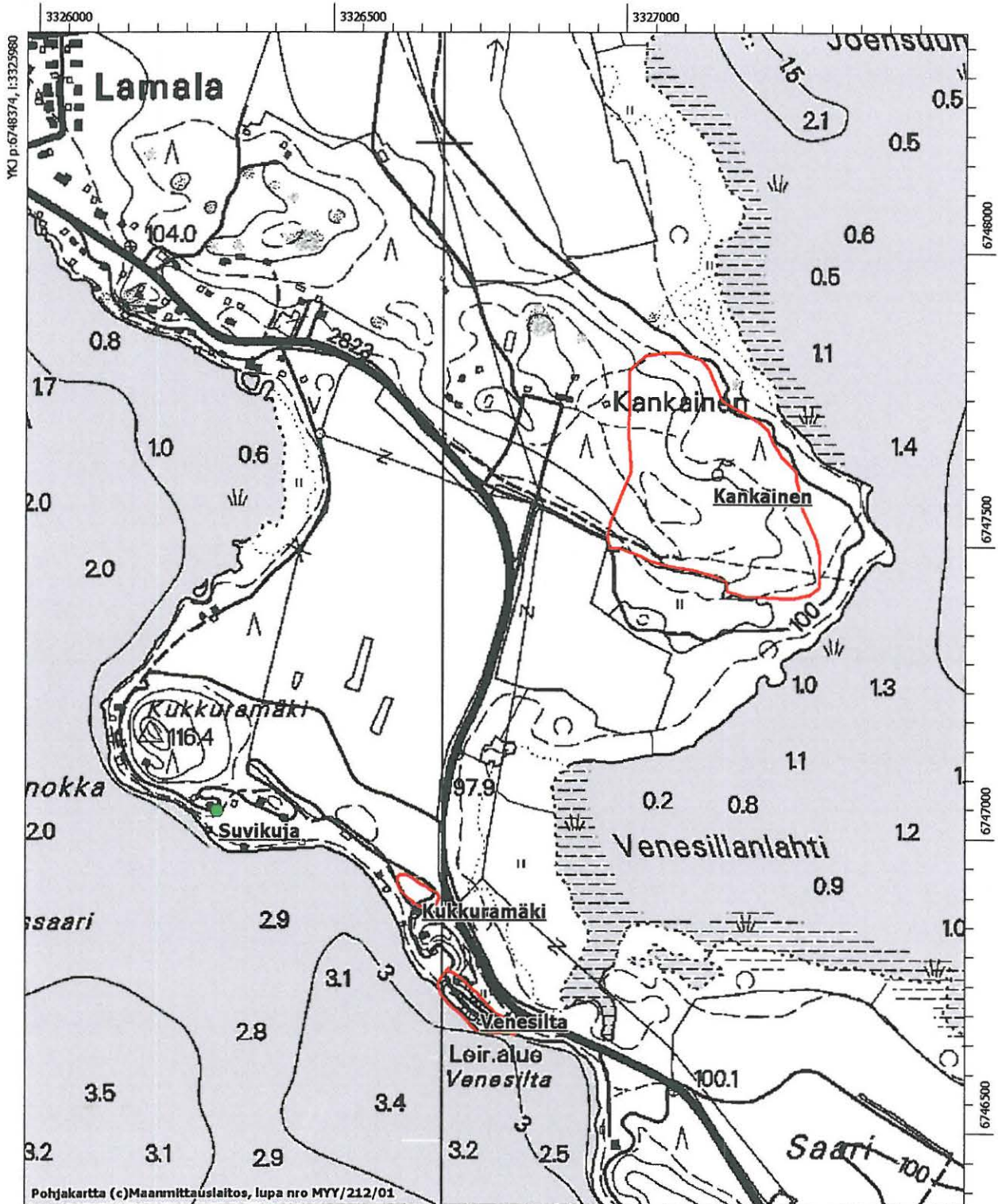
Tammela Kankainen (834010007) - rautakautinen ja historiallinen röykkiötä

Tammela Venesilta (1000005758) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Kukkuramäki (1000005759) - kivikautinen asuinpaikka

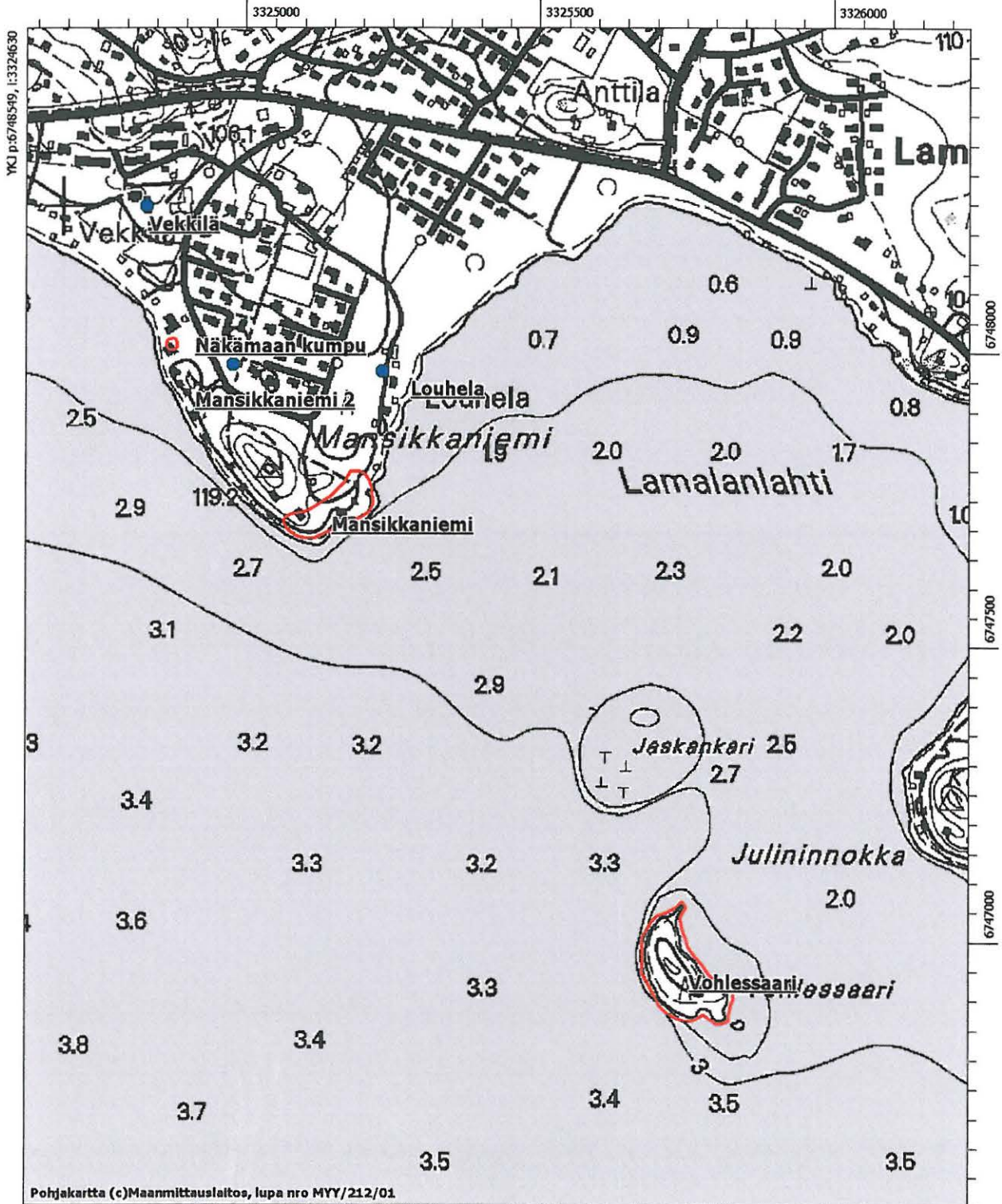
Tammela Suvikuja (1000006831) - ajoittamaton kivi-röykkiö

Ote peruskartoista 211307 Tammela ja 211310 Pehkijärvi

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 31.

Tammela Näkämaan kumpu (834010004) - rautakautinen hautakumpu
 Tammela Vohlessaari (1000003768) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Mansikkaniemi (1000006763) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Louhela (1000006889) - kivikautinen löytöpaikka
 Tammela Mansikkaniemi 2 (1000006890) - kivikautinen löytöpaikka
 Tammela Vekkilä (1000006896) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 211307 Tammela.

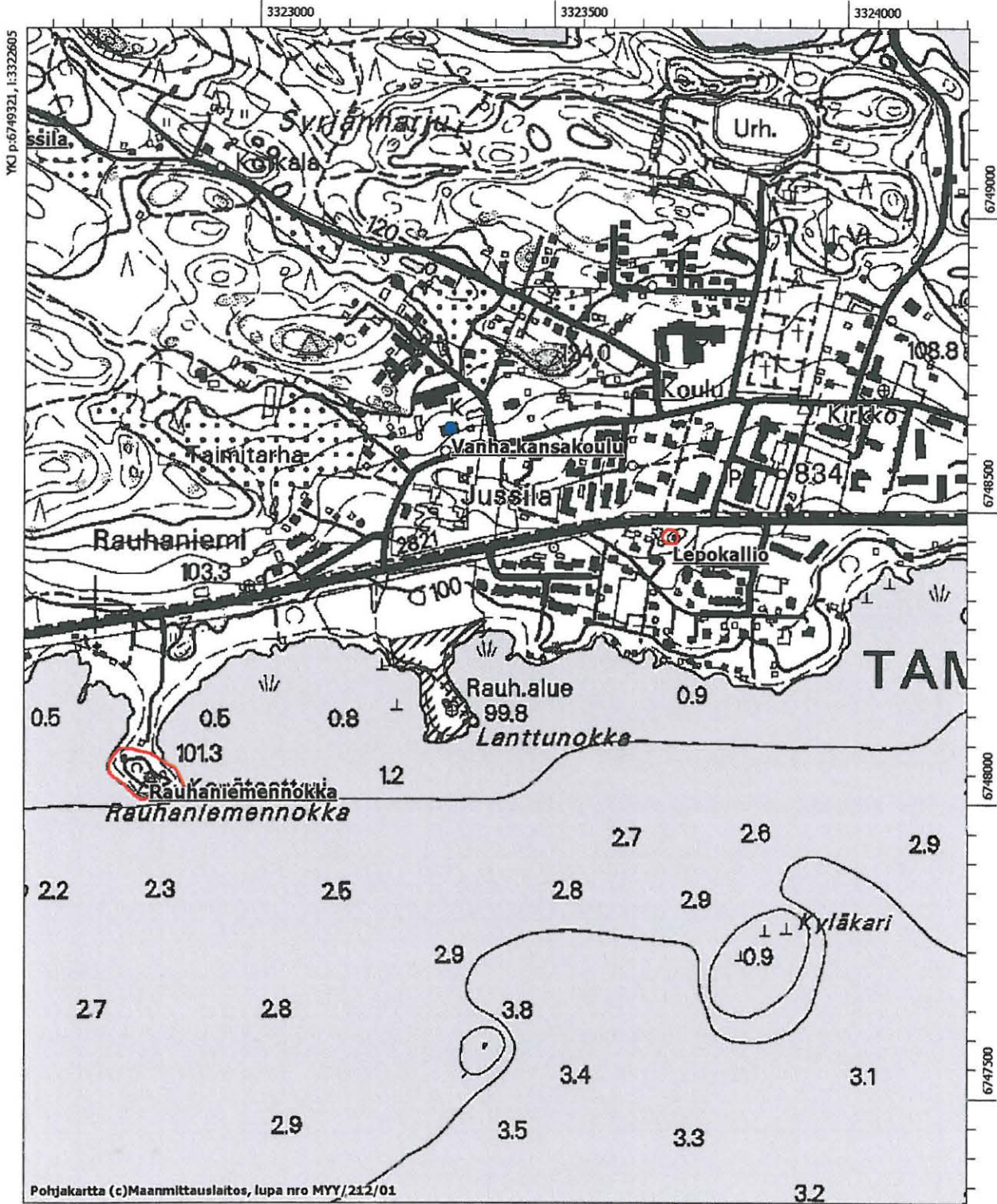
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 32.

Tammela Lepokallio (834010005) - rautakautinen kalmisto

Tammela Rauhaniemennokka (1000006762) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Vanha kansakoulu (1000006894) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211307 Tammela.

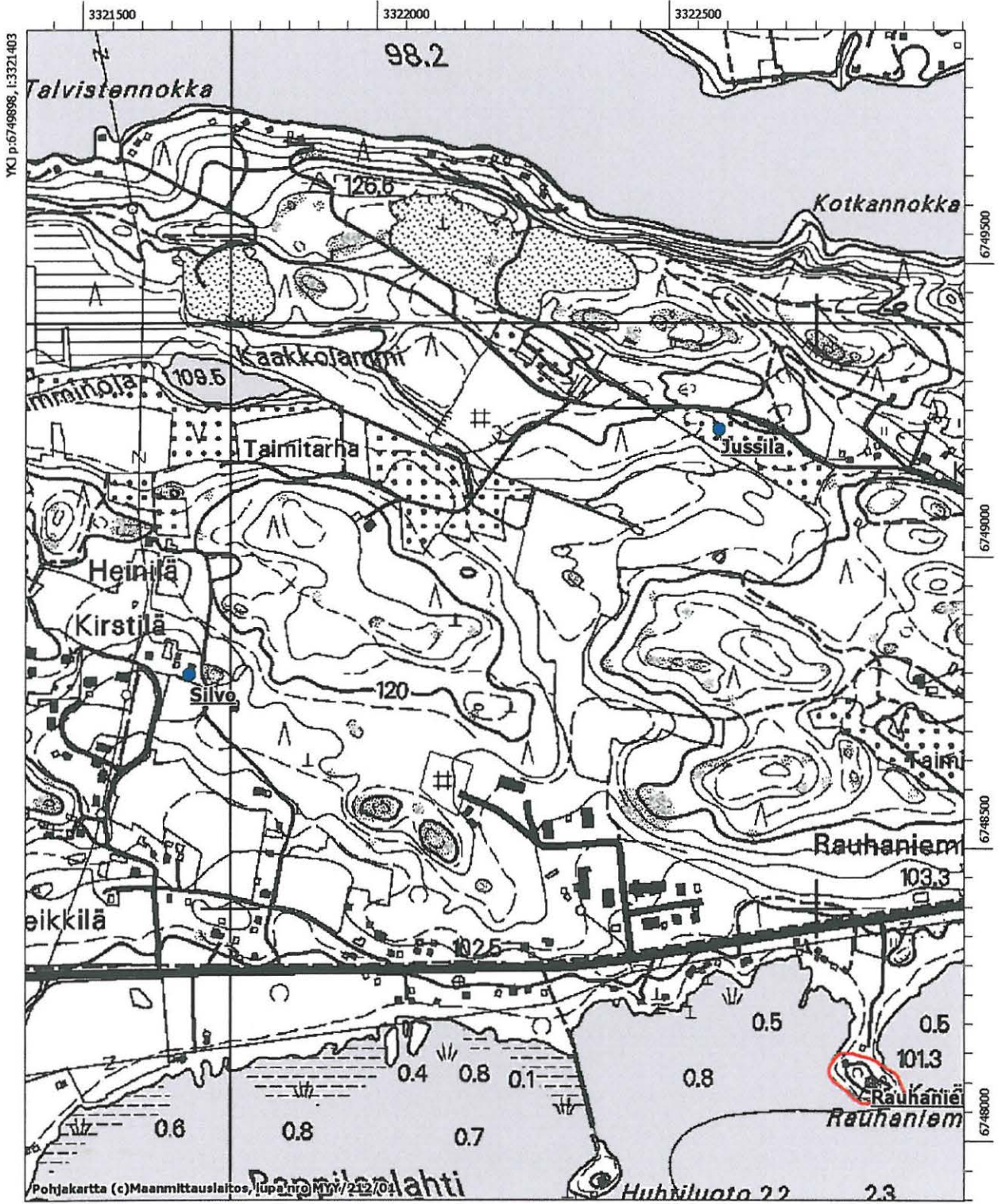

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 33.

Tammela Jussila (1000006883) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Silvo (1000006893) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211307 Tammela

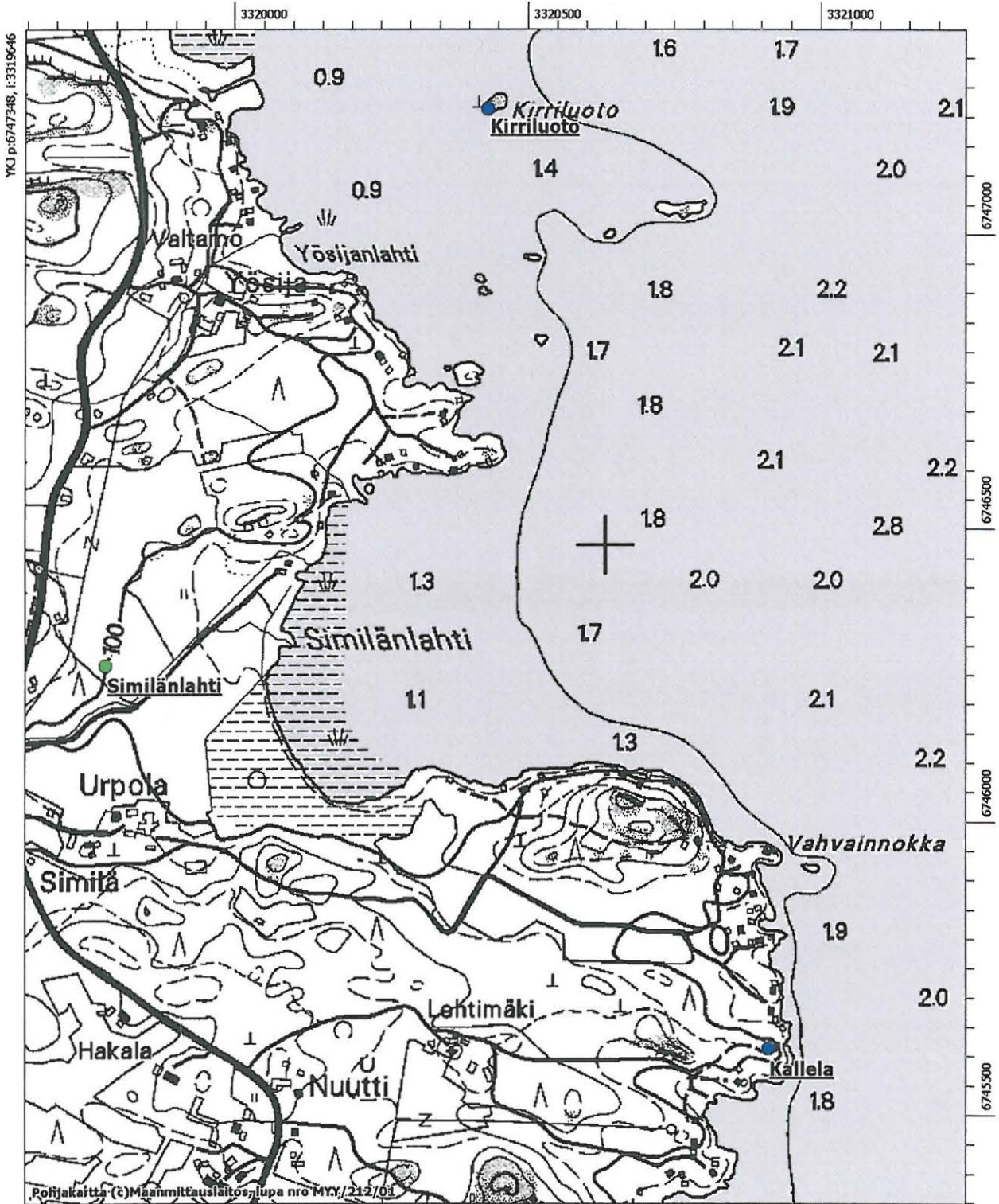
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 34.

Tammela Similänlahti (1000006798) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Kallela (1000006884) - kivikautinen löytöpaikka

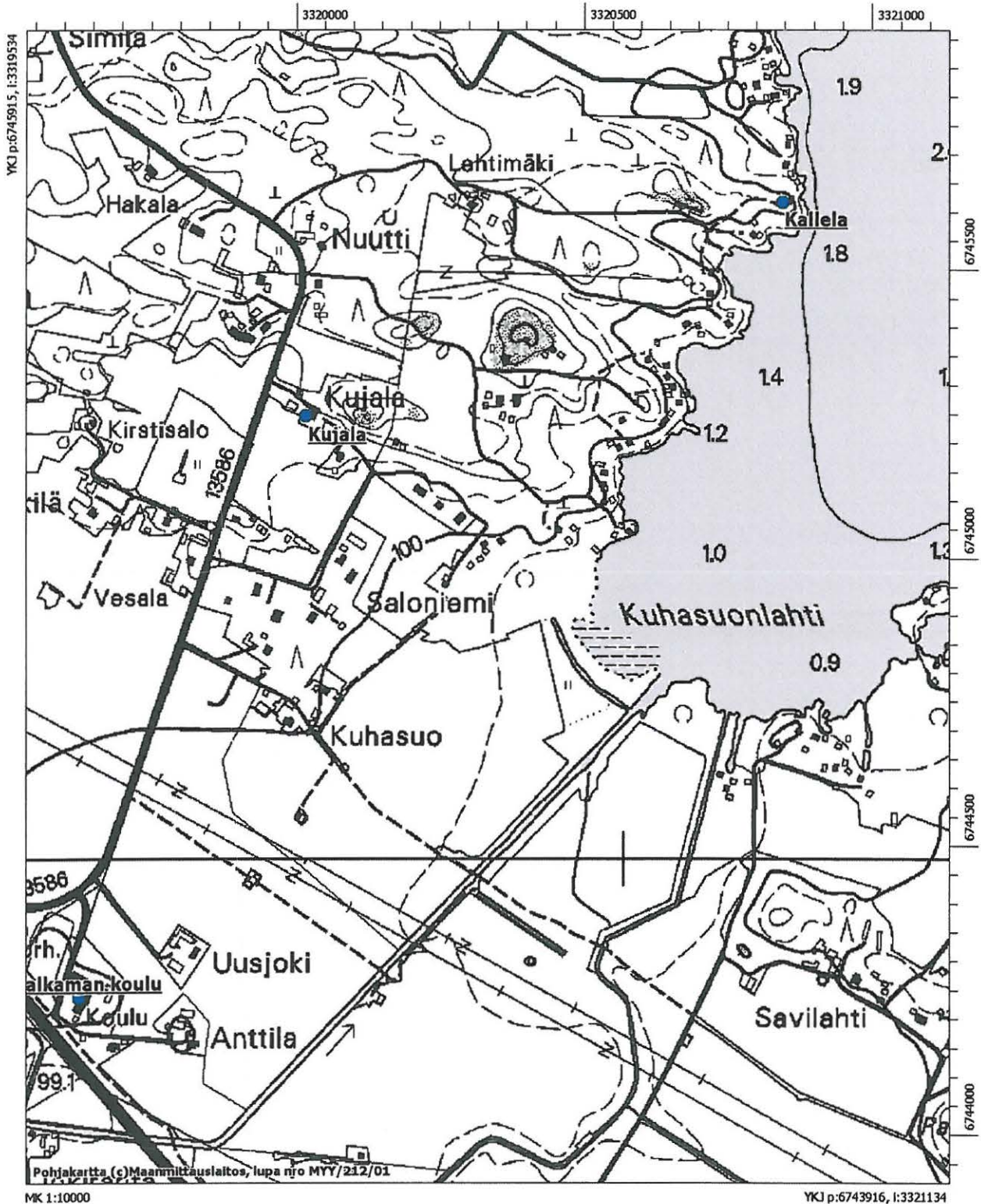
Tammela Kirriluoto (1000006886) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211307 Tammela

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 35.

Tammela Kujala (1000006887) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211307 Tammela

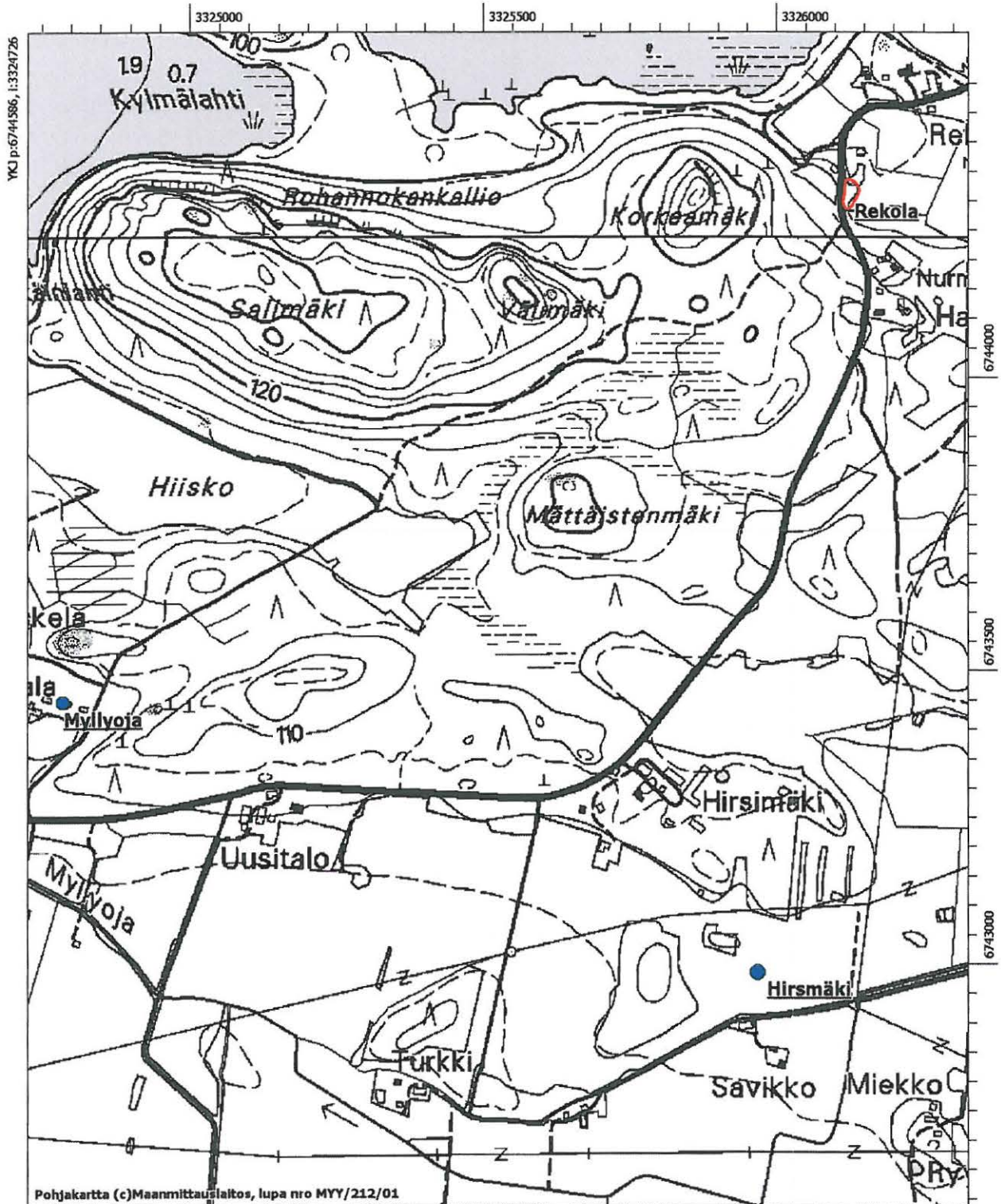
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 36.

Tammela Rekola (1000006764) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Myllyoja (1000006839) - kivikautinen löytöpaikka

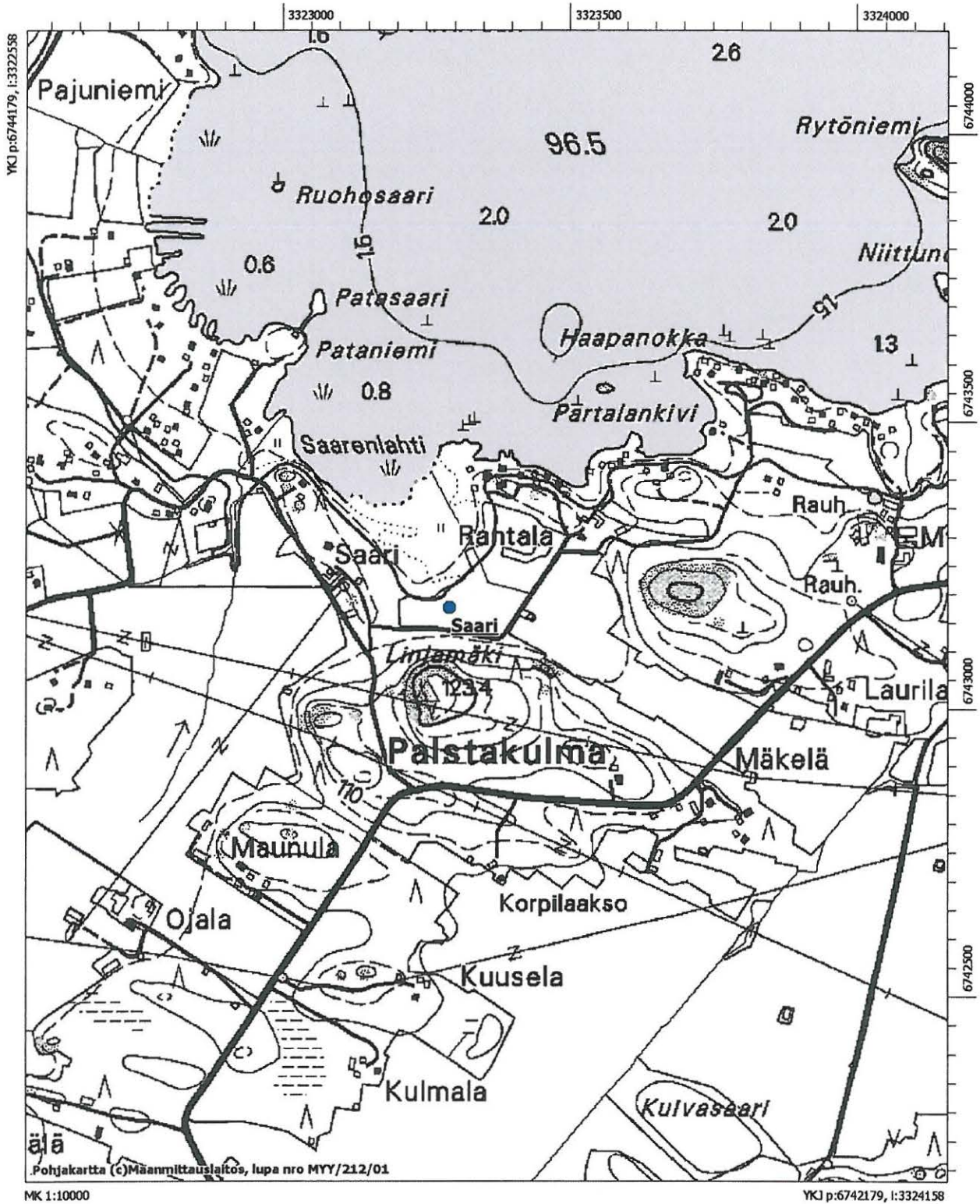
Tammela Hirsimäki (1000006925) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartoista 211307 Tammela ja 202409 Riihivalkama

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 37.

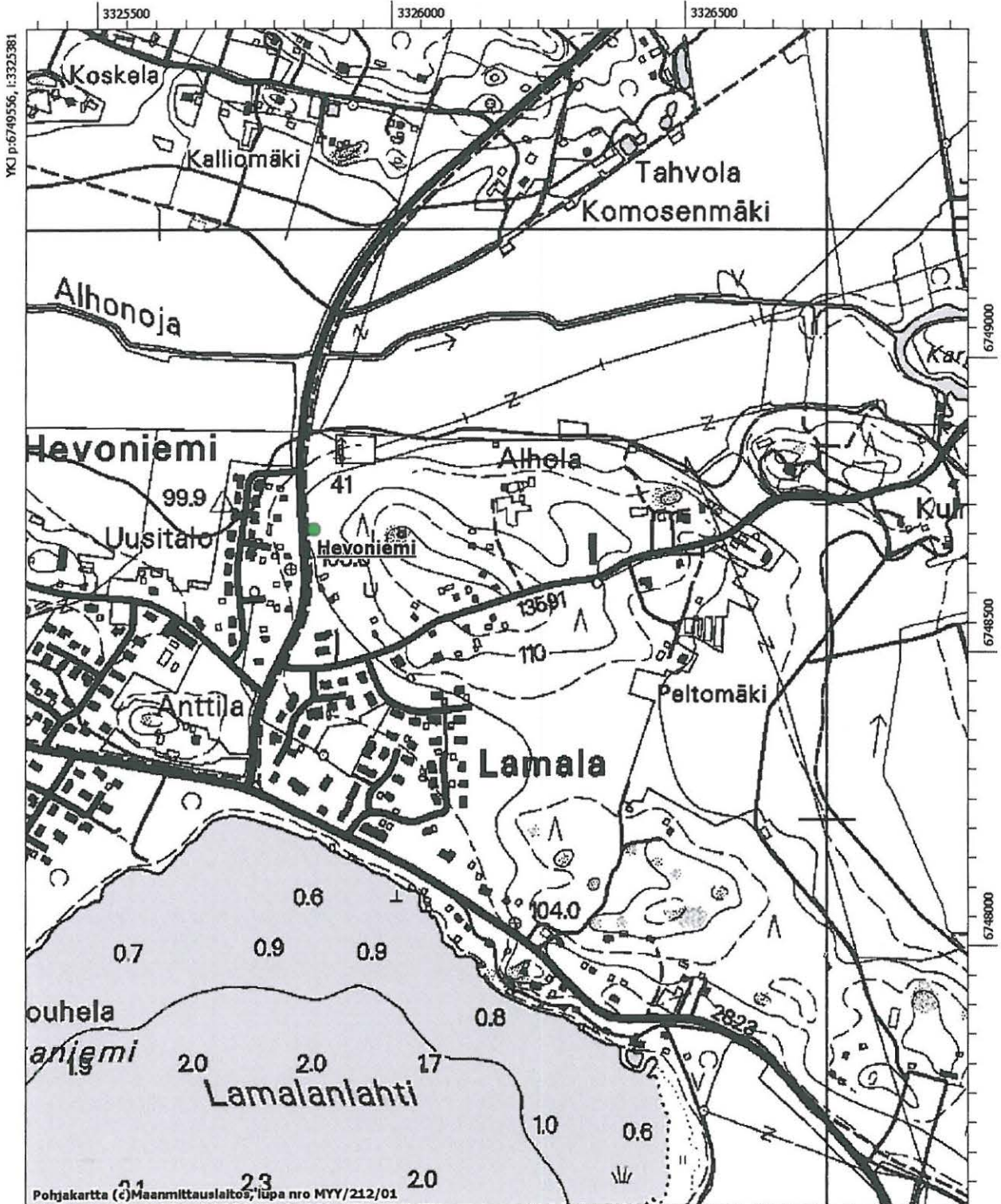
Tammela Saari (1000006843) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 202409 Riihivalkama

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 38.

Tammela Hevoniemi (1000006828) - ajoittamattomia kiviröykkiöitä

Ote peruskartasta 211307 Tammela.

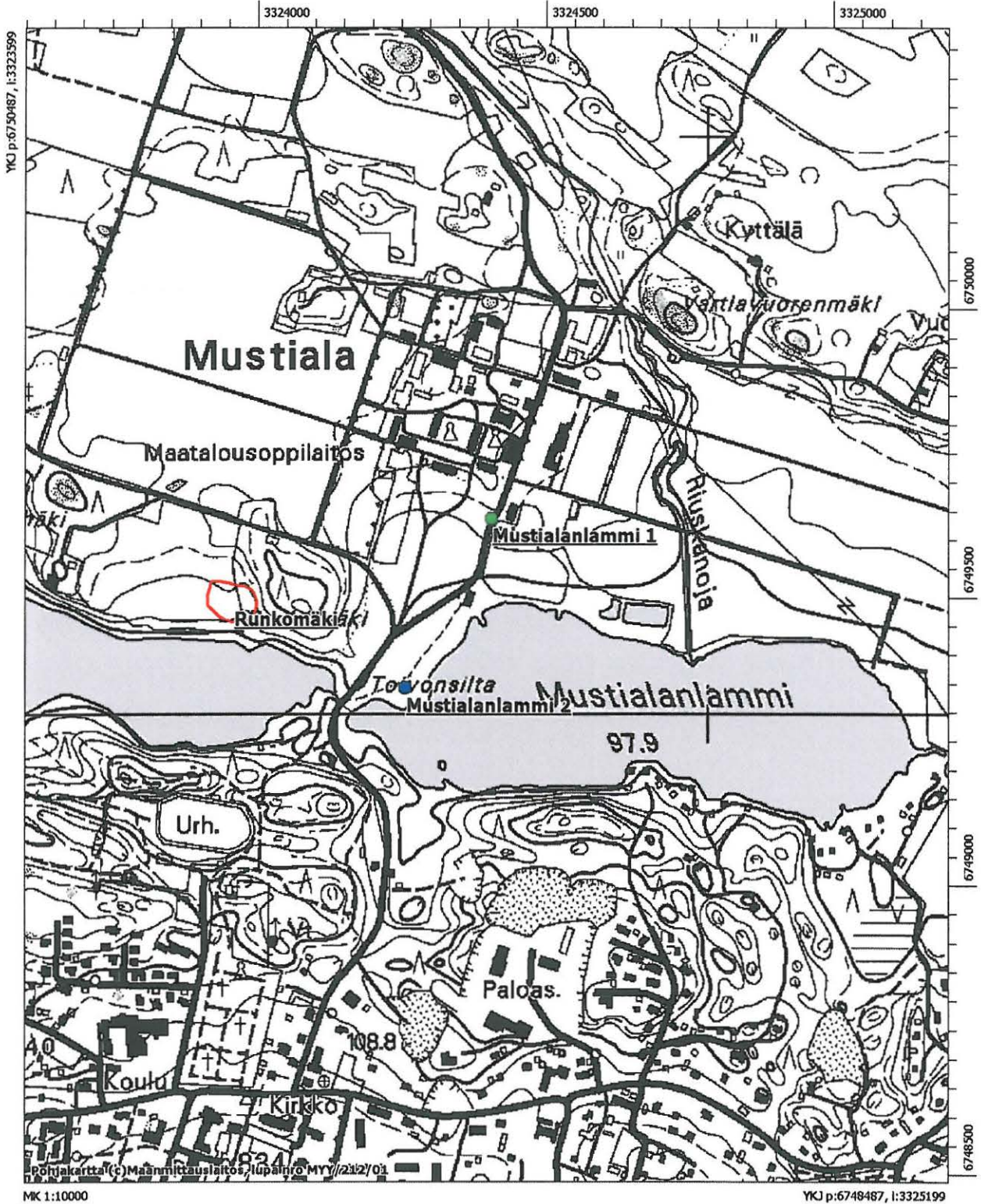
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 39.

Tammela Runkomäki (1000006770) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Mustialanlammi 1 (1000006795) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Mustialanlammi 2 (1000006891) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211307 Tammela.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 40.

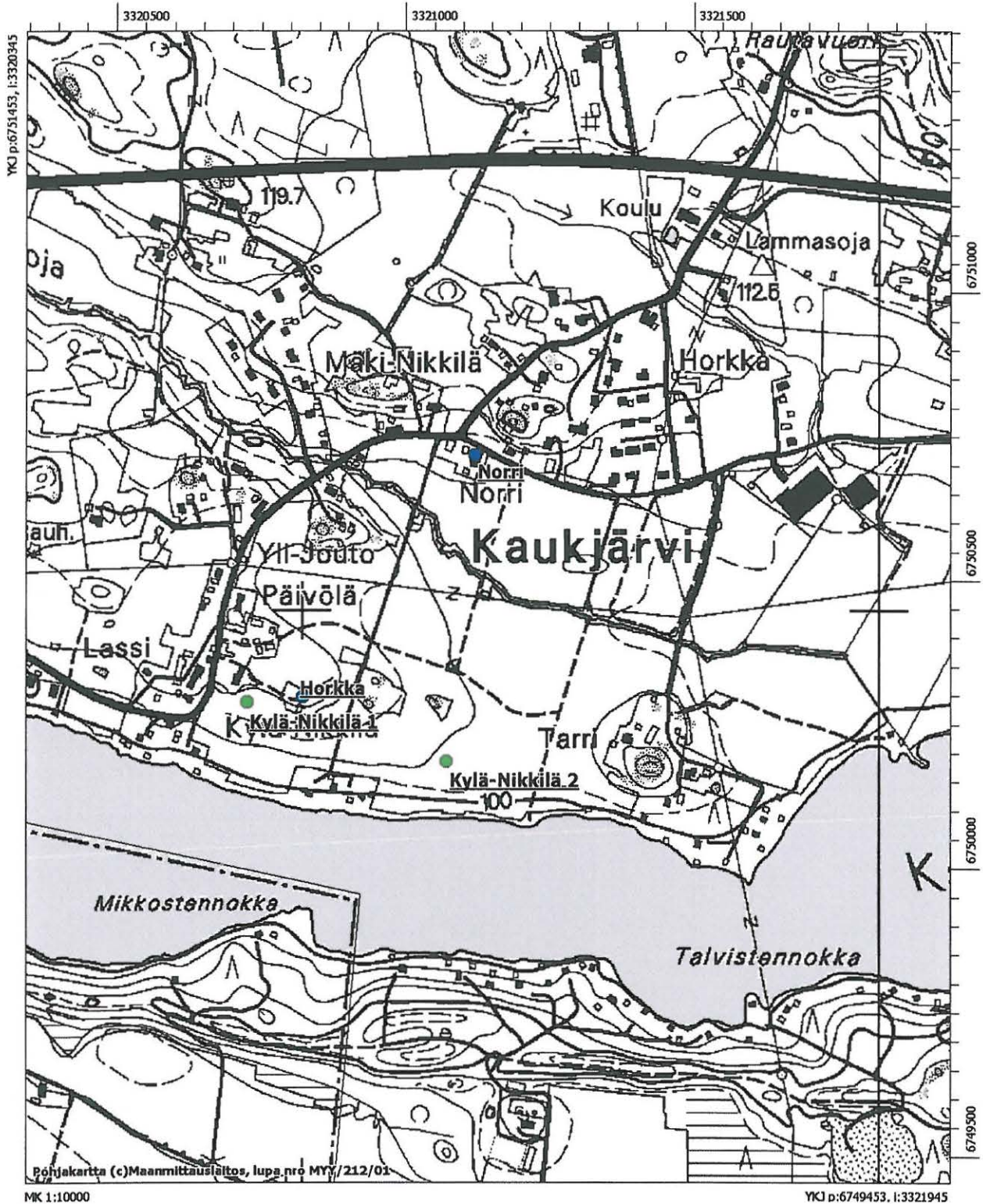
Tammela Kylä-Nikkilä 1 (1000006796) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Kylä-Nikkilä 2 (1000006797) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Horkka (1000006882) - rautakautinen löytöpaikka

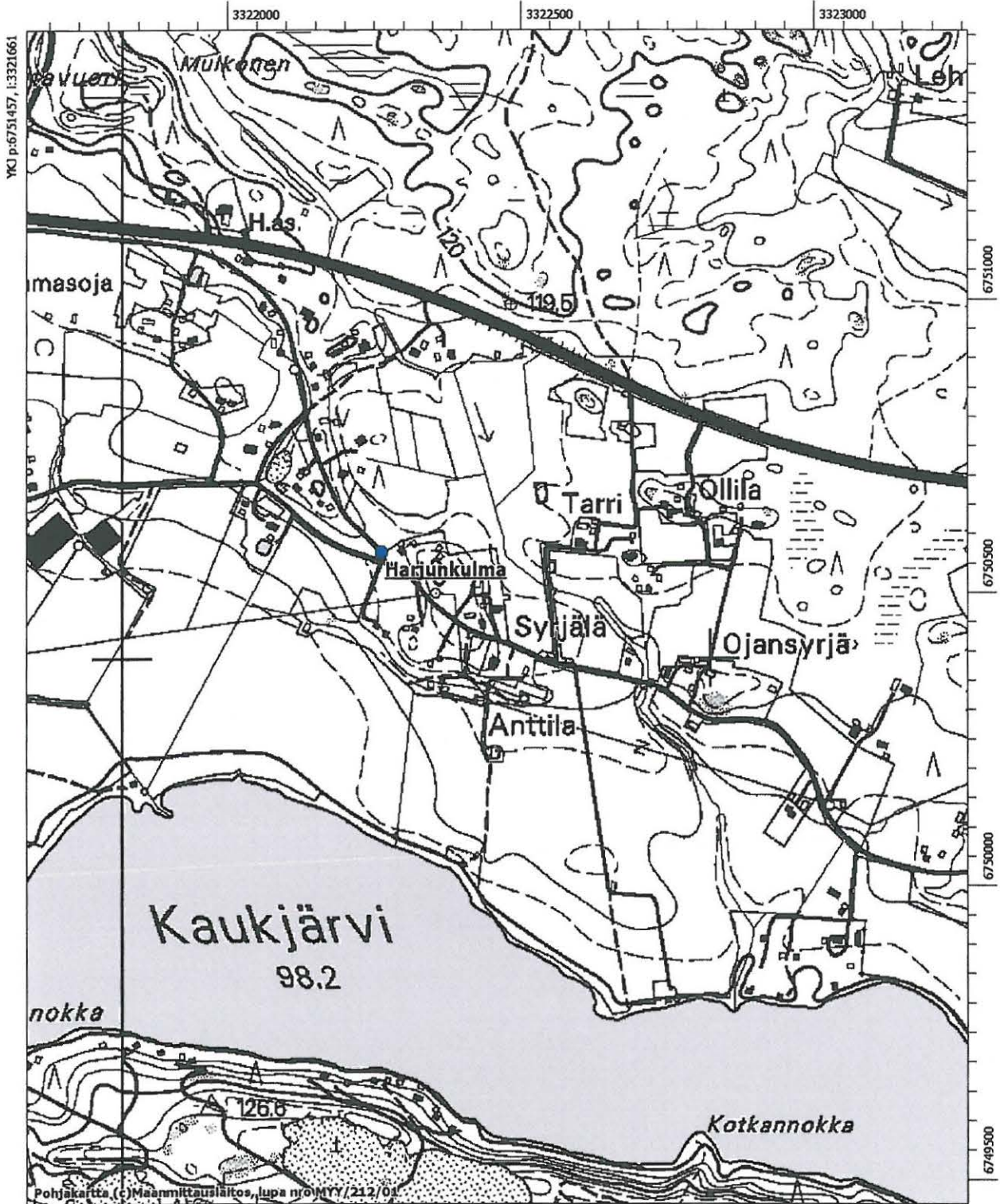
Tammela Norri (1000006892) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211307 Tammela.

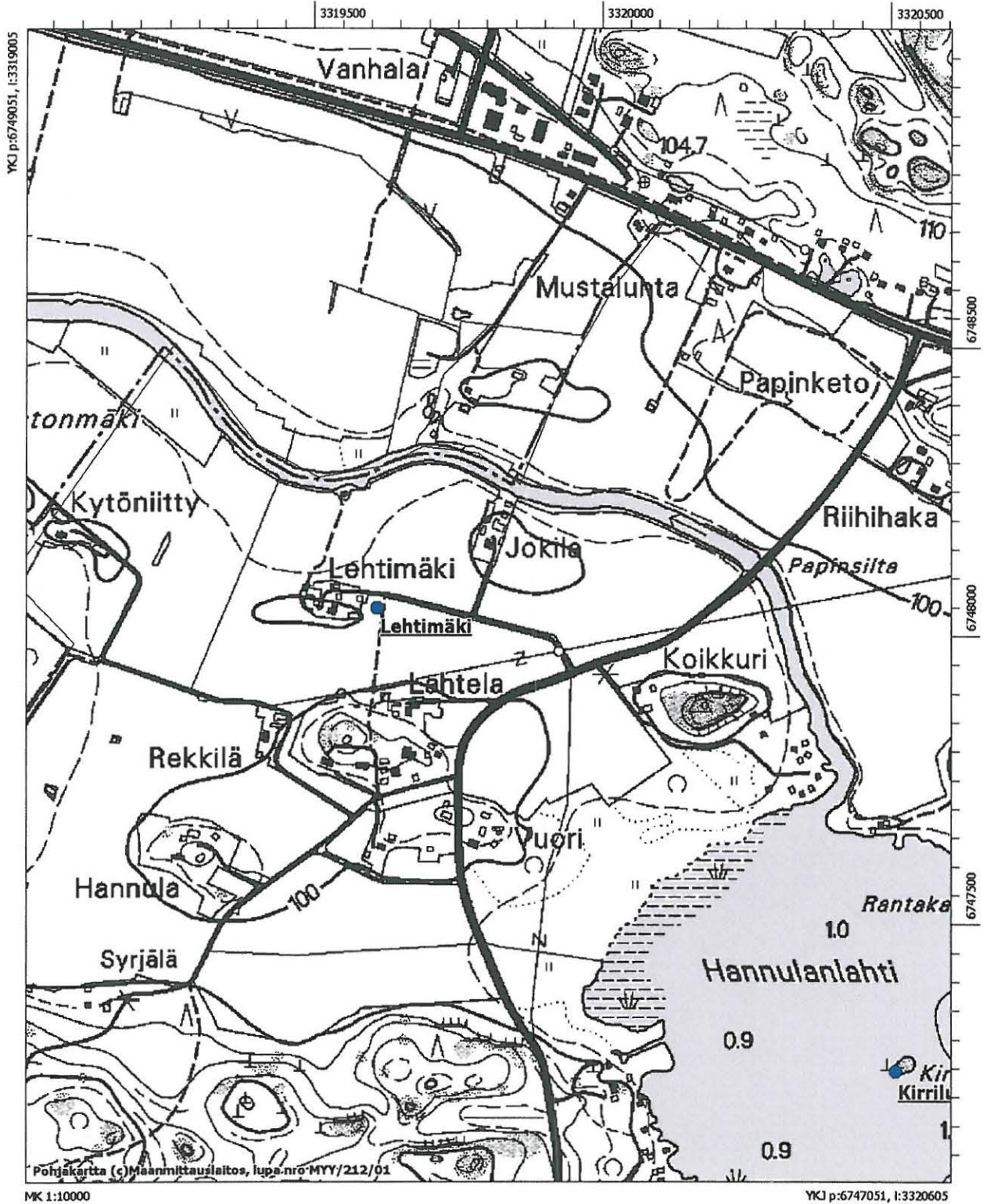
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 41.

Tammela Harjünkulma (1000006881) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211307 Tammela.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 42.

Tammela Lehtimäki (1000006888) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211307 Tammela.

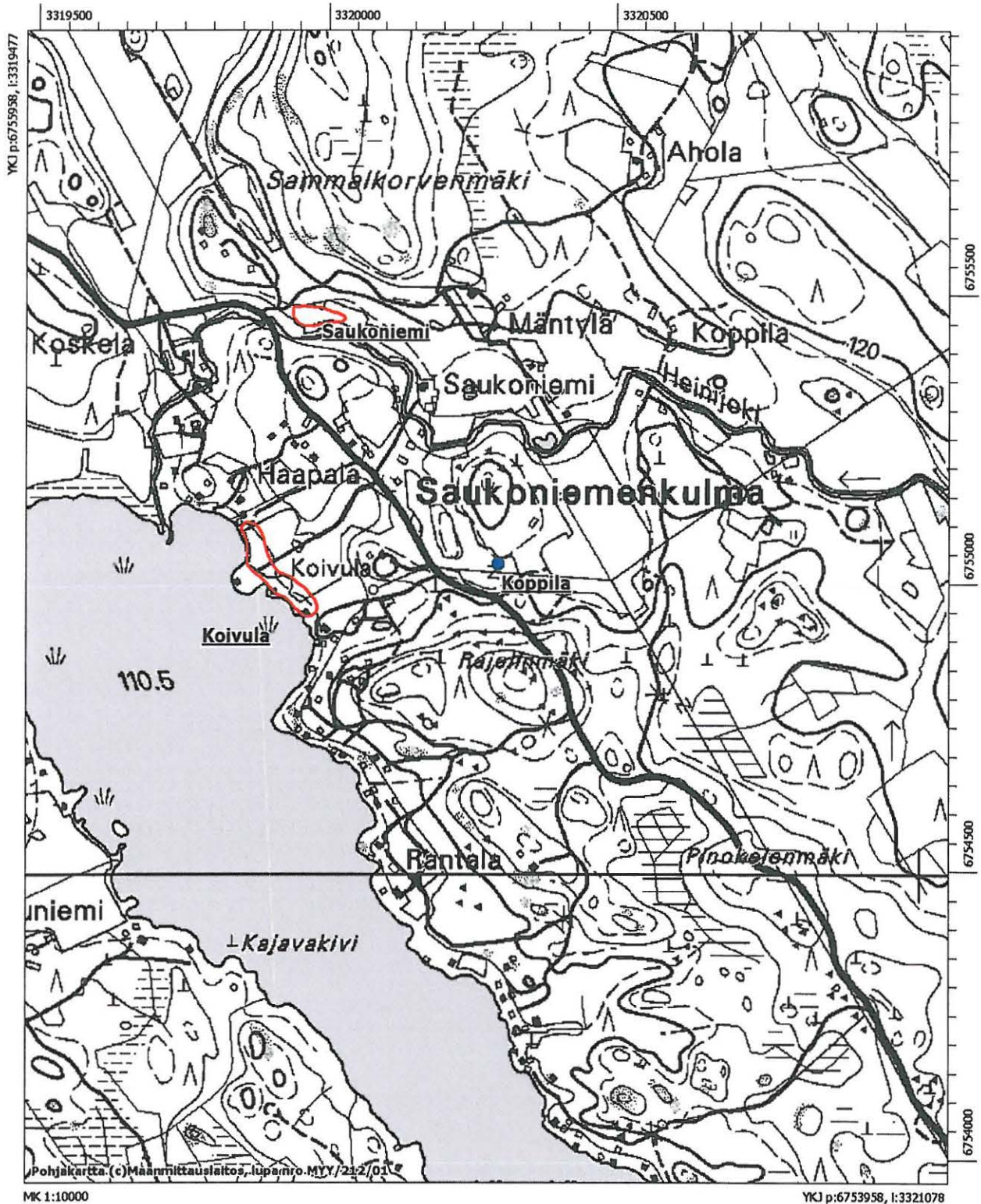
Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 43.

Tammela Saukonieniemi (1000006771) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Koivula (1000006772) - kivikautinen asuinpaikka

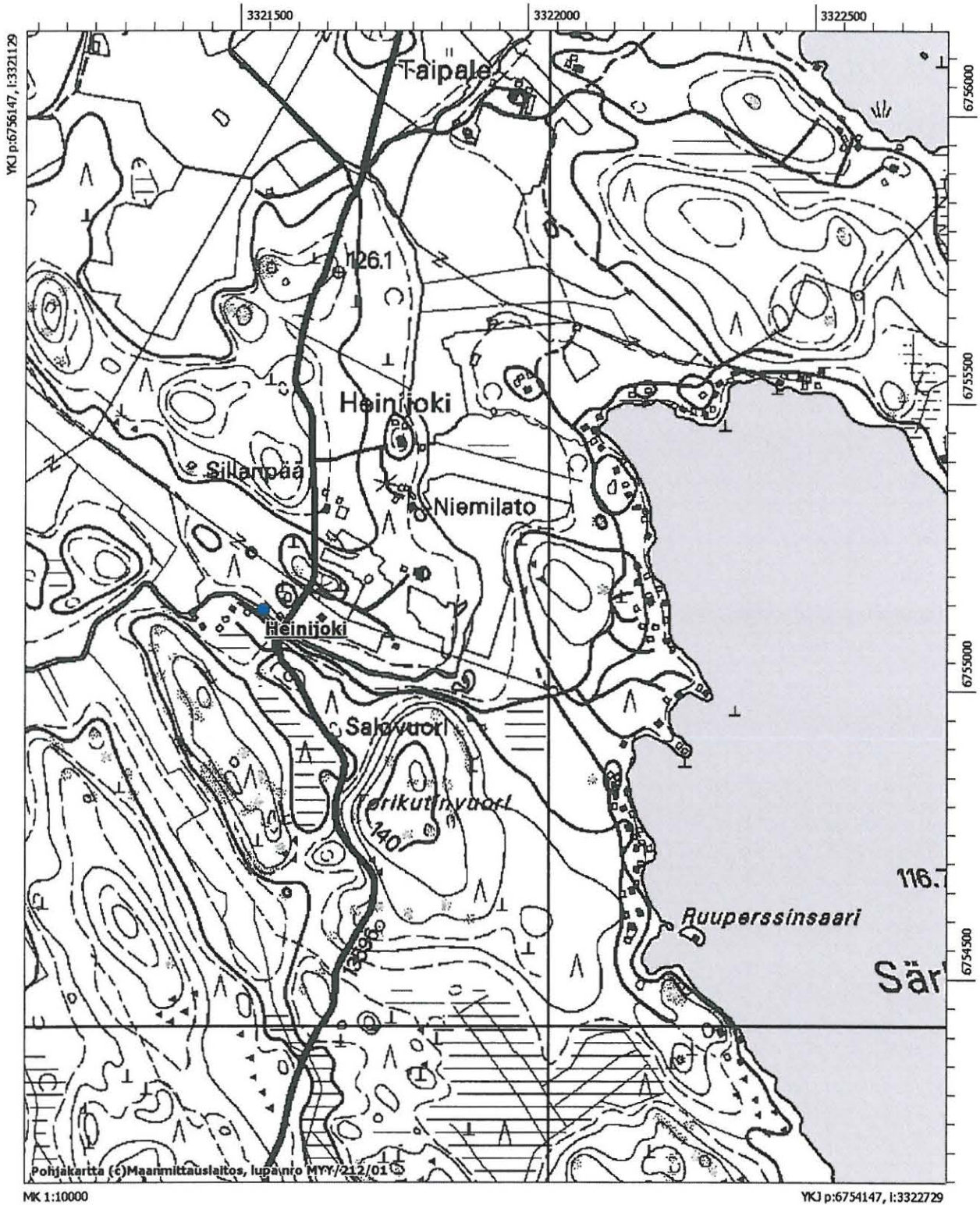
Tammela Koppila (1000006900) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211308 Kojjärvi.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 44.

Tammela Heinijoki (1000006899) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211308 Kojjärvi.

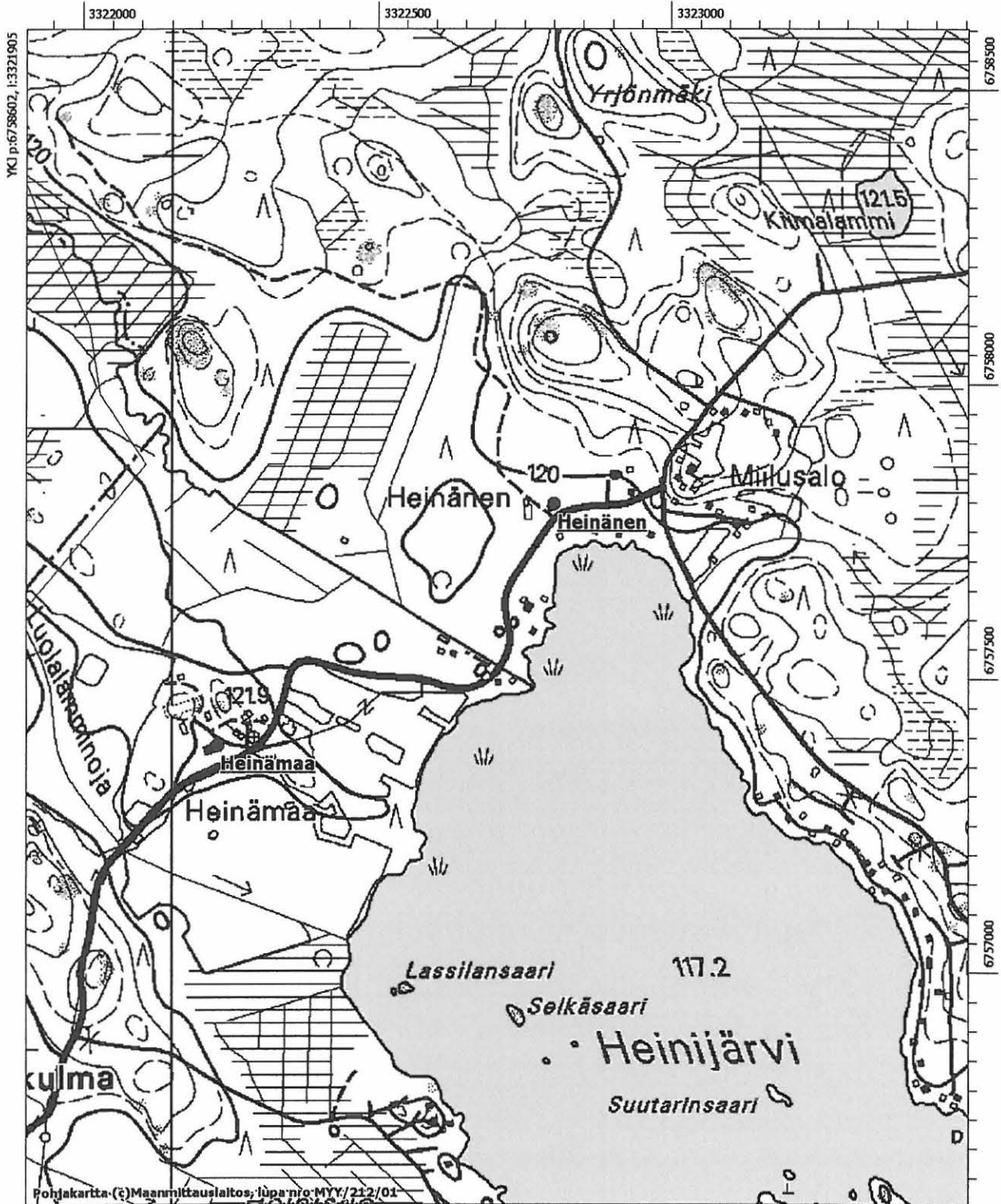

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 45.

Tammela Heinämaa (1000006897) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Heinänen (1000006898) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211308 Kojjärvi.

Pohjakartta: (c) Maanmittauslaitos, lupa nro: MYY/212/01

MK 1:10000

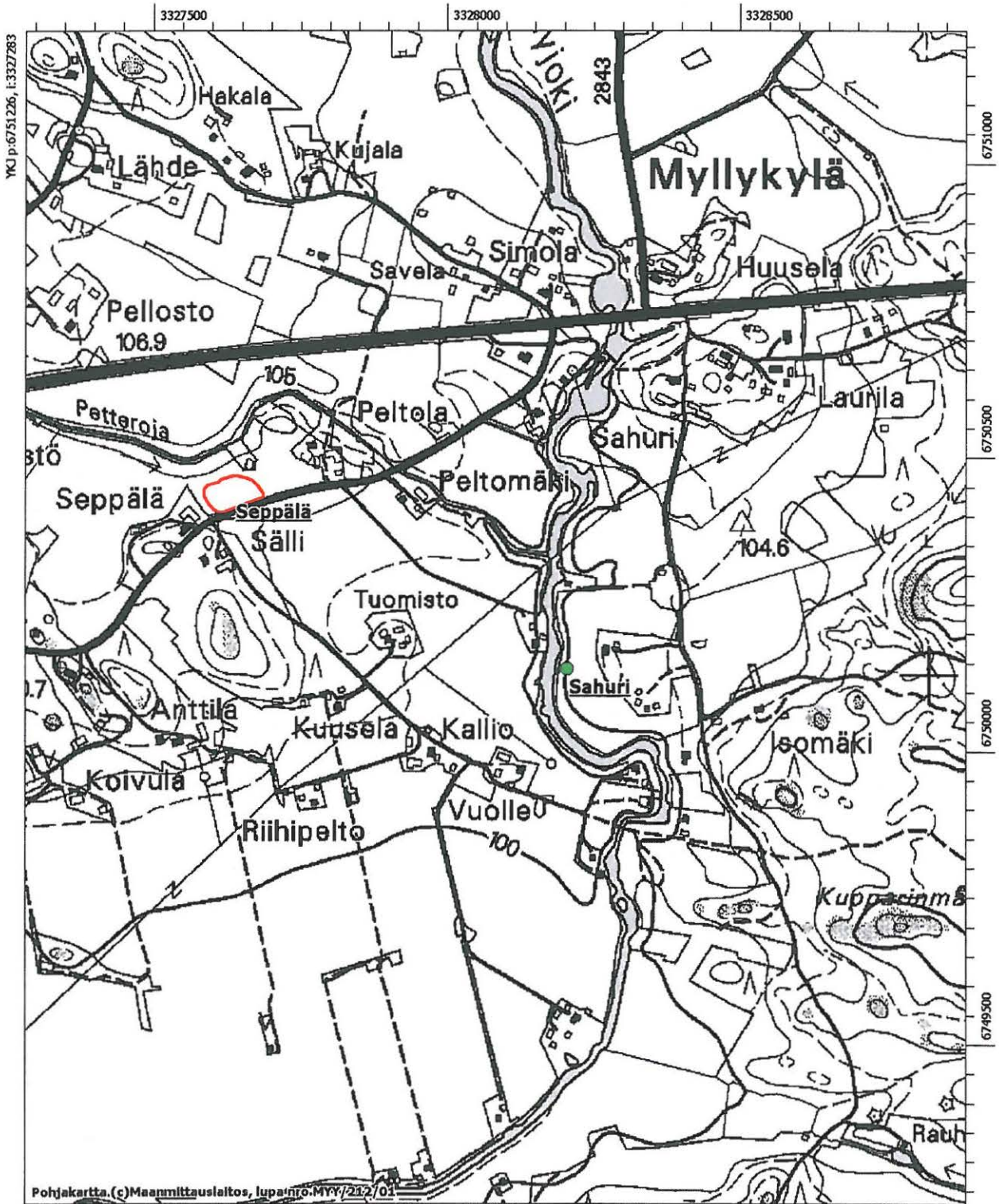
YKJ p:6756603, l:3323505

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 46.

Tammela Seppälä (834010003) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Sahuri (1000006799) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

Pohjakartta. (c) Maanmittauslaitos, lupainfo.MYY/212/01

MK 1:10000

YKJ p:6749226, l:3328884

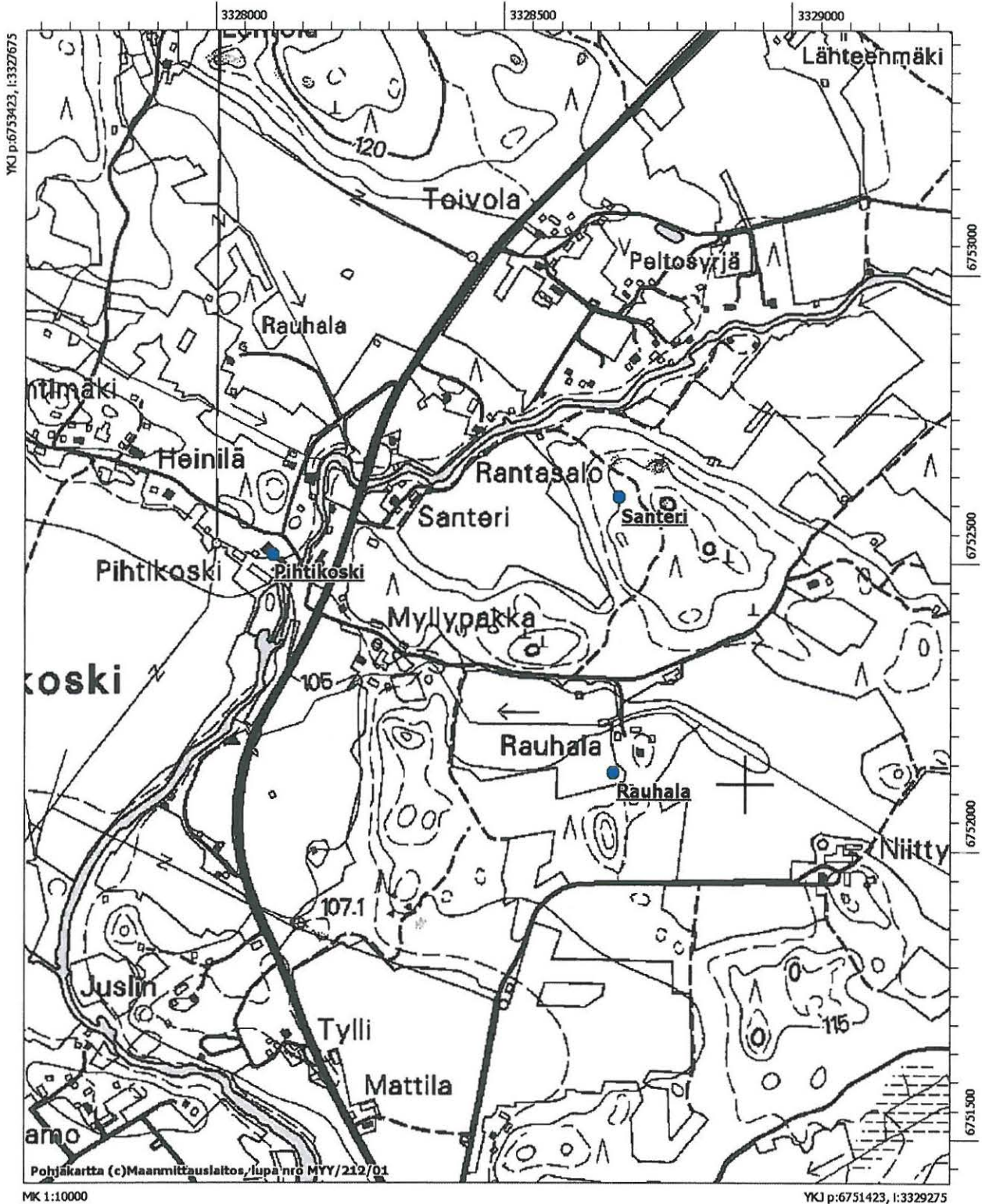
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 47.

Tammela Pihtikoski (1000006906) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Rauhala (1000006908) - kivikautinen löytöpaikka

Tammela Santeri (1000006911) - kivikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

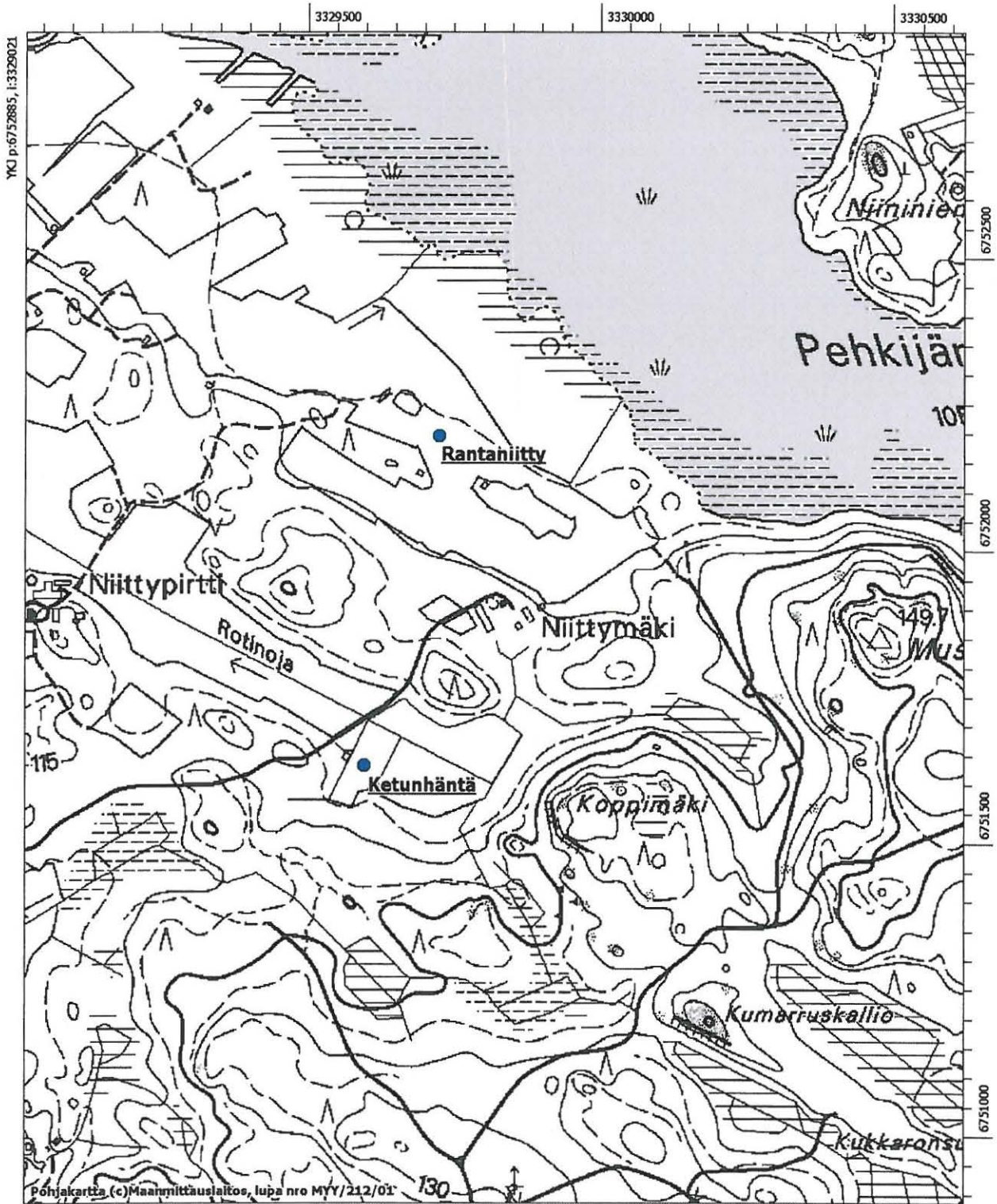

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 48.

Tammela Ketunhätä (100006904) - kivikautinen löytöpaikka

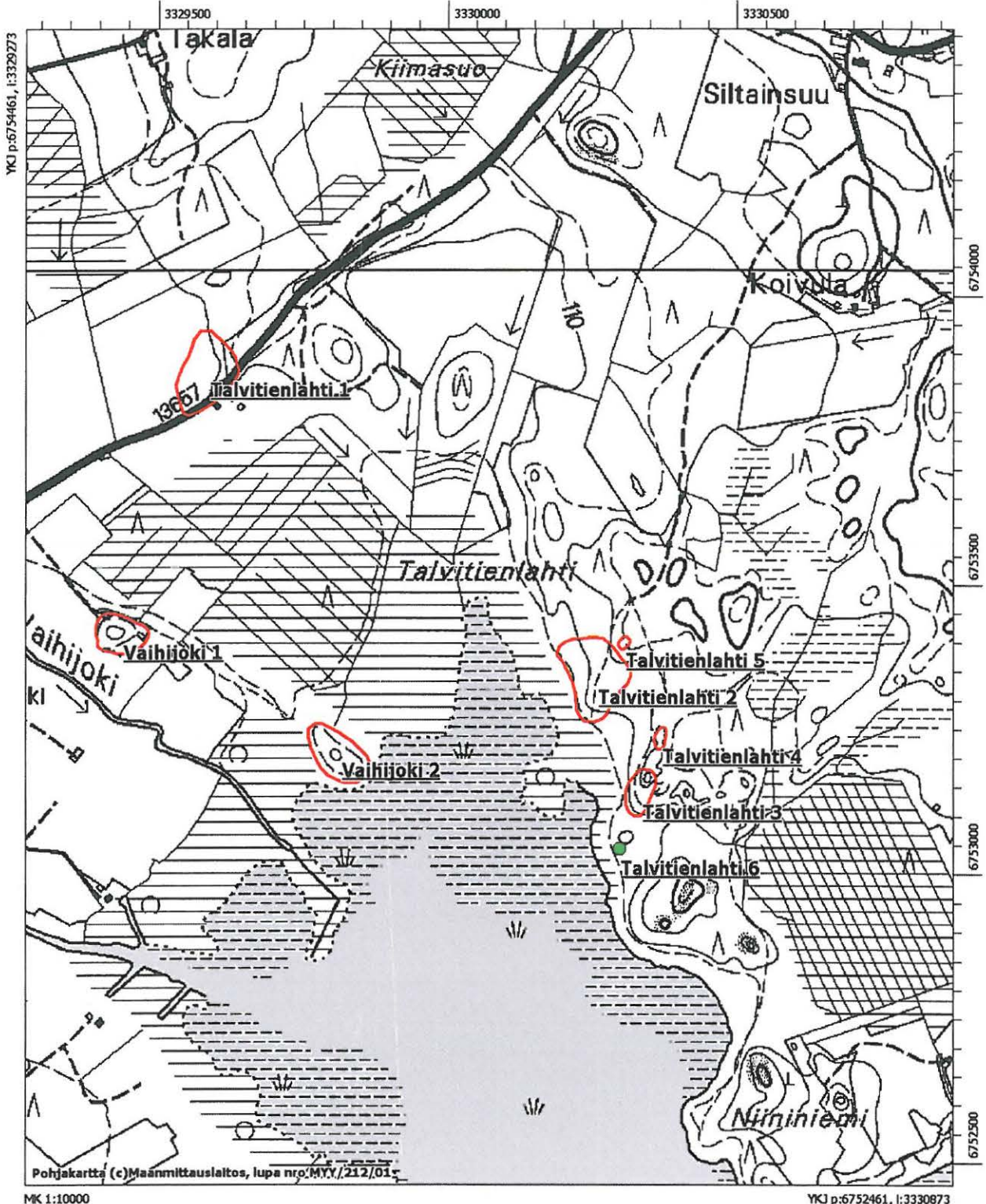
Tammela Rantaniitty (100006907) - varhaismetallikautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

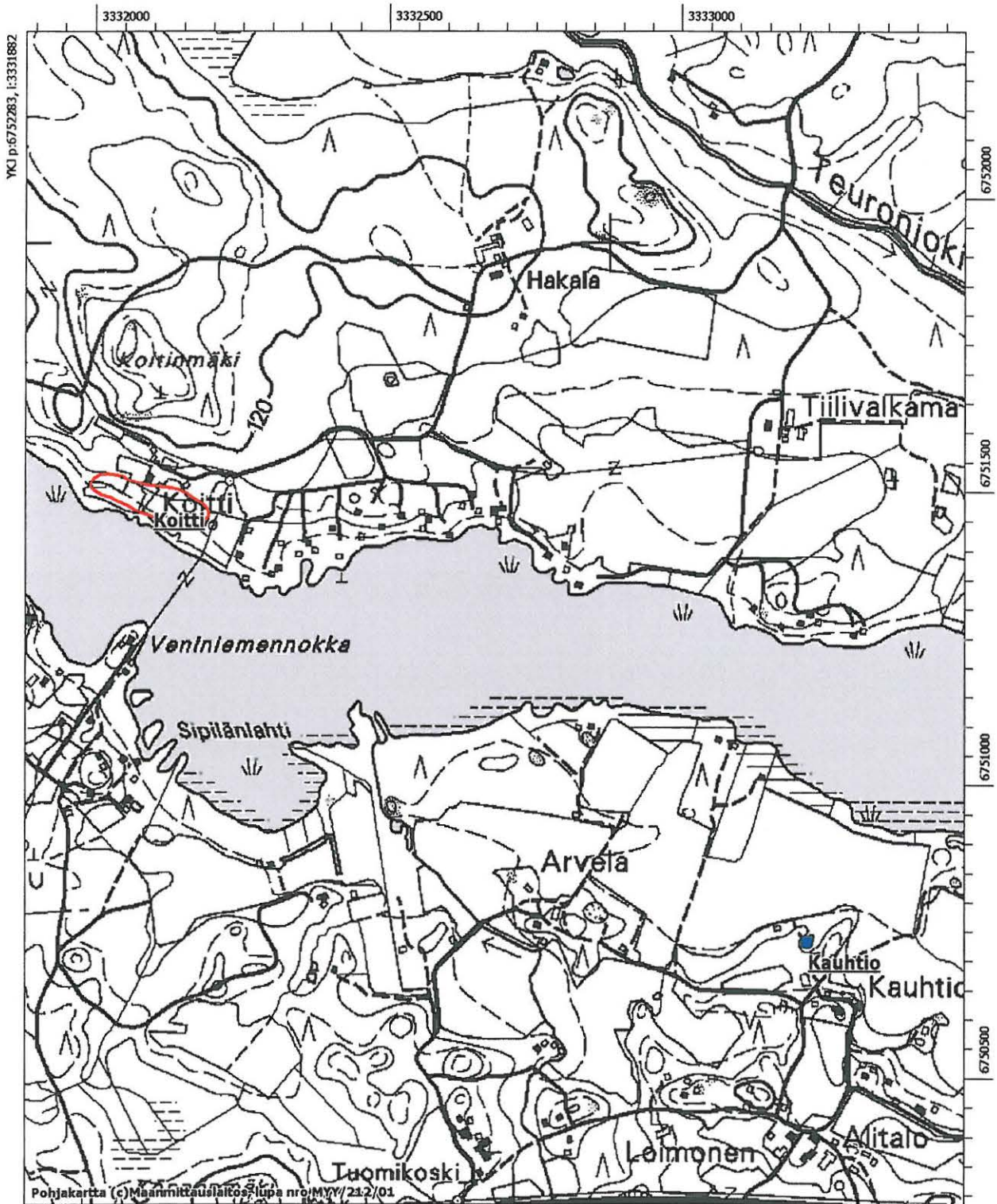
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 49.

- Tammela Talvitienlahti 1 (1000006776) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Talvitienlahti 2 (1000006778) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Talvitienlahti 3 (1000006779) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Talvitienlahti 4 (1000006780) - esihistoriallinen pyyntikuoppia
 Tammela Talvitienlahti 5 (1000006781) - esihistoriallinen pyyntikuoppia
 Tammela Vaihijoki 1 (1000006786) - rautakautinen asuinpaikka
 Tammela Vaihijoki 2 (1000006787) - varhaismetallikautinen asuinpaikka
 Tammela Talvitienlahti 6 (1000006801) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka
 Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 50.

Tammela Koitti (1000006783) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Kauhtio (1000006903) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

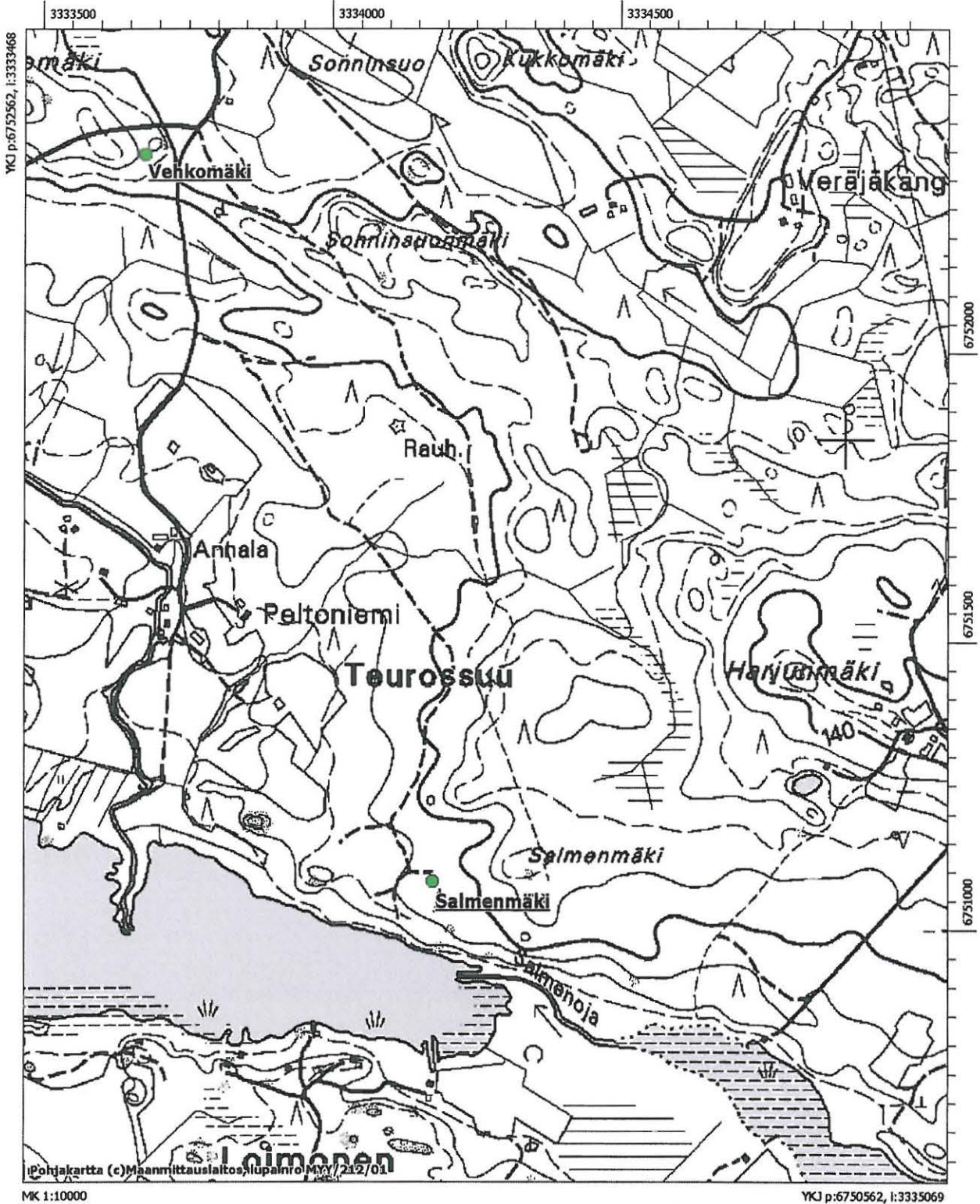

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 51.

Tammela Salmenmäki (1000006832) - ajoittamaton kiviröykkiöitä

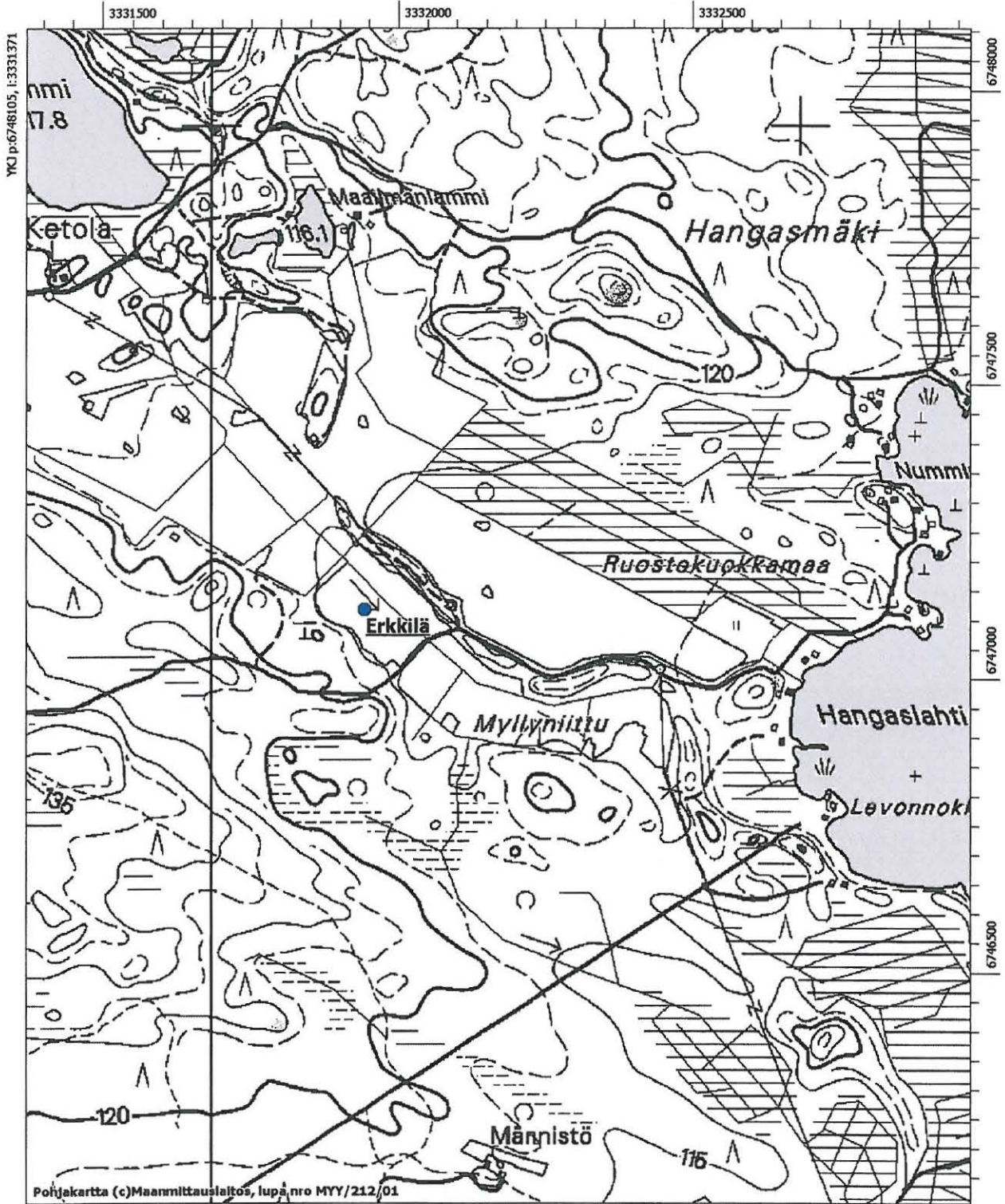
Tammela Vehkomäki (1000006833) - ajoittamaton kiviröykkiö

Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 52.

Tammela Erkkilä (1000006901) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211310 Pehkijärvi.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 53.

Tammela Susikaslammi 1 (1000006773) - kivikautinen asuinpaikka

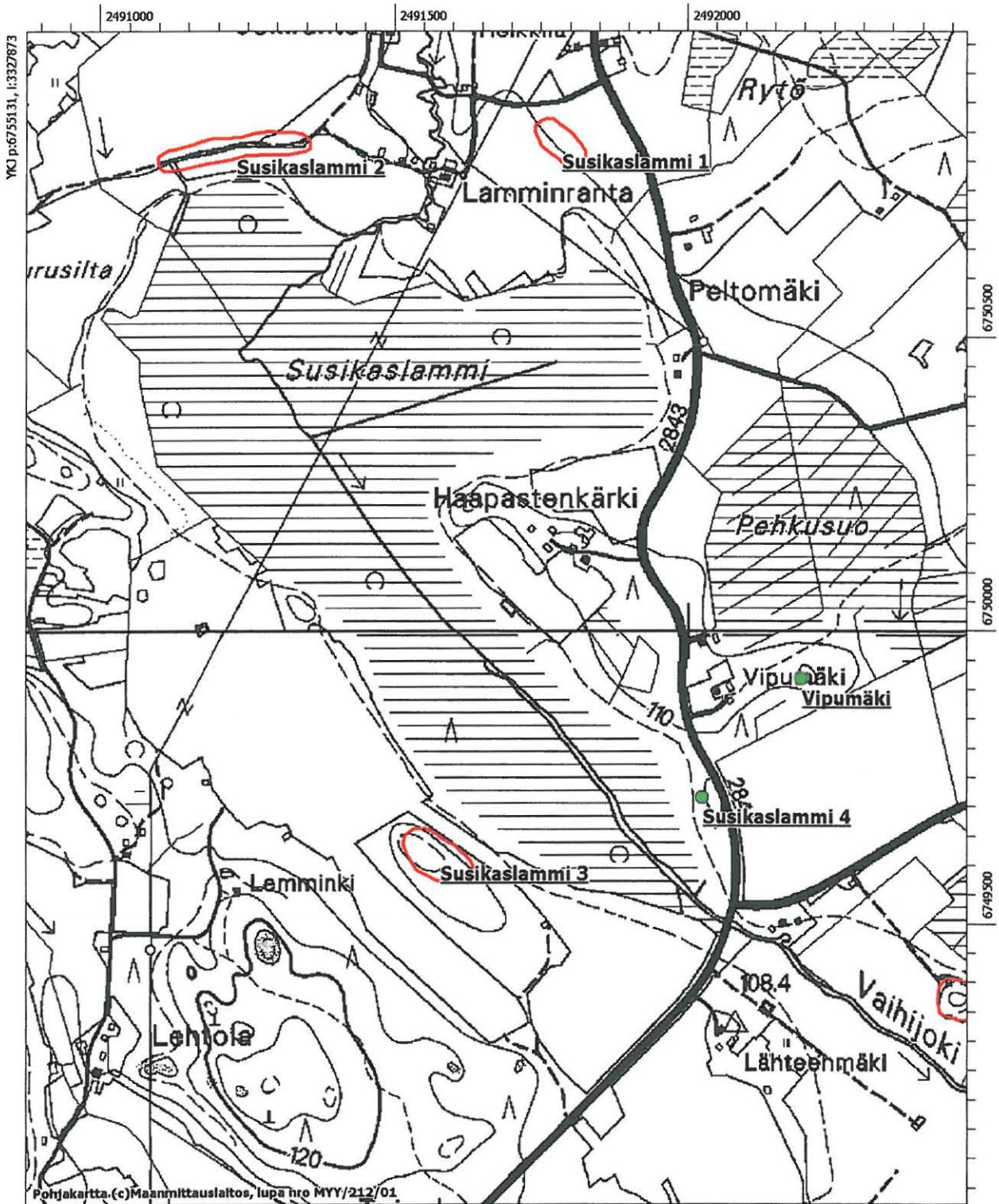
Tammela Susikaslammi 2 (1000006774) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Susikaslammi 3 (1000006775) - kivikautinen asuinpaikka

Tammela Susikaslammi 4 (1000006820) - ajoittamaton kiviröykkiö

Tammela Vipumäki (1000006821) - ajoittamattomia kuoppia

Ote peruskartoista 211310 Pehkijärvi ja 211311 Lautaporras.

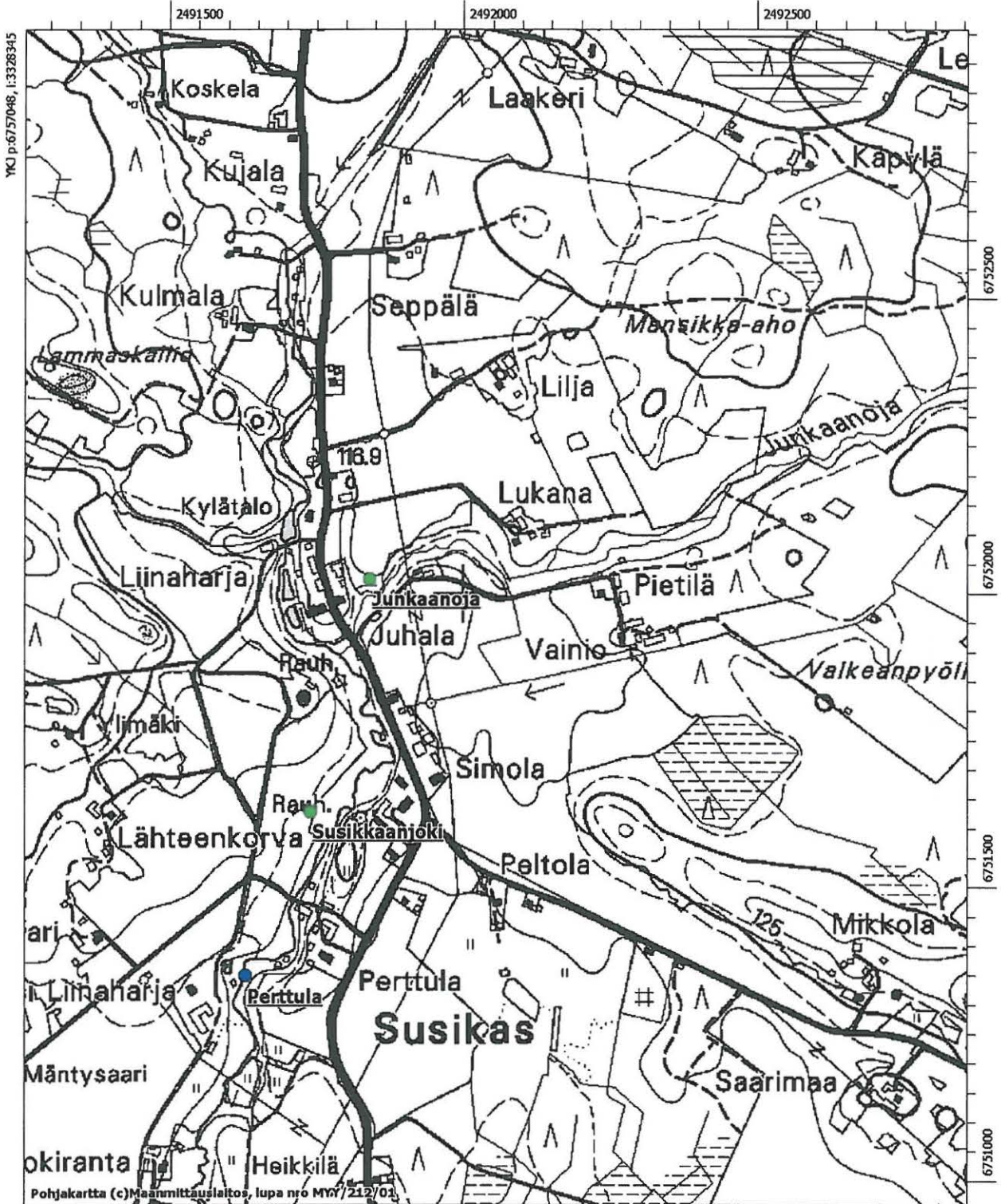
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 54.

Tammela Junkaanoja (1000006802) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Susikkaanjoki (1000006803) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Tammela Perttula (1000006913) - kivikautinen löytöpaikka

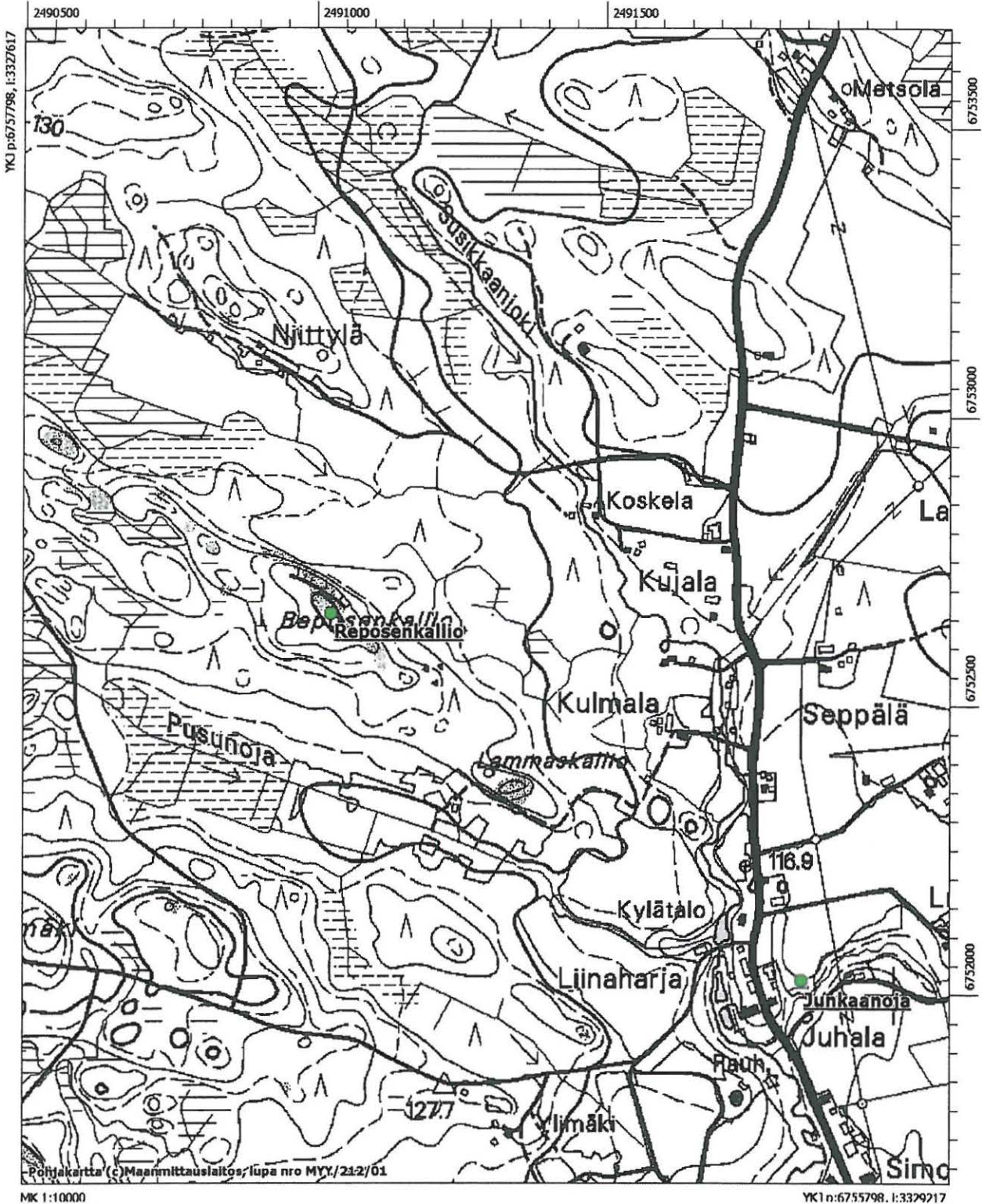
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 55.

Tammela Reposenkallio (100006819) - ajoittamaton kiviröykkiöitä

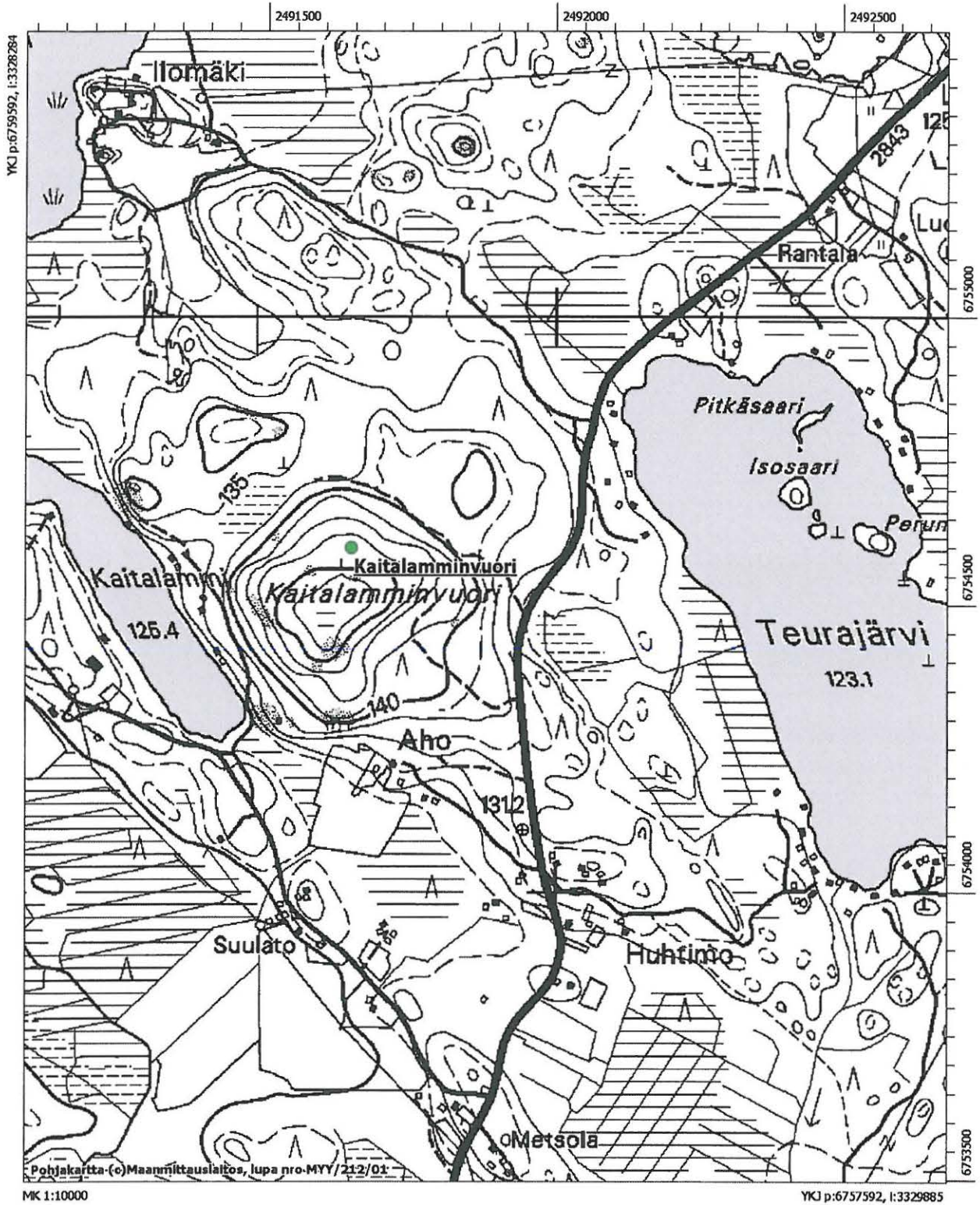
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

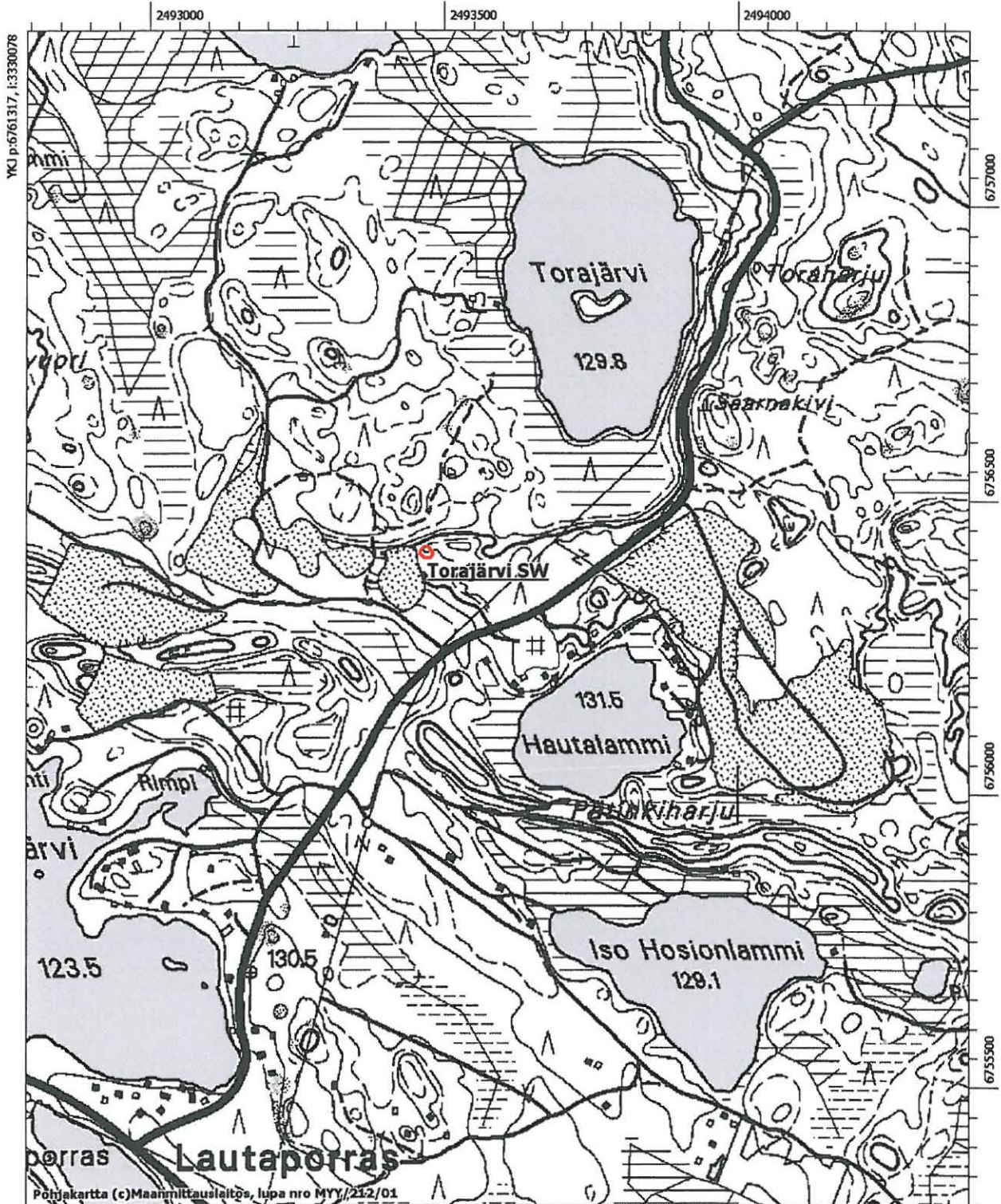
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 56.

Tammela Kaitalamminvuori (100006822) - ajoittamattomia kiviröykkiöitä
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 57.

Tammela Torajärvi SW (834010011) - ajoittamaton pyyntikuoppa
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

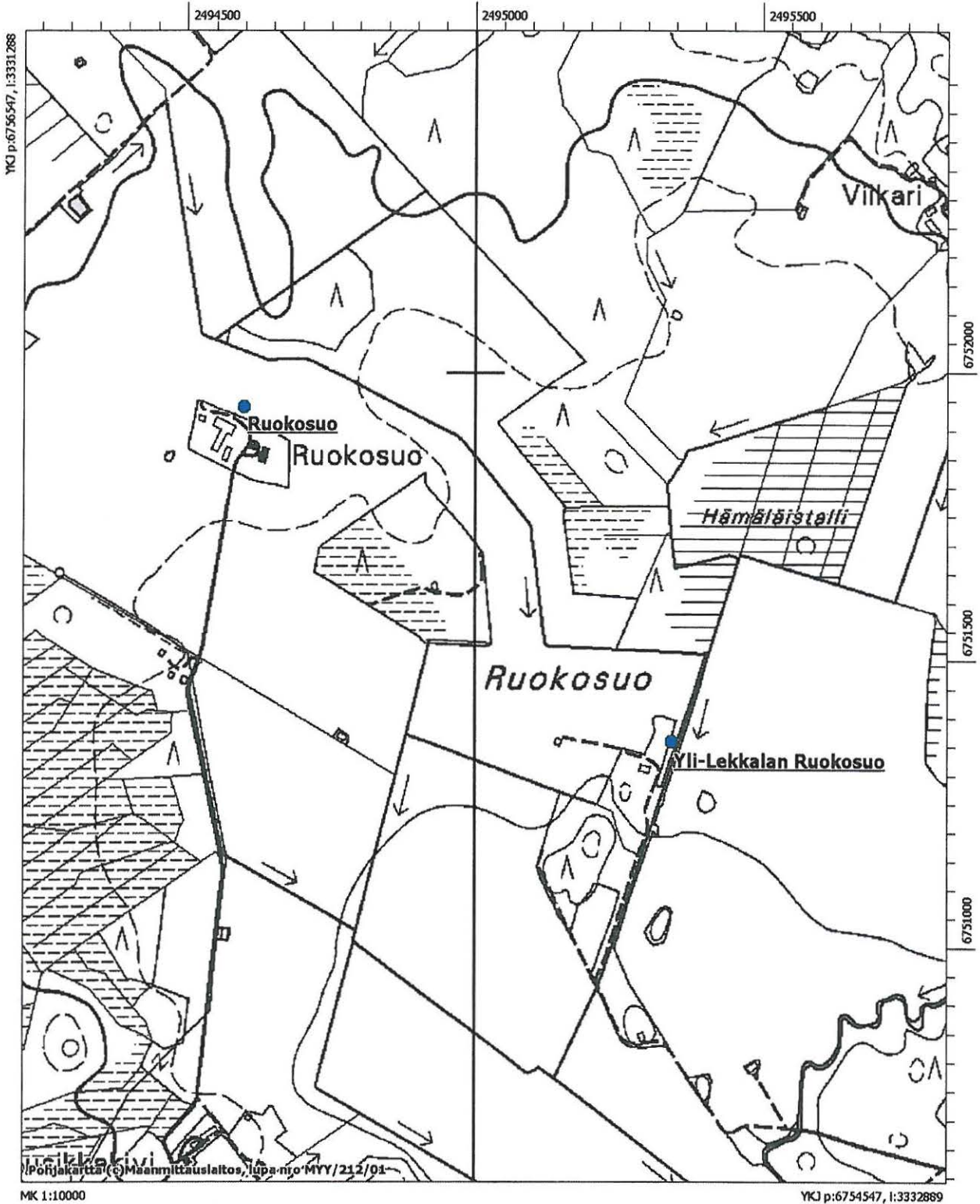

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 58.

Tammela Ruokosuo (100006914) - kivikautinen löytöpaikka

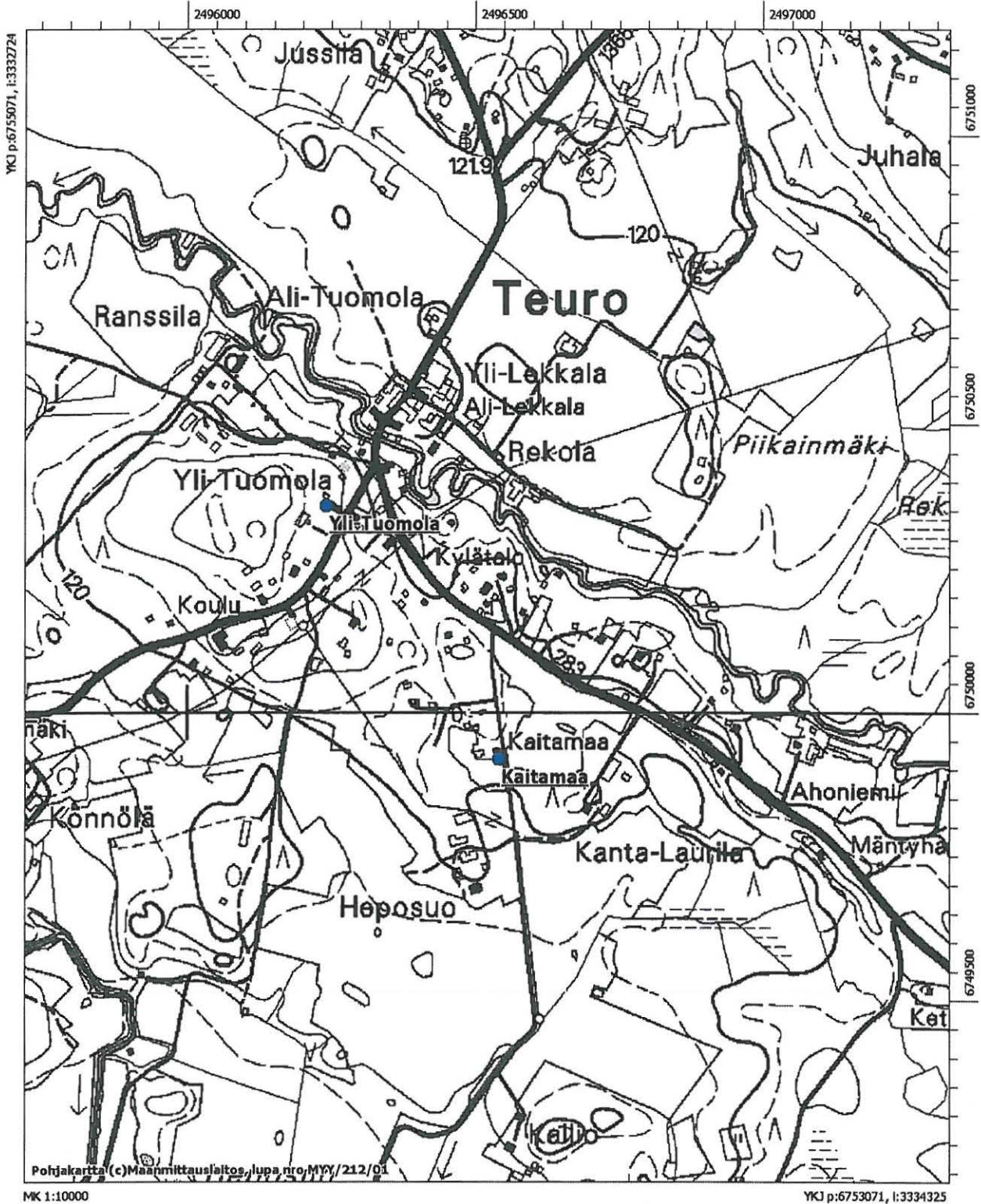
Tammela Yli-Lekkalan Ruokosuo (100006915) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

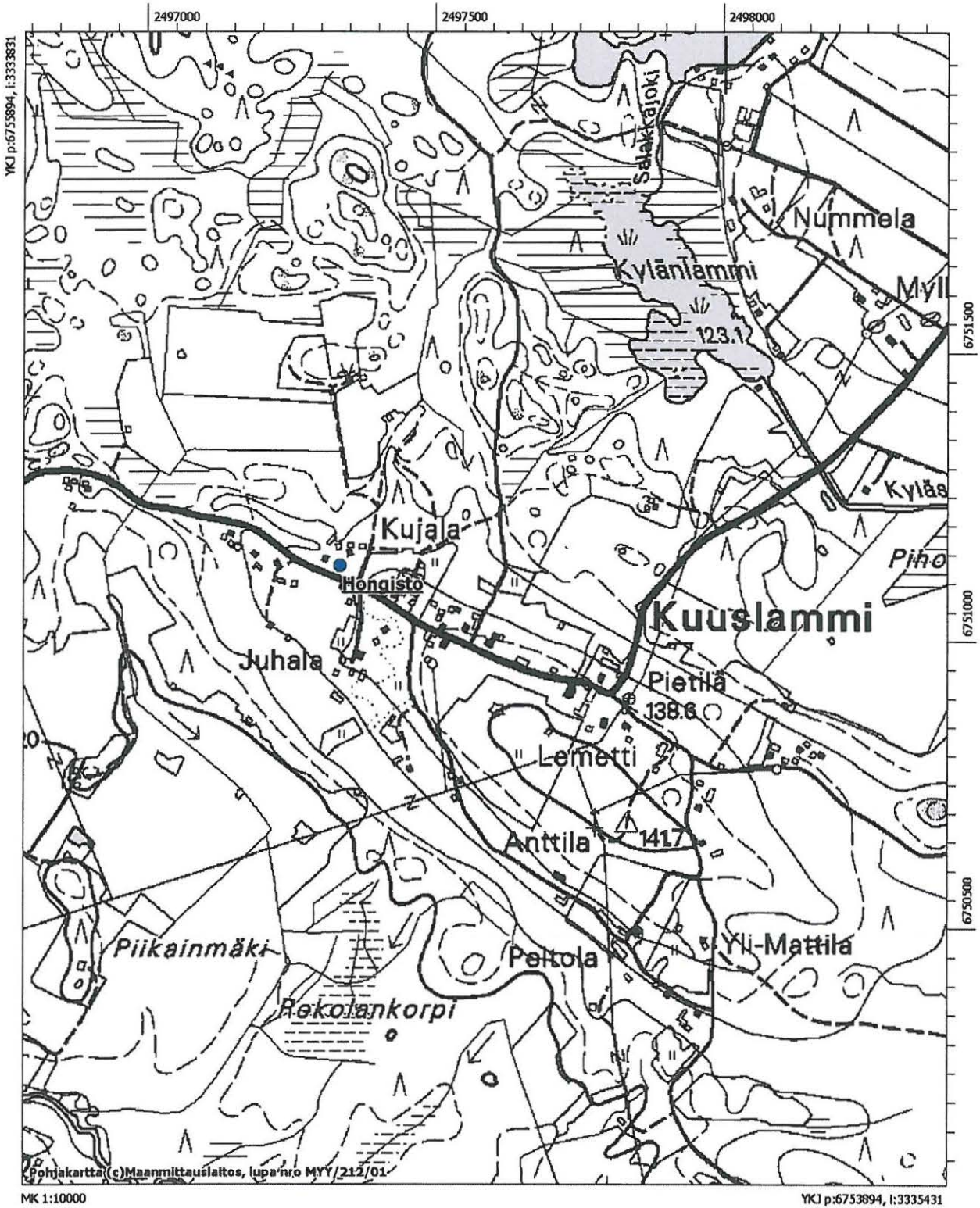
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 59.

Tammela Kaitamaa (1000006902) - kivikautinen löytöpaikka
 Tammela Yli-Tuomola (1000006916) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

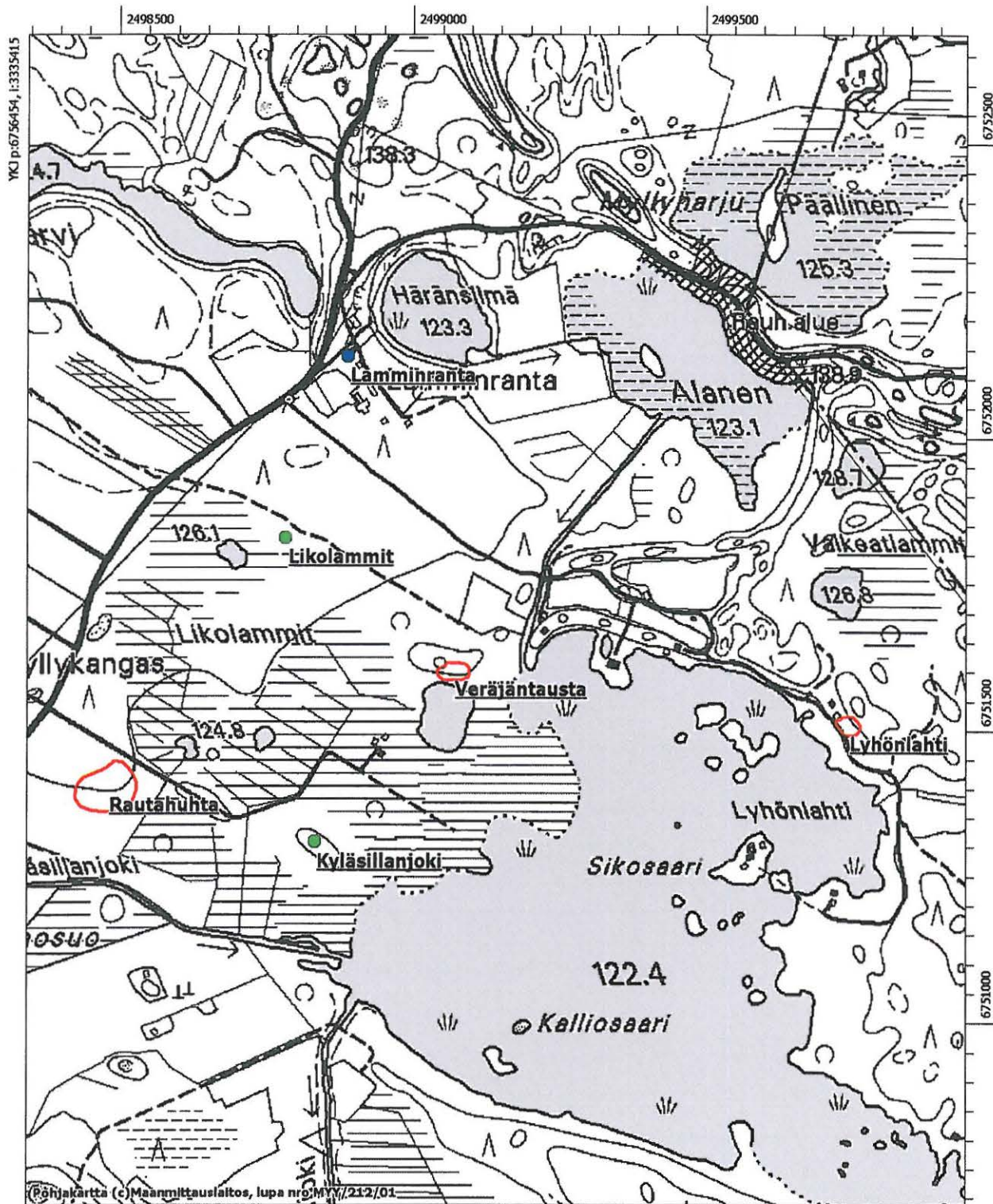
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 60.

Tammela Hongisto (100006926) - historiallinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

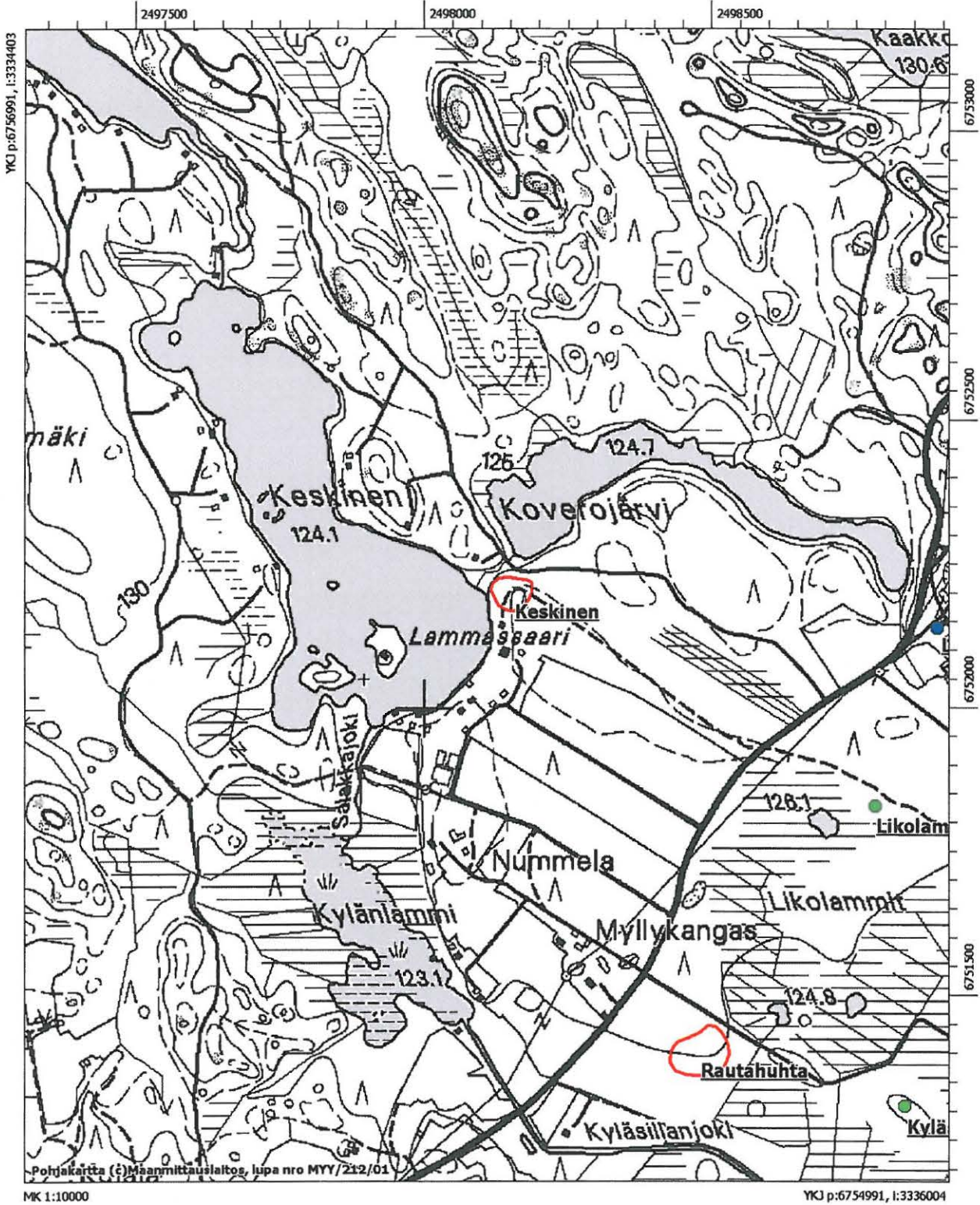
Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 61.

Tammela Rautahuhta (1000006788) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Veräjantausta (1000006789) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Lyhönlahti (1000006790) - kivikautinen asuinpaikka
 Tammela Kyläsillanjoki (1000006826) - ajoittamaton kiviröykkiötä
 Tammela Likolammit (1000006827) - ajoittamaton kuoppia
 Tammela Lamminranta (1000006912) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 62.

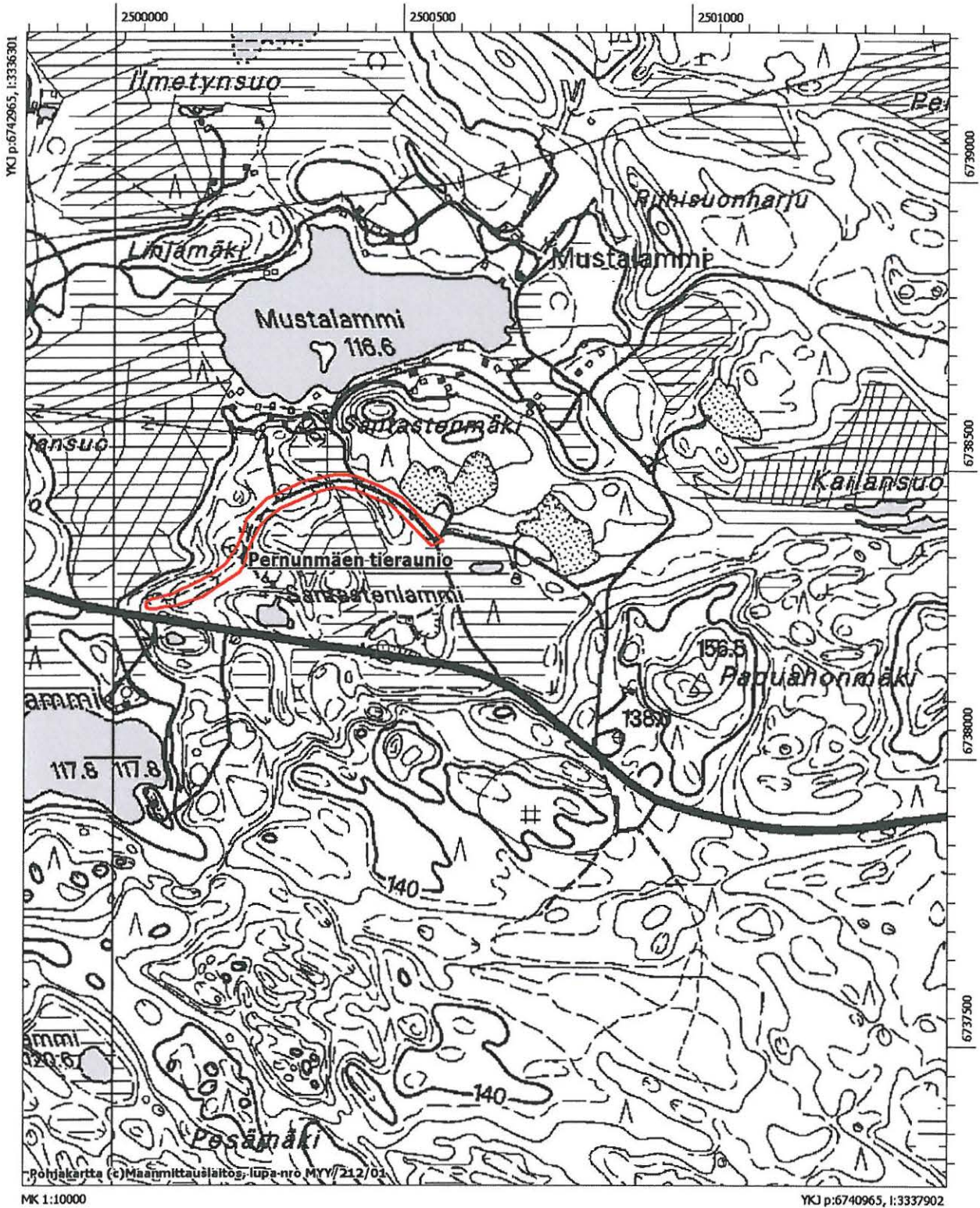
Tammela Keskinen (1000006791) - esihistoriallisia pyyntikuoppia
Ote peruskartasta 211311 Lautaporras.

Tammelan esihistorialliset muinaisjännökset, peruskarttaote 63.

Tammela Pernunmäen tieriaunio (834010012) - historiallinen tieriaunio

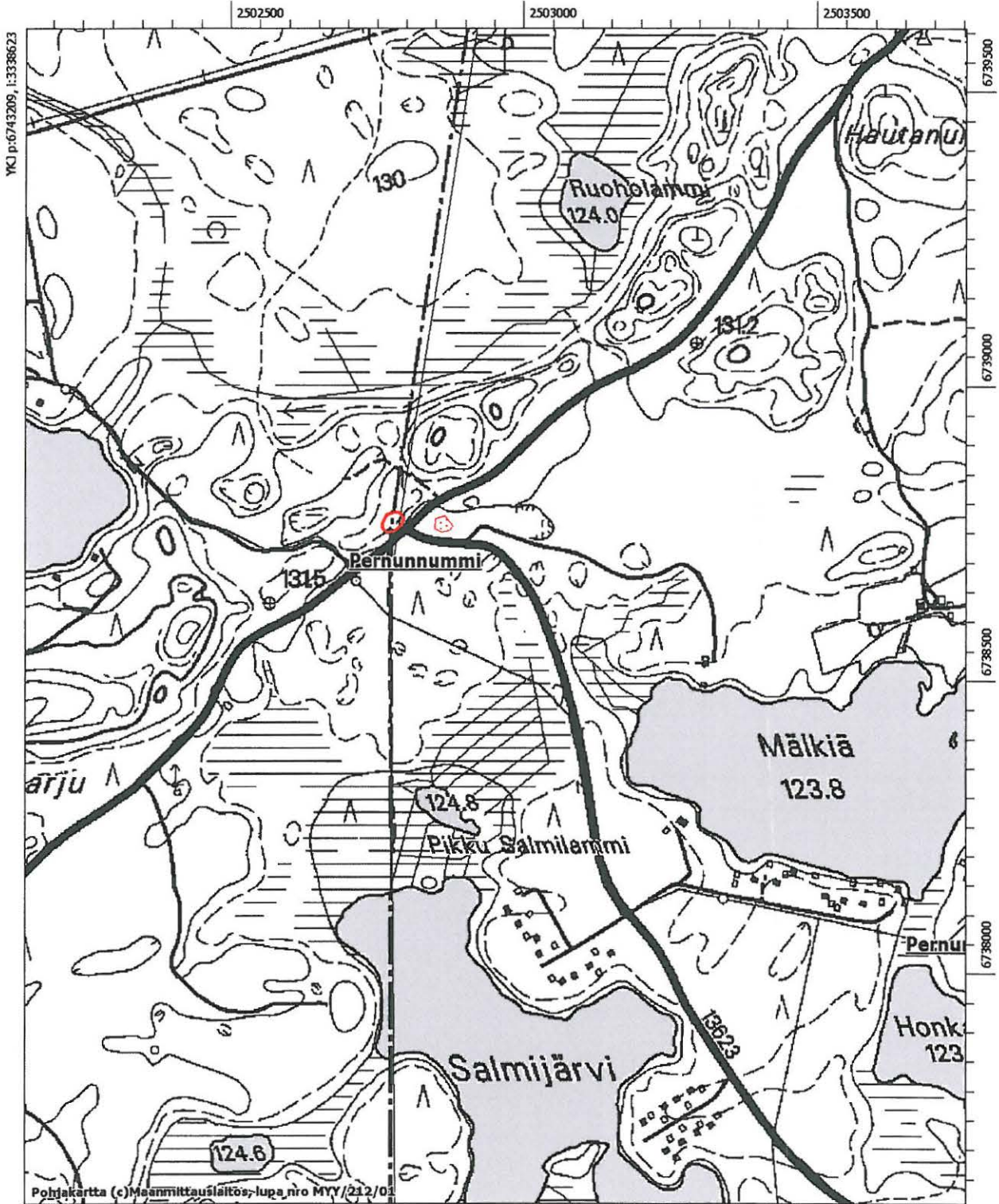
Ote peruskartasta 204203 Räyskälä.

Tammelan esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 64.

Tammela Pernunnummi (834010014) - historiallinen rajamerkki
Ote peruskartasta 204203 Räyskälä.

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 1. Mattila. Löydöt tienleikkauksesta, taustalla uusi talo. S-N. 6.6.2006. (141945).

Kuva 2. Syrjälä. Löytöpaikka puupinon takana. SE-NW. 5.5.2006. (141859).

Kuva 3. Syrjälä. Pusikoitunut löytöpaikka, taustalla kuivuri. W-E. 5.5.2006. (141860).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 4. Vuorinen. Asuinpaikkaterassi Liesjärven rannalla. NE-SW. 5.6.2006. (141944).

Kuva 5. Myllysyvä. Pyyntikuoppa tien pohjoispuolella. E-W. 3.5.2006. (141836).

Kuva 6. Torajärvi SW. Sudenpyyntikuoppa. SW-NE. 8.6.2006. (141954).

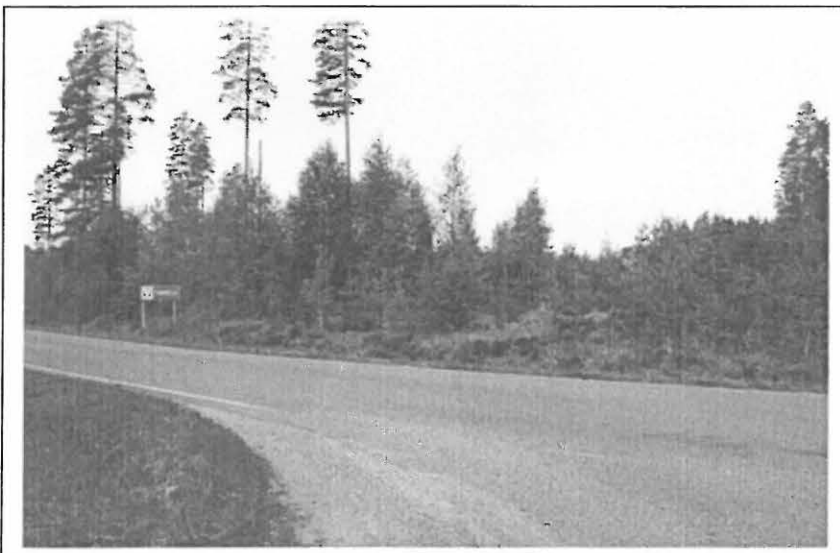
TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 7. Pernunmäen tieraunio. Tieraunion mökkitienä oleva osuus. S-N. 9.6.2006. (141958).

Kuva 8. Isomäki. Rajamerkki Tammelan ja Someron rajalla. E-W. 15.5.2006. (141866).

Kuva 9. Pernunnummi. Rajakivi tien oikealla puolella. E-W. 9.6.2006. (141959).

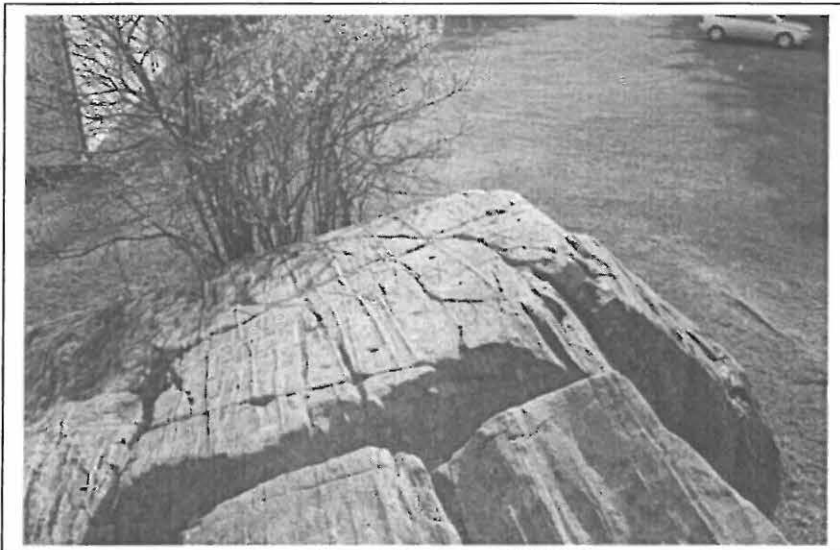
TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 10. Pernunnummi. Rajakivi. SE-NW. 9.6.2006. (141960).

Kuva 11. Silmäkallio. Rajamerkki tien varressa. SW-NE. 15.5.2006. (141868).

Kuva 12. Letkun koulu. Kuppeja kallon päällä. NE-SW. 15.5.2006. (141869).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 13. Letkun koulu. Letkun koulun kuppikallio. SW-NE. 15.5.2006. (141870).

Kuva 14. Letkun koulu. Letkun koulun kuppikallio. SW-NE. 15.5.2006. (141871).

Kuva 15. Letkun koulu. Kuppikivi rajamerkissä. N-S. 15.5.2006. (141872).

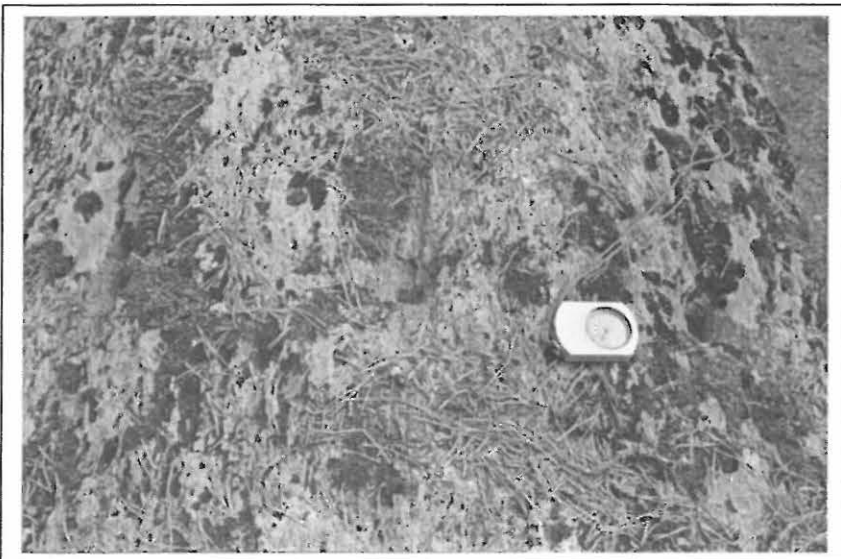
TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 16. Letkun koulu. Kuppikivi rajamerkissä koulun vieressä. NW-SE. 15.5.2006. (141873).

Kuva 17. Jättiläisen hauta. Kiven keskellä oleva "kuppi". 15.5.2006. (141861).

Kuva 18. Jättiläisen hauta. Kiven länsipäässä olevat kuopat. 15.5.2006. (141862).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 19. Jättiläisen hauta. Arkkukivi kalliolla. E-W. 15.5.2006. (141863).

Kuva 20. Korteniemi. Päärakennus ja pelto, jolta löytöjä. SE-NW. 5.6.2006. (141942).

Kuva 21. Korteniemi. Perinnetila, etualan pelloilta vanhoja löytöjä. S-N. 5.6.2006. (141943).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 22. Kylä-Tulokas. Asuinpaikka tien molemmin puolin peltoalueella. SE-NW. 3.5.2006. (141838).

Kuva 23. Vohlessaari. Kuvattu Venesillan leirintäalueelta. E-W. 25.4.2006. (141810).

Kuva 24. Vihtaniemi. Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (1/3). S-N. 4.5.2006. (141847).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 25. Vihtaniemi. Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (2/3). S-N. 4.5.2006. (141848).

Kuva 26. Vihtaniemi. Asuinpaikkalöytöjä koko peltoalueelta, panoraama (3/3). S-N. 4.5.2006. (141849).

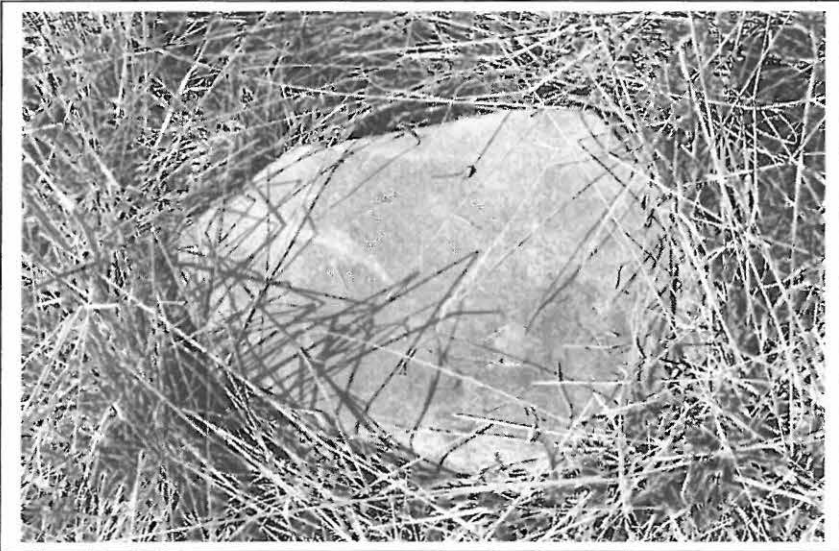
Kuva 27. Vihtaniemi. Ketun/jäniksen kolo, josta löytöjä. NW-SE. 4.5.2006. (141850).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 28. Vihtaniemi. Hiolinlaaka kumpareen lakitasanteella. NW-SE. 4.5.2006. (141851).

Kuva 29. Vihtaniemi. Kiertäen hangattu hiolinlaaka. 4.5.2006. (141852).

Kuva 30. Vihtaniemi. Kvartsisuoni kalliossa. S-N. 4.5.2006. (141853).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 31. Vihtaniemi. Kvartsisuoni hieman esille otettuna. N-S. 4.5.2006. (141854).

Kuva 32. Vihtaniemi. Asuinpaikka kummulla ja sen laidoilla. E-W. 4.5.2006. (141855).

Kuva 33. Vihtaniemi. Iso siirtolohkare, jonka edustalta löytöjä koekuopasta. SW-NE. 4.5.2006. (141856).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 34. Rokonkivi. J. Tiilikkala tutkii Rokonkiven kvartsilouhosta. N-S. 29.5.2006. (141907).

Kuva 35. Rokonkivi. Louhos Rokonkiven asuinpaikan vieressä. S-N. 29.5.2006. (141908).

Kuva 36. Rokonkivi. Saaren länsipään niitty, jossa asuinpaikkaa. NE-SW. 29.5.2006. (141909).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 37. Rokonkivi. Louhos. S-N. 29.5.2006. (141910).

Kuva 38. Humalaisen pelto. Asuinpaikka peltokumpareella. NE-SW. 3.5.2006. (141837).

Kuva 39. Kulmala. Asuinpaikan itäinen osa pellon kulmassa Talpian vanhalla rannalla. N-S. 3.5.2006. (141839).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 40. Kulmala. Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (1/3). NW-SE. 3.5.2006. (141840).

Kuva 41. Kulmala. Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (2/3). NW-SE. 3.5.2006. (141841).

Kuva 42. Kulmala. Asuinpaikka ylemmällä törmällä, panoraama (3/3). NW-SE. 3.5.2006. (141842).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 43. Ranta. Ylempi asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE. 3.5.2006. (141843).

Kuva 44. Kälkkä. Asuinpaikka peltolaaksossa, taustalla Kälkkä. Kuva otettu Kälkänkalliolta. E-W. 4.5.2006. (141845).

Kuva 45. Vehkaniemi. Asuinpaikka pellolla. SE-NW. 4.5.2006. (141857).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 46. Antintalo. Asuinpaikka loivalla peltokumpareella. W-E. 29.5.2006. (141911).

Kuva 47. Perola 1. Asuinpaikka Perolan tilan ympäristössä. S-N. 29.5.2006. (141912).

Kuva 48. Poutio. Löydöt traktoriuran pinnalta. SW-NE. 29.5.2006. (141913).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 49. Poutio. Asuinpaikka ladon luona. SE-NW. 29.5.2006. (141914).

Kuva 50. Knaapi 1. Asuinpaikka vanhalla Kalliojärven rannalla. SW-NE. 28.4.2006. (141824).

Kuva 51. Knaapi 2. Asuinpaikka kolmella peltokumpareella, vasemmalla Kalliojärvi. N-S. 28.4.2006. (141825).

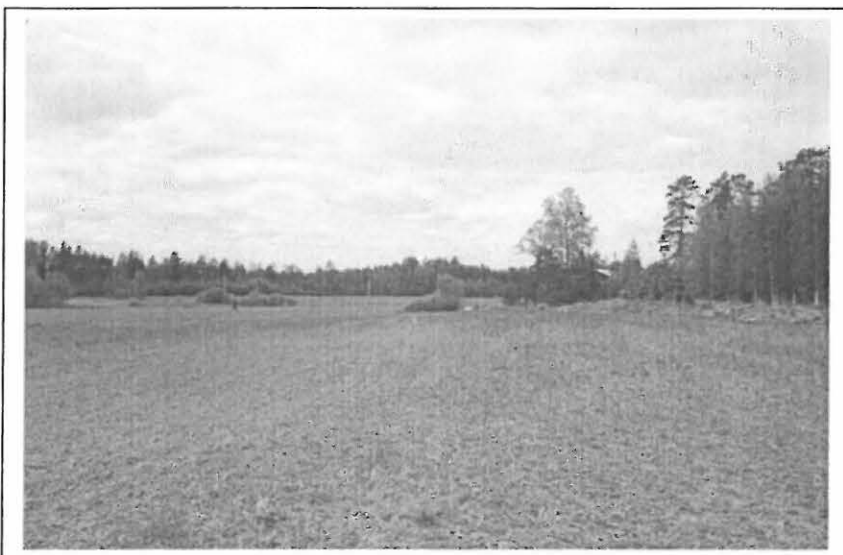
TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 52. Peltola 1. Asuinpaikka tien oikealla puolella, vanha järvenpohja näkyy tummana alueena. SE-NW. 28.4.2006. (141827).

Kuva 53. Niemäki. Mahdollinen kvartsilouhos. E-W. 7.6.2006. (141946).

Kuva 54. Niemäki. Asuinpaikka pellolla, louhos oikealla metsässä. E-W. 7.6.2006. (141947).

TAMMELAN INVENTOINTI

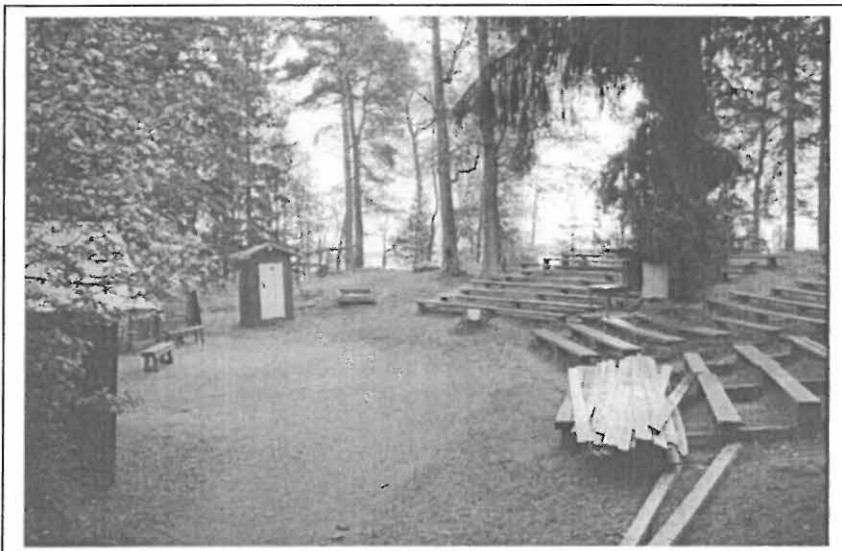
Petro Pesonen 2006

Kuva 55. Iloniemi. Asuinpaikka talon edustalla pellolla. NW-SE. 15.5.2006. (141864).

Kuva 56. Paitämäki. Asuinpaikka ladosta oikealle. NW-SE. 15.5.2006. (141865).

Kuva 57. Rauhaniemennokka. Itäinen asuinpaikan osa katsomon takana. N-S. 31.5.2006. (141926).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 58. Rauhaniemennokka. Asuinpaikka rantakumpareella. NW-SE. 31.5.2006. (141927).

Kuva 59. Mansikkaniemi. Kiviröykkiö kumpareella. NW-SE. 31.5.2006. (141923).

Kuva 60. Mansikkaniemi. Asuinpaikkalöytöjä polkujen pinnoilta. SW-NE. 31.5.2006. (141924).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 61. Rekola. Asuinpaikka tien oikealla puolella, hiekkapellolla. S-N. 2.5.2006. (141833).

Kuva 62. Yrjölä. Kvartsin löytöpaikka hiekkakuopan seinämässä. SW-NE. 2.5.2006. (141829).

Kuva 63. Yrjölä. Asuinpaikka vanhalla rantatörmällä pellon reunassa. SE-NW. 2.5.2006. (141830).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 64. Runkomäki. Kivikautinen asuinpaikka pellolla. W-E. 27.4.2006. (141822).

Kuva 65. Koivula. Asuinpaikka Jänijärven rannalla. NE-SW. 30.5.2006. (141916).

Kuva 66. Talvitienlahti 1. Asuinpaikka hiekka-alueella pellon vastarannalla. SW-NE. 30.5.2006. (141922).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 67. Talvitienlahti 2. Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (1/2). N-S. 31.5.2006. (141928).

Kuva 68. Talvitienlahti 2. Asuinpaikka metsä-äestysalueella, panoraama (2/2). N-S. 31.5.2006. (141929).

Kuva 69. Talvitienlahti 3. Lapio harjun päällä olevassa mystisessä kuopassa. N-S. 31.5.2006. (141931).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 70. Talvitienlahti 3. Asuinpaikkatasanne. N-S. 31.5.2006. (141932).

Kuva 71. Talvitienlahti 4. Harjanteen päässä oleva pyyntikuoppa. S-N. 31.5.2006. (141930).

Kuva 72. Koitti. Asuinpaikka alhaalla lähes järven rannassa. SE-NW. 8.6.2006. (141953).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 73. Vaihjoki 1. Löydöt eteläiseltä terassilta. SE-NW. 30.5.2006. (141917).

Kuva 74. Vaihjoki 1. Löydöt ladosta n. 30 m vasempaan. E-W. 30.5.2006. (141921).

Kuva 75. Vaihjoki 2. Jasse Tiilikkala kaivaa koekuoppaa. S-N. 30.5.2006. (141918).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 76. Vaihijoki 2. Löytöjä rantatörmälle tehdyistä koekuopista. N-S. 30.5.2006. (141919).

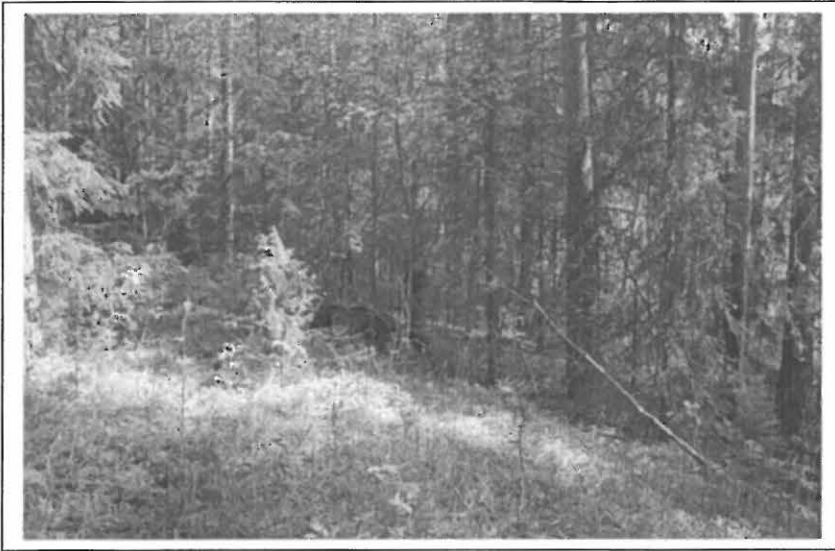
Kuva 77. Vaihijoki 2. Rantatörmää. E-W. 30.5.2006. (141920).

Kuva 78. Rautahuhta. Asuinpaikka hiekkapellolla. NE-SW. 2.6.2006. (141937).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 79. Veräjantausta. Asuinpaikka rantatörmällä. E-W. 2.6.2006. (141939).

Kuva 80. Lyhönlähti. Asuinpaikka tien vierellä, etualalla kuopanteet. NE-SW. 2.6.2006. (141940).

Kuva 81. Saarensalmi. Asuinpaikka korkealla peltoharjanteella. NW-SE. 2.5.2006. (141831).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 82. Kolis. Mahdollinen asuinpaikka Pajalammen rannalla. NW-SE. 2.5.2006. (141832).

Kuva 83. Talvitienlahti 6. Pieni kumpare, jolla mahdollinen asuinpaikka. NE-SW. 31.5.2006. (141933).

Kuva 84. Kaitalamminvuori. Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW. 26.4.2006. (141811).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 85. Kaitalamminvuori. Kiviröykkiö mäen rinteellä. SE-NW. 26.4.2006. (141812).

Kuva 86. Kaitalamminvuori. Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW. 26.4.2006. (141813).

Kuva 87. Kaitalamminvuori. Kiviröykkiö hakkuuaukealla. SE-NW. 26.4.2006. (141814).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 88. Kälkänkallio. Kiveyksiä kalliolla. SE-NW. 4.5.2006. (141846).

Kuva 89. Raanpää. Kuopanne Määrlammen rannalla. NW-SE. 1.6.2006. (141934).

Kuva 90. Kyläsillanjoki. Vanhalla rannalla oleva kiviroykkiö. SW-NE. 2.6.2006. (141936).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 91. Likolammit. Painanne lammen rannalla. NE-SW. 2.6.2006. (141938).

Kuva 92. Hevoniemi. Kiviröykkiö tien varrella. NE-SW. 5.6.2006. (141941).

Kuva 93. Suvikuja. Huvilan pihamaalla oleva kiviröykkiö. SE-NW. 7.6.2006. (141948).

TAMMELAN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 94. Salmenmäki. Kiviröykkiö 1. S-N. 8.6.2006. (141949).

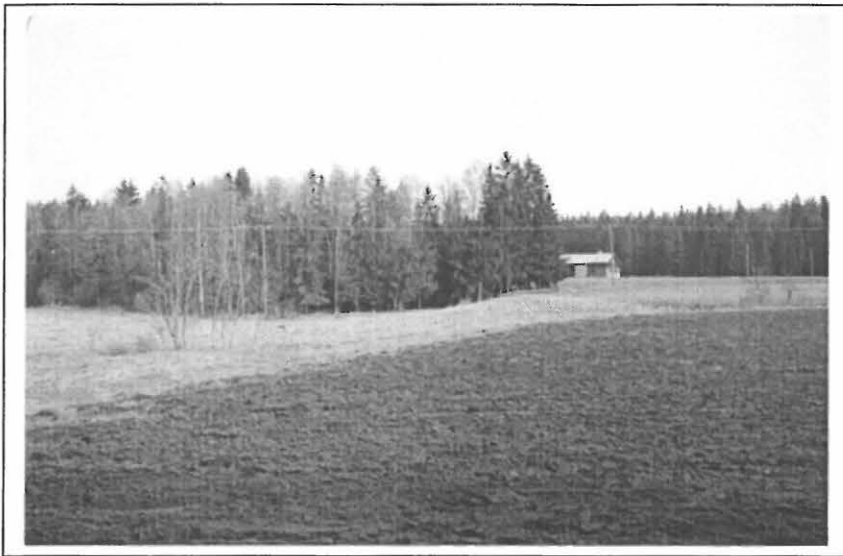

Kuva 95. Salmenmäki. Kiviröykkiö 2, kuvassa E. Ruusila ja J. Tiilikkala. SE-NW. 8.6.2006. (141950).

Kuva 96. Aronen. KM 21522 löytöpaikka pellolla tien oikealla puolella. E-W. 4.5.2006. (141844).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 97. Myllyoja. Pyhäjärven vanha törmä erottuu pellon laidassa. S-N. 3.5.2006. (141834).

Kuva 98. Peltola 2. Löytöpaikka oletettavasti talon edustan kasvimaalla. SW-NE. 28.4.2006. (141826).

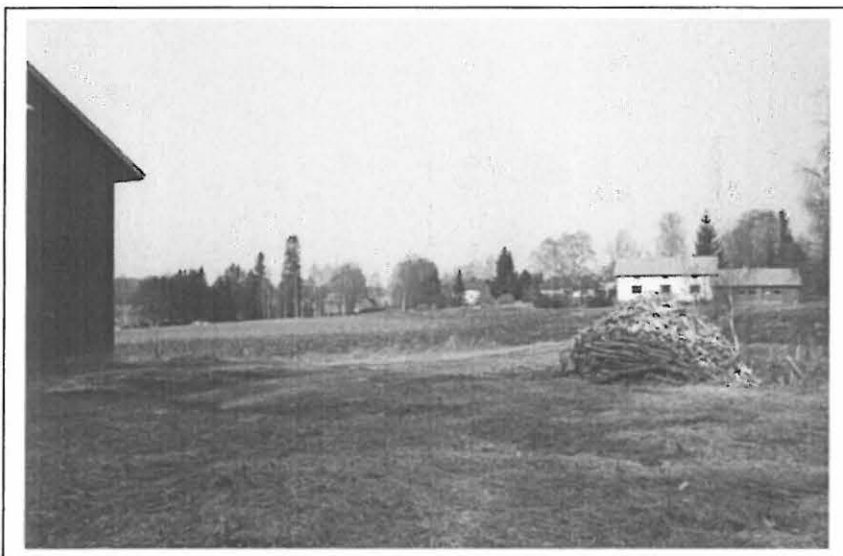

Kuva 99. Saari. LHM 5 löytöpaikka Pyhäjärven vanhalla rannalla. E-W. 3.5.2006. (141835).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 100. Harjunkulma. KM 4110 löytöpaikka risteysalueella. SE-NW. 27.4.2006. (141821).

Kuva 101. Horkka. KM 3214:4 miekan löytöpaikka makasiinimäellä, taustalla Kylä-Nikkilä. E-W. 27.4.2006. (141819).

Kuva 102. Horkka. Miekan löytöpaikka makasiinimäellä. W-E. 27.4.2006. (141820).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 103. Lehtimäki. KM 10628 löytöpaikka suunnilleen etualalla olevan pellon kohdalla. SE-NW. 27.4.2006. (141823).

Kuva 104. Louhela. KM 28378 löytöpaikka nykyisen lammashaan paikalla. N-S. 31.5.2006. (141925).

Kuva 105. Koppila. Löytöpaikka vastarannalla. NE-SW. 30.5.2006. (141915).

TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 106. Erkkilä. KM 11027 löytöpaikka vasemmalla niityllä, oikealla harju. SE-NW. 1.6.2006. (141935).

Kuva 107. Ketunhätä. KM 21624 löytöpaikka ladosta oikealle. S-N. 26.4.2006. (141817).

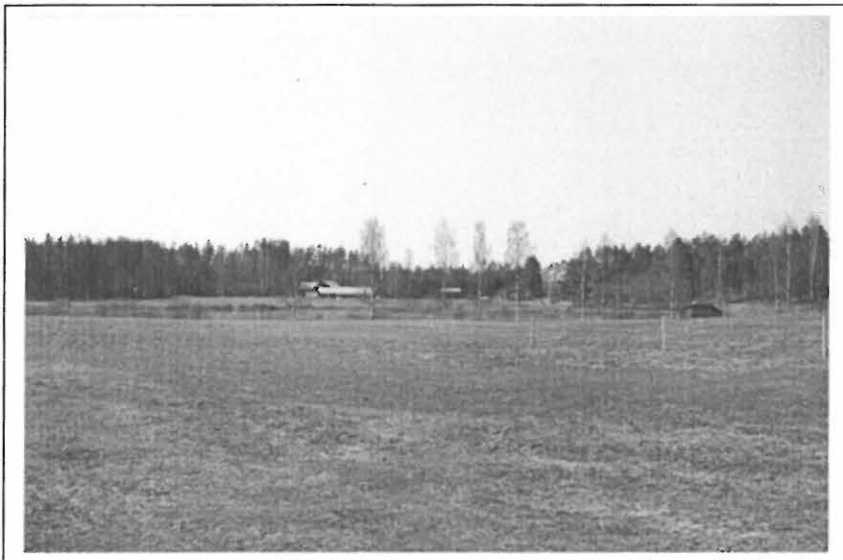

Kuva 108. Rantaniitty. KM 15902 löytöpaikka pellolla. SE-NW. 26.4.2006. (141818).

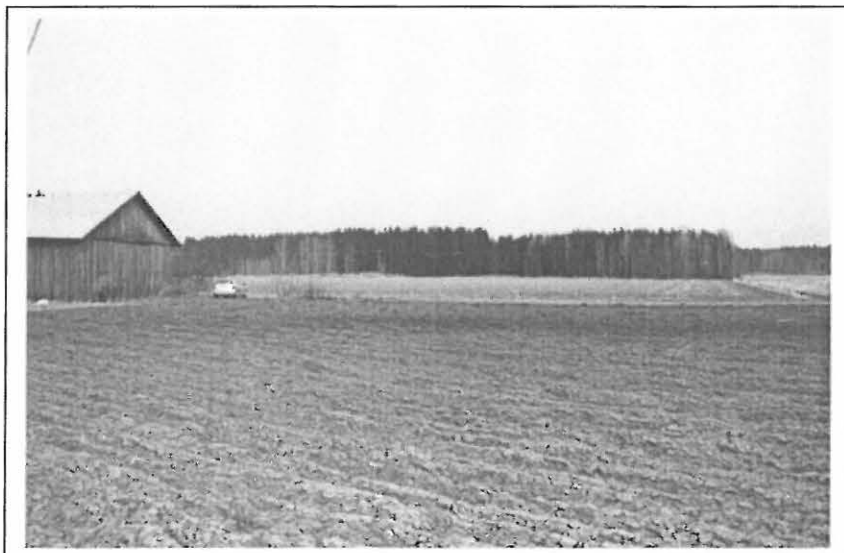
TAMMELAN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 109. Rauhala. KM 24238 löytöpaikka talosta n. 50 m oikealle, pellon kulmassa. W-E. 26.4.2006. (141815).

Kuva 110. Lamminranta. KM 2252:7 löytöpaikka, Silmälän talo lammen vastarannalla. NE-SW. 5.5.2006. (141858).

Kuva 111. Hirsmäki. Löytöpaikka pellolla peltotien pohjoispuolella. S-N. 2.5.2006. (141828).